

קלקראת שבת מלאכתא



Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת פקודי

לקראת שבת מלכתא



פנינים לפרשת פקודי | גליון מס' 317 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

סיפר מורי חמי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה זי"ע: תוך כדי שאני משוטט בחוצות, מחפש עצים, רואה אני לקראתי איכר גוי גס, מכוסה מכף רגל ועד ראש בבגדים מחממים. הוא רואה בידי גזיר עץ קטן שמצאתי והוא שואל אותי 'ילד, אתה מחפש עצים? יש לי עבורך עצי הסקה למכביר!'. הבטתי בו בחוסר אמון. שאלתי אותו, איך אפשרי שיהיה כאן במחנה עצים? הוא מביט ושה באוזני בשקט, 'במקום להתווכח, בוא עמי לתוך היער'...

גאב"ד חרדים הרה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א בעניין חשיבות כל פעולה קטנה לפני הקב"ה



'ויביאו את המשכן אל משה וגו' קרסיו קרשיו פריחיו" (שמות ל"ט, ל"ג)

וברש"י: וביאו את המשכן וגו' - שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כח באדם לזקפן, וכו'. אמר משה לפני הקב"ה איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו, עסוק אתה בידך נראה כמקימו, והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר (שמות מ' ז') הוקם המשכן, הוקם מאליו. (מדרש רבי תנחומא). ומדרש זה פליאה דעת ממנו, אם הוקם בדרך נס א"כ למה היה צריך משה לעשות עצמו כאילו מקימו, וכי אחיזת עיניים יש כאן. עיצומה של מלחמת העולם השנייה, שנת תש"ב, מחנה דז'ורין שבטרנסילבניא.

מורי חמי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה בעל ה'באר יעקב' זי"ע (שבימים אלה - ז' אדר - חל יומא דהילולא דיליה), היה אז נער צעיר. לתוככי המחנה, שהיה נדמה יותר כ'בית כלא' מאשר 'מחנה עבודה', הוגלו אלפי יהודים זקנים ילדים ונערים, שנכלאו בו בתנאי חולי וצמא, מזי רעב ולחומי רשף. היהודים נאלצו לעבוד עבודת פרך וב'תמורה' זכו לקבל מנת לחם זעומה ויבשה, בנוסף למקצת מים דלוחים שקראו לו 'מרק'. מה שהשלים את סאת הצער והיגון היה הקור והכפור הנוראיים

ששררו במחנה, שהפילו חללים רבים. באותם לילות חורף נתונים היו האסירים לרוחות סער שפקדו את המחנה, הקור הגיע לשפל דיוטא התחתונה ומעלות הכפור צנחו הרבה הרבה למטה מאפס, והיה הקור נהפך למלאך המוות של ממש. הנאצים, כמובן, לא סיפקו ולא נתנו להם שום אמצעי הגנה, לא ביגוד ולא עצי הסקה, ובכך נהפכו בקתות מגורי היהודים לחדרי הקפאה (פריזע"ר בלע"ז), ה"י.



עלץ לבי בקרבי, עצים מוכנים, ועוד בכמות נכבדה שכזאת, מי מילל ומי פילל, הלא המחנה כולו יכול להינות מכך... הנכרי מביט לתוך עיני המשתאות ואז נוקב בסכום עצום ונורא שהוא דורש תמורתן, רק מלשמוע זאת נרתעתי לאחור...

היו לי אז את כל התירוצים שבעולם לוותר עליהן ולנסוג אחור - תיאר בפני מו"ח את הדקות האלו - ראשית, היה זה מחיר מופקע של ממש. שנית, מהיכן אשיג את הסכום כשאין לי פרוטה לפרוטה, וגם אם אשיג את הסכום איך אסחוב את הכל לתוך המחנה מבלי שישלטו עליהם עיניהם הבולשות של הנאצים, הלוא המה בעצמם חיפשו נואשות עצי עסקה עבורם. זאת ועוד, אם כבר אצליח להכניסם אל המחנה בדרך לא דרך, היכן אחביא כמות עצים שכזו מבלי שתתגלה... לא ידעתי האם נכון הדבר לשלם מחיר שכזה בכדי להסתכן שבסוף יפלו כפרי בשל לידיהם הטורפות של הנאצים הארורים.

אך עכ"ז שוב חיזקתי את עצמי בכך שאני רק 'מצווה ועושה' - עלי רק לעשות וה' יגמור בעדי, ואם הביאני ה' עד הלום הלא בוודאי יעזור לי גם הלאה, התנערתי ממחשבותי ועניתי בבטחון לאיכר הנכרי 'תן לי שעה שלימה' אני הולך לגייס את הכסף...

רצתי חזרה בנשימה טרופה אל תוככי המחנה נכנסתי אל אבי אדוני מורי ה'דבר חיים' מנדבורנה ז"ע התייעצתי בדעת קדשו מה לעשות, והאופן איך לפעול ואיך להכניס אוצר שכזה מתחת לעיניים הבולשות... ואחרי זמן קצר יצאתי משם עם הוראות ברורות כדת מה לעשות.

חפץ ה' הצליח בידי, גייסתי את כל הכסף עד הפרוטה אחרונה - תרתי משמע, ואחר שעה כבר הייתי חזרה בתוך היער... הסכום החליף ידיים, וגם העצים, תוך סיכום על שעת העברת העצים שיהיה עוד היום כחצות הלילה.



מחנה דז'ורין שעת לילה.

המחנה ריק ושומם מאדם מאימת הקלגסים המשוטטים לחפש טרף. בשעה זו - אחר קבלת ברכה מהוד אבי ז"ע - יצאתי בשקט בשקט החוצה מתחת אפם של השומרים, רצתי בזהירות לפאתי המחנה מתחמק מהם פעם אחר פעם, ואני מחפש את המקום השמור ביותר במחנה - את 'ארון החשמל' האחראי על כל התאורה והחשמל במחנה כולו, לאחר חיפוש מדוקדק תוך סיכון נפש של ממש מצאתיו כשהוא ריק באותה שעה ללא שומרים סביבו, היה זו בעבורי סימן נוסף ליד ה' המלווה אותי. קיבלתי עוז, פתחתי את הארון ומיד הרגשתי איך שבאחת הופך הקב"ה את ידי כידי אומן, כידי בצלאל בן אורי בן חור, תיכף מצאתי את הכפתור הראשי, וכזקן ורגיל הנפתי את ידי ונתתי עליה מכה הגונה בחוזקה כה רבה עד שלאחר נשבר הכפתור לרסיסים שנתפזרו לכל עבר, נשאר לי רק לוודא שהנזק יהיה עצום מאוד ושתקנת התקלה תארך זמן רב, ומיד עשיתי 'זמן פלטתנו' כל עוד נשמתי בי, תוך כדי שהחושך יכסה ארץ, אפילה ועלטה כבדה משתלטת על כל המחנה, שלא

ראיתי צרת אחי היהודים שגוועים מקור - אך לא יכולתי לעשות מאומה, הייתי רק ילד, והיינו במחנה נאצי. אבל לבי, או לבי, לא יכולתי לסבול זאת, הלב התפלץ לראות יהודים קופאים מקור.

הצער לא נתן מנוח לנפשי - ולכן לאלתר עם שחר אחר תפילת שחרית עטפתי עצמי עם מעיל דק שהיה עמדי והתחלתי לשוטט סביב המחנה כה וכה אולי יזדמן בידי כמה עצים אותם אביא לאחינו בני ישראל הנתונים בצרה ובשביה, להתחמם לאורם ולהחיות בהם נפש חי. כך הסתובבתי כל היום, אך בסופו של יום לא מצאתי כי אם כמה גזירי עצים דקיקים זעיר מפה זעיר משם, ששתי עליהם כעל כל הון, העמסתי אותם על הגב וסחבתי אותם לתוככי המחנה, שם חילקתי אותם לחולים ולבתי אומללים, לחמם במקצת את עצמותיהם הקרות.

וכמעשהו בראשון כך מעשהו בשני ובשלישי ובימים הבאים אחריהם, מדי יום לאחר תפילת שחרית יצאתי - תחת הקור המקפיא - בחיפוש עצים וענפים, תוך כדי שהוספתי תפילה שיוכנו ה' שאזכה אף למצוא 'אוצר של עצים' לרווחת אחי היקרים, 'מתי יבוא לידי...'

ככה הסתובבתי ימים רבים מקושש ומחפש עצים קטנים וזרדים, כשבד בבד לא התייאשתי וחפשתי אחר אוצר טמיר ונעלם של עצים, שאיננו... ידעתי שאין זה בדרך הטבע למצוא אוצר, היה שם מחסור גדול של עצי הסקה, אך ידעתי שעל האדם החובה לעשות את המוטל עליו ללא חשבונות, ואז כשעושים זוכים לסייעתא דשמיא, וכדאמרו חז"ל (אבות ב טז) לא עליך המלאכה לגמור. יהודי צריך לעשות גם אם לא משיג תוצאות, 'א' איד דארף טוהן, און נישט אויפטוהן', וידעתי עוד שיהודי אינו רק כי אם 'מְצַוָּה ועושה' אלא בנוסף הוא גם 'מְצַוָּה ועושה' - שעצם עשייתו גרידא מצוה הוא, ומשכך המשכתי במלאכת החיפוש.

ויהי היום. תוך כדי שאני משוטט בחוצות, מחפש עצים, רואה אני לקראתי איכר גוי גס, מכוסה מכף רגל ועד ראש בבגדים מחממים. הוא רואה בידי גזיר עץ קטן שמצאתי והוא שואל אותי 'ילד, אתה מחפש עצים? יש לי עבורך עצי הסקה למכירי!'. הבטתי בו בחוסר אמון. שאלתי אותו, איך והיכן, היתכן כזאת, איך אפשרי שיהיה כאן במחנה עצים, ועוד בכמות כזאת. במקום להשיב, הוא מביט סביב וירא כי אין איש והוא שח באוזני בשקט, 'במקום להתווכח, בא עמי לתוך היער, ותיווכח'. אמרתי לעצמי 'מצווה הבא לידיך אל תחמיצנה' התחלתי ללכת אחריו לתוככי היער...

היה זה ניסיון גדול - מתאר מו"ח את אשר עבר עליו באותה שעה - באמצע הדרך אחזני חרדה, הן נער אני, והנכרי הזה מי יודע מה זומם הוא, יתכן שכל זה אינו כי אם ערמה להרגני נפש, הלוא כאן בתנאי המחנה עצים הם 'מילתא דלא שכיחא', ואם נכונים דבריו שיש עמו עצים, למה לו להציעם לי, לכך קיימתי בו מאחז"ל 'כבדהו וחסדהו' ושמרתי הימנו מרחק, הלכתי סביבותיו כה וכה במסירות נפש, עד שהגענו לקרחת יער, והנה לנגד עיני אוצר כביר של גזירי עצים מחוטבים, מסודרים להפליא... לא האמנתי למראה עיני.

יום אחד מיד אחרי התפילה, התגלגל לידו ענין דחוף של 'הכנסת כלה',
ודחה את אמירת התהילים לאחר כך. אחרי שסיים את פעילותו וחזר
לביתו, נשכח ממנו שעדיין לא אמר את התהילים. ויהי בצהרים. לפתע
דפק בביתו החברותא שלו לאמור: "לפני חצי שנה ב'תענית אסתר', נסעת
איתי להתפלל בקברי צדיקים ושכחת אצלי ברכב את ספר התהילים
שלך. באתי להשיב לך, הנה התהילים ששמך כתוב עליהם..."

על "מנהגי הסתרת" של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל



"לְעֵינַי כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִסְעֵיהֶם" (שמות מ', ל"ח)

מעטים הם האנשים שיש בכוחם לא להתבלט במשך כל שנות
חייהם, להסתיר את העשירות הפנימית, את הרעננות המחשבתית
ואת ההיקף התורני, כיון שבני אדם הם חקרנים, אנשים - חטטנים
הם, וקשה להימלט להסתתר מהם.

עם כל זאת ר' בן ציון הצליח להסתתר בכמה דרכים ומנהגים
מתוחכמים. מנהגים שונים היו לו "מנהגי הסתרת".

לא עלה בידי איש, לרדת לסוף דעתו הצנועה של ר' בן ציון ולהגיע
לחקר דעתו - כיצד "בתמימותו" להערים על מוחם העילוי של
אנשים שונים שבאו איתו במגע. כאשר העמיד בפניהם פני תם,
כאילו אינו יודע באיזה סוגיה הם מדברים. והצליח תמיד להראות
רק את בבואתו ולא את עצמיותו.

היתה לו תאווה מיוחדת להישאר פנימי. ללא כל מגע יד אדם זר.
בשיעורים, הזכיר רבות שאלות וספקות הלכתיות למדניות שעלו
ברעיונו, בלשון מיוחדת "מישהו הסתפק".

"מישהו שאל שאלה חזקה - לפי הגמרא בסנהדרין".
"מישהו הלך פעם ליד ברז מים בשבת, וכאשר הלך נפתחו המים
והסתפק לפי הרמב"ם", וכדומה, נידוני הלכה מחושבנים.

קשה היה לדעת האם המישהו היה הוא עצמו או מישהו אחר, כי
לא רק בסיפורי הלכה או בספיקות לא חשף, את האיש, אלא גם
בחידושי תורה לפעמים העלים את זהות המחדש.

אחד השומעים, יהודי חריף, שהשתתף כבר בשיעורים רבים של
הרב פלמן, והיה שבע מהמושג 'מישהו', נעמד פעם ותמה בקול:
כבוד הרב, כמה מישהוים יש בעולם?

רבי בן ציון לא עצר עצמו מלחייך... אך לא הגיב. והמשיך מיד את
השיעור לבאר מה הנפקא מינה ההלכתית בהערה.

הוי עובדה שבמהלך השיעור פלוני שיש בספסל האחורי קרא לכיוון
המזרח ושאל את ר' בן ציון: כבוד הרב, מי אומר את החידוש הזה?
התשובה היתה: "אני לא רואה אותו..."

בשיעור שעסק בהלכות שבת, דיבר פעם על דעת הרמב"ן שיש
מצות עשה לעשות בכל יום משהו לכבוד שבת ומתקיימת בכך
זכירת יום השבת - "והכרתי אדם שהתנהג כך". הוא לא אמר שהכיר
אותו בעבר, והיום לא...

כי האדם שהכיר היה ר' בן ציון פלמן. שעשה כל יום פעולה לכבוד
שבת. ביום אחד מימי השבוע הכין פתילי נרות לשבת, ביום אחר
צחצח נעלים, או קרע נייר לשבת, או ניקה את הכובע של שבת. כך
מידי יום. הוא לא הצהיר על הנהגה זו, מעולם לא אמר לבני ביתו כי
נוהג כך בדווקא, אבל זו היתה המציאות שכך נהג, בהצנע.

באחד השיעורים אחר. יש 'אדם אחד' שבשנת השביעית לפני כל
פרוסה שאכל בסעודתו, נהג לומר שכל הכסף של שביעית בארץ
מתחללים על פרוסה זו, ומיד אכלה, ובכך הציל אנשים רבים
מסחורה בשביעית. הוא הוסיף והעמיק הלכתית בסוגיות.
האדם ההוא, היה ר' בן ציון פלמן...

היהודי הציג את עצמו כאחד מבני משפחת רוטשילד המפורסמים, והוא פנה לאבא ואמר: לאות הוקרה והערכה, אני מוכן למלא את בקשתך, ומה שתבקש ינתן לך. ברגע הראשון חשב אבי לבקש עבור משפחתו שהשאייר בבית ללא משען ומקור פרנסה, לפתע נזכר בביקור שערך אצל אחיו הרב ר' שלמה לוי

הגאון רבי ישראל גרוסמן זצוק"ל על ההנהגה הקדושה של אביו שבכך זכה להיות שליח הצלה למאות אנשים

"פֶּאֶשֶׁר צִנֵּה ד' בְּן עֶשְׂרֵי וַיִּבְרַךְ אֹתָם מֹשֶׁה" (שמות ל"ט, מ"ג)



אבי הרה"ח רבי זלמן גרוסמן זצ"ל היה נוהג כל ימיו להיות ער לאורך כל ליל שבת. הוא היה בבחינת "שומר שבת"; שומר הנמצא במילוי תפקידו דואג להיות ער בעת עמידתו בשמירה ולא למעול בתפקיד, וכך אבא: הוא הקפיד בכל כוחו לא לעצום עין במשך כל הלילה. סדר יומו החל בשבת אחים, בהתוועדות מרעים עם זקני החסידים, בשירות ותשבחות ודברי תורה. לקראת חצות, כשהקהל התפורז כל אחד לביתו, התחיל בעבודת הקודש באמירת שיר השירים בנעימות. סיים את שיר השירים, והחל בכוחות רעננים ביתר שאת באמירת כל ספר תהילים בהתעוררות עצומה בכיסופין עילאין וכך המשיך בעבודת הקודש עד אור היום. משם פנה למקוה, טבל וחזר לבית הכנסת, והחל בהכנות לקראת התפילה.

במוצאי שבת נשמעו נקישות על דלת חדרו של אבא, במפתן עמד אותו האיש שאתמול ישב מול אבא, וביקש להכנס. הוא התישב ואמר: אני מלא הערכה והערצה כלפי כבודו! אתמול בלילה לא עצמתי עין, וישבתי שעות רבות להתענג על המחזה הפלאי: אדם מן הישוב הישן יושב באניה בלב ים, מנותק ממשפחתו ומכריו, וממשיך את הנהגתו כמו בבית - זה דבר מעורר ומרגש.

היהודי הדור הפנים הציג את עצמו כאחד מבני משפחת רוטשילד המפורסמים, והוא פנה לאבא ואמר: לאות הוקרה והערכה, אני מוכן למלא את בקשתך, ומה שתבקש ינתן לך. ברגע הראשון חשב אבי לבקש עבור משפחתו שהשאייר בבית ללא משען ומקור פרנסה, ואף על הכרטיס שקנה עדיין לא היה לו מהיכן לשלם, כך שבהרהור ראשון חשב לבקש סכום כסף עבורו.

אמנם לפתע נזכר בביקור שערך אצל אחיו הרב ר' שלמה לוי ז"ל, שהיה אחראי על הכשרות וענייני היהדות באזור הגליל העליון. כשנסע להיפרד ממנו קודם נסיעתו לרבי, מצא את אחיו ומשפחתו מדוכדכים ושבורים. הם סיפרו לו על מצבם הקשה מפאת מגיפת המלריה שפרצה בקרב תושבי אזור מטולה וראש פינה. מגיפה זו, רח"ל עשתה שמות במתיישבים ורבים חללים הפילה. לא היו

בזכות הנהגה קדושה זו, זכה להיות שליח הצלה למאות אנשים, נשים וטף. ומעשה שהיה כך היה: בהיותו חסיד ודבוק בלב ונפש לרבנותו, התעורר אצלו רצון עז לנסוע אל רבינו 'אור ישראל' הידוע בכינויו 'הפרנקפורטר' ז"ע. תזכר לטובה אמי ע"ה שכשראתה את רצונו וגעגעועיו הסכימה ברצון, ועודדה את רוחו לקום ולנסוע לרבי, למרות הקושי להשאר לבד עם שני ילדים קטנים, בלא מציאת פתרון לכלכלת הבית.

אבא ז"ל עלה על האוניה שהפליגה לסטולין. במשך ימי ההפלגה השתדל להמשיך את אורחות חייו בלא שינוי, רוב היום היה שקוע בלימוד התורה ובתפילות. והנה הגיע יום שישי ערב שבת קודש; לקראת כניסת שבת התעטף אבא בגדי שיראין, לבש בגדי שבת, ועלה על סיפון האניה להתפלל תפילת שבת. לאחר התפילה הוציא מאמתחתו בקבוק יין ושתי חלות, קידש על היין ונטל ידים לסעודה, וזימר זמירות שבת בהתלהבות כאילו הוא יושב על שולחנו בביתו בירושלים.

בפינה אחרת בסיפון האניה - לא רחוק ממקום מושב ושל אבא, התיישב יהודי הדור פנים ולבוש בגדי אצילים. האיש לא הסיר מבטו מאבא, ובמשך שעות ארוכות ישב רתוק לכסאו והתבונן בפליאה ובהתרגשות...

"מבטח לו נשוא"

בן העולם הבא"

(תלמוד בבלי
מסכת נדה עג ע"א)

שיעורים מבוארים ומתומצתים מפי הרבנים הגאונים שליט"א
בקו השיעורים של 'דרשו' על פי תוכנית 'דף היומי בהלכה'

077-2222-666

הרב אריה זילברשטיין שליט"א
שלוחה 1/1



הרב אפרים סגל שליט"א
שלוחה 1/2 **בעברית ובאידיש**



הרב מרדכי שלמה פריינד שליט"א
שלוחה 1/3 **באידיש**



הרב ישראל גנס שליט"א
שלוחה 1/5



קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

"הסיבה שמשפחתנו הגיעה ישר משנחאי לארה"ב היתה כביכול בדיעבד. כמובן שהכל בזכות מסובב הסיבות. התכנית היתה בכלל לעלות לארץ הקודש וכבר היו בידי הורי כרטיסים לאניה שיצאה לארץ ישראל, אבל באותו בוקר של ההפלגה אאמו"ר זצ"ל מרוב טרדת ההכנות שמה בטעות כוס מים מהברז ללא שהרתיחם קודם ונפל למשכב. אחרי ששב לאיתנו האוניה היחידה שהפליגה היתה לארה"ב

הגה"צ רבי חיים וואלקין שליט"א על הדרך להתעלות בעבודת ד'



"יסעו בני ישראל בכל מסעיהם" (שמות מ', ל"ו)

המשגיח הגר"ח וואלקין שליט"א הוא יליד שנחאי שהגיע בילדותו לארה"ב ושם עברו עליו ימי בחרותו עד לנישואיו, עלה וגדל דווקא בתוך אמריקה החומרית של אז. הוא עלה לארץ הקודש לפני יובל שנים בשנת תשכ"ח.

המשגיח שליט"א ואחיו גדלו כבני תורה בתוך ארה"ב החומרנית, אנחנו מציינים...

הגר"ח וואלקין: "הסיבה שמשפחתנו הגיע ישר משנחאי לארה"ב היתה כביכול בדיעבד. כמובן שהכל בזכות מסובב הסיבות. התכנית היתה בכלל לעלות לארץ הקודש וכבר היו בידי הורי כרטיסים לאניה שיצאה לארץ ישראל, אבל באותו בוקר של ההפלגה אאמו"ר זצ"ל מרוב טרדת ההכנות שמה בטעות כוס מים מהברז ללא שהרתיחם קודם (עד כדי כך היו המים בשנחאי מזוהמים) ונפל למשכב. אחרי ששב לאיתנו האוניה היחידה שהפליגה היתה לארה"ב. הקב"ה כנראה הכין לנו שליחות דווקא שם בנכר.

רוב ימי נערותי עברו עלי בין ארבע כתלי בית המדרש. הייתי נער צעיר כבן שנים עשרה כשאאמו"ר זצ"ל הכניסני ללמוד ב'מתיבתא רבנו חיים ברלין' אצל מרן הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל, ואח"כ המשכתי לשיבת טעלו שבקליבלנד במחיצת גדולי ראשי הישיבה ה"ה דודי הגר"ב סורוצקין, הגר"מ גיפטר, והגר"ח שטיין, שהיו גשר בין עולם התורה המפואר שהיה קודם המלחמה לעולם התורה של אמריקה.

בימים ההם כשבחור הגיע לשיבה, כל הראש היה מונח בישיבה. לא היה כמעט קשר לעולם החיצון של אמריקה. הבחורים היו שבים הביתה רק פעמיים בשנה בחג הסוכות ובפסח. בעיקר מה שהשפיע ובנה אותנו היה התפילות ואווירת החמים הנוראים בישיבת טעלו".

אבל בחוץ החומריות נצצה?

הגר"ח וואלקין: "בחוץ, אבל אנחנו בישיבה מרביתנו ראשי הישיבה שוודאי היו רחוקים מהחומריות של אמריקה שמענו רבות על

דמויות פאר ואחרים כמו העילוי הנודע של עולם הישיבות ר' מוט"ל פגרמנסקי שהגר"מ גיפטר והגר"ח שטיין הרבו לדבר עליו והגבירו את המושגים שלנו והשאיפות.

זכורני שסיפר לי פעם מו"ר הגאון הגדול רבי מרדכי גיפטר ז"ל, היה זה בימי בחרותו כשלמד בישיבה בטעלו דליטא, באותה שנה חל ליל שבועות בליל שישי וכדרכם של בני הישיבה נשארו ללמוד בליל שבועות כל הלילה ועסקו בתורה וכן למחרת היום למדו כל היום ומכיוון שבחו"ל נוהגים לחוג את יו"ט שני החליטו שגם בלילה הבא שהוא ג"כ ליל יו"ט ישארו ערים ועסקו בתורה. וכך הווה ובבוקר יום השבת אחר יממה של שקיעה בלימוד התורה, החליטו הגר"מ זצ"ל יחד עם החברותא שלו לצאת כמה דקות לפני תפילת שחרית בשביל לשאוף אוויר ולרענן כוחות קודם התפילה.

בצעדסם ברחובות טעלו פגשו הם את אחד מבעלי הבתים דטעלו שהיה כבר בדרכו לתפילה בישיבה ובראותו שני בחורי ישיבה מטיילים ברחובות טעלו בשעות שלפנות הבוקר, שאלם לפשר הדבר. הם הסבירו לו שעשו הפסקה קטנה אחר לימוד של יממה שלמה כדי להתרענן ולשוב ולהתפלל מתוך התחדשות.

ענה להם אותו בעל בית: 'וכי ראיתם פעם שיכור שאומר די אין

ברצוני לשתות עוד יין - שתיתי מספיק אני רוצה לעשות הפסקה קטנה בשתיה, הרי כל תאוותו היא לעוד לגימה, לעוד טיפת יין, כך צריכה להיות ההרגשה בתורה הק' עוד ועוד להיות כשיכור שאין ממלא את תאוותו וכל מחשבותיו איך להשיג עוד לגימת יין, ללא שום מחשבות להפסיק באמצע משתייתו למנוחה. סיים מו"ר זצ"ל ואלו עוד היו הבעלי בתים של טעלו...

כך דרש מאיתנו ראש הישיבה לשאוף לכאלו דרגות ולהעפיל לגבהים רוחניים, אז אתם שואלים למה לא דברה אלינו החומרות של אמריקה...

כידוע שהחורף בטעלו בקליבלנד היה קשה מאוד, הכפור והשלג. אני לא יכול לשכוח איך פעם אחת בעיצומה של סופת שלגים באמצע הסדר בישיבה קרא לי רבי מרדכי גיפטר והצביע לי על אחד הבחורים בישיבה (היום הוא אחד מגדולי הת"ח בירושלים והראה לנו איך יושב אותו בחור חולצתו ספוגה בזיעה ומפניו ניגרו טיפות זיעה מרוב עמל התורה. בחוץ משתוללת סופה וכאן יושב לו בחור מזיע על התוס'. כך היו המושגים שהנחילו לנו".

זה בישיבה, אבל חוזרים הביתה פעמיים בשנה ורואים את אמריקה בחומרותה?

הגר"ח וואלקין: "נכון. וזה מה שאני רוצה לספר לכם שמעל הכל, האווירה בבית היא זו שנתנה את החוסן והכוח לעמוד בפרץ החומרות ששלט אז בארה"ב.

בילדותי, הבית תמיד היה מלא ביוצאי ישיבת מיר. כל הפליטים של שנחאי מצאו בביתנו אוזן קשבת וארוחה חמה. גם הנדכאים והמסכנים שאיש לא חפץ בקרבתם אבל בעיקר היו אלה האריות של מיר שהיו אח"כ מגדולי ראשי הישיבות באמריקה כך שכל השיג ושיח בבית היה סביב תורה ומוסר.

כל יהודי שהכרנו בצעירותנו והיינו בד' אמותיו הה בן תורה במהותו. זה סבב אותנו, היו אלה בני דור הביניים שעוד ראו את פארו ויפוי של עולם הישיבות שחרב, והרבו לספר לנו ולהעביר לנו מה שראו בעיניהם.

בבית היו תמיד הורי משוחחים ומביאים הנהגות מסבי ה'בית אהרן' ושאר בני המשפחה שעלו על המוקד ה"ד הה הגאון רבי יצחק אלחנן גאב"ד אנטופול, הגאון רבי חיים ראש הישיבה האחרון דוולאז'ין הסבא, הגאון רבי משה לנדינסקי ראש הישיבה דראדין ומעל הכל דמות הסבא קדישא מרן הח"ח שהורי היו סמוכים על שולחנו בראדין. כל ספק שהתעורר מה לעשות איך לנהוג תמיד הורי היו אומרים מה היה נוהג הח"ח, תמיד היה שגור על לשון הורי: בראדין לא ראינו את זה' 'החפץ חיים לא נהג כך'. זו היתה תמיד האווירה בבית, ובררו שבבית שרוצים לגדול ולגדל ילדים כמו בראדין, זה היה חומה בצורה מול אמריקה החומרית.

בחודשי הקיץ לא נסענו לטיולים או לאתרי נופש, היינו יוצאים יחד להבראה למשך חודשיים בהרי הקטסקיל באיזה בית (העיר עצמה היתה מלאה בפריצות וכל היהודים שחרדו לחינוך ביהם היו עוזבים את העיר הסואנת לחודשיים) שם היינו יחד עם עוד משפחות יוצאי עולם הישיבות שעדיין שמרו על התואר הישיבתי 'ראדינער',

'קמעניצער', 'מירער' וכמובן אלה 'פון די שנכיייער' זה היה תואר כבוד של אותם אנשים. לא היה מושג כזה תואר 'אמריקנער' לבד בלי להזכיר את שם העיר ממנו הגיע קודם המלחמה.

בתור בחור צעיר מספיק היה לראות את דמות ההוד של מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל (וזכינו ב"ה ליותר מכך), לראות מהי תורה מסיני ביופיה מול החומרות האמריקנית".

אבל יוצאים לרחוב ורואים את החומרות, זה לא מבעבע...

הגר"ח וואלקין: "דבר ראשון, לא היה מבול של פרסומות בכל פינה ויותר מכך, לא הסתובבו סתם בחוצות. הכל היה ביתי. שמרו על

הגחלת לא נתנו לרחוב לחדור הביתה פנימה.

אני תמיד נוהג להביא את המעשה שמביא רבי אבא זיינץ זצ"ל של מרן הרב מבריסק זצוק"ל בעיר בריסק, וראה את מרן מסתובב

בחדרו אנה ואנה בעת לימודו ומוחו אחוז שרעפים. ניגש הרב מבריסק לחלון הבית והביט לחוץ והחל לדבר לעצמו בלחש (הימים היו ימי ההשכלה הארורה שפגעה בטובי הבחורים ול"ע הסיתה אותם מדרך הישר ומשפחות רבות נהרסו וילדיהם נסחפו בזרם

ההשכלה הנוראה)

'הנה בנו של בערל החייט, והנה בנו של משה האופה' וכך מנה את שמות העוברים שנתפסו בפגעי הזמן ולא נראו והתנהגו כמו

אבותיהם אלא שינו את אורח חייהם. פתאום עצר ואמר לעצמו בקול רם אבל 'אני וביתי נעבוד את ה', בחוץ הכל רועש, הכל

מושפעים מהרוח הנושבת, אבל אני וביתי נעבוד את ד'!

ההגדרה של "אני וביתי" אומרת הכל, לא סתם אני וילדי, אלא אני וביתי. השמירה תהיה על הבית של ייכנס שם שום דבר מפגעי הזמן!

אלו הם שני הדברים ששמרו עלינו: ראשית האווירה בבית שהיה כמבצר מוגן מפני ההשפעות והנקודה השניה היא השקיעות והאווירה שהיתה אז בישיבה בימי הבחורות, והמושגים והשאיפות

לגדלות".

ומה נאמר היום שאין כמעט את הדמויות האלו והחומרות הרבה יותר גדולה?

הגר"ח וואלקין: "אני סבור שגם בימינו אלו הם שני הדרכים לשמר את נפש צאצאינו ממבול החומרות השוטף את העלם שלנו.

ראשית לבצר את חומות הבית לבל יכנסו בהם רוחות זרות. לספר לילדים להעביר להם מה שאנו ראינו מהורינו. להנחיל להם טעם של

דורות קודמים, עולם שהיה חרב.

אבל הדבר השני והעיקרי הוא למחנכי הדור, להעניק מושגים, שאיפות, לצעירי הצאן. לתאר להם אורח חייהם של רבותינו מדורות קודמים. דבר זה יכול להיות רק כשיש דוגמא אישית של המחנך

בהם רואים התלמידים דוגמא חיה היאך צריך להיות בן תורה ועליה, שילוב של שמירה על הבית מחד ודוגמא אישית של מחנך הם הדרך לשמר נפש ועולליו".

המשגיח מדבר הרבה לבני חו"ל, האם יש מסר מיוחד בנושא זה עבורם?

הגר"ח וואלקין: "יש דבר חשוב שבעיקר יוצאי ארה"ב צריכים

המשך בעמוד 28

זכורני, בהיותי תלמיד בישיבת קול תורה, שיעור ב', ישבתי בבית המדרש בספסל שלפני האחרון. יום אחד התיישבו פתאום מאחורי שני אנשים. היו אלו שני גדולים אלו, רבי שלום שבדרון ורבי אליהו. הם ישבו ללמוד יחד. ומה למדו? שניהם לקחו משנה ברורה חלק א', ולמדו את ההקדמה. למדתי אני מכך את חשיבותה של הקדמה זו. אך לא בכך אנו עוסקים עתה

רבה של כרמיאל הגאון רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א אשרי מי שזוכה לקיים מצוות ה'



"וְקִדְשָׁתָּ אֶתֹּו וְכָהֵן לִי" (שמות מ', י"ג)

כולם מכירים את המשנה הראשונה של מסכת בבא מציעא הפותחת במילים: "שניים אוחזין בטלית". אני רוצה לומר משפט שאינו משונה: "שניים אוחזין בזקן". משפט משונה. במה מדובר? ובכן, מעשה שהיה. דרשן מפורסם היה בירושלים, רבי שלום שבדרון זצ"ל. זכורני שכנער הייתי הולך לשמוע את דרשותיו חוצבות להבות האש, נוטפות מור עובר. הרב שבדרון היה תלמיד של רבי אליהו לופיאן זצ"ל.

זכורני, בהיותי תלמיד בישיבת קול תורה, שיעור ב', ישבתי בבית המדרש בספסל שלפני האחרון. יום אחד התיישבו פתאום מאחורי שני אנשים. היו אלו שני גדולים אלו, רבי שלום שבדרון ורבי אליהו. הם ישבו ללמוד יחד. ומה למדו? שניהם לקחו משנה ברורה חלק א', ולמדו את ההקדמה. למדתי אני מכך את חשיבותה של הקדמה זו. אך לא בכך אנו עוסקים עתה.

ובכן, יום אחד ניגש רבי שלום לרבו ואמר, הרב, זה לא זה. עבודת ה' שלי אינה נעשית כראוי. אני מתפלל, אבל חסר התלהבות. מקיים מצוות, אבל לא בדקדוק. לומד תורה, אבל לא מספיק, ובודאי לא בכונה הראויה. אני רחוק כל כך משלמות.

אמר לו רבי אליהו לופיאן, אחוז בבקשה בזקני. רבי שלום שבדרון התחלחל, לאחוז בזקנו של רבו, הגאון הצדיק? אבל הרב עמד על כך. לא היתה ברירה... ואז, נטל רבי אליהו את ידו ואחז בזקנו של רבי שלום. שנים אוחזין בזקן...

וכך אמר רבי אליהו לרבי שלום, מה לך כי תלין על מצבך? ראה, הזקן שלי כבר לבן, וזקנך - שחור עדין. נכון אתה לא מושלם. אף אחד אינו מושלם. אבל, בעל זקן שחור, כמוך, אינו צריך להיות מוטרד מכך יתר על המידה. יש לך זמן, אתה בתחילת הדרך, בעזרת ה' תגיע למצב בו תחוש שאתה עושה רצון ה'.

לאדם צעיר יש הרבה תקוות, יש לו יכולות להגיע למקומות רחוקים. אף אחד לא נעשה גדול הדור ביום אחד. זו עבודה מתמדת. עוד יום ועוד יום, עוד תפילה, עוד לימוד, עוד מעשה חסד. כך האדם בונה את עצמו לאט לאט עד שהוא הופך לאילנא רברבא.

אתם, ילדי חיידר טהורים וקדושים, אין לכם אפילו זקן שחור לאחוז

בו... החיים כולם לפניכם. אם תרצו לעלות במסילה, להיות קרובים לבורא עולם, הרי הדרך פתוחה עבורך, אתם יכולים להגיע למחוזות הגבוהים ביותר.



אנו אומרים בשבת את הפסוקים בתהילים [יט יג-יד]: "שגיאות מי יבין מנסתרות נקני. גם מזדים חשוך עבדך אל ימשלו בי אז איתם וניקיתי מפשע רב".

מהן "שגיאות"? כמובן, אלו השגגות. ומה הכוונה "גם מזדים חשוך עבדך"? אלו הזדונות. ומה פירוש המילים "אז איתם"? אז אהיה תמים. דוד המלך מבקש מהקב"ה שינקה אותו מהשגגות, וגם מהזדונות, ואז יהיה תמים לפניו.

אגב, ישנו ביאור נוסף האומר ש"אז איתם" אלו עברות חמורות יותר. רש"י מביא את דברי חז"ל: "למה דוד דומה? לכותי המחזר על הפתחים, והם מערימים בדבר יותר מכל אדם. תנו לי מים לשתות, דבר שאין בו חסרון כיס. מששתה אמר, יש כאן בצל קטן? משנתנו לו אומר, יש בצל בלא מלח? משנתנו לו אומר, תנו לי מעט לחם שלא יזיקני הבצל..."

כך אמר דוד, בתחילה על השגגות, ואחר כך על הזדונות, ואחר כך על המרדים וכו'.

אמר לו רבי אליהו לופיאן, אחוז
בבקשה בזקני. רבי שלום שבדרון
התחלחל, לאחוז בזקנו של רבו,
הגאון הצדיק? אבל הרב עמד
על כך. לא היתה ברירה...

כך הרבה מחאו לו כפים, וכל כך הרבה קינאו בו בסתר ליבם, מה
נותר ממנו? כמה עצמות יבשות...

ולעומת זאת, סופו של יהודי שומר תורה ומצוות

אמר רבי שלום, לא משנה מה יהיה מעמד האדם בחיי חיותו. דלפון
ומסכן או נשיא ארצות הברית. סופם יהיה זהה לחלוטין. עצמות
יבשות ותו לא.

אבל, כל זה במי שאינו שומר תורה ומצוות. מי שזוכה לקיים מצוות
ה', מצבו שונה בתכלית. אולי לא יצא עליו ספר עב כרס המתאר
את חייו ומותו, אבל, כאשר יצא מהעולם לאחר מאה ועשרים
שנותיו, אז מתחילות מחיאות הכפים. בעולם האמת יקדמו את
פניו מיליונים ומיליארדים של מלאכים שנוצרו ממצוותיו. מחיאות
הכפיים תהיינה מחרישות אזנים. ולא מדובר בדבר שיסתיים בזמן
כלשהו. זהו דבר נצחי!

(לקט מתוך הספר 'מפיק מרגליות' ימים נוראים)

אם כן דוד המלך מבקש מהקב"ה שלא יבואו לידו כל חטאים לא
בשוגג ולא במזיד.

אגב, האלשי"ך שואל, מילא, אפשר להבין שדוד מתפלל על כך
שלא יבוא לידי שגגות. אבל מה שייך לבקש על המזידין? הלא זו
הבחירה החופשית של האדם. בכוחו להימנע וברצונו - יחטא.
על כל פנים למדנו, אף אחד לא נעשה צדיק בבת אחת. הולכים צעד,
ואחר כך עוד צעד, עד שמגיעים לשלמות. גם גדולי הדור היו פעם
ילדים. הלכו לחידר כמו כולם. יש מהם שאף אחד לא האמין שיצא
מהם משהו. אבל הם לקחו את עצמם בידיים והגיעו לאן שהגיעו.

סופו העגום של נשיא המעצמה הגדולה בעולם

רבי שלום שבדרון היה דרשן מבוקש מאד. הוא נשא את דרשותיו
המתוקות ומלאות החן לא רק בארץ ישראל, אלא גם ברחבי העולם.
פעם הגיע לארצות הברית. מארחיו דאגו לו לחדר במלון כלשהו.
ראה רבי שלום שעל השידה מונח ספר באנגלית, דפדף בדפי
הספר, ומצא שהוא עוסק באחד הנשיאים המפורסמים ביותר של
ארצות הברית, ג'ון קנדי. הנשיא קנדי היה אהוד ואהוב מאוד על
האמריקאים, אך סופו היה שנרצח על ידי מתנקש.

בספר הופיעו תמונות חייו של הנשיא, מערש לידתו - ועד סופו
המר. תמונות, ומתחתן כיתוביות. רואים את ג'ון התינוק זה שאך
נולד, אחר כך בפעוטון, בגן ילדים, בבית הספר היסודי, ב'היי סקול',
באוניברסיטה. אחר כך הוא הפך למושל, לסנטור, ולבסוף - לנשיא.
מתקופת נשיאותו ישנן תמונות נפלאות. איך הוא נושא דברים
והקהל מוחא כפיים בהתלהבות. איך כולם מעריצים אותו...

והנה, כמה דפים לפני סוף הספר מופיעה תמונה של ההתנקשות
בחייו. ואחר כך, כמה דפים עוסקים בלויה הגדולה והמכובדת
שנערכה לו, בהספדים במאמרי העיתונות. כי, כאמור, קנדי היה
אהוד מאוד על הבריות.

ובעמוד האחרון... תמונה של קבר. מצבת שיש שחורה
לרבי שלום יש עיניים חודרות. הוא רואה גם את מה שמתחת
למצבה.

איש זה, שפעם חי בעולם הזה וכל כך הרבה אנשים העריצוהו, כל



מתומצת
ממוקד זכרון



077-2222-666
שלוחה 1/2

עכשיו בקו השיעורים
של דרשו

מהזור חדש
התחלה חדשה
שיעור חדש בעברית



היהודי נכנס אל מרן הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל, שטח בפניו את כל המידע ושאל בעצתו. אמר לו רבי מיכל יהודה: "אני לא מבין בדיוק למה כוונתך באמריך שהבחור לא כל כך מיוחד ביראת השמים שלו, אבל ברצוני לשאול אותך, האם שמעת אם הבחור בא להתפלל תפילת שחרית בישיבה?"

הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל על עשייה - מכח ציווי ה' בלבד



"כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה" (שמות מ', כ"א)

בעל הטורים כותב, ששמונה עשרה פעמים נאמר בפרשה "כאשר צוה ה' את משה", על כל דבר ודבר, וכנגדן תקנו את תפילת שמונה עשרה. פעם נוספת כתוב "כאשר צוה ה' כן עשו" כנגד הברכה הנוספת, ברכת המינים. יש להבין את הקשר בין שני הדברים. לפני שאומר מה שחשבתי בענין, ואני חושב שזהו ביאור אמיתי, אספר סיפור שסיפר לי יהודי שהציעו לו שידוך עבור בתו. סיפרו לו כי הבחור חזק מאד בלימוד, למדן נפלא, בעל כשרון, מחדש חידושים, אלא שהוסיפו ואמרו כי הוא לא כל כך מיוחד ביראת השמים שלו.

היהודי נכנס אל מרן הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל, שטח בפניו את כל המידע ושאל בעצתו. אמר לו רבי מיכל יהודה: "אני לא מבין בדיוק למה כוונתך באמריך שהבחור לא כל כך מיוחד ביראת השמים שלו, אבל ברצוני לשאול אותך, האם שמעת אם הבחור בא להתפלל תפילת שחרית בישיבה?"

"אמרו לי", השיב האב, "שהוא לא מתפלל בישיבה". נענה רבי מיכל יהודה ואמר לו: "עליך לברר תשובות לשתי שאלות. השאלה הראשונה: מדוע הוא לא בא להתפלל בישיבה? ישנם בחורים שלומדים בהתמדה גדולה עד השעות המאוחרות של הלילה מתוך ידיעה שיכולים הם לקום לתפילת שחרית בשעה קצת יותר מאוחרת מזו שמתפללים בישיבה, וכמובן מתוך הקפדה שלא להפסיד זמן קריאת שמע. בחורים שכאלו לא מתפללים תפילת שחרית בישיבה כדי 'להרוויח' כמה שעות של לימוד תורה! עליך לברר ביחס לבחור המוצע לך, האם זו הסיבה לכך שאין הוא מתפלל בישיבה, או שיש סיבה אחרת.

השאלה השניה: הבנו שהוא לא מתפלל שחרית בישיבה. אבל היכן הוא כן מתפלל? האם הוא מתפלל במנין של בני תורה או במנין אחר?"

היהודי הלך לברר תשובות לשתי השאלות וכעבור זמן מה חזר אל רבי מיכל יהודה עם שתי התשובות: א. הבחור לא מתפלל שחרית בישיבה כי בישיבה "סוחבים" את התפילה וזה לא בשביל "העצבים" שלו... ב. לבחור אין כל נפקא מינה באיזה מנין הוא מתפלל, יהא

זה מנין של בני תורה או של בעלי בתים, ובלבד שהמנין יהיה מהיר וזריז...

ר' מיכל יהודה פנה לאבא ואמר לו: "הבחור הזה חושב שישביה זה אוניברסיטה... הוא אוהב שהוא כמו סטודנט באוניברסיטה... אם אתה מחפש סטודנט שכזה - קח אותו כחתן לבתך!..."

המילה "ישביה" אינה כוללת בחובה רק לימוד תורה. המילה "ישביה" כוללת גם דקדוק הלכה, מידות טובות, הקפדה על מצוות שבין אדם למקום, זהירות במצוות שבין אדם לחברו. "ישביה" היא גם מקום תפילה, ותפילה, נזכור, היא כנגד שמונה עשרה הפעמים של "כאשר צוה ה' את משה"!

המדרגה הגבוהה ביותר בתפילה

כעת אבאר בסיעתא דשמיא את הקשר בין תפילת שמונה עשרה ל"כאשר צוה ה' את משה":

בצלאל ידע לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ. כל סודות התורה היו גלויים לו. הוא גם ידע את כל התיקונים הטמונים בכל קרש וקרש, את כל סתרי התורה שבכל אדן ואדן. הוא שלט בכל הדברים הנשגבים והעליונים, השתלשלות העולמות, צינורות השפע, ובקיצור היה בקי בכל סתרי הקבלה...

אבל, כשהוא ניגש לעשות את כלי המשכן בפועל - הוא הניח את כל הידיעות שלו בצד, גנז את כל הסודות וסתרי התורה, ועשה אך ורק

ר' מיכל יהודה פנה לאבא ואמר
לו: "הבחור הזה חושב ששיבה זה
אוניברסיטה... הוא אוהב שהוא
כמו סטודנט באוניברסיטה...
אם אתה מחפש סטודנט שכזה
- קח אותו כחתן לבתך!..."

או פרנסה רק למען שמו יתברך, שתהיה לי היכולת לעשות רצונו ולגרום לו נחת רוח. כך מביא ר' חיים מוולוז'ין ב"נפש החיים" שזוהי המעלה העליונה בתפילה, שאדם מתפלל אך ורק לכבוד ה' יתברך, והכל, הכל: שכל בריאות, פרנסה, חזרה בתשובה, גאולה וישועה - הכל למען שמו יתברך.

כשאדם זוכה להגיע למדרגה שכזו, נחשב הדבר שהוא מתפלל תפילת שמונה עשרה "כאשר צוה ה' את משה!"

(מתוך יחי ראובן)

"כאשר צוה ה' את משה!" הוא לא עשה כלי מסויים מכיון שהשכל שלו מבין את סודו, תיקונו ועניינו. הוא עשה את הכלי רק מחמת שכך "צוה ה' את משה".

נראה לי שזו גם המדרגה הגבוהה ביותר שישנה בתפילה: הנה בכל תפילת שמונה עשרה ישנן שלוש עשרה ברכות הכוללות בקשות פרטיות של האדם. הוא מבקש על רפואה, פרנסה, גאולה וכדומה. התכלית האמיתית של כל הבקשות האלו צריכה להיות אחת: לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו. הצדיק האמיתי מבקש רפואה - כדי שיוכל לעבוד את הקב"ה ביתר שאת וביתר עוז. זוהי גם מטרתו היחידה כשהוא מבקש פרנסה וכן את יתר הבקשות.

בבנין המשכן ביטל בצלאל, ביטול מוחלט, את כל ידיעותיו והשגותיו האישיות. הוא בנה כל פרט ופרט מתוך התבטלות מוחלטת לעשות את רצון ה', וכנגד זה תיקנו שמונה עשרה ברכות בתפילה, בהן שומה על היהודי לבטל את "רוחיו" האישיים ולבקש הכל רק כדי שתהיה לו היכולת לעשות ככל אשר צוה ה', ולגרום לו יתברך נחת רוח.

על חנה נאמר: "ותתפלל על ה'" (שמואל א' א, י), ולכאורה צריך להבין מה פשר הלשון "על ה'"? הרי מתאים יותר לומר "אל ה'!" (עין בגמרא ברכות לא ע"ב מה שדורשת מזה). אפשר לומר שכונת הפסוק לומר שכל תפילותיה של חנה היו למטרה אחת: "על ה'!" אני לא מבקשת על הצער שלי באופן אישי, אלא שידעת אני שכאשר יהודי שרוי בצער - גם השכינה מצטערת עמו, "בכל צרתם - לו צר" (ישעיהו סג, ט), ועל כך אני מבקשת - על צער השכינה!

זוהי דרגה גבוהה מאד: "להחביא" את עצמו לגמרי ולבקש רפואה

לפתוח את היום בטוב...



הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

אמרתי לסבא הגאון רבי מאיר ברנסדורפר זיע"א, היום האברכים כל הזמן רצים אחרי גמ"חים כדי לשרוד את החודש, אם מהדור שלנו יוצאים תלמידי חכמים, צריכים להעריך אותם הרבה יותר!!! סבא זצ"ל הסתכל עלי, שמע אותי, ולאחר מכן הפטיר משפט אחד קצר...

שיחה מרתקת עם מגיד השיעור ב'דף היומי בהלכה' הרה"ג רבי מרדכי דוד ברנסדורפר שליט"א נכדו של הגאון רבי מאיר ברנסדורפר זיע"א, בעל ה'קנה בשם' ומבכירי הדיינים ב'עדה החרדית'

אליעזר (לייזר) רוט



בשבוע שעבר הבאנו ב'לקראת שבת' ראיון מרתק עם הרה"ג רבי מרדכי דוד ברנסדורפר, מגיד שיעור ב'דף היומי בהלכה' וב'דף היומי בבלי', זה רבות בשנים, ונכדו של הגאון האדיר רבי מאיר ברנסדורפר. השיחה, שהתקיימה לרגל תחילת המחזור השלישי של 'הדף היומי בהלכה', עסקה בעניין הדביקות המופלאה של הסבא הגדול בשולחן ערוך, והאופן בו קיים אותו בדקדוק ובלי שום חיפוש קולות או היתרים, ואדהכי והכי שמענו מפיו עוד כמה עובדות נפלאות המפנות אלומות אור לדרך חייו וצורת התנהלותו של הגאון הגדול, ענק שבענקים, אשר האיר מהודו לארץ ולדרים עליה, בשו"ת שלו 'קנה בשם', בתפקידו כדיין מן המניין בבית הדין של 'העדה החרדית' בירושלים, וכן כמוהל מומחה וזריז במלאכתו אשר פעל ללא ליאות כדי להעמיד את הדת על תלה בכל תחומי החיים.

כזה 'אובר-דראפט', לא הייתם צריכים לשלם חשבונות חשמל ומים וגז וטלפון וכו', הסתפקתם במה שיש וחייתם חיים מאושרים. היום האברכים כל הזמן רצים אחרי גמ"חים כדי לשרוד את החודש ולהמשיך הלאה אל החוד הבא. ומי מדבר בכלל על לחתן ילדים בדור שבו הדירות עולות יקר כל כך, והחתונות ברמה גובהה כל כך... אם מהדור שלנו יוצאים אברכים תלמידי חכמים, צריכים להעריך אותם הרבה יותר!!!".

"סבא זצ"ל הסתכל עלי, שמע אותי, ולאחר מכן הפטיר משפט אחד קצר: "דור דור וניסיונותיו, דור דור ופטרונותיו".

"כוונתו היתה שאכן הניסיונות שלנו נראים כמשמעותיים יותר, אבל לא כך הם פני הדברים. לכל דור יש את הניסיון שלו, זה לא עניין של איזה ניסיון קשה יותר ואיזה קל יותר, כל אחד מאתנו נולד כדי לעמוד בניסיונות והקב"ה ברא אותנו עם הכלים המתאימים כדי להתגבר על הניסיון של הדור הזה שבו אנו חיים.

"אם ייקחו אדם מהדור הקודם ויזרקו אותו עכשיו לדור שלנו, הוא באמת לא יוכל לשרוד, בדיוק כמו שאנחנו לא נצליח לשרוד אם ישימו אותנו בדור הקודם. כי לנו יש את הכלים והיכולת להתגבר על הניסיון של הדור הנוכחי".

"רק לשם המחשה אני אספר מה ששמעתי מסבתי הרבנית תליט"א, שמספרת שאצלם בבית בערב שבת, הילדים, אבי מורי שליט"א

"מבחינתו של הסבא", כך ציטטנו משמו של הנכד בשבוע שעבר, 'השולחן ערוך' לא היה רק ספר שלומדים בו ופוסקים על פיו אלא בעיקר ספר שחיים אתו בכל רגע נתון", מספר לנו נכדו רבי מרדכי דוד ברנסדורפר שליט"א, בן לבנו הגאון רבי אהרן ברנסדורפר שליט"א, אשר יצא שמו ברחבי תבל כאחד מגדולי המומחים באמנות השחיטה והבדיקה, שתהיה כדת וכדין, על פי המסורת ובכפוף להוראות שקיבל מאביו הגאון זיע"א.

"כל הגישה שלו לחיים, כל צורת ההסתכלות שלו על דברים היתה דרך 'השולחן ערוך'. מה שכתוב בשולחן ערוך עושים, מה שכתוב שלא לעשות לא עושים. בלי להתחכם ובלי לחפש דרכים עוקפות וכל מיני היתרים וקולות".

הניסיון שלכם והניסיון שלנו

"היה זה בתקופה שבה הייתי אברך צעיר", הוא מספר, "זמן לא רב לאחר נישואיי. באותה העת נחשפתי למצבם של אברכים שונים, שהתמודדו עם חובות כבדים שהשתרגו עד למעלה מצווארם. הדבר מאוד חרה לי, ורבות הרהרתי בדבר, עד שפעם אחת כשהגעתי לבקר את סבא שלי זצ"ל, אמרתי לו: זיידע, אני חושב שהדור שלנו מתמודד עם ניסיונות הרבה יותר קשים מהדור שלכם.

"בתקופה שלכם, הבנקים לא נתנו הלוואה לכל דורש. לא היה דבר

הוא משיב נשלחו עליו על ידי שואלים שפנו אל ה'מנחת יצחק' והוא זה שהפנה אותם אל הסבא זיע"א. שגור היה על לשונו של ה'מנחת יצחק' לומר "גייט צו רבי מאיר", "תלכו לרבי מאיר, פיו כפי וידו כיד". "עם זאת, הוא היה מאוד ירא הוראה, ולא אהב שאומרים פסקים בשמו. את התשובות שהוא כתב בשו"ת שלו כמובן שהוא כן כתב כדי להורות הוראה לרבים, אבל כשהיו מפיצים תשובות שענה לשואלים בעל פה וכדו', והפכו אותם ל'פסקים' משמו, הוא מאוד לא אהב את זה והיה שואל בתרעומת: "למה אומרים דברים בשמי". פעם שמעתי אותו אומר: "נכון שזאת הדעה שלי בעניין זה, אבל למה צריך לפרסם זאת בשמי???"

"אגב, אני עצמי אגרתי אצלי מאות תשובות ופסקים ששמעתי מפיו, הן בשיעורים שהייתי לומד אתו והייתי שומע ממנו הכרעות של הלכה למעשה, הן בשיעורים שהיה מוסר לרבים והייתי יושב שם ומקשיב ורושם הלכה למעשה מתוכם, והן כשבאו לשאול אותו שאלות ולפעמים הייתי במקום והייתי שומע, מאוד השתדלתי לכתוב את הכל סמוך לשמיעת הדברים. כמו כן היתה לי קביעות לבוא אצלו אחת למספר שבועות, כשכבר גרתי בבית שמש, והייתי מגיע לפניו עם רשימה של שאלות ורושם מפיו את התשובות, הן שאלות שהתעוררו לי עצמי במהלך הלימוד ובבית וכדו', והן שאלות שחברים ושכנים שידעו שאני נכדו של אחד מגדולי הפוסקים בדור, היו מבקשים ממני שאשאל בשמם. ואכן יש בידי אוצר גדול של פסקים ותשובות אבל נמנעתי מלפרסם את זה, כי כאמור הוא עצמו לא רצה שיפרסמו משמו דברים שהוא לא כתב אותם בעצמו בספרו.

"עם זאת, ברבות השנים אירע שכל מיני פסקים שפסק פה ושם התגלגלו מפה לאוזן ואף עברו שינויים, ויש כל מיני עניינים שנוהגים היום במקומות שונים על סמך פסיקותיו של הגר"מ ברנסדורפר זיע"א, אבל הוא לא אמר זאת מעולם ולא פסק כך, ומאחר ורובו השיבושים נועצתי בכמה גדולי תורה ובבני המשפחה, ואנחנו עובדים על חיבור נרחב שייקרא בעז"ה 'פסקי בשם', שבו יופיעו רק פסקים מבוררים משמו, אלו שרשמתי בעצמי ועליהם נוספו עוד פסקים שהוצאנו תוך השו"ת, וכן מבני משפחה אחרים ששמעו ורשמו דברים סמוך לשמיעתם, ובעז"ה אנו מקווים שהספר הזה יתקן את המעוות ויסייע לכל מאן דבעי לדעת מה היתה דעתו בהלכה בעניינים השונים".

"כמותו פוסקים בשמים"

"מאחר והתכנסנו לשיחה הזאת לרגל תחילת לימוד המחזור השלישי של 'הדף היומי בהלכה', והיות שזכיתי בעצמי להיות מגיד שיעור לפי סדר לימוד זה", אומר הנכד רבי מרדכי דוד, "אני רוצה לסיים את דברי בהצגת נקודת ההשקפה של הסבא זיע"א, על לימוד המשנה ברורה וחשיבות הפסקים שלו.

"הסבא היה אומר שהמשנה ברורה הוא הפוסק האחרון, והוסיף שגם בשמים פוסקים כמותו, כי בכל תקופה יש את הפוסק המרכזי שמקבל את הכח משמים לפסוק והלכה כמותו, ובתקופה שלנו זה המשנה ברורה, כפי שרואים שאכן התקבלו פסקיו בכל תפוצות ישראל.

"זה כעין מה שאומרים משו של החזון איש שכל פסקי המשנה ברורה

והאחים שלו, היו צריכים לשכב במשך שעות במיטה, כשהם מכוסים בשמיכה, בזמן שהיא היתה מכבסת להם את הבגדים לכבוד שבת. לא היו להם בגדים ללבוש בזמן שהיא היתה מכבסת את הבגד היחיד שהיה לגופם.

"אז נכון שהחיים היו יותר פשוטים, אבל היה מחסור. אומנם לחם יבש אף פעם לא חסר בביתם, כך סבתא מספרת, אבל גם לא היתה הרווחה גדולה.

"בבית שלהם תמיד היו עושים שיפוצים. למה? כי העבודה היתה מתקדמת לפי הכסף שהיה להם בכיס. אם הצליחו לחסוך כמה שקלים, היו קוראים לבעל מלאכה שיעשה כיוור חדש. בחודש הבא חסכו עוד קצת והיו מתקינים ברז, אחרי חודשיים עשו שורה של קרמיקה ואחרי חודשיים נוספים עשו עוד שתי שורות... חיו לפי ההכנסות, ואם לא היו הכנסות - לא קנו כלום.

"פעם אחת הרבנית היתה חייבת לקנות בגד חדש לאיזו שמחה משפחתית, ולאחר בדיקה התברר לה שהבגד הזה יעלה חמישים לירות. בבית לא היה כסף, אבל כשהסבא שמע על כך הוא אמר לה שתזמין את הבגד אצל התופרת, ובעז"ה עד שהבגד המוכן הוא מקווה שכבר ייכנס קצת כסף.

"אבל הסבתא טענה שזה לא נכון להזמין בגד לפני שיש מספיק כסף כדי לכסות את העלות שלו. סבא שמע את טענתה ואמר לה: "אם את מאמינה באמונה שלמה, את אכן יכולה להמתין הכסף כבר יגיע בהקדם ויהיה בידך עוד לפני שתזמיני את הבגד".

"באותו היום הגיע דוד שלהם לבקר, ובאורח פלא הוציא מכיסו שטר של 50 לירות ונתן להם את הסכום המדויק שאותו היתה הסבתא צריכה כדי להזמין בגד...".

"ברייטע פלייצעס"

"דרכו של הסבא היתה שהוא לא דיבר על עצמו", ממשיך הנכד לספר. "כשהוא למד הוראה ועמד להתמנות כמורה צדק וכדיין, הוא לא סיפר על כך בבית בכלל. רק אחרי שנבחן וקביל היתר הוראה הוא אמר לרבנית שהיום הוא קיבל סמיכה וכדו', אבל זה לא היה נושא בבית קודם לכן כמה הוא לומד וכמה הוא מתקדם ומתי הוא כבר עתיד לקבל את הסמיכה וכו'. גם כשהיה משלם כספים משמעותיים לצדקה וכדו', זה לא היה נושא, הוא לא סיפר על זה.

"אבל למרות שהוא היה מאוד מצטנע ולא עשה מעצמו עניין, הסובבים אותו הכירו בגדולתו, ובעל כורחו הוא עלה והתעלה, והיתה לו השפעה ציבורית רחבה מאוד. הוא היה זה שייסד את המושג הזה של שיעורי טהרה בימי השובבי"ם למשל, וכל אלפי שיעורי הטהרה הנמסרים בימי השובבי"ם בכל תפוצות ישראל, נמסרים מכוחו.

"פעם הגיעה איזו שאלה הלכתית חמורה מאוד שנגעה בדיני נפשות, למרן הגאב"ד בעל ה'מנחת יצחק'. הגאב"ד פסק בעניין אבל אמר לשואל שיפנה גם לרבי מאיר ברנדורפר ויקבל ממנו הסכמה על אותו פסק, והוא הסביר את דבריו ואמר ש"רבי מאיר האט ברייטע פלייצעס (כתפיים רחבות), הוא מזכה הרבים גדול, וגם בעל מופת...".

"ואכן בספרו 'קנה בשם' אפשר לראות שרבות מהשאלות שעליהן

אני חושב שכעת, בתחילת מחזור חדש, מתלהט הוא, כשקולו מתגבר, כשרבבות אלפי יהודים כבר הצטרפו למהפכה האדירה של לימוד וידיעת הלכה במסגרת סדר ה'דף היומי בהלכה', זה הזמן בו כל יהודי מחויב לומר ולהכריז לעצמו; גם אני יכול! גם אני יכול! אני אלמד ואהיה עקבי, אני אשנן ואחזור, ואזכה בעוד כשבע שנים לסיים את המחזור השלישי יחד עם רבבות אלפי ישראל בארץ ישראל ובכל רחבי תבל

שאלון נבחני ה'דף היומי בהלכה' לרגל התחלת המחזור השלישי-אדר תשפ"ב



הרה"ח אלחנן קרביץ שליט"א

הרה"ח אהרן כהן

הפעמונים מצלצלים כבר בעוז. רכבת ה'דף היומי בהלכה' יוצאת לדרך. רבבות אלפי יהודים כבר הצטרפו והתחדשו בלימוד הלכה במחזור החדש ב'דף היומי בהלכה'. שיעורים מתחדשים ומתעבים, מאות שיעורים הולכים ונפתחים, לצד רבבות אלפי יהודים ההולכים ומתכוננים לזכות גם הם להיות מהמאושרים בעם הזוכים ללמוד להבחן בכל חודש ובעיקר לזכות לזכור ולדעת את המעשה אשר יעשון.

אווירת ההתחדשות בולטת וניכרת בכל עבר ופינה. כאן תולים מודעות המבשרות על פתיחת שיעור חדש, שם תלוי מודעה עם התארגנות לפתיחת עוד מוקד מבחן חודשי, כשספרי ה'משנה ברורה' הפרוסים ונראים על השולחנות בבתי הכנסיות ובתי המדרשות, מראים ומספרים בלא מילים שההתלהבות הציבורית סוחפת אחריה רבים וטובים כשכולם מנצלים את ההזדמנות הייחודית לזכות להיות מבני העולם הבא, ולא פחות מכך, לזכות כבר כאן בעולם הזה לחיות כיהודי על פי התורה וההלכה.

כהמשך לזה פנינו גם השבוע לאחד שזכה להשתתף במבחנים החודשים מחילת המחזור הקודם בלא דילוג או ויתור על (כמעט) אחד מהם, הלא הוא הרה"ג אלחנן קרביץ שליט"א מחשובי אברכי כולל 'שערי לימוד' באחוזת ברכפלד.

מתי הצטרפת ללימוד הדף היומי בהלכה, ומה גרם לך? מתחילים אנו שיחתנו.

אני חושב, מהרהר ומעביר הוא בקול את תשובתו המוחלטת; כל בן תורה וכל יהודי רוצה לדעת טוב את ההלכה למעשה. הרי, כל אחד רוצה לדעת איך וכיצד להתנהג כהלכה. אלא, שעומס טרדות החיים גוזלים מאתנו גם את הדברים הטובים שאנחנו רוצים, וכאשר אתה עושה לעצמך 'מחייב', זה נותן לך כוח לעמוד בקביעות מול טרדות כאלה ואחרות.

מהו סדר לימודיך במשך החודש, לפני המבחן החודשי?
אני משתדל מאוד ללמוד בכל יום ההלכה, אך בכל מקרה, אני מתאמץ מאוד שלפחות בכל שבוע לגמור את ההספק השבועי היינו

5 עמודי ה'משנה ברורה'. כי אחרת, באם לא מתקדמים בכל שבוע כפי הסדר, ורק מתחילים 'להריץ' את כל החומר בסוף החודש, אין בכך תועלת לידיעת הדברים וזכירתם.

מה הוא ההרגשה לשבת מול המבחן ולראות שאה שולט בחומר החודשי? מבקשים אנו לשמוע לתועלת אלפי הלומדים המתכננים להצטרף למסגרת המבחנים.

אין ספק כלל וכלל. שכאשר אתה יושב במבחן ורואה שאתה יודע, אתה מרגיש סיפוק עם עצמך. ובעצם. נשמע הוא מאושר. אני חושב שזה לא רק סיפוק שהצלחת, כמישהו שהחליט שלומד משהו ועמד עקבי בהחלטתו. אלא זה בעצם אושר-פנימי שהצלחת לעשות את תפקידך בעולם. וזה בהחלט הרבה יותר. זה משהו הרבה יותר מרומם. הרבה יותר מאושר.

מה תוכל לציין כטיפ כנבחן וזיכרון?
הנקודה הראשונה, כאמור הוא, לא לחכות לסוף החודש. אלא ללמוד כסדר המתוכנן והמפורסם של ה'דף היומי בהלכה' דהיינו עמוד 'משנה ברורה' לצד עמוד ה'ביאורים ומוספים' בכל יום, ובששי-שבת להוסיף ולחזור על החומר השבועי. וכך הלימוד נכנס הייטב לראש ולא לדחות את הלימודים לרגע האחרון.

ההתלהבות הציבורית סוחפת אחריה רבים וטובים כשכולם מנצלים את ההזדמנות הייחודית לזכות להיות מבני העולם הבא, ולא פחות מכך, לזכות כבר כאן בעולם הזה לחיות כיהודי על פי התורה וההלכה

הדת הוא שכל אחד 'מחויב' לדעת את ההלכה. זה לא חסידות, וזה לא חומרא, זה אלף בית של היהדות. אלף בית של בן תורה לכל הפחות לדעת את ה'משנה ברורה'. וכאשר אתה מבין שאתה חייב - אתה כבר תמצא את הזמן לעשות את זה. בהמשך, תרגיש סיפוק אדיר שעשית את חובתך - כלפי בוראך, וכלפי עצמך, וכמובן כלפי כל הבית שאתה מגדל.

אני חושב שכעת, בתחילת מחזור חדש, מתלהט הוא, כשקולו מתגבר, כשרבבות אלפי יהודים כבר הצטרפו למהפכה האדירה של לימוד וידיעת הלכה במסגרת סדר ה'דף היומי בהלכה', זה הזמן בו כל יהודי מחויב לומר ולהכריז לעצמו; גם אני יכול! גם אני יכול! אני אלמד ואהיה עקבי, אני אשנן ואחזור, ואזכה בעוד כשבעה שנים לסיים את המחזור השלישי יחד עם רבבות אלפי ישראל בארץ ישראל ובכל רחבי תבל.

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

הנקודה השניה היא החזרה. להשקיע בכל שבוע ובסוף החודש לחזור על כל הלימוד ב'משנה ברורה'. אשית, מוסיף הוא ומציין, אחרי שאני מסיים ללמוד ולהבין הייטב את לימוד ה'משנה ברורה'. אזי, ממש לפני המבחן אני מסתייע בספר 'משיב כהלכה' שחיבר אבי מורי הרה"ג רבי נחום קרביץ שליט"א, המבוסס אכן בצורה של שאלה ותשובה, אך כל התשובות הם לשונו המדויק של המשנה ברורה, כך שכאשר אני קורא את הדברים, זה ממש חזרה מדויקת על המשנה ברורה, שהרי זה העתק של לשון המשנה ברורה, ביאור הלכה, וזה בפירוש מאוד עוזר לי.

הנקודה השלישית. לא להסתכל על תוצאות המבחן כבדיקה כמה אתה יודע. רק אפילו באם לא הצלחת ונכשלת, תיקח גם בחשבון שלפעמים זה דקה של עייפות בשעת המבחן, או לפעמים וזה גם קורה, זה בסך הכל טעות ברישום, שרצית לציין תשובה א' ובטעות ציינת ג'. אבל אל תתייאש, תמשיך עוד חודש ועוד חודש, כי העקביות סוד ההצלחה בחיים.

זכור לך איזה סיפור מיוחד של השקעה בלימוד/השתתפות במבחן וכדומה?

האמת, וזה נקודה שכדאי לדעת מיד עם ההצטרפות ללימוד ולמסגרת המבחנים. מדובר בהשקעה רצינית. בראש, כל חודש השקעה עקבית בלימוד לצד השינון והחזרות. כאחד שדי עסוק, אני יכול להעיד. אתה מחויב להכריח את עצמך להשקיע ולהתקדם בקצב הלימוד; להרחיק את כל המפריעים, ולהיות מרוכז בלימוד. כי אתה רוצה לדעת.

וכמובן. מוסיף הוא ומדגיש; אין כזה דבר לוותר על מבחן. זה המסגרת האישית שלי להצלחה. ואכן בסייעתא דשמיא זכיתי והשתתפתי בכל המבחנים; באש ובמים, אפילו מתוך חולי וכדומה. כאשר, בזמנים שידעתי שלא אוכל לעשות את המבחן בכולל ביום חמישי, אז זכרתי והשתתפתי במבחן ביום שישי. העיקר להשתתף בעקביות. למעט מבחן אחד שהייתי ממש מרותק למיטה, ולא הצלחתי לקום ולעשותו.

מה תרצה להעביר לחברים או למכרים שלך?

לפני הכל ואחרי הכל. מבקש הוא להבהיר. יסוד היסודות ועיקרי



**הצטרף עכשיו
גם אתה**

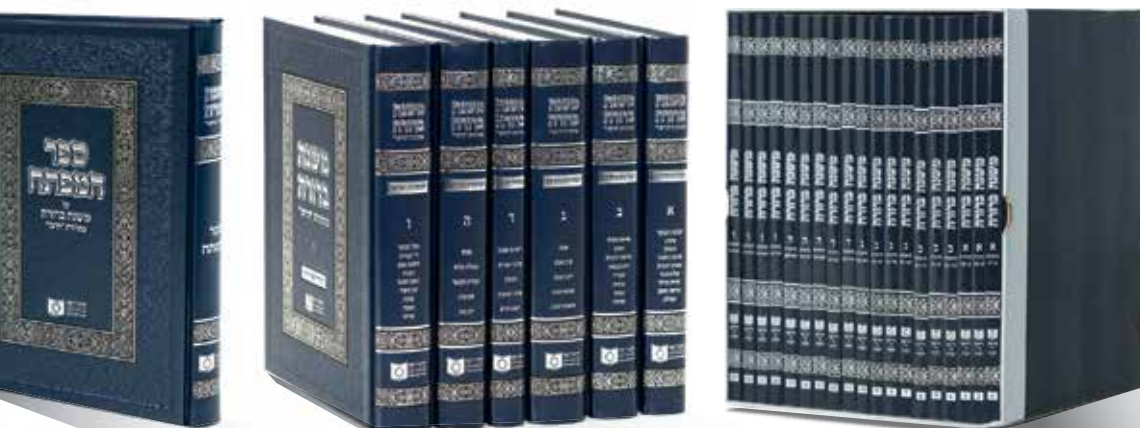
להצטרפות מוקד 'דרשו'
02-5609000

**המוני בית ישראל
בכל העולם היהודי
התחילו בלימוד
המשנה ברורה
במסגרת הדף
היומי בהלכה**

**דף
היומי
בהלכה**



ימים אחרונים למבצע הגדול



3

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 18 חודשים
סך כל התרומה 432 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
'מועד לדוד' במהדורה חדשה
'ספר המפתח' על המשנ"ב

2

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 288 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'משנה ברורה'
'ספר המפתח' על
המשנ"ב

1

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'לקראת שבת'
'ספר המפתח' על
המשנ"ב

להשתתפות במבצע הגדול מוקד 'דרשו' 00



לכבוד תחילת המחזור החדש ב'דף היומי בהלכה'

ימים אחרונים למבצעי המתנות של 'דרשו'
תורמים לפעילות הקירוב של ארגון
'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'



תרום 30 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 480 ש"ח

וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
מועד לדוד' במהדורה חדשה!
חמשה חומשי תורה'
ספר המפתח' על המשנ' ב'

ניתן להזמין גם בבתי כנסת בעמדות
נדרים פלוס תחת השם 'דרשו'

02-560900

'אני כ"כ שמחה שאין לכם ילדים... זכיתי לשכנים טובים כמותכם, תמיד יש לך זמן בשבילי אינך עסוקה וטרודה, ויש לך זמן מספיק עבורי, אני מתפללת שלש פעמים ביום הלוואי שכך תמשיכו הלאה...'

הסופר התורני ואיש הציבור הרב טוביה פריינד, עם צרור סיפורים ששמע מפיהם של גדולי ישראל



וַיִּפְרֹשׂ אֶת הָאֵהָל עַל הַמִּשְׁכָּן (שמות מ', י"ט)

ידוע מה שאמרו צדיקי הדורות שכל בית יהודי הוא בבחינת משכן, וכל הנהגות הבית יכולות להיחשב כעבודת הקודש, וכדרך שנאמר 'בכל דרכך דעהו', וכמו שאמרו חז"ל "וכל מעשיך יהיו לשם שמים". והנה צריך כל בית יהודי שיהיה לו מכסה ומגן מפני ההיזקים חלילה, ורצה הקב"ה לזכות את ישראל ולהגן עליהם מכל צרה וצוקה, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות לשמור אותם מן המזיקים, כמצוות מזוזה ומצוות מעקה ושאר מצוות שמשמרות את הבית ואת הדרים בו מכל רע.

ובעניין זה שמענו מעשה מופלא מפיו של הרה"ג ר' טוביה פריינד, מחבר ספרי 'שלמי המועדים' ו'שלמי ברכה' ועוד, איש סופר מהיר המכהן גם בשלל תפקידים ציבוריים, כסגן ראש העיר מודיעין עילית ועוד, ושמענו מפיו את המעשה אשר לדבריו משמש לו כאבן דרך בעוסקו במלאכת הקודש כחבר הנהלה בשתי קופות צדקה המעניקות תמיכה לאלמנות ויתומים רח"ל.

כשזכיתי להתקבל לשיחה מיוחדת עם הגאב"ד לונדון הגאון רבי אפרים פאדווא שליט"א, מספר הרב פריינד, "נכח שם נאמן ביתו הרה"ח רבי אהרן ראנד שליט"א, אשר זכה לשמש בקודש גם אצל אביו הגאב"ד הגאון רבי חנוך העניך פאדווא צוק"ל. והעלה סיפור מופלא שקרא לפני שנים רבות, הוא זוכר את פרטי המקרה, וכך הוה:

"יהודי שהיה ממקורביו של הגאב"ד רבי חנוך העניך זצ"ל - [הוא נוקט בשמו של אותו יהודי, בעת שהותנו בלונדון פגשנו את בעל העובדה ואף זכינו לשאול ולברר אצלו את אמיתות הדברים ופרטי הסיפור, מה הייתה הפתעתנו כי לא החסרנו אפילו פרט אחד. ט.פ.] - נישא, ולאחר נישואיו עבר להתגורר בדירה נאה ומכובדת. בסמוך לדירתו התגוררה אלמנה שבורת לב וקשת רוח, שכמעט ולא היו לה קרובים וכך ישבה בביתה לבדה גלמודה ושבורה, השכנים החדשים הזוג הצעיר שבאו להתגורר בשכנותה החלו להתעניין בשלמה של האלמנה, חיזקו את רוח ואימצו את נפשה, נוות ביתו הגיעה לביתה לאחר צהריים, עת שבעלה הלך לכולל להגות על התורה ועבודה, בכדי לשוחח עם האלמנה הגלמודה. בערב שבת כשאפתה חלות לכבוד שבת קודש, שלחה שתי חלות לשכנתה האלמנה, לאחר הדלקת הנרות בעת שבעלה הלך לבית הכנסת שוב הגיעה נוות

ביתו לבית האלמנה לבלות עמה ולשוחח עמה, כך חיזקה את נפשה יום אחרי יום, שבוע אחרי שבוע.

"עברו חמש שנים והזוג הצעיר לא נושעו בזש"ק, הם הרבו בתפילות וברכות, בפעולות חסד, סגולות ומעשים טובים, אך רחוקה ישועתם. פעם, באחת הביקורים של האשה בבית האלמנה, מרוב שמחה שבאה לבקרה, שחה האלמנה את אשר לבה, וכך התבטאה הגלמודה המסכנה: 'אני כ"כ שמחה שזכיתי לשכנים טובים כמותכם, רגועים ושלווים, ללא ילדים, שעושים רעש, כך גם שתמיד יש לך זמן בשבילי אינך עסוקה וטרודה, ויש לך זמן מספיק עבורי, אני מתפללת שלש פעמים ביום הלוואי שכך תמשיכו הלאה...' צמרמורת אחזה באשה למשמע דבריה של האלמנה, ובהגיעה הביתה סיפרה לבעלה את אשר שחה ומה תפילתה ומשאלת לבה. היא קבעה חד משמעית כי חפצה לעבור לדירה אחרת. ואיננה מוכנה להתגורר יותר במקום זה. "בעלה, שלא התייחס לעניין ברצינות, לא שעה לדברי זוגתו והמשיך בסדר יומו, ברם היא לא נתנה לו מנוח, ודרשה לעבור לדירה אחרת. בלית ברירה הציע לה כי ילך לרב לשאול את דעתו, האם צריכים להתייחס לדבריה של האלמנה המסכנה והגלמודה?

"בבואו אל הרב הגאב"ד זצ"ל להציג את שאלתו בינו לבין אשתו, תיכף בשמעו את הדברים, פסק ואמר לו: 'הרגע אתה הולך לחפש דירה אחרת הרי זה מקרא מפורש בתורה "והיה כי תצעק אלי ושמעתי כי חנון אני", אינך מאמין במה שכתוב בתורה? הרי הקב"ה שומע אל תפילתה ולכן אם חפץ אתה בבנים עליך לחפש ולעבור

לדירה אחרת תיכף ומיד.

"האברך נבהל לרגע, הוא לא חשב שהדברים הם עד כדי כך, הרב שהרגיש על פניו קרא לעומתו ואמר לו: 'פנה למתווך ותבוא עוד היום להודיע לי היכן יש עבורך דירה אחרת'.

"האברך עשה כמצוות הרב זצ"ל, וכבר אחרי הצהריים עלה שוב אל בית הרב להודיע לו על דירה שמצא עבורו המתווך ברחוב פלוני מספר פלוני... הרב התעניין האם הדירה טובה והכל בסדר? איזה כיוונים? וכו', משענה בחיוב, בירכו בחום ואהבה: 'יה"ר שתפקד בישועה בקרוב, ותזכה לראות בנים ובני בנים, משנה מקום משנה מזל'. כעבור שנה מעת שעברו לדירה חדשה נושעו בזש"ק.

"מששמענו את הסיפור המופלא ציינתי כי זהו ממש מופת... מספר לנו הרב פריינד.

"השיב גאב"ד לונדון הגאון רבי אפרים פאדווא שליט"א ואמר לי: 'ה'מופת' הוא המשכו של הסיפור, שאבא זצ"ל לקח את אותה אלמנה תחת חסותו דאג לכל צרכה ומחסורה, הוא ביקש מנו"ב, הלו היא אימי הרבנית שתארגן עבורה אשה אחרת במקום שכנתה שתבא אליה בקביעות אל ביתה, לספר עמה ולדרוש בשלומה, וכך מבלי לפגוע בכבודה ובזכויותיה של האלמנה, הורה וייעץ לאברך את הדרך שיעשה. הוא ראה את הדברים כפי שכתוב בתורה ולמד את הדברים כפשוטם".



בהקשר זה של חשוכי בנים אשר זכו לבסוף לפרי בטן מספר הרב פריינד מעשה נפלא שאירע עם הולדת הוריו, אביו ואמו שיחיו, וכך היה המעשה:

"מורי-זקני הגה"צ רבי נטע פריינד זצ"ל, לא זכה להיפקד בזש"ק במשך זמן רב אחר נישואיו, וכעבור שנים נולדו לו שתי בנות. שנה אחת עלה לשפוף את צקון לחשו על קברו של בעל האוה"ח הק'. בעודו עומד ומתפלל על הציון הקדוש קיבל על עצמו, שבאם יושיעו השי"ת בבן זכר יקרא שמו 'חיים' כשמו של ה'אור החיים' הק'. לאחר 'קבלה' זו היתה לו תחושה והרגשה ששעה זו היתה שעת רצון ותפילתו נתקבלה ברחמים לפני שוכן מרומים. וכעבור זמן זכה להיפקד בבן זכר.

"ברם, מספר שבועות לפני לידת הבן, נסתלק בפתאומיות זקני הגה"ח רבי דוד אריה בריזל זצ"ל, ונתעורר אצלו צל של ספק, שמא עדיף לקרוא את שם בנו הנולד 'חיים דוד אריה', מאידך גם קבלתו על הציון הקדוש של ה'אור החיים' הק' כמובן לא נשכחה ממנו, וחשש מאוד להפר קבלתו אפילו למחצה שליש ורביע. גמר אפוא רבי נטע בלבו להיכנס לקודש פנימה לפני הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע, (היה זה שלושה שבועות קודם הסתלקותו) שיכריע בשאלה זו. [במאמר המוסגר נציין, שמאז עלה הרה"ק בבעלזא להתישב בארץ, נהג שלא לומר תחנון בט"ו בתמוז יומא דהילולא של האוה"ח הק', באמרו כי 'האור החיים הקדוש היה מרא דארעא קדישא'.

"כשאך שמע הרה"ק מהר"א מבעלזא את שאלתו של רבי נטע, נתלבש בחיל ורעדה ואמר: "דער אור החיים הקדוש איז גיווען א

מלאך! ("האור החיים הקדוש היה מלאך") דער אור החיים הקדוש איז גיווען א מלאך! ואין מצרפים מלאך עם אדם בחדא מחתא!... ונקרא שמו בישראל 'חיים' בלבד.

מעניין שבדיוק שבאותה תקופה, בו הבטיח רבי נטע על ציונו הק' של בעל האוה"ח להעניק את השם 'חיים' כשייפקד בבן זכר, היה יהודי חשוב אחר בירושלים, שמו היה הגה"צ רבי פנחס ליברמן זצ"ל, (שחיבר את הפירוש הנודע 'לב טוב' על הספר 'חובת הלבבות' ו'טוב ירושלים' על הרמב"ן ועוד). גם הוא השתוקק לבן זכר נוסף, לאחר שנולד לו בן יחיד בשם 'שמעון', כהבטחה על ציונו הקדוש של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע שיקרא לילד בשמו. וכשמע על הבטחת ידידו רבי נטע, הבטיח גם הוא, שאם יולד לו בן נוסף יקראהו על שמו של ה'אור החיים' הק'.

"ואכן, באותה שנה בה נולד לרבי נטע הבן 'חיים', נולד למורי-זקני רבי פנחס ליברמן תאומים בן ובת, לבן קרא 'חיים' על שמו של הצדיק, ולבת קרא 'חיה אסתר'. - - - לימים נשא אבי מורי רבי חיים פריינד לאשה את אמי מורתי מרת חיה ליברמן, כך יצא שאכן נתקיימה בקשתו של רבי פנחס במלואה ושני התאומים נתקשרו בשם ה'אור החיים' הקדוש ויהי הדבר לפלא.

מעניין לציין שתקופה קצרה לאחר מכן נגיע יהודי אל הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא זי"ע, ואמר שנולד לו בן בט"ו תמוז, יומא דהילולא של האור החיים הקדוש, והברית תתקיים ברצות ה' ביום כ"ב תמוז, יומא דהילולא רבא של הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע, ובה לשאול את האם יכול לצרף את שני השמות, 'חיים שלמה', תוך שמספר לו את הסיפור שהיה לזקני רבי נטע פריינד עם הרה"ק מהר"א מבעלזא, שהתבטא: 'שאור החיים הקדוש היה מלאך! ואין מצרפים מלאך עם אדם בחדא מחתא', ענה לו הרה"ק מסקווירא: 'האור החיים הקדוש היה מלאך, והקדוש רבי שלמה קארלינער היה מלאך, תוכל לצרף את שני השמות ולקרא לרך הנימול 'חיים שלמה'. זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.



את השיחה עם הרב פריינד שליט"א אנו עורכים לרגל הדפסת ספרו 'שלמי מועד', שראה אור באחרונה, ועל כן אנו מבקשים ממנו לשמוע גם עובדה או שניים אודות רבן של כל בני הגולה הגרש"ז אויערבך זי"ע, אשר ספרי ה'שלמי' עוסקים בתורתו, והרב פריינד מחזיק עצמו כתלמיד שלו, אף שלא למד תורה מפייה בחייו, כפי שהובא המעשה הנפלא שסיפר בחלקה הראשון של השיחה, שראה אור לפני שבועות אחדים, במעשה הביקור של הרב פריינד בביתו נאווה קודש של מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זי"ע.א.

בהקשר זה מספר הרב פריינד: "בספרנו 'שלמי שבת' בסוף הספר, פרק כ"א, הבאנו מהקונטרס 'זכות נשים צדקניות', שרבינו הגאון רבי שלמה שלמן אויערבאך זצוק"ל היה אומר להורים רבים שבאו להתיעץ עמו בחינוך הבנים, כי אחד הדברים היסודיים בענין זה, הוא תפילות ובקשות מבורא עולם שיוזכה אותם בהצלחת חינוך הבנים, ואחד מהזמנים הטובים לכך, הוא התחינה של האידישע

עוד מספר הרב פריינד מה ששמע מפיו של הגאון רבי אביגדור
 נבנצל שליט"א: "רבינו היה גם מבין בתוכנת הנפש של אדם. פעם
 בסעודת פורים, נכנס קרוב משפחה שלו, והביא לו משלוח מנות,
 רבינו כיבדו ושימחו. משפנה לצאת, אמר לרבינו, כי בתו המבוגרת
 נמצאת בחוץ ומבקשת ברכה מרבינו. קם רבינו ופנה לצאת, משיצא
 אליה רבינו שחה בפניו את מר לבה, ותוך כדי דיבור החלה לבכות...
 רבינו הרגיעה, במילים חמות, באומרו כי בפורים הישועה תבוא
 משמחה ולא מתוך שברון ועצבות. משנרגעה התנצל קרובו של
 רבינו שהוצרך לצאת החוצה אל בתו באמצע סעודת פורים, הגיב
 רבינו ואמר לו: 'מה רצית שכל הבכייה יהיה בפני כל הנוכחים?!...'
 "עוד הבאנו בספר 'שלמי שמחה' פרק קי"א: אירע פעם, שרבינו
 הגרש"ז אויערבך היסב באיזו שמחה שהשתתפו שם תלמידי
 חכמים וקהל רב, ואחד הרבנים פצח בשירה באופן שעורר גיחוך
 עד שלא יכלו כל המסובים לכבוש צחוקם הגדול, ואילו רבינו ישב
 יחידי בין כולם בכבוד ראש ולא ניכר על פניו מאומה עד שהלה סיים
 את שירתו. לפליאת המסובים אח"כ על גבורת כוחו, השיב בחרדה,
 "הרי הלבנת פנים היא".

"כמו כן מסופר כי פעם באמצע השיעור, אחד התלמידים מבני חו"ל
 התחיל לשאול קושיא, והיות והיה לו קשה להתבטא כראוי בלשון
 הקודש, הוא שאל באידיש. הבחורים התלחשו ביניהם והבחור
 התבייש. ראש הישיבה בחכמת לבו הגיב בקול "ישנם הרבה מבני
 השיעור המתגוררים פה באה"ק, ואעפ"כ לא יודעים לדבר עברית
 כראוי..."
 "בחור שדיבורו היה משונה קצת, ומעורר צחוק, ניגש פעם אל ראש
 הישיבה והתלונן כי בחורים לועגים לו. ראש הישיבה קרא לבחורים
 והעמיד אותם על חומרת הדבר. הם התנצלו כי היה זה בלתי אפשרי
 להתאפק. "היה לכם להחנק" קרא מרן זצ"ל בפניהם, "הרי אמרו
 חז"ל מוטב שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים".

**"האברך נבהל לרגע, הוא לא
 חשב שהדברים הם עד כדי כך,
 הרב שהרגיש על פניו קרא
 לעומתו ואמר לו: 'פנה למתווך
 ותבוא עוד היום להודיע לי
 היכן יש עבורך דירה אחרת'**

מאמע (האמא היהודייה) בשעת הדלקת הנרות בבקשת 'זוכינו
 לגדל בנים ובנים העוסקים בתורה ובמצוות' וכו'.
 "וסיפר רבינו הגרש"ז כמה פעמים, על בכיותיה של אמו הצדקנית
 מרת צביה ע"ה בגידול בנים תלמידי חכמים.
 "פעם הגיעו נושים ובעלי חוב לקחת משכון בעד תשלום דמי
 החובות שנאלצו ליטול כדי פרנסתם בצמצום. בבית כבר לא היה
 כמעט דבר, אמא הביאה את כל תכשיטיה וכלי הכסף המעטים
 שהיו ברשותה, אם כי הנושים ובעלי החוב לא נסתפקו בכך אלא
 נכנסו לביתם ולקחו את ספרי הקודש הלא מעטים שהיו בבית, היו
 אלו הספרים שבהם למד אביו הגאון הגדול רבי חיים לייב, עם בניו.
 או אז פרצה אמו בבכי, ואמרה בתפילתה: 'רבש"ע, על הכל אני
 מוכנה לוותר ואין לי צורך בכלים שיקלו עלי בחיי, אבל את ספרי
 הקודש, אלו שבעלי הגדול לומד עמהם עם בניו, ומגדל בכך את בניו
 בדרך העלייה, על זה אינני יכולה לוותר בשום אופן', ופנתה בדמעות
 שליש לרבש"ע שסייע לה... אותן דמעות רותחות, שיצאו מלבה
 של האם המסורה, הראו יותר מכל, על הערכתה הגדולה ללימוד
 תורה, והם שהחדירו בלב בניה אהבת תורה שאינה יודעת גבול".

- * שיעורים מקוצרים על הדף היומי
- * דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום
- * ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע
- * סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

היו לנו 12 שיעורים ב'דף היומי בהלכה' לפני תקופת הקורונה, אבל ההגבלות הקשוחות פה בבלגיה גרמו לשיעורים רבים להתפרק, ועכשיו כשהוסרו ההגבלות חידשנו את הפעילות ביתר שאת, והוספנו עוד הרבה שיעורים"

הרב אברהם קנופולר, נציג 'דרשו' בבלגיה, מספר על השיעור המיוחד שהקימו היהלומנים בבורסה המפורסמת של אנטוורפן



מעמד סיום הדף היומי בהלכה באנטוורפן

מאת אליעזר (לייזר) רוט

מאות רבות של שיעורי 'דף היומי בהלכה' נפתחו עם תחילת המחזור השלישי של 'הדף היומי בהלכה'. חלקם מתקיימים בבתי מדרש, בישיבות, ובבתי כנסת ברחבי הארץ והעולם.

חלק מהשיעורים מתקיימים במקומות מפתיעים למדי, בעבר דיווחו על שיעור שמתקיים בסניף דואר, שיעור אחד במכון כושר, ויש במשרדים ובמפעלים.

אחד השיעורים המעניינים שנפתחו כעת, עם תחילת המחזור השלישי הוא שיעור 'הדף היומי בהלכה' שנמסר מדי יום בבורסה היהלומנים המפורסמת של אנטוורפן שבבלגיה, שם קיימת הקהילה היהודית העתיקה ביותר באירופה, ואולי גם בעולם כולו.

אחראי 'דרשו' בבלגיה, הרה"ג ר' אברהם קנופולר מספר את סיפורו של השיעור המעניין:

"זה התחיל בבית המדרש 'בית יעקב' פה באנטוורפן", הוא מספר, "אני עצמי מתפלל בבית המדרש הזה, ואף משמש בו כגבאי. עם תחילת לימוד 'הדף היומי בהלכה' במחזור השלישי פנה אלי הגבאי הראשי הרב שלמה דאום, ובפיו טענה ניצחת: אתה מנהל את 'דרשו' בכל אנטוורפן", הוא אמר לי, "הקמת פה שיעורים 14 שיעורים בעיר שיש בה בסך הכל 30 בתי מדרש, ובבית הכנסת שלנו שבו אתה מתפלל וגם משמש כגבאי לא פתחת עדיין שיעור? הייתכן כדבר הזה?"

"הדברים חדרו ללבי", מספר הרב קנופולר, "והחלטתי שאני נרתם לעניין, אבל בעודי מתחיל להיערך לכך, הרב דאום כבר הקדים אותי והחל לבדוק עם כל המתפללים מה השעה המתאימה להם. לבסוף הוא הגיע למסקנה שכנראה יהיה צורך להתפצל לשתי קבוצות כי קשה למצוא זמן שמתאים לכולם, ואז עלה רעיון נפלא בראשו, הרי חלק גדול מבעלי הבתים שמתפללים בבית הכנסת שלנו, הם יהלומנים. גם הרב דאום עצמו יהלומן, הם כולם עובדים בבורסה היהלומנים של אנטוורפן, ובבורסה יש גם בית כנסת מקומי, לנוכח מספר היהודים הגבוה העובד שם, אם כן, למה שלא יהיה שיעור 'דף היומי בהלכה' בבורסה עצמה, במקום שבו כולם עובדים?"

"לא זו אף זו, הוא פנה לאחד ממתפללי בית המדרש שלנו 'בית יעקב', שמסר עד כה שיעור 'דף היומי בהלכה' בבית המדרש אלכסנדר, ושאל למה שלא יבוא למסור שיעור גם למתפללי 'בית יעקב', וכך אכן מגיע המגיד שיעור הת"ח לבורסה כל יום למסור את

השיעור והיהלומנים באים לשמוע את השיעור".
הקמתו של השיעור החדש היא תוצאה ישירה מהתעמולה שנעשתה עם סיום המחזור השני והסיום המרשים שארגן הרב קנופולר באנטוורפן.

"בגלל הגבלות הקורונה שהיו קיימו פה עד לא מכבר, לא יכולנו לתכנן אירוע ענק ומכובד כפי שהיה ראוי לעשות", הוא מספר, "נאלצנו לארגן אירוע מצומצם יותר עם הזדמנות אישיות ובלתי פרסום גדול מדי. אבל השמועה עברה מפה לאוזן וכולם ידעו שיש פה מעמד מיוחד מאוד לכבודה של תורה, עם מאות משתתפים שסיימו את לימוד המשנה ברורה במסגרת המחזור השני של 'הדף היומי בהלכה'. בסופו של דבר הגבלות הקורונה הוסרו עוד לפני שהאירוע התקיים בפועל, אבל זה כבר היה מאוחר מדי לשנות את התאריך ואת המיקום.

"היה לנו צד לארגן הסעה מסודרת ולקחת את כל הלומדים והמסיימים לאירוע הגדול בפריז, אבל רצינו מאוד שהמרא דאתרא הגאון הרב שיף שליט"א, שתומך ומעודד מאוד את לימוד 'הדף היומי בהלכה' כל ימות השנה, ישתתף במעמד וידענו שהוא לא יוכל להגיע לפריז, לכן עשינו אירוע מצומצם יותר באנטוורפן.

"היתה לזה חשיבות יתירה, כי משבר הקורונה גרם לפגיעה קשה בשיעורי 'הדף היומי בהלכה' באנטוורפן", הוא מספר, "היו לנו 12 שיעורים לפני תקופת הקורונה, אבל ההגבלות הקשוחות פה בבלגיה גרמו לשיעורים רבים להתפרק, ועכשיו כשהוסרו ההגבלות

לפתע הבחין בכך ה'חתם סופר', שדרכו היתה למסור את השיעור באימה וביראה כבשעת מתן תורה, בלי שנראה ולו שמץ חיוך על שפתותיו. והנה, לפתע הוא מבין כי בשיעור כולו ששון ושמחה, כולם מביטים לכיוון אחד ומחייכים ושוחקים...

מדוע פרץ הגאון בבכי מתמשך בעת השיעור?



הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"מחצית השקל" (שמות ל"ח, כ"ו)

כמעט כל אחד מאתנו, בני האדם יושבי חלד, הקדיש חלק משמעותי ממאמציו כדי לבסס את עצמו, לדאוג לעצמו לעתיד טוב, פורח ואופטימי יותר. כל בר דעת אינו רוצה להיכלל בהגדרת 'המאבד מה שנותנים לו'. ואנשים ששאפו, עמלו והתייגעו לגדול ולהתפתח בכל מיני תחומים, אם בצמיחה רוחנית משמעותית בלימוד התורה או בעבודת המידות, ואם בצמיחה גשמית מוצלחת - בפיתוח קריירה, פרנסה, או מעמד אישי מפותח - חפצים לשמר את ההישגים שלהם ולהתעטר בהם לאורך ימים.

כל אחד בדרכו ובתחומו, ממקד מאמצים ומרכז אמצעים בכך שהצמיחה וההתפתחות שלו לא יהיו זמניות וחולפות כרוח נושבת, אלא צמיחה מבוססת וברת עתיד מובטח, משהו שיהפוך אותו לאדם מבוסס לאורך ימים. הלא אין הגיון בהשקעת מאמץ לצורך תקופה קצרה. ההשקעה כדאית רק כשהיא מבוססת עתיד טוב ובטוח לאורך זמן.

ומכאן, לפריחה האדירה של 'שיטות המקצוע', 'קורסים ייחודיים', 'רעיונות חדשים', וכן הלאה - שכל אלה נועדו להבטיח בדיוק את היעד הזה, את הביסוס לאורך זמן, את המעמד היצוק. אינספור אנשים ברחבי עולם משקיעים הון רב ומאמץ כביר במיתוג עצמי, ביציקת היסודות כסלע איתן, מתוך מטרה שאלו יישארו נכס לאורך זמן, ילוו אותם לאורך ימים ושנים.

אבל מהו באמת המפתח שמבטיח שההשקעה שלנו תהפוך ליסוד איתן ומוצק? מהי הדרך להפוך כל הישג רגעי לאבן בסיס עוצמתית ואנרגטית לאורך זמן? כיצד יכול אדם להגיע ליעד נשאר, ולבסס את עצמו בתוכו לשנים רבות קדימה? איך נוכל להפוך כישורים, יכולות, הישגים ומטרות, למנוע מניע איכותי ומבוסס לטווח ארוך?!

לפנינו תגלית שחושפת את סוד ההצלחה, את הדרך לבסס את הישגינו בחיים: להכיר את מקומנו האמיתי, לדעת שכל הישג הוא לא שלנו אלא מתנה מה', ובאמצעות זאת - לא להתנשא, לנהוג בענווה, להתבטל לזולתנו כשווי ערך ממש.

כלומר, פוליסת הביטוח הטובה ביותר שמבטיחה להפוך אותנו לאיתנים ויציבים לאורך זמן ולייצב את הישגינו כקבועים ומתפתחים לטווח ארוך - היא התובנה שלא בטוח שאנו כאלה גאונים גדולים,

שאנו לא בהכרח יותר מוכשרים וגאונים מחברינו, שכל מה שזכינו לו - הוא מתנת שמים. כשהחשיבה הזו נעוצה בבסיס ההישגים שלנו, ביסוד ההתפתחות האישית שלנו, אנו יכולים להיות סמוכים ובטוחים שההישגים הללו יישארו שלנו לאורך זמן, ילוו אותנו לנצח. את התגלית הזו חושף בעל ה'כלי יקר' בפרשת השבוע, בבארו את עניין השימוש בדמי 'מחצית השקל'. 'מחצית השקל' הינה מצווה בה כל יהודי נצטווה לתת תרומה בסך חצי שקל בדיוק, העשיר לא ירבה והדל לא ימעט, סכום קבוע וקצוב. וברוב כספי מחצית השקל, יצקו את אדני הקודש להקמת המשכן, אותם אדנים - יסודות עליהם הונח המשכן כולו.

מדוע דמי מחצית השקל שימשו דווקא למטרה זו ולא נעשה בהם כל שימוש אחר, ואילו כל התרומות האחרות שבני ישראל הביאו בנדיבות לב איש כיכולתו הן ישמשו לביסוס המשכן? מה טעם ראתה התורה להדגיש שדווקא דמי מחצית השקל הם ששימשו כאדני המשכן ויסודותיו?!

כאן טמונה תגלית מרעישה: כדי לבסס את משכן ה', כדי להציבו וליצוק את יסודותיו באופן נכון, הדבר צריך להיעשות מתרומה בה כולם שווים ואין איש שהוא נעלה ונישא מחברו. לא ניתן לבסס את המשכן בידי נדיבים בכירים או מתרומות בעלות חשיבות עצמית ויכולות כלכליות גבוהות. רק תרומה שכולם שווים בה, שאין בה קורטוב של גדלות של יהודי אחד מרעהו, שאין בה שמץ של חשיבות אדם יותר מזולתו - יש בה כדי לבסס ולייצב את המשכן.

ומכאן, שהמפתח ליציבות, לביסוס לאורך זמן, להצלחה לטווח ארוך, להשראת ברכת שמים - הוא בתבונה שכולנו שווים, אין לנו במה להתגאות, אין במה להתנשא. וככל שגוברת ההכרה שכולנו בני אנוש מוגבלים, וההישגים שלנו הם מתנת שמים ולא עדות לגאונות או כישרון מיוחדים שלנו, ככל שאנו מתבטלים לזולתנו ולא מתנשאים או גאים בהצלחותינו, ככל שאנו נוהגים ומתבטאים בענווה ובצניעות - כך הצלחתנו מובטחת יותר, מבוססת יותר, איתנה יותר.

הבה נבחן את המדד הזה, עד כמה אנו חשים שווים לזולתנו, מתבטלים אליהם, לא גאים ולא מתנשאים עליהם. הבה נבין, כי יסוד ושורש ההצלחה טמון בדיוק כאן - בהבנה שאין בנו משהו מיוחד מהזולת, לכל אדם יש את היכולות והכישורים שלו - אותם קיבל במתנה, ואין לנו סיבה להתגאות ולחוש טובים מאחרים. וככל שננהג כך ונתבונן בכך - כך נבטיח את הצלחתנו לאורך זמן, באופן קבוע ומבוסס לאורך ימים ושנים טובות!

דרמה בעיצומו של שיעור...

ישיבתו הרוממה של הגה"ק בעל ה'חתם סופר' ז"ע בפרשבורג המעטירה, היתה בית היוצר הגדול לתורה ולעבודת ה' בכל האיזור כולו. בראשה עמד, כאמור, ה'חתם סופר' עצמו, והוא שמסר בה שיעורים תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן, בסוגיות שנלמדו בישיבה בימי שגרה ובמועדי השנה. שיעוריו של ה'חתם סופר' נודעו כמופלאים בעיון ובבקיאות כאחד, כשעקר הרים וטחנם זה בזה, ובגאונותו הרבה הקשה ויישב, הוכיח וסתר, הבהיר והסביר, והיו הדברים מאירים כנתינתם מסיני.

גדולי וטובי הלמדנים והעילויים נקבצו ובאו אל הישיבה, לזכות לחסות בצילו של האילן הגדול, לשמוע את שיעוריו המחכימים ולהתחמם לאורו של המאור הגדול. אחד מהם, היה הגאון רבי יצחק אהרן משלוסבורג זצ"ל, שהגיע לישיבה בעודו עלם צעיר כבן 12 בלבד, וכבר נודע בגאונותו וחרפותו. וכגודל גאונותו גודל עניונו, באשר היה מחוסר אמצעים לחלוטין, והתקשה לקיים את עצמו בשבתו באוהלי התורה.

עד שעלה ברעיונו של העלם הצעיר והמבריק, שהואיל ודברי ה'חתם סופר' כה עמוקים ומורכבים, יוכל לעשות שימוש בכשרונו הגדול ולהתפרנס. וכיצד? הלא רוב ככל הבחורים התקשו לעקוב ולעמוד אחר כל שלבי השיעור, והם חיפשו מישהו מוכשר במיוחד שיוכל להעלות על הכתב את כל השיעור - פרט אחר פרט באופן מדויק. הבחור הצעיר הציע את עצמו למשרה, הבטיח שיוכל לכתוב ולתעד את כל מהלך השיעור הקרוב באופן מדויק, וחבריו הבטיחו לו שכר - 5 זהובים!

ראה הבחור כי טוב, והציע להם הצעה נוספת. הלא ה'חתם סופר' מוסר את שיעורו בהתלהבות רבה, 'אם אתם רוצים, אני יכול לא רק לרשום את מהלך השיעור, אלא גם לזכור את כל תנועותיו של רבינו בעת אמירת השיעור, ולחזור עליהן אחר כך, אחת לאחת. מעוניינים?' - שאל הבחור בעל הזכרון הפנומנלי...

'אכן כן!' - העיסקה נסגרה, הבחורים הבטיחו לבחור משלוסבורג עוד

5 זהובים, כשהוא מבטיח - בתמורה לעשרת הזהובים - לא רק לזכור ולתעד את מהלך השיעור, אלא גם לזכור ולחזור בפניהם את כל תנועות רבם ומאורם. כולם היו מרוצים מהעיסקה, והבחור הצעיר כבר נערך לשיעור יום המחר, במהלכו עליו להתרכז במיוחד...

ויהי ממחרת, ה'חתם סופר' פותח את שיעורו, והבחור משלוסבורג החל מחקה את תנועותיו - מתחת השולחן כמובן - כדי לזכור אותן היטב בכדי שיוכל לחזור עליהן ולהציגן לאחר השיעור. ה'חתם סופר' הניף את ידו - אף הוא הניף. ה'חתם סופר' היכה באצבעו - והבחור אחריו, וכן הלאה. הבחורים שהבחינו בכך, לא יכלו להתאפק מלחייך, ואחדים מהם אף החלו לצחוק...

לפתע הבחין בכך ה'חתם סופר', שדרכו היתה למסור את השיעור באימה וביראה כבשעת מתן תורה, בלי שנראה ולו שמץ חיוך על שפתותיו. והנה, לפתע הוא מבין כי בשיעור כולו ששון ושמחה, כולם מביטים לכיוון אחד ומחייכים ושוחקים... על אתר עצר ה'חתם סופר' את אמירת השיעור, וביקש לדעת לשמחה מה זו עושה, מה פשר העליצות שנפלה לפתע על כל יושבי השיעור!?

אימה ופחד השתררו בהיכל, הכל חששו מקפידתו של אותו גאון וקדוש, איש לא ההין לספר מה אירע, ומה טעם כולם חייבו עד לפני רגע. כעת מתח ודאגה שררו בחלל, איש לא העז להוציא הגה או להעלות בת שחוק על שפתיו. מעולם לא עצר ה'חתם סופר' את שיעורו, והנה לפתע הגאון שכל העולם חרד לכבודו עוצר את השיעור, ומבקש לברר על מה ולמה קרה כדבר הרע הזה, שהשיעור הפך למפגן של חיוכים ועליזות...

כולם קפאו במקומותיהם, לא נעו ולא זעו. ה'חתם סופר', בראותו כי אינו מקבל תשובה, קרא אליו את אחד התלמידים שהיה מאוכלי שולחנו בסעודות השבת, וגזר עליו כי יספר לו מיד מה קרה ולמה.. בלית ברירה ולנוכח גזירת רבו, פתח הבחור את פיו וסיפר כי הבחור איציק אהרן משלוסבורג הוא גאון צעיר שהתקשה להתפרנס, ולפיכך סיכם עם חבריו על עיסקה לפיה הוא יזכור את מהלך השיעור וגם יחזור על התנועות, ויקבל בתמורה עשרה זהובים.

העניין לא מצא חן בעיני ה'חתם סופר', ניכר עליו שראה בכך מעשה קונדס לא ראוי. הוא קם ממקומו, סגר את הגמרא, ויצא מהיכל בית המדרש בפנים חתומות. אין לתאר את תחושת הבחורים באותם רגעים, בראותם כי רבם הגדול נראה כי הקפיד עליהם מאוד, כולם נותרו מסומרים למקומותיהם ולא הצליחו לפצות פה. היטב ידעו כי מעולם לא קרה כדבר הזה, משמע - הפעם באמת עברו כל גבול...

ויהי ביום המחר, הורה ה'חתם סופר' להודיע לכל בני הישיבה, כי על כולם בלי יוצא מן הכלל, כולל הבחור איציק אהרן משלוסבורג - להתייצב לשיעור, איש בל יעדר. הפחד והאימה אחזו בכולם, איש לא ידע מה עומד לקרות ברגעים הקרובים, וכשאותות חרטה וחרדה משמשות בערבוביא על פניהם - הופיעו כולם לשיעור. גם הבחור איציק אהרן הופיע, כשכולו רועד כעלה נידף, והוא היה בטוח כי הוא עתיד להיענש בחומרה ואף להידרש לעזוב את הישיבה...

כאשר כולם התיישבו במקומותיהם, פתח ה'חתם סופר' ואמר: 'בני הקירים! אתמול בעת השיעור, במקום לשבח את הבחור יצחק

צנוע יותר, רואה עצמו כשווה בין שווים, אינו מתגאה בכישוריו וביכולותיו - כך גדלותו מתבססת, איתנה, נישאת בהערצה בפי כל. הבה נאמץ את המסר, נזכור כי גם אם זכינו בכישורים או ביכולות - הכל מהבורא יתברך, ואין לנו כל סיבה להתנשא או להתגאות. וככל שנתבטל לזולתנו, נכיר במעמדנו האמיתי, ננהג בצניעות ובענווה ולא נתנשא חלילה - כך נזכה שההישגים שלנו יישארו נכסינו לנצח, ונזכה לגדול ולהתפתח עוד ועוד!

לחישה פלאית עם שחר...

היה זה בשנת תשי"ח, בעת שהגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל שימש כמשגיח בישיבת 'כפר חסידים'. ביום מן הימים הגיע ידידו הרב קרוזנר זצ"ל לביקור בישיבה, והשתהה בה כמה ימים. רבי אליהו הציע לו ללון בחדרו שלו, וכך זכה הרב קרוזנר ללון באותו חדר עם רבי אליהו לופיאן - המשגיח הנערץ.

ויהי בבוקר אחד, התעורר הרב קרוזנר ושמע לחישות שקטות מכיוון החלון. הוא מאמץ את עיניו, ורואה כי הלוחש האלמוני הוא רבי אליהו בכבודו ובעצמו, שעומד ולוחש פעם אחר פעם את הפסוק 'ולא תביא תועבה אל ביתך'. הוא התפלא עד מאוד, מה מביא את רבי אליהו להשכים קום, להסתובב ולמלמל שוב ושוב פסוק שנראה שאינו ממין העניינין?

הוא קם ממזיטתו וניגש אל רבי אליהו, שבתחילה נבהל שהעיר את ידידו. 'לא התעוררתי מהלחישות, התעוררתי כי עלה השחר' - הסביר הרב קרוזנר, 'אבל תמיה אני מאוד: מה לפסוק הזה ולרב? מדוע הרב חוזר ומשנן את הפסוק 'ולא תביא תועבה אל ביתך', ודווקא בשעת בוקר כה מוקדמת, כל כך הרבה פעמים, בהסתובבו סחור סחור?' - תמה.

רבי אליהו חיך בענווה, ואז השיב ואמר: 'אתה בוודאי יודע, כי תיכף אצא לתפילת שחרית בהיכל הישיבה. כמשגיח הישיבה, עליי לשבת בכותל המזרח, ותלמידי הישיבה גם ימתינו שאסיים את תפילת הלחש. עובדות אלה עלולות לעורר בי גבהות הלב, שמץ של גאווה, והלא נאמר 'תועבת השם כל גבה לב' - גבהות הלב הינה תועבה ממש!

אז נכון' - המשיך רבי אליהו - 'לאמיתו של דבר אין כאן כל מקום לגבהות הלב או גאווה סרוחה, כי מכבדים אותי לא בגללי, אלא מחמת תפקידי, וכך מן הראוי לעשות. אבל אולי, בכל זאת, שמץ של גבהות הלב עלולה להיכנס ללבי, אולי יידבק בי הניחות... לפיכך אני שב ומשנן 'ולא תביא תועבה אל ביתך', מזכיר לעצמי כי גבהות הלב הינה תועבה, ואין ראוי כי תיכנס בשערי לבבי!' - סיים רבי אליהו... סיפור מופלא זה, המובא בהקדמת הספר 'לב אליהו', מלמד ומבהיר עד כמה ככל שאדם גבוה ונעלה יותר - הוא חושש וזהיר יותר מכל סרך גאווה, מכל שמץ של גבהות הלב, ושומר על עצמו לבלתי יגבה לבו ולבלתי ירומו עיניו. כי הגדלות האמיתית, הערובה לשומרה במלוא תוקפה, והצלחת ההתפתחות והצמיחה יותר ויותר - אפשריות רק כאשר האדם צנוע ועניו, אינו מתנשא, אינו חש גדול מאחריים.

כך, רק כך, ניתן להצליח ולצמוח, להתפתח ולגדול. הבה נאמץ את

אהרן משולסבורג על כישוריו הנעלים, חביבותו לתורת רבו ונכונותו לעשות הכל כדי להתקיים באוהלה של תורה - נכשלתו בעוון החמור של מלבין פני חברו ברבים!' - אמר ה'חתם סופר', ופרץ בבכי קורע לב שזעזע את כל הנוכחים...

רגעים ארוכים חלפו, כשבכיו של ה'חתם סופר' הולך וגובר, והוא מוסיף ואומר, 'על כן, אינני רואה עצמי ראוי להמשיך וללמד, ובכל זאת, בטרם אעזוב את תפקידי - ברצוני לפייסו. והנני מבקש מיצחק אהרן בני אלף מחילות, ומבטיח כי יותר לא אעשה כדבר הזה!' - אמר ה'חתם סופר' ושב ופרץ בבכי...

כשמוע הבחור את הדברים, נאלם ונדהם. אין לתאר את ההלם שהשתרר על פניו, הוא לא הצליח לפצות את פיו או להגיב בתנועה קלה. האומנם מורו ורבו הגדול, הענק שבענקים, גדול הדור, מבקש ממנו - תלמידו הצעיר - מחילה וסליחה?! והלא הוא זה שפגע בכבוד התורה, הוא שחיקה את רבו, הוא שגרם לשחוק בעיצומו של השיעור. והנה כאן, רבו הנערץ עומד ומבקש ממנו מחילה בדמעות, ושב ואומר שאינו ראוי ללמד יותר כיוון שפגע בו!

הבחור הוסיף לשבת בראש מורכן, כאילו גופו קפא. חבריו, שהביטו בעיניי קרועות בצערו ובבכיו של רבם, שידלו אותו לומר מיד שהוא מוחל, אך הבחור לא הצליח לפצות את פיו. רק במאמץ עילאי וכעבור דקות ארוכות הצליח למלמל שהוא מוחל, אך ה'חתם סופר שב וחקר אותו אם הוא מוחל בלב שלם, ולא נחה דעתו של ה'חתם סופר' עד שהבחור הצליח להתאושש, לקום על רגליו, להתקרב אליו ולומר בקול ברור וצלול שהוא מוחל לחלוטין ואין בו כל קפיידא על רבו!

רק אז, לאחר שנחה דעתו של ה'חתם סופר' מששמע את המחילה המלאה של תלמידו, נענה ואמר 'אם כן, יכול אני להמשיך וללמד', ושב ונשא את קולו בשיעור תורני גאוני. ויותר מהשיעור היה גאוני בתורה, הוא היה גאוני במידות. כי הנה כי כן, גאון הדור ותפארתו, האיש שהעולם כולו צמא למוצא פיו, ה'חתם סופר' בכבודו ובעצמו - חש שאינו יכול להמשיך להרביץ תורה, כי אחד מתלמידיו נפגע ממנו, ועוד שאותו תלמיד - הוא זה שלכאורה פגע בכבודו של רבו, ולא ההיפך!

ככל הסיפור הזה סיפר הגאון רבי אברהם פראנקפורט זצ"ל לכ"ק האדמו"ר בעל ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש זי"ע, והוסיף ואמר: 'אין פלא כי ה'חתם סופר' אכן התקבל בכל תפוצות ישראל, והכל חרדו וחרדים למוצא פיו, בספריו העמוקים, בתשובותיו הגאוניות, בדרשותיו המופלאות ובביאוריו הבהירים על התורה והש"ס. כי רק מי שמסוגל לנהוג ככזו אצילות וענווה, ולהתבטל כך בפני תלמיד שאולי פגע בו - זוכה ששמו יינשא בהערצה בכל רחבי העולם התורני לדורות עולם!

סיפור נפלא זה סיפר הגאון רבי רבי עזריאל יהודה לעבאוויטש זצ"ל, גאב"ד וינה, והובאו הדברים בעטו המשובח של הרה"ח ר' שמואל צבי גנץ בספרו הנפלא 'ספרא דמלכא' על דמותו של ה'חתם סופר' זצ"ל, וללמדנו בא:

גדלות אמיתית היא הכי רחוקה מהתנשאות, משרך גאווה, משמץ של חשיבות עצמית. ההיפך - ככל שאדם מבוטל יותר, עניו יותר,

ואז לפתע אירע נס!! אני מגלה ממש בשניות האחרונות, חור ענק שנפער מהפגז, בכוחות אחרונים התגלגלתי לעבר הפתח ומשם החוצה לאויר עד שבאו לחלץ אותי בחסדי ה'

הדרשה של הגר"ש יודלביץ זצ"ל שהדהדה בחזית המלחמה



הרב בנימין בירנצוויג

"וּבְצִלָּאֵל בֶּן אֹרֵי בֶן חוֹר... עָשָׂה אֵת כָּל אֲשֶׁר צָוָה ה' אֶת מֹשֶׁה" (שמות ל"ח, כ"ב)

א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן: בצלאל על שם חכמתו נקרא בשעה שאמר לו הקב"ה למשה, לך אמור לבצלאל עשה לי משכן ארון וכלים, הלך משה והפך ואמר לו, עשה ארון וכלים ומשכן, אמר לו בצלאל למשה רבינו, מנהגו של עולם אדם בונה בית ואח"כ מכניס לתוכו כלים, ואתה אומר עשה לי ארון וכלים ומשכן, כלים שאני עושה להיכן אכניסם? שמא כך אמר לך הקב"ה, עשה משכן ארון וכלים, אמר לו, שמא בצל אל היית וידעת (ברכות נה.).

והדבר פלאי עד מאד! הקב"ה מצוה את משה "ועשו לי משכן ארון וכלים", ומשה רבנו משנה מצויו של הקב"ה ואומר לבצלאל, לעשות ארון וכלים ואחר כך משכן, ואחר שבצלאל מעמידו על היפך ההגיון שבדבר, אומר לו משה רבנו שהוא צודק - שמא בצל-אל היית וידעת.

מה באמת היצה כונתו ומחשבתו של משה רבנו כשהפך לכאורה ציוויו של הקב"ה, ועוד באופן שהוא היפך ההגיון ממש?!

היה נראה לומר, שמשה רבנו רצה לרמוז בזה, כפי שכבר גילו לנו חז"ל הקדושים, כי הציוויו "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" לא 'בתוכו' נאמר אלא "בתוכם". בתוכו של כל אחד ואחד מישראל. בציוויו של בנין המשכן, נאמר ציוויו לבנין המשכן של כלל ישראל, אבל נאמר גם ציוויו פרטני לבנין משכן בלבב כל איש ישראל.

בבנין המשכן הרוחני הפרטי של כל אחד, בנית הכלים היא עצמה בנית הבנין!! על ידי שאדם קונה לעצמו כלים רוחניים, בלמוד התורה וקיום המצוות, בזה בונה ומחזק את בנינו הרוחני למעלה להשכיל עד אין סוף!

אפשר שזה בא לרמוז לנו משה רבנו, יש בנית המשכן למלך מלכי המלכים, שבו בונים קודם בית ואח"כ מכניסים הכלים, אבל בבנין המשכן הרוחני של כביכול הקב"ה בלבבו של כל אחד, כאן א"א לבנות בנין בלי שיהיו כלים חזקים, הבנין נבנה שלש אחר שלב על ידי בנית הכלים!!



סיפר המגיד הירושלמי הגה"צ ר' שבתאי יודלביץ זצ"ל, שבדרשות הקבועות שלו בזכרון משה בירושלים, היה מגיע קבוע בחור ססר מן הדרך, והוא היה שומע ומעביר את הזמן בליל שבת בשמיעת

הדרשה, אבל לא היה נראה שזה עושה לו משהו. הוא ניגש פעם לר' שבתאי זצ"ל, ואמר לו: שהוא לא מרגיש שום חיזוק מהדרשות, זה טוב לו להעביר את הזמן הוא נהנה מהוורטים מהסיפורים ולפעמים גם מהמילי דבדיחותא, אבל לא יותר זה לא נכנס לו!! נכנס באוזן ויוצא מיד!

אמר לו ר' שבתאי זצ"ל: כתוב תורה "והיו הדברים האלה על לבבך", על לבבך כתוב ולא בתוך לבבך! מדוע? הרי העיקר מה שהדברים נכנסים בתוך הלב של האדם ולא נשארים בחוץ על מעטפת הלב?! אלא שזו הדרך של התחזקות האדם, לא תמיד הדברים מיד פועלים את פעולתם, דברים רוחניים יש להם השפעה עמוקה וארוכת תוון, הם נכנסים לאדם ועומדים על לבו, וגם כשנראה לו שזה לא עושה לו כלום שזה לא מחזק אותו, אבל הדברים יושבים על לוח ליבו, בונים אט אט את קומתו ובנינו הרוחני, עד שביום מן הימים זה יחדור ללבו ויתחזק ויתרומם.

עברו כמה שנים, והנה פוגש יום אחד ר' שבתאי זצ"ל את הבחור הנ"ל, והנה הוא נראה כבן תורה רציני וחזק! לתמיהת ר' שבתאי מה הביאו לכך?

ענה לו הבחור, שבמלחמת יום הכיפורים הוא גויס למלחמה, והיה בצוות טנק באזור תעלת סואץ, כשהם מתקדמים בשדה הקרב בתוך התצקפה בלתי נגמרת של פגזים ששרקו ללא הרף...

והנה בום אדיר!!!... אש עשן מחנק.... פגז פגע פגיעה ישירה בטנק שלהם! לא רואים כלום, רק זעקות שבר תמרות אש ועשן...

מספר הבחור לר' שבתאי: הרגשתי ממש ברגעים האחרונים של

המשך בעמוד 29

ידעה דו'ורין מיום היותה למחנה...

מיד קמה צעקה גדולה, הבהלה והמהומה היו עצומים, הנאצים השומרים והקלגסים החלו לרוץ טרופי נפש, לראות מה התחולל, ומשגילו את הבעיה עמלו כל הלילה לתקן את ה'תקלה הפתאומית והפיצוץ המסתורי' שבארון החשמל.

לרגע זה חיקיתי... בזמן שהם היו עסוקים בשלהם ניצלתי את הזמן בחסות האפילה והמהומה. אני ועוד כמה יהודים טובים שהכנסתי מבעוד מועד בסוד העניינים הצלחנו להכניס את האוצר לתוככי המחנה, מתחת לאפס הבולשת של הנאצים, פיזרנו אותם תיכף ומיד לבתי האומללים ששזפו עיניהם למראה 'נס העצים'. כל אחד קיבל חבילת עצים לרוב, וליהודים היתה אורה וששון ויקר, כאשר בלילות הבאים שפשו הגוים את עיניהם בראותם אור יקרות מאיר חוצה מתוך בקתות היהודים.

מכאן ראייה - סיים מו"ח את סיפורו המפעים - שיהודי צריך לעשות את המוטל עליו ללא שום חשבונות של 'איך והיכן', איך אקנה, איך אסחוב, ואיך אכה אותם ב'מכת חושך' מצרים... אילו הייתי עושה חשבונות כי אז לעולם לא היו מגיעים העצים לבתי היהודים, ומי יודע עוד כמה קרבנות היה גובה הקור והקיפאון. **ולא זו אף זו**, עצם מצוות העשייה ללא חשבונות ועצם הידיעה הברורה שעלי לפעול גם ללא תוצאות הוא זה שגרם לי את הנס של העצים, בזכות זה זכיתי לסייעתא דשמיא ולנס העצום, ובזכות זה זכו יושבי המחנה לעוד כמה ימים של חסד וחיים לחומם של העצים הללו.

דע לך בני - היה מסיק מו"ח מכך, בהטעמה - לא עליך המלאכה לגמור (מסכת אבות שם). כל אחד זוכה לנס ולסייעתא דשמיא, לו רק עושה את המוטל עליו לעשות...

'זכותו יגן עלינו'



עליך המלאכה להתחיל!

הסיפור הלז הוא התשובה לקושיא בה פתחנו, אם הקב"ה הקים המשכן למה היה משה צריך לעשות 'כאילו' שהוא מקימו, אלא הוא הדבר אשר דברנו לאמר, אמר לו הקב"ה למשה רבינו גם אם אינך יכול להקימו ואין בכוונת להרימם, עכ"ז לפחות מה שביכולתך עשה - אז ורק אז תזכה לסיוע מלעילא ולהוקם מאליו המשכן'. לא היה במעשה משה מעין משחק והצגה, חס ושלום, היה כאן מעשה ממש אמת לאמתו, משה רבינו ניסה בכוחו - אף שידע שלא יצליח - ואז באה הסייעתא, אך אלמלא אותה פעולה קטנה של משה רבינו לא היה זוכה לסיוע מלעילא ולא היה מוקם המשכן מאליו.

גם במעשה המנורה מצאנו דבר זה, כפי שמפורט בכתוב לעיל בפר' תרומה, דכתיב (כה לא) מקשה תַעֲשֶׂה המנורה, וכבר עמד בה רש"י למה נאמר 'מקשה תַעֲשֶׂה', ולא מקשה תַעֲשֶׂה, ומתריך (ומקורו במדרש תנחומא, בהעלותך ג) שלכך נאמר תַעֲשֶׂה כיון שהיא נעשתה מאליה, לפי שנתקשה משה במעשה המנורה, אמר

לו הקב"ה למשה 'השלך את הככר לאור והיא נעשית מאליה' לכך לא נכתב 'תעשה', ע"כ.

והוא פלאי, וכי צריך הקב"ה אור וכבשן של משה בכדי שתהא המנורה נעשית מאליה, הלוא אם נעשית מאליה ע"י הקב"ה, א"כ כבשן למה לי, בשלמא אדם בשר ודם צריך כבשונים בכדי לרתך ולהמיס הזהב, אך הקב"ה וכי כבשונים הוא צריך, ומבלי זה חלילה אינו יכול. אלא וודאי ובוודאי שאין הקב"ה צריך לכל זאת, קוב"ה יכול להמיס זהב ולעשות את מנורה ללא אש וללא כבשן, אלא תכלית הכבשן היה בשביל משה לא בשביל הקב"ה, בכדי שיעשה משה את המוטל עליו לעשות, ובהכי ורק בהכי, גרום במעשיו לאותה נס שתהא המנורה נעשית מאליה.

הוי אומר שבכדי לגרום לנס יש תנאי מקודם של 'כפי יכולתך עשה', זה שאינך יודע או אינו יכול, אינו פוטר אותך מהמצווה עליך, לפחות מה שביכולתך עשה.

זהו מה שברך משה להלן בפרשתן (מ מג) את חכמי הלב בברכת **'זיהי נועם'** שתשרה שכינה במעשי ידיהם, וכה ברכם: **אם 'ומעשה' ידינו כוננה עלינו**, אם תעשו את מה שיש בידיכם לעשות, אזי בזה גופא תזכו להמשך סיוע מלעילא שתהא **'ומעשה ידינו כוננהו'** שתשרה שכינה במעשי ידיכם. הא בהא תליא מילתא.

מור"י ורבותי,

הדברים אינם אמורים כי אם אז בימים ההם במעשה המנורה והמשכן. אלא הוא הדין אף בזמן הזה הלא כל יהודי משכן הוא - 'ושכנתי בתוכם בתוך כל אחד ואחד', ולכן ובוודאי אף לדידין יאמר שאם ירצה האדם שישכון קוב"ה בתוכו, לבל ישלט בו יצה"ר, לא ישאל עצמו האיך אכבוש אותו, האיך אנצח אותו, הלא מלאך הוא, ולעומתו הן אני עץ יבש ואיך ביכולת האדם לנצחו. על זה אמרים לו (עבודה זרה ג.) אין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו, אלא מה שביכולתך עשה, כמו משה במעשה המנורה ובהקמת המשכן, ורק אז תזכה לסיוע דלעילא, ולהקמת המשכן הפרטית, אז יהא הקב"ה בעזרך שתוכל לו ונפול יפול היצה"ר לפניך, וכמו שאמרו 'אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו'.

והנה לימדונו כבר חז"ל עניין זה באמרם (שם) **'לא עליך המלאכה לגמור'** ומשמע מיניה לגמור אין המלאכה עליך, אך **'עליך המלאכה להתחיל'**, ומרומז הוא בדברים שאמרו (סוטה מה:): הכל הולך אחר ההתחלה, ורק אז כשיתחיל ויעשה יזכה למאה"כ (תהלים נז ג) לא-ל-גומר עלי, שהשי"ת יהא בעזרו שיוכל לסיימו.

פעם פגשתי נער תועה, ירחם ד', הוא בכה לפני בדמעות שלישי באומרו 'הכל אבוד'. מה זה ועל מה זה - שאלתי אותו בהשתתפות בצער, ענה לי, 'אני גר בתל אביב מלא הזוהמה, וא"כ איך אתה מצפה ממני להיות ערליכער איד?' והוא צועק עלי שוב ובקול רעש גדול 'איך אתה מצפה ממני?'

ענית לו בפשטות, אכן אינני מצפה ממך כלל שתהיה 'א גרויסער ערליכער איד', אך אני כן מצפה שתעשה לפחות מה שביכולתך

לא עושים חשבונות! לכן הוא קפץ תחילה עד שבאו מים עד נפש, כי אני 'מצווה ועושה' - אם אני מצווה אני עושה תיכף ומיד ללא חשבונות!

ויתירה מכך - תורה היא וללמוד אנו צריכים - מה אכן טעם הדבר שאמר קוב"ה קודם 'ויסעו' ורק אח"כ קרע הים, הלוא לכאורה היה עדיף שמקודם יקרע להם את הים ואז יכנסו בני ישראל כבני מלכים 'ביבשה בתוך הים' ולא להיפך בתוך הים ואז ביבשה. גם צ"ב 'טענתו' כביכול של הקב"ה כלפי משה וישראל בעת ההיא באמרו למשה 'מה תצעק אלי דבר אל בני' ויסעו', ואתמהה, מרא דכולי עלמא, למי לצעוק אם לא לקוב"ה, הלא 'ויצעקו אל ה' בצר להם' כתיב (תהלים קז) ורק אז ומצוקותיהם יצילם, היש לנו חלילה דרך אחרת מלצעוק קמיה קוב"ה בשעה כזו, הלוא אומנות אבותינו בידינו.

אלא זה הדבר אשר דברנו לעיל לאמר, כי בכדי לזכות לנס, לסיוע מן שמיא, יש תנאי, והוא, קודם עשה כל מה שביכולתך! קודם קפוצ, תהיה נחשון היכנס לתוך הים, ואם תעשה כן, אז ורק אז, תזכו לקריעת ים סוף. לכן אמר להם קוב"ה מה תצעק, אלא דבר אל בני' ויסעו' - עשו מה שביכולתכם, ועי"ז יבוא הנס.

ולא רק נחשון, אלא כל יהודי הוא נחשון בן עמינדב - בכבודו ובעצמו, אם ירצה האדם לזכות לסיוע מלעילא עליו להיות קודם 'נחשון' - לקפוצ ולהכנס ללא מחשבות יתירות אז יזכה למה שיזכה, אז יבקע לו הים ויתפרדו הימנו כל פועלי אוון, כל המים הזידונים. הרי כל יהודי הוא משכן לה', לו רק יעשה את המוטל עליו לעשות יזכה אף הוא להוקם המשכן' מאליו הוקם, הקב"ה אומר לו, אינך לבד - אני מסייע בעדך.

חזק חזק ונתחזק

(מתוך שיחת גאב"ד חרדים שליט"א)

לעשות - גם אם זה רק משהו קטן. תחפש בכל יום תמיד משהו שאותה תוכל לתת לה', אם בסור מרע אם בעשה טוב, ואז תראה שבאים לך כוחות חדשים להתגבר גם על הדברים הגדולים שנראים לך לעת עתה קשים, בבחינת מצווה קטנה גוררת מצווה גדולה. ואז בהמשך תזכה ממילא להיות 'א גרויסער ערליכער איד', כך אמרת לך, וכך הוי, ב"ה.

ועל כך אומרים חז"ל פתחו לי פתח כחודו של מחט לא מבקשים ממך 'גרויסע זאכן' אלא רק משהו קטן, כחודו של מחט, ואז תזכה ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם - תזכה לנהורא ישרי בה לאור ה' ולסיוע מלעילא. אך אם יעשה חשבונות ויאמר איך אפתח שער גדול שכזה שהוא מעל יכולותי, הלא קשה הוא מנשוא, כי אז וודאי שאין שום מציאות שיזכה אי פעם בחיים חיותו שיפתח לו ה' את אותו פתח גדול של האולם, אלא ימשיך ר"ל לשכון תמיד במלחמה, תמידית ביצרו הרע, ובמקום שיפתחו לו פתח שעגלות וקרונות, יהיה מ'ושבי קרנות'....

יהודי הוא 'מצווה ועושה' - הוא עושה ציווי ה' ללא חשבונות, לא כן אצל הגויים קודם עושים חשבונות כדכתיב (דברים ב כד) 'סיחון מלך חשבון' כל הראש שלהם זה רק חשבונות - העיקר לא לעשות. ובוודאי אשר אף לזה כיוון רבן שמעון בן גמליאל באומרו (אבות א יז) לא המדרש עיקר אלה המעש"ה, העשייה ללא חשבונות.

רבותי, עניין זה מצינו בבירור אף אצל נחשון בן עמינדב, וזהו דבר מופלא:

נחשון בן עמינדב קופץ לים, והאדם העומד מן הצד מצטעק ואומר 'ר' איד וואס טאנצטע וואס שפרינגסטע - למה אתה קופץ ראשון?! המתן עם כל השאר עד שיקרע הים ועבור בו בבטחה ביבשה!' אך לא ולא. נחשון לא ממתין, וזאת, כי ה' אמר 'ויסעו' - אם יש ציווי ה'

המשך מעמוד 4 | הגאון רבי ישראל גרוסמן זצוק"ל

ושירותי עזרה, אליהם הצטרפו רופאים ואחיות שנרתמו במהירות לפעולות הצלה וסיוע לחולים, חילקו תרופות לכל הנצרכים, ובחסדי השי"ת חל שיפור ויש כבר סימנים לדעיכת המגיפה. בסיום המכתב כתב אחיו "יש אומרים שמאחורי כל המבצע הנפלא הזה של הצלת נפשות, עומד אחד מבני משפחת רוטשילד"...!

בקוראו את המכתב התמלא אבי בשמחה, והודה להקב"ה שזכה להיות שליח טוב להצלת נפשות, אבא היה רגיל לומר: זה לא יש אומרים' - זה באמת אחד מבני משפחת רוטשילד!

(מתוך הספר 'לב ישראל')

תרופות למגר את המחלה, ולא ניתן היה להשיג רופאים שיטפלו במחלה, המצב היה קשה מאד.

אבי ז"ל החליט לותר על מצבו האישי, וגמר אומר לבקש עבור הכלל. הוא סיפר לאדון את המצב הקשה שנמצאים תושבי הגליל העליון. מר רוטשילד רשם לפניו את כל הפרטים והבטיח לטפל בעניין.

לאחר מספר חודשים הגיע מכתב אל אבי בסטולין המכתב היה מאחזי ר' שלמה לוי. במכתבו כתב לו אחיו שברצונו לבשר לו בשורה טובה: באחד הימים הגיעו לשערי הישוב משאיות עמוסות בתרופות

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

המעלות' שבתהילים במדרש בבראשית (פרשה ס"ט אות י"א) כתוב שכאשר יעקב אבינו היה בבית לבן לא שכב לישון בלילה, אלא היה יושב ואומר את ט"ו שיר המעלות שבספר תהילים. רואים שיש מעלה מיוחדת באמירת 'שיר המעלות'.

יום אחד מיד אחרי התפילה, התגלגל לידו ענין דחוף של 'הכנסת כלה', ודחה את אמירת התהילים לאחר כך.

אחרי שסיים את פעילותו וחזר לביתו, נשכח ממנו שעדיין לא אמר את התהילים.

ויהי בצהרים. לפתע דפק בביתו החברותא שלו לאמור: "לפני חצי שנה ב'תענית אסתר', נסעת איתי להתפלל בקברי צדיקים ב'הר הזיתים', ושכחת אצלי ברכב את ספר התהילים שלך. באתי להשיב לך, הנה התהילים ששמך כתוב עליהם".

"פלא. חלפה חצי שנה מאז אותה נסיעה, ובדיוק היום הגיע להחזיר את התהילים. ומדוע בכלל החליט לטרוח ולבוא, הרי יכול היה להמתין למחר בבוקר להחזירם כאשר אנחנו נפגשים ממילא" - הרהר האברך לעצמו. ולפתע.

ולפתע נזכר, כי היום לא אמר את התהילים! מיד התיישב ואמר את ט"ו שיר המעלות.

מובן, שהחברותא, לא ידע שום דבר מהענין, אבל הקב"ה גלגל את הדברים שיחליט ושיבוא, למטרה זו, כדי שיזכור לומר את התהילים. וכך הדבר בכל ענין וענין, גם בדורנו אנו: אדם רציני שמקבל על עצמו באמת, הקב"ה שלח לו תזכורות וסיוע לקים את החלטותיו. האדם רק צריך לפקוח את העיניים, לשמוע ולראות את קול ה' שמדבר אליו. לראות כי כאשר הוא פותח פתח קטן, הקב"ה מסייע לו, מקרוב.

האברך "שהכרתי אותו מרמת אלחנן", גם במקרה זה הוא הרב פלמן. (מתוך הספר 'ללא שם')

פעם סיפר: יש 'אדם אחד' שבערב פסח דקות ספורות לפני כניסת החג, מנהגו לקחת מצה שעדיין לא הופרשה ממנה חלה, ולהפריש ממנה 'חלה' על מצות של כל מי ששכח להפריש חלה, ובכך הציל אנשים רבים. הוא דן עם שומעי השיעור האם פעולתו תועיל גם לאנשים מחו"ל או רק מארץ ישראל - נידון רב פארות.

האדם ההוא שסיפר עליו, היה ר' בן ציון פלמן.



שכנו בבנין: הרב פלמן אמר לי פעם, כי הוא מכיר מישהו שבמשך שנים עשרה שנה כל לילה לפני שהלך לישון, למד כמה משניות וחזר עליהן בעל פה כמה פעמים עד שנרדם, ולמחרת בוקר מיד לאחר שאמר 'ברכות התורה' שוב חזר - על אותן המשניות המועטות. כך מידי יום ויום. עד שלאחר שנים עשרה שנה הוא ידע את כל ששה סדרי משנה בעל פה בזכות הלימוד הזה. הגרב"צ לא אמר לי מי היהודי, אך בהזדמנות שמעתי מפי רבי משה אהרן ברוורמן (חבר חדר של ר' בן ציון פלמן בשיבת פוניבז') שסיפר כך: לפני שר' בן ציון נרדם, מנהגו היה לשנן כמה משניות בעל פה, ולפעמים נרדם באופן שהמשניות עוד היו פתוחות, ולקחתי את המשניות והנחתים על הכיסא הסמוך למיטתו.

כמה מישהו יש בעולם?...

ושוב "מעשה שהיה" - לשונו של רבי בן ציון.

הנה ידועים דברי חז"ל שהקב"ה מבקש 'פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם', ולכן כאשר אדם מקבל על עצמו 'קבלה' באופן מוחלט ורציני, הקב"ה מסייע בידו שיוכל לעמוד בה.

מעשה באברך מרמת אלחנן שהכרתי אותו - כך אמר - שהיתה לו קביעות כל יום לומר אחרי תפילת שחרית בבוקר את כל ט"ו שיר

לה אופי מיוחד היוצא ממיזוג מידותיה והקב"ה משתמש באומות ככלים להשגת תכלית הבריאה התלויה בישראל ובכלל. התכלית הזאת משמשת כל אומה ואומה למטרה מיוחדת בהתאם לאופיה העצמי. נמצא שהאופי של כל אומה הוא תוכנה הרוחני.

ארה"ב היא מדינה של חסד שנותנת ומעניקה וגם מכוח זה של אותה אומה יש לנו ליקח לעבודת ד' לשלב גדלות של חסד בבנינו הרוחני.

(מתוך מוסף שבת קודש פסח תשע"ח)

לדעת מלבד מה שידוע בשם מרן הגר"ח מוולאז'ין שעתידה תורה שתתגלגל לאמריקה וזה יהיה תחנה אחרונה לפני ביאת משיח צדקנו.

מרן הרב דסלר זצוק"ל מאריך לבאר ענין זה שבכל אומה יש נקודה שתורמת לתורה. יוצאי אשכנז יש בהם מידת הדייקנות, יוצאי רוסיה כוח העקשנות והמהפכה שנתנה לתנועת נובהרדוק את הכוח להילחם נגד החיצוניות והם מידות ראויות לשבח שניתן לשלב בדלות של תורה, וכלשונו של הרב דסלר שם 'כל אומה יש

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

שכתוב במשנה ברורה, בוודאי שיש לקבל גם את הפסק של ה'ביאור הלכה', אבל כאשר הפסק ב'ביאור הלכה' סותר את מה שכתוב במשנה ברורה, אז העיקר זה כמו במשנה ברורה, ומה שכתוב ב'ביאור הלכה' זה לפלפולי ולרווחא דמלתא ולא עיקר הדין. וכן מה שכתוב בשער הציון הוא לעורר את לב המעיין, אבל לא כדי לסתור חלילה את מה שכתוב במשנה ברורה עצמו.

"אני רוצה להוסיף ולציין שעל אף שהסבא באמת התייחס למשנה ברורה ביראת הכבוד ואמר שהלכה כמותו בכל מקום, ושאינן לזוז ממנו לא לקולא ולא לחומרא, בכל זאת בכמה עניינים ניתן לראות אחרת, כפי שאפשר לראות בשו"ת שלו, אבל גם כשחלק בהלכה כדרכה של תורה, כל הגישה למשנה ברורה היתה כמו לאחד מן הראשונים כמלאכים".

הם כיוצאים מלשכת הגזית ואין מערער בדבר. "לא זו בלבד, אלא שהסבא היה לומד משנה ברורה כמו שלומדים גמרא או אחד מן הראשונים. הוא היה מדייק בלשונו ופוסק הלכה לפי דיוקים קטנים ודקדוק במילותיו של המשנה ברורה, ממש כמו שמדייקים בדברי הראשונים. יש ב'קנה בשם' כמה וכמה פסקים שמבוססים על איזה דיוק בלשונו של המשנה ברורה.

"עוד דבר חשוב מאוד, הוא גם נתן כללים איך פוסקים כשלומדים משנה ברורה. בין היתר הוא סידר הוא אמר שכאשר יש פסק שהמשנה ברורה פוסק בחיבור 'משנה ברורה', אבל ב'ביאור הלכה' משמע מדבריו אחרת, או שב'שער הציון' הוא מביא דעה אחרת לגבי איך יש לנהוג הלכה למעשה, הסדר הוא ככה, אם ב'ביאור הלכה' יש תוספת הלכה שלא נאמרה במשנה ברורה, אבל אינה סותר את מה

המשך מעמוד 21 | הרב אברהם קנופולר

ומרכזית מאוד באנטוורפן, הוא אמר לי: "ר' אברהם, אתה חייב לבוא לישיבה ולראות איך שהבחורים כאן עושים 'שטייגען' בלימוד 'דף היומי בהלכה' כל יום בכזאת שקידה, יישר כח ל'דרשו' שייסדו את התוכנית הזאת שמכניסה כאלו שאיפות בלב התלמידים".

חידשנו את הפעילות ביתר שאת, חזרנו למספר השיעורים שהיו קודם, ועוד הוספנו עליהם, בתקווה שייפתחו שיעורים נוספים בימים ובשבועות הקרובים.

"רק לפני שעתיים התקשר אלי המשגיח של ישיבת 'עץ חיים' השוכנת בשכונת וילרייק, לא רחוק מכאן, ישיבה לצעירים בולטת

המשך מעמוד 25 | הרב בנימין בירנצוויג

לאויר עד שבאו לחלץ אותי בחסדי ה'. אז הבנתי את משמעות לשון התורה 'על לבבך', אדם שומע קונה לעצמו ידיעות וחיזוקים, זה נראה לו שזה לא משפיעה זה לא נכנס לו ללב זה לא בונה אותו, אבל האמת זה נמצא זה ממתין זה מצפה, ואז בבת אחת הכלים שקנה לעצמו משפיעים מעוררים ומחזקים את בנינו הרוחני.

אין להתיימשך אף פעם מלעורר את האחרים ואת עצמו גם כשנראה שאין השפעה היא בא תבא. עוד חיזוק ועוד שיחה ועוד התעוררות בונים את בנינו הרוחני של האדם.

חיי, ניסיתי להזכר במילות הוידוי... העשן הלך והחניק, ואין מוצא! ואז משום מקום, נזכרתי בדבריו של הרב שאמר לי, שדברי חיזוק שאדם שומע גם אם נראה לו שלא משפיעים עליו אבל הם יושבים לו 'על' לוח ליבו עד שיזכה ויכנסו לליבו, והחלטתי מיד שאם אני ניצל מהתופת הנוראה אני מיד מתחזק, לוקח את הדברים ששמעתי מהרב כל השנים ומכניסם לליבי...

ואז לפתע נס!! אני מגלה ממש בשניות האחרונות לפני שנגמר לי האויר, חור ענק שנפער בתחתית הטנק מהפגז שעבר מצד לצד, בכוחות אחרונים נשכבתי והתגלגלתי לעבר החור ומשם החוצה

המשך מעמוד 24 | הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

תפילה לשפלות, לענווה, להיות מוכן להוות מדרך כף רגל לכל. וכשם שהעפר הוא המצמיח את כל הפירות ותבואת השדה, כך היות האדם כעפר, משפיל את עצמו ואינו מתגאה, מהווה סגולה להצמיח לעצמו פרנסה ומזונות ברוחב לב!

כלומר, כשהאדם מדמה את עצמו כעפר, משפיל את עצמו ואינו מתגאה, הוא זוכה בסגולות שיש לעפר - להצמיח, לפרוח, לפתוח לו שערי השפעה ופרנסה חדשים. מדהים! הענווה, מסתבר, היא לא רק כלי להצלחה בחיים, היא גם בעלת משמעות כלכלית - סגולה לפרנסה טובה. הבה ננהג בענווה ובכבוד, נשפיל את עצמנו ונבטל את עצמנו בפני זולתנו, וכך נזכה לראות את ישועת ה' בפרנסתנו ובכל תחומי חיינו!

השיטה, ננהג בענווה, נכיר את מקומנו וכי כל הישגינו הינם מתנת שמים - ואז נזכה לחוות את הצלחתנו המלאה במלוא חופניים!

טיפ לביזנס...

הפרנסה שלנו היא אחד הנושאים המעסיקים את כולנו. במשך היום כולו, אנשים טרודים ולחוצים, ממהרים ומתרוצצים, רודפים אחר הפרוטה או העיסקה הבאה. כולנו זקוקים לפרנסה, ושואפים לשפר אותה ככל האפשר, מנסים בכל דרך. הנה שיטה מיוחדת, סגולה יפה ונדירה, אותה גילה הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע, בספר 'מאמר יחזקאל' חלק א:

בסיום תפילת הלחש, אנו אומרים 'ונפשי כעפר לכל תהיה'. זו



תכין עצמך לכבוד שבת



קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי



סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים



להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il



**סיכום
שבועי
ב'דף יומי'
בהלכה'**

◆ **האם צריך ליטול ידים בבוקר דווקא מתוך כלי?**

◆ **האם בזמננו מותר לדבר בבית הכסא?**

◆ **בשעת לימוד תורה - האם די בכיסוי הראש באמצעות היד?**

מהלכות נטילת ידים בבוקר

- לדעת הרא"ש, טעם נטילת הידים בבוקר הוא, מפני שאנו מניחים שנגע בשנתנו במקום בלתי נקי, וצריך אפוא ליטול את ידיו לקראת תפילת שחרית. ולדעת הרשב"א, הטעם הוא, משום שלאחר השינה נעשה האדם כְּבִרְיָה חדשה, ומתחיל את עבודת השי"ת, ולכן עליו ליטול את ידיו לפני תחילת העבודה, ככהן המקדש את ידיו ורגליו בְּמֵי הכיור לפני תחילת עבודתו.
- יש אומרים, שאת ברכת 'על נטילת ידים' בבוקר, צריך לברך מיד לאחר הנטילה. ויש אומרים, שאין לברך ברכה זו אלא לאחר שהגוף נקי ומוכן לתפילת שחרית. ולכתחילה יש לנהוג כדעה זו.
- בנטילת הידים בבוקר, לכתחילה יש להקפיד ששפיכת המים תהיה מתוך כלי, וב'כוח גברא'; וכן שכמות המים תהיה לפחות 'רביעית'.
- מי שהיה ער במשך כל הלילה - אינו מברך בבוקר 'אשר יצר' אלא אם עשה צרכיו. ולענין ברכת אלקי נשמה - נחלקו הפוסקים אם יברך, ולכן, יש לצאת יד יחובה בשמיעת הברכה מאַחֵר.

מהלכות צניעות ובית הכסא

- אסור לשני אנשים להיכנס יחד לבית הכסא. ואף ילדים קטנים - יש לחנכם למצנת הצניעות, ולהרגילם שלא להיכנס זה עם זה לבית הכסא.
- אסור לדבר בבית הכסא, אם משום סכנה, מחמת השדים המצויים שם, ואם משום צניעות. ויש להחמיר בכך אף בבתי הכסא של זמננו.
- חכמינו ז"ל אמרו, שלאחר עשיית הצרכים אין לקנח באמצעות

יד ימין, מפני שיד זו משמשת לפעולת קשירת התפילין על יד שמאל. ורצוי שלא לקנח בעזרת האצבע שכורכים עליה את רצועת התפילין. ואיטר יד, שכותב ועושה את כל מעשיו בידו השמאלית - יקנח ביד ימין.

• חכמינו ז"ל אמרו, שלאחר עשיית הצרכים אין לקנח בעשבים, וכן בכל דבר שביכולת האש לכלותו. ויש שפירשו, שטעם הדבר הוא מפני חשש לכישוף. וכתב הרמ"א, שבבתי הכסאות שבזמננו אין לחשוש לכישוף; וכך אכן נוהגים בזמננו בכל מקום, לקנח בנייר, למרות שהאש יכולה לכלותו.

• המשהה את נקביו, דהיינו, שמתעכב בשעה שנצרך לנקביו, עובר באיסור 'בל תשקצו' מדרבנן. והאיסור הוא רק כשנצרך ממש, אך לא בהתעוררות בעלמא של הרגשת צורך, החולפת עם הסחת הדעת.

• הנצרך לנקביו, אסור בלימוד תורה ובתפילה. ואם נצרך במידה כזו שאינו מסוגל ללכת במשך 72 דקות מבלי לנקות את גופו, ועבר והתפלל - ברכותיו לבטלה, וצריך להתפלל שנית.

איסור גילוי הראש

• אסור ללכת ארבע אמות בגילוי הראש, מפני כבוד השכינה. ואם מכסה את ראשו בידו, אין בכך איסור גילוי הראש. אולם, בשעה שעוסק בתורה ובתפילה, חובה לכסות את הראש בבגד, ואין מועיל כיסויו ביד; ויש המתירים בשעת הדחק, אך נכון להחמיר בדבר. וניתן לכסות את הראש באמצעות שרוול חולצה, או שרוול החליפה, וכדומה.

• כשם שאסור להתפלל בגילוי הראש, כך אסור להזכיר את שם השי"ת בראש מגולה. ונחלקו הפוסקים בנוגע לכינוי של שם ה' בלשון אחרת, כגון באנגלית, אם קיים לגבי איסור זה.

"שאלתי את החתן אם הוא בא להיבחן על 'דף היומי בבלי' או על 'דף היומי בהלכה', התשובה שלו היתה: גם וגם..."

הצצה לרגעים מרגשים בתוך העשייה הקדחתנית של 'דרשו' בימים אלו



שמחת בית צאנו - מעמד הקבלת פנים - בעריכת שטר הכתובה

מחלוקת לגבי כתיבה בימי השבע ברכות, ומאחר ומדובר בכתיבת דברי תורה ניתן להקל, ואכן החתן המשיך בכתיבת המבחן ולבסוף הגיש אותו לאחראי במקום, כשהוא מראה דוגמה לכל בחור בחצה"ק צאנו ובכלל, שגם בימי השבע ברכות, ובכל זמן ועת אפשר וצריך להמשיך ושלמור על הלימוד הקבוע, ועל המבחנים של 'דרשו'. לסיום אומר הרב ידלר כי החתן דגן מצטרף לשורה ארוכה של נבחנים בשלל מצבים וזמנים שהמשיכו לדבוק בסדר הלימוד ובעשיית המבחנים, למרות שאף אחד לא היה יכול לצפות לכך מאיתם: "זכורני מקרה שבו הגיע נבחן ביום חתונת בתו, לעשות את המבחן ב'קניין ש"ס' במשך שלוש שעות, ולאחר מכן יצא ממקום המבחן הישר אל חופת בתו", אומר הרב ידלר. "יש לא מעט מקרים של נבחנים שקפצו למקום מבחן סמוך לבית החולים, רגעים לפני הולדת ילדיהם, אנשים שביטלו טיסות לחו"ל ושילמו קנסות כספיים, כדי שלא להפסיד מבחן חודשי, ועוד ועוד. בסופו של דבר, רואים את זה שוב ושוב, שדווקא מי שדבק בסדר הקבוע ומקפיד שלא להחמיץ אף מבחן, הוא זה שמצליח להחזיק מעמד לאורך זמן ולאף להיבחן על כל ששת חלקי המשנה ברורה מבלי להחסיר אף מבחן".

אחד הפעילים הוותיקים של 'דרשו' ו'אחינו', הוא הרב אהרן ידלר. על פעילותו של הרב ידלר בארגון 'אחינו' כבר סיפרנו כאן ב'לקראת שבת' בכמה הזדמנויות, אבל בנוסף הוא גם מפקח על שיעורים ומקומות מבחן של 'דרשו', כשלא פעם הוא משלב את הפעילות הזאת בפעילות 'אחינו' ובעודו נוסע לשוחח עם הוריו של נער מתחזק הרוצה להיכנס ללימוד בישיבה קדושה, הוא גם קופץ לשיעור ב'דף היומי בהלכה' או למוקד מבחן של 'דרשו' בכלל, ומשוחח עם הממונה במקום לבדוק שהכל מתנהל כשורה, או להציע פתרונות וסיוע במקרה הצורך.

במבחן 'דרשו' האחרון הגיע הרב ידלר לפיקוח שוטף במוקד הבחינה שבקריית צאנו, בנתניה. הוא שוחח עם הממונה במקום, התרשם מהסדר המופתי וממספרם הרב של הנבחנים בתוכניות 'דרשו' השונות, ולפתע הבחין בהמולה קטנה שהתחוללה במקום. "פתאום אני רואה כמה בחורים שולפים מצלמות מהכיס ומתחילים לצלם. הבנתי שמושהו קרה פה, אבל לא הבנתי מה קרה..."

"פתאום אני רואה נבחן שהגיע למקום. הקפוטה המבהיקה והשטרטימל החדש שלראשו הבהירו שאכן מדובר בחתן בימי השבע ברכות שלו... זה בהחלט מראה מרענן.

ניגשתי לאחל לחתן הצעיר מזל טוב לרגל נישואיו בשעה טובה ולהביע את הערכתי על כך שהוא מגיע להיבחן בעיצומם של ימי השבע ברכות, או אז התברר לי שהחתן הזה הוא לא אחר מאשר נכדו החדש של הרבי מצאנו שליט"א, הרב משה הלברשטאם, בן רבי יהודה אריה, נכדו של האדמו"ר מגורליץ, שבימים האחרונים התחתן עם נכדתו של הרבי מצאנו, בת לבנו הגה"צ רבי אברהם, רבם של חסידי צאנו בטבריה.

"שאלתי את החתן אם הוא בא להיבחן על 'דף היומי בבלי' או על 'דף היומי בהלכה', התשובה שלו לא מאוד הפתיעה אותי: גם וגם... "והנה פתאום מגיע אחד מרבני המקום, שלא בטוח שמותר לחתן לכתוב בימי השבע ברכות. אני טענתי בלהט שאם החתן לא ייבחן יש בזה משום 'דבר האבד', אבל הרב אמר שהוא יודע שב'דרשו' מגלים גמישות במקרים מיוחדים, ומה ייחשב ל'מקרה מיוחד' אם לא חתן המנוע מבחינה הלכתית מלכתוב תשובות במבחן???"

"במקום התפתח דיון הלכתי ער, והרב ביקש שיביאו לו את 'ספר המפתח' של 'דרשו', ואכן לאחר חיפוש קל הוא מצא שיש בעניין

גליון 511
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל



חידושי תלמידי רבינו יצחק לייבוש

סיפורי חז"ל

בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה שיעשה המשכן, לכמה ימים הביאו כל הנדבה? לשני בקרים הביאו והותר. נכנס משה אצל בצלאל ראה שהותר מן המשכן, אמר לפני הקדוש ברוך הוא, עשינו את מלאכת המשכן והותרנו, מה נעשה בנותר? אמר לו לך ועשה בהם משכן לעדות, הלך משה ועשה בהן משכן לעדות. כיון שבא ליתן חשבון, אמר להם, כך וכך יצא למשכן, וביתר עשיתי משכן לעדות, עד שהוא יושב ומחשב שכח באלף ושבע מאות ושבעים וחמשה שקל שעשה מהם ויום לעמודים. התחיל יושב ומתמיה, אמר, עכשיו ישראל מוצאין ידים לומר 'משה נטלך'. מה עשה, האיר הקדוש ברוך הוא עיניו, וראה אותם עשויים ויום לעמודים, אותה שעה נתפייסו כל ישראל על מלאכת המשכן. ולמה עשה עמהם חשבון, הרי הקדוש ברוך הוא יתברך מאמינו? אלא ששמע משה ליצני ישראל מרברים אחריו אחד אומר לחברו, ראה כמה הוא שמן צוארו של בן עמרם, כל זה הוא ממה שלקח משלנו, וחברו אומר לו, אדם ששלט על מלאכת המשכן, אין אתה מבקש שיהא עשיר? כששמע משה כך, אמר להם משה, חייכם, נגמר המשכן אתן לכם חשבון, אמר להם בואו ונעשה חשבון.

(שמו"ר נא ד)

פרשת השבוע

זיע"א פגש את הרה"ק רבי מאיר שפירא זיע"א כשהוא מתרים ועושה נפשות למען בניין ישיבתו "חכמי לובלין", סח לו רבי מאיר שפירא: נאמר בפרשת פקודי "ויקם משה את המשכן" (מ' י"ח) ונאמר בפסוק שלפניו "הוקם המשכן" כאילו הוקם מעצמו, מה פשר הדברים, ועוד אמרו חז"ל במדרש תנחומא שהצטער משה על שכולם תרמו למשכן חוץ ממנו, ולכן פייסו הקב"ה בהקמת המשכן, ולמה באמת לא תרם? והביאור הוא:

הבעש"ט הקדוש זיע"א התפלל פעם אחת עם החבריא שלו בהתלהבות גדולה מאד, ולאחר מכן גילה שהיה להם כל המעלות, חוץ משיברון לב והכנעה. גם למשכן היה דבר זה חסר והמסוגל ביותר, לכך היה משה רבינו, שחשב על עצמו, שכאילו לא תרם מפני מגרעות כוונותיו בתרומה לעומת כל יהודי אחר שטוב ממנו, ובאמת משה רבינו הוא שהקים את המשכן בשיברון לב. וזהו גופו של המשכן הקמה הרוחנית, והוא לא ידע מזה לגודל שפלות רוחו ודמה עליו כאילו הוקם המשכן בעצמו.

בגדי שרד לשרת בקודש (ל"ט-א)
 מסופר על הרה"ק רבי ישעיה מפראגא זיע"א, שאחרי נישואיו החל להנהיג עדה ולבש בגדי לבן. באו וסיפרו זאת לידידו הרה"ק בעל "חידושי הרי"ם מגור זיע"א. וביקשו ממנו תלמידיו שילך לפראגא לומר לו דברי מוסר עבור זה. אמר להם הרבי: "ממה נפשך, אם הוא רבי, ניחא, ואם לאו, אינני רוצה לצער את חברי". פעם אחת בערב ראש חודש למד ה"חידושי הרי"ם שיעור עם תלמידיו ועסקו בסוגיא עמוקה ופלפלו בה הרבה. אמר הרבי לתלמידיו: "בואו ונלך לפראגא". כשבאו שמה, שמחו יחד שני הרעים האהובים. בתוך הדברים החל הרה"ק רבי ישעיהו מפראגא לשוחח בסוגיא זו והציע בה פלפול נאה. אותה שעה אמר ה"חידושי הרי"ם" לתלמידיו: נו! "מה רציתם ממנו?". באותו לילה ערך רבי ישעיהו סעודת גדולה לכבוד ר"ח, ואחר הסעודה ליווה את ה"חידושי הרי"ם" עד לביתו בווארשא. וכשבאו לוורשא, ליווה ה"חידושי הרי"ם" בחזרה את רבי ישעיהו, וכך חזרו כל הלילה.

ויהי בחדש הראשון הוקם המשכן
 (מ' - י"ז)
 מסופר: הרה"ק רבי חנוך צבי מבענדין

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 6:16 ת"א: 6:18 ר"ת: 6:54

פרשת פקודי

זמני כניסת השבת
ירושלים: 5:03 ת"א: 5:18

צַעֲשֵׂה שְׂהִיָּת

תשבית לנו את קדושת השבת, מדוע תתנכל לנו? והרב שרעבי הגם שראה את התנהגותו המחפירה של הצעיר שרמס בריש גלי את השבת, מכל מקום, דן אותו לכף זכות, והרגיע את תלמידיו שהצטופפו וזעמים ונכאבים סביבו, ואמר להם: הניחו לו הוא לא אשם, האופנוע שלו אשם, הניחו לו. בטרם עיכלו התלמידים את הדברים ששמעו מפי הצדיק, וכבר ראוהו פונה וממשיך בדרכו, בלא אומר ודברים הצטרפו אליו עד הגיעם לביתו, שם נפרדו ממנו בברכת שבת שלום.

אחד המלווים שחזר לביתו דרך בית הכנסת, ראה את אותו צעיר עומד באמצע הכביש רכון על אופנועו ומנסה להפעילו, הצעיר ניסה שוב ושוב להתניע את האופנוע אך לשווא, המנוע דמם לחלוטין. הבין המלווה שידו של הצדיק בענין, פנה לצעיר ואמר לו, לשווא תתייגע להפעיל את האופנוע, הוא לא יסע, אתה פגעת בכבוד הרב מרדכי שרעבי בכך שנסעת בינינו, והוא אמר עליך שאינך אשם רק אופנועך אשם, ועליך לבקש ממנו מחילה וסליחה. הבחור ניסה להתניע את אופנועו שוב אך נכשל, ואז החליט לחלות את פני הצדיק, בבושת פנים הלך הלה לבית הרב, ובאמצעות הרבנית התנצל על התנהגותו הפראית וביקש את סליחת הצדיק, וברכתו לאופנוע הדומם.

רבנו שחק לשמע משאלתו המשונה של הצעיר, וציוה להכניסו לחדרו, באהבת ישראל שפעמה בקרבו קירב הרב את הצעיר אליו במאור פנים, אמר בוא בני שב ותאכל עמנו סעודת שחרית, מבוכתו של הצעיר גברה, הלה לא הבין מה פשר הכיבודים שחולקים לו, וזאת לאחר שהוא בודון לב התנכל לרב ולבני חבורתו.

דקות ארוכות חלפו עד שהצעיר הרחיב עוזו בנפשו ושאל את הרב אם לאחר הסעודה שיאכל פה ישוב אופנועו לנסוע כבתחילה, בוודאי, השיבו הצדיק, העיקר שתשב פה עמנו. כאחד שכפאו השד היסב הבחור לשולחן הרב, שמע את קידושו וסעד עמו סעודת שבת. בתום הסעודה רצה לפנות לדרכו, אולם הצדיק עיכב בעדו באומרו מה החיפזון הזה, השאר עמנו עוד מעט יגיע זמן מנחה, הבחור נרגז קמעא ואמר לצדיק מנחה, מה לי מנחה?

שמור את יום השבת לקדשו

הרה"ק המקובל רבי מרדכי שרעבי זיע"א נולד בתימן בשנת התרס"ח. אביו רבי יהודה נפטר לפני לידתו, ואימו הרבנית נפטרה כשהיה בן שנתיים. הוא גדל אצל סבו המקובל רבי יפת אברהם תעיזי, שלימדו תורה. לאחר שסבו נפטר, המקובל רבי חיים יחיא סינוואני גידלו ולימדו. כבר בגיל מאוד צעיר התגלה הרב שרעבי כעילוי והוסמך לרבנות.

הרב מרדכי שרעבי עלה לארץ בשנת תרצ"ב, גר בירושלים והיה רב בישיבת המקובלים "בית אל". הרב ייסד ועמד בראש ישיבת "נהר שלום".

היה גדול בקבלה, בעל מופתים, ורבים שחרו לפתחו. ביתו היה פתוח לכל מבקש ברכה ועצה. ואת הכספים שקיבל מהציבור הקדיש לתמיכה בנצרכים ולהחזקת הישיבה. הוא נזהר לא להנות מכסף זה, וחי בפשטות וצניעות עם זוג הרבנית ע"ה. לזוג לא היו ילדים, והיו ידועים כבעלי חסד. הרה"ק מרן עובדיה יוסף זיע"א, העיד על הרב שרעבי ש"הוא היה גדול הדור, וכמוהו לא היה בקבלה".

מסופר על הגאון הקדוש המקובל רבי מרדכי שרעבי זיע"א, שבאחת השבתות יצא בלווית קהל חסידיו מבית הכנסת לכיוון ביתו כשמצנפת מבריקה לראשו, גלימת משי עוטפת את גופו וכולו אומר הוד והדר. אט אט פסעה החבורה במורד הרחוב לביתו של הצדיק, לפתע הגיח מן הסמטה הסמוכה רוכב אופנוע פזיז ויהיר, הלה היה צעיר חילוני המרוקן מכל תוכן ומערכים יהודים, ובראותו את החבורה שבמרכזה צעד איש שיבה ונשוא פנים, החליט להתנכל להם ולהפריע להם בדרכם.

תחילה הפעיל את הצופר אשר הרעים בקולו, ולאחר מכן התניע את אופנועו בקול רעש גדול ונסע בראוותנות הלוך ושוב בין המתפללים שפנו מיד לצדדים. תלמידיו של רבי מרדכי שרעבי מעיזים חמרמו לנוכח התנהגותו הפרועה והחצופה של הצעיר, וזעקת חמס פרצה מפייהם למה

צישל ונמשל

שומעים חרפתם ואינם משיבים

שניים היו מהלכים בעיבורה של עיר, פגע בהם עז פנים והתחיל להרגיזם בדברים ולבוזותם במילים מגונות. אחד מהם עשה עצמו כאינו שומע, ואילו חברו יצא מכליו והשיב למחרפו מנה אחת אפיים של גידופים וקללות. כיון שראה המגדף כך, זנח את הראשון וכוון את כל החיצים כלפי השני. לבסוף נפטרו מן המגדף והלכו לדרכם. כאן פנה הדברן בטענה לבן לזיתו השתקן ויאמר לו, מתפלא אני עליך ששמעת עלבונך מפי אותו חצוף ולא השיבות לו כגמולו. הכיצד תסביר את הנהגתך המוזרה, פלוני זורק לך בפניך קיתון של שופכין ואתה עושה עצמך אינו שומע. החזיר לו השתקן ואמר אסביר לך את הנהגתי במשל: מעשה בשני רוכלים שהובילו את סחורתם בעגלות אל השוק שבזעיר פלונית, והיה עליהם לעבור על פני גשר. והנה פתאום החליקה עגלתו של אחד וכל סחורתו נפלה לתוך המים וטבעה שם, עד שלא נשאר לו מסחורתו שריד ופליט, כך שיצא נקי מסחורתו. ואילו חברו עבר עם עגלתו בשלום, כיון שירד הלה מעל הגשר, יצא לדרך משובשת באבני נגף ובבוץ טובעני ונאלץ היה לסחוב את עגלתו ולמושכה ביגיעה רבה בזיעת אפו ממש, עד שהגיע לשוק של העיר באפיסת כוחות. והנה עתה קפצה עליו צרה חדשה, אותו יום לא נמצאו קונים לסחורתו. בלית ברירה הלך בערב עם עגלתו הטעונה סחורה לאיזו אכסניה לנוח מעט ולהחליף כח למחר, בתקוה כי למחרת יראה ברכה בעמלו. והנה צרה רודפת צרה, בלילה באו גנבים ולקחו את הכל, לא השאירו לו מחוט ועד שרוך נעל, ולא עוד אלא שגם את עגלתו גנבו. בקיצור הוא יצא נקי מכל וכל. המשיך השתקן ואמר: עכשיו צא וראה, שני הרוכלים חזרו לבתיהם ללא רווח ולא קרן, אף על פי כן מי נמצא נפסד יותר? הוי אומר דוקא זה שהצליח לעבור את הגשר בשלום, כי הרוכל הראשון לפחות ניצל מן הייסורין המרובין שנפלו בחלקו של השני, כשסחב את עגלתו העמוסה והכבדה בדרך המשובשת באבני נגף וכו'. ואילו השני לא די לו שהפסיד גם כן את כל סחורתו אלא שנתייסר בטלטולי הדרך הקשים. עתה הפטיר השתקן, אני לפחות נפטרתי בהקדם מאותו חצוף ואילו אתה כיון שביקשת להגן על כבודך והשבת לו, גם את פיך ניבלת כמוהו וגם באת על שכרך במנת בזיונות כפולה ומכופלת. כיצד אמרו חכמינו ז"ל השתקן הלכו בשתיקתו מאה רעות.

(כצאת השמש בגבורתו)

הרב שרעבי שלא נרגש מדבוריו הזועמים של הצעיר, הכביר עליו מילים ושדלו שיתפלל עמהם ויסעד סעודה שלישית, ובהצהרה גלויה הבטיחו שהאופנוע שלו ימשיך לפעול רק בתנאי שהבחור ישאר פה. בלית ברירה נשאר הלה לשהות בבית הרב עד לצאת השבת, אז אמר לו הצדיק עתה הנך רשאי ללכת לאן שתחפוץ, שוב למקום בו השארת את האופנוע וראה שמאומה לא חטר בו, אך תדע לך נאמנה שמשבת זו והלאה אופנועך ישבות בשבת, שבוע טוב

כחץ מקשת נשא הצעיר רגליו ורץ אל אופנועו, הוא ניסה להתניעו וראה שאכן הוא פועל כהלכה, אבן נגולה מעל לבו, ובשמחה רבה התיישב עליו ונסע לדרכו, ומאו בכל ימות השבוע פעל האופנוע כתיקונו אולם ביום שישי לעת ערב, כששבת המלכה פרשה כנפיה על היקום, נדם המנוע. הצעיר ניסה מספר פעמים להתניעו אך ללא הצלחה, בדק פה ושם, ושוב ללא תועלת הדבר, היה מוזר בעיניו עד שחכר בקורות אותו בשבת שחלפה, והחליט בדעתו ללכת לרבי מרדכי שרעבי, שאלו מה לעשות, ובקור רוח נענה לו הצדיק ואמר הרי אמרתי לך כבר בשבוע שעבר שאופנועך שומר שבת ולכן ביום המנוחה עליו לנוח וממילא הוא לא יסע לעולם בשבת קודש.

הצעיר עמד משתאה ומחריש למשמע אזניו, ואז פנה אליו הרב בני דע לך כי נשמה גבוהה בקרבך, חדל לך מפשע ורשע, שב נא פה עמנו וחזור בתשובה. דבריו הנוקבים של הצדיק ירדו לחדרי בטנו של הצעיר, שראה לפניו אישיות נאצלת מרוממת מעם המבליגה על מעשי התנכלות ורשע כלפיה, ובאהבת ישראל הלוהטת בקרבה, משפיעה ומקרינה אור יקרות סביבו. הרהורי תשובה הציפו את לבו, והחליט לחזור בתשובה אט אט התקרב הצעיר החילוני לצדיק ונח את דרך חייו הנלווה עד אשר החל לנהל אורח חיים חרדי.

צ'ין אדם לחברו

גמילות חסד ושמחה ובשלימות

פעם בא לביתו של רבינו הט"ז זיע"א עובר אורח וביקש ממנו שילווח לו בדחיפות שקל כסף. שפשו הרב בכיסי בגדיו ולא מצא אפילו פרוטה אחת. נטל את גביע הכסף שהיה מקדש בו על היין בימי שבת ויום טוב, והושיטו לאורח הנדהם, וכה אמר לו, מסור נא גביע זה בבית העבוט שבעיר, וטול תמורתו שקל כסף שאתה צריך עתה, אי"ה בערב שבת יעניקו לי ראשי הקהילה את משכורתני, וכך אוכל לפדות את הגביע מבית העבוט שבעירנו. האורח נפרד מן הט"ז בלבביות רבה, ומיהר עם הגביע לבית העבוט, שם ביקש תמורת הערבון שבידו הלוואה של שני שקלים. בסוף אותו שבוע שיגר הט"ז שקל כסף בידי שליח, כדי להשיב לביתו את הגביע היקר שלו שהופקד בבית העבוט, אמר בעל בית העבוט לשליח, עליך לדעת כי תמורת הגביע של הרב ניתנה על ידינו הלוואה של שני שקלים. שב השליח לביתו של הט"ז וסיפר לו את הקורות אותו בבית הוציא הט"ז מכיסו שקל נוסף ומסרו לשליח בפנים קורנות משמחה, ואמר, עתה מסתבר שאותו אדם היה זקוק לשני שקלים, ומתוך בוש לא ביקש ממני אלא שקל אחד, מה טוב וא שלא היה אז בכיסי אפילו שקל אחד, שאילו היה בידי שקל כסף והייתי נותנו לעני הנוקד, היה האיש יוצא מביתי כשהוא מצר בלבו על השקל הנוסף החסר לו.

לעשות טובה ליהודי

בני עיירה אחת התלוננו פעם על רבם בפני הרה"ק רבי שמחה בונים

מפרשישחא זיע"א, שהוא יושב סגור ומסוגר בחדרו על התורה ועל העבודה, ואינו נחלץ לעזרת בני העיירה במצותם כי רבה, בירר רבי ש"ב והנה אמת הדבר. לימים כשנפגש עם רב זה, שאלו הרבי: יעקב אבינו שלח מלאכים לעשו, ואמרו חז"ל מלאכים ממש היו, וכל כך למה? וכי חסרו ליעקב אבינו עבדים שילכו בשליחות זו? אלא שמע ואגידה לך, כי כדי לעשות טובה ליהודי, מן הראוי להטריח אפילו את המלאכים בעבודתם הקדושה.

אהבת ישראל אמיתית

מסופר על הרה"ק רבי יעקב ישכר בער מנדבורנה זיע"א (יומא דהילולא ז' אדר) שהיה ידוע לחכימא דיהודאי. כשיהודי נכנס אליו לעצה ולברכה, עוד בטרם פתח את הפה, הרבי כבר הבין בדיוק מה שאלתו ומה בקשתו, והיה יכול להגיד לו במילה אחת תשובה על שאלתו, והיהודי ימצא את עצמו בחוץ. אבל הרבי שהיה מלא באהבת ישראל אמיתית, הבין שאותו יהודי רוצה לשפוך את שיחו, ורוצה שהרבי יקשיב את אשר על ליבו, ישב הצדיק כאבא מסור כאילו שאין לו עכשיו כלום מה לעשות, והקשיב, עודד, יעץ וברך, עד אשר הרגיש היהודי שאבן ירדה לו מהלב. בבחינת "וירד משה מן ההר אל העם". הוריד את עצמו לכל יהודי, ואעלה אותו מעלה מעלה.

(מתוך העלון המצוין "מתיקות הדף היומי")

הילולא דצדקיא

שבת קודש ב' אדר ב. הרה"ק רבי אהרן אריה ב"ר מאיר הגדול מפרעמיילשאן (תקע"ג) הרה"ק רבי יוסף ב"ר שבתאי מראשקוב הרה"ק רבי יצחק מאיר מוינקוב ב"ר אברהם יהושע העשיל מאפסא (תרט"ו) הרה"ק רבי ישראל ב"ר אברהם מרדכי מגור (תשל"ז)

יום ראשון ג' אדר ב. הרה"ק רבי מרדכי יפה ב"ר אברהם (הלבוש - שע"ב)

יום שני ד' אדר ב. הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר יוסף (רבי לייב שרה"ס (תקנ"א)

יום שלישי ה' אדר ב. הרה"ק רבי זאב וואלף מטשארני-אוסטראה ב"ר נפתלי צבי (תקפ"ג)

הרה"ק רבי ישעיה מפראגא ב"ר יעקב משה תרכ"ח

יום רביעי ו' אדר ב. הרה"ק רבי יוד מאוסטראה ב"ר מרדכי טעבל (תלמיד הבעש"ט - תק"י)

יום חמישי ז' אדר ב. משה רבינו בן עמרם (ב"א תפ"ח) הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב ב"ר משה יחזקאל (תקפ"א)

הרה"ק יעקב ישכר בער מנדבורנה ב"ר חיים מרדכי (תשע"ב)

יום שישי ח' אדר ב. הרה"ק רבי אליהו הכהן ב"ר שלמה אברהם (שבת מוסר - תפ"ט) הרה"ק רבי גרשון מלאצק (תלמיד הבעש"ט - תקמ"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס "גם אני אודר" יסודות יסודי תורה על המעשים.

לעבור בפני המתפלל (ד')

אין לעבור ולישב נגד קטן המתפלל. (שו"ת לב אברהם, סימן ט"ו, תורת משה לחתם סופר, פרשת יתרו, בד"ה כי יבוא, חנוך לנער, פי"א, הערה ה', אורחות איש, שער י"א, סימן ג')

והטעם כדי לייחס חשיבות לתפילתו, ויהיה בזה הן משום חינוך לתפילתו כהוגן, והן שהוא יזהר בדינים אלו נגד מתפללים אחרים. (פסקי תשובות אור"ח סימן ק"ב, הערה 9)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב מכל החברות 052-7655-222

לע"נ

הרה"ק רבי אהרן אריה ב"ר מאיר הגדול מפרעמיילשאן זיע"א נלב"ע ב' אדר תנצב"ה

פני עין חמד

יוצא לאור 7" בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת פקודי - רק תתחיל

"בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תָּקִים אֶת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד"
(שמות מ, ב) **"הוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן"** (שמות מ, ז) **"וַיִּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן"** (שמות מ, יח)

בהקמתו, והוא עומד מאליו, לכך נאמר "הוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן" - מאליו.

בורא עולם ציווה את משה רבינו לעשות את המקסימום שהוא יכול. רק אחרי שמשה יכין את כל מה שצריך עבור המשכן ויעשה את המירב מבחינתו וינסה להקים את המשכן, רק אז תגיע העזרה משמיים והמשכן יעמוד מאליו, בדרך נס.

האדם נבחן כלפי שמיא במעשים ולא בתוצאות. בני ישראל התאמצו לסיים את בניית המשכן כמה שיותר מהר.

הם אכן סיימו לבנות את המשכן בחודש כסליו, אבל המשכן הוקם בפועל רק בחודש ניסן.

עניין זה בא ללמד אותנו, כי עלינו מוטל החיוב לעשות את מירב ההשתדלות, אבל התוצאה לא תלויה בסיים המלאכה שלנו, אלא בידי השם יתברך.

רבינו ה'כלי יקר' מסיים ואומר: "ויש בזה רמז לכל המעשים אשר האדם עושה, כי קצרה יד האדם להשלימם החל וגמור, אלא האדם הוא המתחיל, והשם יגמור על ידו."

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

פרשת פקודי מתארת את סיום בניית המשכן ואת הקמתו בפועל, כמו שכתוב: "וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּה בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ, הוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן" (שמות מ, ז).

אדם שמתבונן בפסוקים אלו מגלה דבר מעניין- בורא עולם מצווה את משה להקים את המשכן, כמו שנאמר: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, בְּיוֹם הַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תָּקִים אֶת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד" (שמות מ, א-ב).

בפועל כתוב: "וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּה בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן" (שמות מ, ז). משמעות המילה הוֹקֵם, שמישהו אחר הקים אותו לכאורה.

אבל בסוף כתוב: "וַיִּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו וַיִּשֶׂם אֶת קִרְשָׁיו וַיִּתֵּן אֶת בְּרִיחָיו וַיִּקֶם אֶת עַמּוּדָיו" (שמות מ, יח). משה רבינו בעצמו הקים את המשכן. אם כן מה פשר שינוי הלשון?

הגאון ר' שלמה אפרים מלונטשיץ (מח"ס 'כלי יקר') בביאורו לתורה (שמות מ, ב) מגלה את הַסוּד:

חז"ל אומרים במדרש (תנחומא פקודי יא) שלאחר שכל מרכיבי המשכן היו מוכנים, כשרצה משה רבינו יחד עם חכמי הלב להקים את המשכן, הם לא הצליחו ולא יכלו לעשות זאת.

הקרשים היו כבדים. מלאכת ההקמה היתה קשה מאוד. הקב"ה אמר למשה: "עסוק אתה

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב משואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימיו וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שמלה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימיו תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאנט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרז' בן ימנה אילנה בת רוחמה משואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימיו בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעמה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן אריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

צאת לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	וינין חס
י"ט	17: 04	18: 17	18: 57
כ"א	17: 21	18: 14	18: 53
מ"ט	17: 22	18: 15	18: 54
כ"ב	17: 23	18: 16	18: 56

שואל ומשיב בהלכה - שבת - אסור טוחן - חלק א'



האם מותר להשתמש במגדרת (פומפיה) בשבת?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

מגדרת שמיועדת לגירוד ירקות, אסור להשתמש בה בשבת, גם לא לגירוד גבינה. **מקורות:** כן כתבו האחרונים משום איסור 'עובדין דחול'. ע"ע בספר מנוחת אהבה ח"ב (עמוד רעז), ובספר מעשה השבת- כהן (עמוד קצה). לכאורה גם כשעושה זאת בסמוך לאכילה- אסור. הגם שבגבינה אין איסור טוחן, מכיון שאיסור זה נאמר רק בגידולי קרקע, מכל מקום, השימוש בזה אסור משום 'עובדין דחול' גם בגבינה, שהרי המגדרת עשויה לגרד גם ירקות, שבזה יש איסור טוחן.

כיום מיוצרת מגדרת חדשה שמיועדת לגירוד גבינה בלבד, לכן מותר להשתמש בה לגבינה. **מקורות:** הליכות שבת- מלכא (עמוד שלב).

ב'כותש שום' אסור להשתמש בשבת. **הערה:** כתישת שום בשבת יש בה משום איסור טוחן כמבואר בשו"ע (סימן שכא ס"ז).

מותר בשבת לרסק בננה בשיני המזלג כדי להאכיל תינוק מיד לאחר מכן. כן הדין באבוקדו או תפוח אדמה מבושל. **מקורות:** שו"ת אגרות משה (ח"ד או"ח סימן עד מלאכת טוחן אות ב) דכל שהחלקים מתמעכים ואינם מתפרדים כלל, אין זה נחשב לטוחן. כ"כ הראש"ל בספרו הליכות עולם ח"ד (עמוד קק), וכ"כ בשו"ת אור לציון ח"ב (פמ"ז אות כו). ע"ע בספר חוט שני (פ"ל ס"ב)

יש מחמירים לרסק בשיני כגון, בידית של המזלג או בכף. **מקורות:** חזון אי"ש (או"ח סימן נז) וס"ל שגם בדבר רטוב שנדבק בטחינתו לגוש עב יש בו משום טחינה. כ"כ בשו"ת רב פעלים ח"ב (חאו"ח סימן מב), וע"ע בספר מנוחת אהבה ח"ב (פ"ח אות יג).

אסור לעשות פירה בשבת על ידי כלי שמיוחד לכך. **מקורות:** הגרש"ז אורבך בספר שלחן שלמה (סימן שכא אות יב, ב).

חשיבות אִמִּירַת בְּרָכוֹת בְּכֹנֶה



איש חסיד היה בדורינו בשם ר' אלתר משה, שעד גיל 65 לא הכיר בחשיבותן הגדולה של הברכות. באחד הימים הסמוכים לחג פסח שמע דרשה על עניין זה. מאותו הזמן התחיל לכוון כראוי ולהיזהר בכל הליכות ברכות וכן בעניית אמן וכיו"ב. זמן קצר לפני ל"ג בעומר לקה לפתע בליבו.

הוא חש, שאינו מסוגל לזוז, וגם לא יכול לדבר ולא לפקוח את העיניים. האיש חשב באותם הרגעים: "שישים וחמש שנים לא זכיתי להבין חשיבותה של ברכה. עכשיו שהתחלתי, ואני רוצה לחזור בתשובה ולתקן - אסתלק מן העולם, מבלי שאזכה לברך עוד ברכות בכוונה שראויה להן?".

כאשר אותו אדם נכנס בבריתו של אברהם אבינו, נקרא שמו משה בלבד. כשהיה עדיין ילד חלה במחלה קשה מאוד, והבלזר רב זיע"א הורה להוסיף לו את השם 'אלתר' (שפירושו 'זקן' באידיש). הוא התרפא והוסיף לחיות עוד שנים ארוכות. "כאשר שכבתי במיטה לאחר התקף הלב, משותק וחסר אונים", האיש סיפר, "ראיתי פתאום, במעין חלום, את הבלזר רב. ידעתי כי מדובר בחלום אמת, משום שהאדמו"ר ר' דוד מלעלוב זיע"א, שהיה תלמיד של ה'נועם אלימלך' זיע"א, אמר שאם רואים צדיק בחלום- זה חלום של אמת".

אמרתי לו: "כשהייתי ילד קטן וחליתי, אתה ציווית שיוסיפו לי את השם אלתר. אני עדיין לא זקן - רק בן שישים וחמש - ואיך אפטר מן העולם?". הבלזר רב שמע את דברי, חיך לעומתי בחלום ונעלם". במשך שבועיים ר' אלתר משה שכב בטיפול נמרץ, ומצבו השתפר בהדרגה. לאחר זמן מה הבריא בס"ד ושב לביתו.

יום אחד ישב במרפסת והבחין בחברו הטוב, ר' יענקל, יוצא מביתו. הוא קרא לו, "שלום עליכם, יענקל. מה נשמע?". יענקל עלה לביקור חולים קצר, ור' אלתר משה סיפר לו את כל אשר עבר עליו. כאשר יענקל שמע את הדברים, פניו חיורו כסיד. "האם אתה לא מרגיש טוב?", הוא שאל אותו.

יענקל לא ענה. במקום זה שאל אותו: "מתי היה ההתקף לב?". ר' אלתר משה נקב בתאריך המדויק, וכן סיפר את המעשה עם הבלזר רב. ר' יענקל הנרעש סיפר לו שבאותו לילה חלם שהוא משתתף בהלוויה. כאשר שאל: "מי נפטר?", ענו לו שזה חברו הטוב, ר' אלתר משה.

הוא התעורר בבהלה וחשב שמדובר בחלום של הבל, אבל כשהגיע לבית המדרש, ראה שאומרים תהילים על ר' אלתר משה. אנשים סיפרו לו שכמעט אפסה תקווה. למרות שעל פי דרך הטבע כמעט שלא היה סיכוי להינצל ממוות, מיודענו החלים. **כבר אמרו חז"ל, שהנזהר באמן- מאריכין לו ימיו ושנותיו.** הארכת החיים הראשונה שלו היתה בזכות הבלזר רב, ואלו השניה ניתנה לו בזכות קבלתו לכוון כראוי בברכות.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל" 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – הגאון הרב משה גינז שליזינגר זצ"ל



הגאון הרב משה גינז שליזינגר זצ"ל - נולד בשנת ה'תרכ"ג (1862) בעיר אבראהאם. נודע כצדיק וגאון. היה בקי בכל חדרי התורה. שקדנותו היתה מופלאה והיה לומד ימים ולילות. היה קם ועוסק בתורה הקדושה כמעט בכל חצות לילה. היה ידוע כיחיד מומחה בענייני גיטין ומכל רחבי מדינת אונגראן הופנו לו שאלות בענייני גיטין. עסק בלימוד התורה הקדושה למרות שהיה בעל יסורים רבים. לאחר נישואיו בשנת ה'תרמ"ד (1883) עבר לקרסטיר והיה סמוך על שולחן חותנו במשך שנים. עזר למשפחות נדכאות רבות וסייע להוציא אותם מהמיצר. ענותן מופלא. חכם הרזים, גאון ישראל נזר ועטרה. למרות שהיו אנשים שגמלו לו רעה, מעולם לא השיב להם. גם הגויים כיבדו את רבינו. תפילתו נודעה שמתקבלת לפני ה'. בשנת ה'תרנ"ד (1893) התחיל לשמש כאב"ד בקרסטיר. תפקיד אותו מילא במשך שלושים ואחת שנים עד יום פטירתו. נפטר ב-ו' אדר ב' ה'תרפ"ה (1925). חי כ-63 שנים. ציונו בקרסטיר.



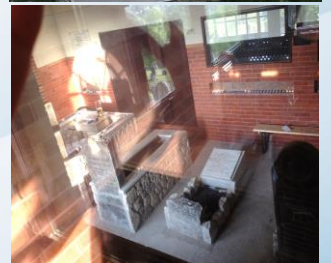
סבא (מצד האב): ר' שמואל (אב"ד אבראהאם). **אבא:** ר' אלעזר שמחה בונים. **אימא:** מרת שרה רייזל. **אשתו:** מרת רחל (בת הרה"ק ר' אריה לייב וואהלבערג זי"ע מעיר קרסטיר. נישא בשנת ה'תרמ"ד). **מרבתינו:** הגאונים סבו, הגה"ק ר' שמואל (אב"ד אבראהאם), אביו, ר' אלעזר שמחה בונים, ר' שמחה בונם סופר מפרשבורג (מח"ס 'שבט סופר'). **ילדינו:** מרת רחל, ר' מאיר הירזל, מרת צירל, מרת רבקה. **מספרינו:** יחוט המשולש - על מסכת אבות.

רבינו היה דורש בשבת הגדול ובשבת תשובה יותר מארבע שעות רצוף. אנשי קהילתו כיבדו אותו בשל תורתו וצדקתו. בגלל שלא רצו לפגוע בכבודו לא אמרו לו אף פעם, שיקצר בדבריו. לפני תפילת מוסף רבינו עלה על הדוכן מול ארון הקודש, כיסה את ראשו ואת פניו בטליתו הגדולה, כך שלא הסתכל לעבר הקהל.

הדרשה התחילה בשעה 11 לפני הצהריים ונמשכה עד לאחר השעה שלוש. בעלי הבתים בינתיים התפללו תפילת מוסף בשקט, הלכו לביתם, קידשו, הלכו עם בני משפחתם לטייל ולבקר קרובים, אכלו ארוחת צהריים, שרו זמירות, ברכו ברכת המזון והלכו לישון.



כשקמו מהשינה חזרו לבית הכנסת, ורבינו היה עדיין דורש. בסיום דבריו, הסיר את הטלית מעל ראשו, ושוב ראה לפניו את כל בית הכנסת מלא מפה לפה עם מתפללים, כפי שהיה בתחילת הדרשה כך נמשך הדבר עשרות בשנים, כשאינו יודע מה מתרחש בזמן הדרשה. (עלומו של אבא)



הרה"ק ר' ישעיה שטיינר מקרסטיר נהג כבוד גדול כלפי רבינו באופן יוצא מן הכלל. בכל שבת הוא הלך לבית הכנסת של העיר, לשמוע את דרשותיו של רבינו כשהוא יושב על מקומו כל זמן הדרשה, שלפעמים ארכה כמה שעות. כמו כן נהג להעניק מפעם לפעם מתנות לבית רבינו. לפני כל חג וחג הוא שלח סכומי כסף הגוונים לרבינו. (מופת הדור)

הגה"ק ר' משה ניישלאס אב"ד שיכון סקווירא, סיפר: להרה"ח ר' שלמה הכהן אנג'ל ז"ל היה חנות גדולה למכירת מזון בעיר טאקאי. פעם אחת סבל מאוד ממכת עכברים אשר גרמו לו הפסד רב בבית אוצרו. כל הפעולות שעשה כדי להבריח אותם לא הועילו מאומה.



בצר לו נסע ר' שלמה לר' ישעיה שטיינר. כחסידי מקורב לר' ישעיה טען לפניו ואמר: "הרבי יודע שאני נזהר מאוד בהפרשת מעשר מנכסי. בכל סוף חודש אני מביא לרבי מעשר מכל מה שהרווחתי. בנוסף לזה אני מפריש שוב מעשר מנכסי ומחלק לעניים ואביונים. חז"ל אמרו, שהמונע עצמו מלהפריש מעשרות, העכברים מכלים את נכסיו. (ירושלמי מסכת דמאי פ"א ה"ג) למה מגיע לי עונש כזה, כאשר אני מפריש חומש מנכסי?"

כאשר ר' ישעיה שמע את דבריו, הוא ביקש ממנו שיראה לו את פנקס מעשרותיו. ר' שלמה רשם בפנקס חשבון מדויק של כל ההכנסות, שהרוויח במשך החודש, ובצד רשם בחשבון מדויק את סכום הכסף, שפיזר לעניים ואביונים. ר' ישעיה מצא שהוא אכן הפריש חומש, מכל מה שהרוויח. ר' ישעיה אמר לו: "כפי הנראה הנך צודק בטענתך כלפי הקב"ה, אבל אני יחידי, ולא יכול לפסוק דין תורה.

לכן נושית בית דין ותציע את טענותיך לפניהם!". כאשר ר' שלמה שמע את תשובתו, רצה לחזור מדבריו, אבל ר' ישעיה אמר לו: "היכנס לבית המדרש. תמצא שם את שני חתני שיושבים באוהלה של תורה. תצטרף עימם את האב"ד הגאון ר' משה גינז ותציע לפניהם את טענותיך. הם יוציאו לך פסק דין, כפי דינה של תורה". ר' שלמה עשה כאשר הורה לו. הוא נכנס לבית המדרש וניגש אל שני חתניו של רבו, הגה"צ ר' ראובן חיים קליין זי"ע והגה"צ ר' ישראל אברהם אלטר לאנדא זי"ע, וצירף אליהם גם את רבינו האב"ד. הוא הציע את טענותיו לפניהם, והם פסקו שעל פי דין תורה הוא צודק בטענותיו.

ר' שלמה ביקש מהם שיכתבו לו פסק דין תורה, אבל הם חששו לכתוב זאת באומרם, שאף על פי שעל פי דין תורה, אכן נראה שהוא צודק בטענותיו, אבל הם מפחדים להתערב בענייני שמיים. ר' שלמה אמר להם שר' ישעיה פקד עליהם שיפסקו לו דין תורה! הם צייתו לדבריו וכתבו לו פסק דין תורה. ר' שלמה חזר אל ר' ישעיה והראה לו את הפסק דין תורה שהוציאו הבית דין, והוא צירף את חתימתו הק' למטה בזה הלשון: "הנני מצטרף לכל הנ"ל הק' ישעיה בן מו"ה משה ז"ל".

ר' ישעיה הורה לו לתלות את הפסק דין על כותל חנותו, ואמר ששוב לא יסבול עוד מעכברים. ר' שלמה חזר לעירו והדביק את הפסק דין על כותל חנותו. בלילה ההוא ראה לפתע מחנה גדול של עכברים יוצא מחנותו. הם הלכו בשורה ישרה זה אחר זה כחיילים היוצאים בגדוד, ועברו אל חנות הבשר ממולו שהיתה שייכת לנוכרי. לא נשאר אפילו עכבר אחד בחנותו.

למחרת ר' שלמה פגש בשכנו הנוכרי בעל חנות הבשר. הנכרי התלונן לפניו ואמר: "אני לא יודע, מה קרה כאן. בבוקר פתחתי את חנותי ונבהלתי למצוא שם מחנה גדול של עכברים. אני לא יכול להיפטר מהם!". השיב לו ר' שלמה: "אני לא יודע. לא מצאתי אפילו עכבר אחד בחנות שלי!". (מופת הדור)

כּחוֹשׁל חֶסֶד



שכל כולו אהבת ישראל ואומר לו: "אתה יודע ששבת היום. שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא". תקבל על עצמך קבלה טובה, תקבל עליך לעזור ליהודים והקב"ה יעזור לך..."

ר' חיים מתעורר מהחלום נפעם ומכריז: ריבונו של עולם, אני מקבל על עצמי, שאם אתה מחזיר לי את הילדה שלי, אני בעזרת השם מקים ארגון, שיטפל וידאג לחולים ולבני משפחותיהם.

למחרת בבוקר הפרופסור הגיע כולו נסער ואמר לר' חיים: "הגעתי בגללך. האחיות אמרו לי, שבשעה שתיים בלילה כל המערכות בגופה של בתך התחילו להתייבב".

"אמרתי לאחיות ולרופאים במחלקה שזה לא יתכן. האנטיביוטיקה לא עזרה. האיברים קרסו. זה פשוט נס רפואי! מדהים לראות אותה חוזרת לתפקוד מלא. זו ממש תחיית המתים!"

הפרופסור אמר: "דע לך שאני אפיקורס אמיתי. אני בוגר קיבוץ בית השיטה. אנחנו נמצאים ימים ספורים לפני יום הכיפורים. מעולם לא צמתי ביום הכיפורים עכשיו אני רואה שיש אלוקים בשמיים".

"אני לא יודע מה בדיוק התפילות שלך עושות או איזה מצווה עשית שנתנה לבתך חיים. אני מבקש ממך שתגיד לי מתי מתחיל הצום ומתי מסתיים הצום".

ר' חיים המשיך לספר: "אמרתי לפרופסור את זמני כניסת יום הכיפורים ויציאתו. אותו פרופסור צם באותו יום כיפור.

הארגון הזה קיים כבר עשרים שנה. הפרופסור מתקשר כל ערב יום כיפור ומתעדכן לגבי תחילת הצום וסיומו. אותו פרופסור צם בכל יום כיפור. כבר עשרים שנה שהוא מתמיד בכך".

רבי חיים אומר: "אם הייתם שואלים אותי לפני עשרים שנה, מה תעשה בחייוך? באיזה תחום תתעסק? לא הייתי חולם שאני אזכה להקים ארגון של חסד, שיטפל ויעזור לחולים ובני משפחתם".

"שאני אדאג להם להסעות, למזון, ארגון שבתות וכל צורכם. אני מטבעי אדם צנוע, שלא יודע אפילו איך אוספים כסף. בס"ד התברר לי, שיש לי תפקיד אחר בעולם".

אנחנו רואים מסיפור נפלא זה מה הכוח העצום של קבלה, שיהודי מקבל על עצמו ויכול לחולל שינוי מהותי בחייו.

בנשמתו של כל יהודי יש כוח רוחני חזק, שהוא ללא גבולות, כל יהודי יכול להעפיל ולעלות לפסגות גבוהות ולחולל שינוי, שמביא למהפך בחייו.

אנחנו לא יכולים לתאר ולשער מה השכר העצום של קיום חסד עם הזולת. לא בכדי אמרו רבותינו, כי האדם שעושה חסד עם הזולת, אזי בורא עולם עושה עימו חסד.

רמז לדבר שהמילה חסד מורכבת משתי מילים - חס ד'. כלומר: בורא עולם חס על אותו אדם, שעושה חסד עם זולתו. שהרי אם האדם גומל חסד עם בנו של בורא העולם, הרי שהקב"ה 'לא נשאר חייב', ואותו האדם זוכה לישועות מעבר לגדר הטבע.

האדמו"ר הרב שלמה גולדמן מזוועהיל אמר שעל כל פסיעה ופסיעה, שהאדם עושה למען זולתו, חוסך הוא בכך אלף פסיעות עבור עצמו!

הרה"ג רבי גואל אלקריף סיפר על כך: יהודי בשם ר' חיים שפירא הקים בנתניה ארגון בשם 'רפאנו וניוושע', מטרתו של הארגון היא לעזור לחולים ובני משפחותיהם ביעוץ, תמיכה, אספקת מזון וארגון שבתות בבתי הרפואה. הכל נעשה בצנעה ובענווה לשם שמיים.

ר' חיים נותן את ההרגשה, שעושים איתו חסד ולא להיפך. כשנשאל: "איך הקמת את הארגון?", סיפר שלפני עשרים שנה הוא למד בכולל במשך היום. בלילה היה מתפרנס מבדחנות. הוא הופיע בחתונות ואמר חרוזים דברי שבח על משפחות החתן והכלה.

יום אחד, בתו התינוקת בת עשרה חודשים חלתה. חיידק אלים, שמכונה 'החיידק הטורף', פלש לתוך גופה. המערכות בגופה החלו לקרוס ל"ע".

הפרופסור שטיפל בה אמר לר' חיים שהמצב קשה ביותר. היא אומנם מטופלת באנטיביוטיקה, אבל מכיוון שהמערכות בגופה התחילו לקרוס, נראה שהאנטיביוטיקה לא פועלת.

הפרופסור הסביר כי החיידק פגע לה בריאות ובכליות. ברגע שהוא יפגע בכבד – היא תמות תוך פחות מיממה. הוא הוסיף: "תתכונן להיפרד מהבת..."

כל זה קרה בליל ערב שבת בשעה שתיים לפנות בוקר. ר' חיים ישב ליד מיטת בתו וקרא תהילים. העייפות הכריעה אותו לבסוף והוא נרדם.

הוא ראה בחלום את המקובל רבי דוד אבוחצירא הולך יחד עם אביו רבי מאיר זיע"א. רבי דוד פנה אליו ושאל אותו: "מדוע פניך נפולות?"

ר' חיים, שהיה מקורב לגאון הצדיק רבי דוד אבוחצירא שליט"א וכן לאביו הגאון הצדיק רבי מאיר צוק"ל להבדיל בין חיים לחיים, ענה לרבי דוד:

"מדוע פני נפולות? הרב יראה איפה אני נמצא – בבית הרפואה, בתי גוססת". רבי דוד אבוחצירא מביט בו במבט

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרוזי זצ"ל	הרב יצחק בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
אביבה בת שושנה רייזל ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	אסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן רחל ז"ל
רחל רפאת בת השמט ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
לטיף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בן שרה ע"ה	שרה בת מורברי רחל ע"ה	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
אביבה לוישי ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה	רחמה בת מסעודה ע"ה



הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל	רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זיזי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	חי זיזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחת ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרהר ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	מישא אסתר בת זרהר ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמט ע"ה	אברהם בן טובה ז"ל

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

פקודי

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com



מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
© 2022 כל הזכויות שמורות להמכון

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת פקודי

- ב מפתח של פרנסה ביד הקב"ה - וממילא אין מקום לדאגה
- ג מרבים בשמחה - בחיזוק האמונה
- ו והחודש אשר נהפך להם - מעלת וסגולת חודש אדר
- ח ויקם את החצר סביב למשכן - ראשית חכמה יראת ה'
- יב זכרון לבני ישראל - לזכור מעלתו שהוא בן מלך
- יג חזק חזק ונתחזק - עבדו את ה' בשמחה ובהתחזקות
- טו כי ענן ה' - מעלת המתחזק והמתגבר אף כשנראה לו כי חשך עולם בעדו
- טז אדני הקודש - השפל עצמך וינשאך המקום

פרשת פקודי

הפרנסה ובענייני עולם, אלא 'זירקעו' מלשון רקיע השמים - היינו, שיזכור ש'אין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים' (עי' סוטה מט.), והכל נקצב ונגזר ברקיע ממעל, ומה יתן לו ומה יוסיף לו אם ירבה ביגיעה לחינם. וזוהי הפוך את הררי וחבילי צרותיו ל'דקין' - כשיאמין ויבטח שאביו שבשמים הואג לכל מחסוריו, וכל גורלו אינו מסור אלא ביד ה' ולא בידים אחרות כלל וכלל.

מפתח של פרנסה ביד הקב"ה - וממילא אין מקום לדאגה בפרשתן (לש א) 'זירקעו את פחי הזהב', ובאונקלוס תרגם 'זירקעו - ורדידו', שעשו אותן דקין. וביאר ה'דברי ישראל' זי"ע ד'פחי הזהב' מרמזו על דאגת הממון שהוא הפח יוקשים של האדם בידוע, ועל כך נאמר 'זירקעו את פחי הזהב' - לעשותן דקין, היינו שימעיט ויפחית את דאגותיו - כלומר, שלא ישקע בדאגת

א. מעשה בר' 'דואג' שנכנס לבית הכנסת בבוקר כשכולו אומר דאגה, גוו שחוח, פניו נפולות כמעט עדי ארץ... ניגש אליו ר' 'חיים' (אשר כשמו כן הוא, מלא רוח חיים וחיות) ושאלו וואס איז היינט - מה היום... כמי שאומר מה אירע עכשיו שהינך דואג, נענה לו ר' דואג וכי אינך יודע שה'ראשון' למניינם הולך ומתקרב ואילו חשבון הבנק מלא וגדוש בצד ה'חובה' (מינוס), ואני אנה אני בא... השיב לו ר' חיים בניחותא, הנה ראה אנכי... עלי להעביר היום 'משלוח' המכיל מאות פרטים קטנים וגדולים לכל מיני 'כתובות' (אדרעסן), וזהירות יתירה נדרשת לבל יתערבו ויתחלפו זה בזה, אלא שלכל 'מקום' יגיע דייקא דבר המיועד לו בלבד, ולא עוד אלא שיש בתוך ה'חבילה' גם דברים מסוכנים - כל מיני סממנים - שאם יגיעו למחוזות אחרים אזי היזקם מרובה, ואין תועלת בהם רק אל המקום המיועד להם מ'ששת ימי בראשית', ותגדל הסכנה כי אין הדרך סלולה וכבושה אלא רצופה במהמורות, והמשלוח מיטלטל אנה ואנה, ואעפ"כ הנני רגוע ושלי, וכוונתי לכל דברי מאכל שהנני מכניס לפי, שכידוע לכל מתבונן גודל הניסים שהקב"ה 'רופא כל בשר ומפליא לעשות', כיצד כל חלק באוכל יגיע למחוזו חפצו ויספק לאברי הגוף את צרכו המדויק, מהם תוצאות חיים לשיניים או לעצמות ושאר חלקי הגוף, ואוי לאדם ש'יתבלבלו' אצלו המערכות... ואעפ"כ כולנו אוכלים ושותים ברוגע ובשלווה, כי סמוכים ובטוחים אנו באבינו שבשמים יוצר כל יציר נוצר שהוא 'יוליק' את כל החלקים שבמאכל איש איש למקומו הראוי... אמור מעתה, מדוע תדאג על ה'ממון' הנדרש לך, וכי בזה אין להקב"ה כמה וכמה דרכים להוליכם אליך לצרכיך...

עפי"ז ביארו במטבע לשון שאומרים בברכת המזון 'הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים, הוא נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו', ולכאורה קצת צ"ב מהי ההוספה שהוא נותן לחם לכל בשר לאחר שכבר הננו מודים ומברכים על שהוא זן את העולם כולו, אלא שמנתינת הלחם לכל בשר בחכמה גדולה להחיות בו את רמ"ח האברים ושס"ה גידים נלמד לסמוך על הקב"ה שהוא זן את העולם כולו, ונפקיד את גורלנו בידו באין דאגה ולחץ...

ב. וכשיסיר מעליו כל דאגה, יחיה את חייו על מי מנוחות - ובשובה ונחת יושע. איתא מהגר"א (דברי אליהו, אסתר), דמצינו שינוי נפלא ב'טעמי המקרא' במגילת אסתר, בכתובים המספרים אודות הנערות שנקראו לבוא אל המלך אחר הריגת ושת, דעל התיבות 'ובהגיע תור נערה ונערה' (ב יב) הטעם הוא קדמא ואזלא (ובתרגום ללשון הקודש משמעותו, קידם והלך), ואילו על 'ובהגיע תור אסתר בת אביחיל' (שם טו) הטעם הוא מונח, מונח, מונח ומונח - ד' פעמים, ומבאר בטעם הדבר, שבא לרמז כי כל הנערות מיהרו ללכת אל המלך - מתוך רצונם לזכות בתואר ה'מלכה', ואילו אסתר הלכה ב'ניחותא' רבתי, והייתה עושה עצמה בחולה על ערש דווי עד ש'ותלקח' בעל כרחא.

מעתה יש ללמוד לדידן, כי היודע ומכיר שממילא הוא וכל גורלו נתונים בידי ה', מדוע ימהר וייגע לריק, ללמדנו בעניינים הנוגעים לנו - בין מדברים הנוגעים אל הנשמה בין מדברים הנוגעים אל הגוף, אל תבהל, ואל תחשוב שבמהירות ופזיזות תרוויח משהו - תגדיל קצבתך או תקדים ישועתך לבוא, אלא הכל בכל מכל יעלה ויבוא לכשיעלה רצון מאת הבורא יתב"ש. ולא עוד, אלא פוק חזי, מה עלה בסופן של כל אותן הנערות שמיהרו כל עוד נשמתם באפם - שילחוהו לנפשם בידיים ריקות כלעומת שבאו - לא מלכה ולא 'משנה למלכה', ואילו אסתר שהלכה בניחותא היא היא נבחרה למלכת העולם.

באר הפרשה - פרשת פקודי

ג

שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה^ה, כי זהו עבודת כל חודש אדר^ו - להרבות בשמחה^ז.

מרבין בשמחה - בחיזוק האמונה
עומדות היו רגלינו בשערי חודש אדר השני, וכבר נודע לכל מה שאמרו חז"ל (תענית כט.) 'כשם

ג. 'מעשה' בשלושה אחים שותפים שנסעו לצורך 'עסק' המשותף למדינת סין (China) הרחוקה, ויהי בבואם תרו אחר 'בית מלון' לשכור לעצמם 'מיטה, כיסא, שולחן ומנורה', לא מצאו רק חדר בקומה התשעים, בלית ברירה סברו וקבלו. והנה בכל ימות השבוע השתמשו במעלית (עליוועטער) אשר עמה 'יעלו שמים ירדו תהומות' במהירות עצומה, אך בפניא דמעלי שבתא יצאו מבית מלונם להתפלל בביהמ"ד דמתא מנחה, קבלת שבת ומעריב, ומשחזרו מצאו עצמם אובדי עצות - 'כיצד הרגל', כיצד יעלו עתה תשעים קומות הבנין ברגל, שהרי לא יתכן לחלל שבת ולעלות במעלית, וכך עמדו בקומת המבוא הנקראת 'לובי' חסרי אונים, כיצד ישאו אותם רגליהם עד השמים... והיאך יהא ביכולתם להתאמץ ולהתייגע כל כך...

עד שנמלכו ביניהם כי הנה חנן ה' כל אחד מהם בכשרון נדיר, 'ראובן' נתברך בקול ערב המושך אחריו בשירתו וזמרתו את כל השומעים עד שאינם מרגישים בין ימינם לשמאלם, לעומתו 'שמעון' יחיד מומחה בלספר מילתא דבדיחותא, ואילו 'לוי' הוא פה מפיך מרגליות, וכיד ה' הטובה עליו יודע להמחיש ולצייר את כל דבריו מתוך חיות ומתיקות עד שלוקח את קהל השומעים ל'מחוזות אחרים'... וקבעו ביניהם, ש'ראובן' יפצח בשירה וקול זמרה בכל הילוך שלושים הקומות הראשונות, וממילא לא ירגישו במאמץ העלייה כי יהיו עסוקים ראשם ורובם 'לשמוע אל הרינה ואל התפילה', בהמשך יאמר 'שמעון' דברי צחות המעלים שחוק וככה יעלו עוד שלושים קומות, ובחלק השלישי יתכבד 'לוי' להשמיע מדברותיו עד שיגיעו בשעה טובה ומוצלחת אל מקום שהותם בקומה התשיעית.

ואכן כך עשו, 'ראובן' הנעים להם את החלק הראשון ועלו 'בנקל' שלושים קומות, לאחריו פתח 'שמעון' במליצות ודברי שחוק ולא הרגישו באימוץ הרגל, ולבסוף החל 'לוי' לדרוש, עד שהגיע לקומה השמונים, ונסתם לו המעיין... ולא עלה על זכרונו שום מימרא נאה, 'ווארט' חזק... או מעשה הגון... וביקש מהם, הזכירו לי 'משהו', בכדי שנוכל להמשיך לעלות, ואכן 'תרמו' לו מידיעותיהם והמשיכו לעלות עד לקומה השמונים ושבע... ושוב התחנן בפניהם הבו לי מעשה... כי כבר כשל הכח לעלות את שלושת הקומות האחרונות, עד שנזכר בעצמו, ואמר להם שמעו נא מעשה שהיה... מעשה בשלושה אחים שהוצרכו לעלות תשעים קומות, ובהגיעם לקומה השמונים ושבע נזכרו ששכחו למטה את 'מפתח' החדר...

לדין ייאמר, הנה ימים באים, ימי השמחה בהם ניתן להתעלות ללא גבול, ואף הקב"ה פותח את אוצרותיו להשפיע עלינו עד שיבלו שפתותינו מלומר די, אך דבר אחד אסור לשכוח... את ה'מפתח'... וכלומר, ה'מפתח' להתעלות נמצאת בידנו, רק בנו תלוי ועומד אם 'ממנו נקח לעבוד'... או שנשאר אותו נחשל כ'אשתקד', וח"ו שנעלה קומות על גבי קומות ונשאיר את המפתח 'למטה', כי מה הרווחנו בכל הזמנים הגבוהים, אם סוף דבר נשוב למטה לקחת את המפתח ונשאר שמה מחמת חוסר אונים וכח.

ד. וצריך לבאר מהו 'כשם, כך' ואיזה עניין 'למד' חודש אדר מחודש אב. ויש שביארו על פי מה שכתבו התוס' (מגילה ה: ד"ה ממעטין) לפרש מה דאיתא התם (לגבי תענית) 'ממעטין' שהכוונה 'שלא יהו ששים כלל', וכתבו ש'אין לפרש ממעטין אבל ששים קצת, דאם כן היה לו לפרש השיעור מה הוא קורא ממעט', ומכך שהגמ' סתמה ולא פירשה את השיעור מוכח שהכוונה היא שממעטים לגמרי, והביא המג"א (או"ח סי' תקנ"א סק"א) דברי התוס' הללו כלפי מה שאמרו משנכנס אב מעטים בשמחה (וכן נפסק במ"ב שם סק"א), ומעתה יש לבאר דברי הגמ' שכשם שמשנכנס אב ממעטים בשמחה לגמרי, כך משנכנס אדר מרבין בשמחה 'לגמרי', שלא ישייר בקרבו מעט עצבות, אלא כל כולו יהא שרוי בשמחה.

בדרך צחות שמעתי מה שתלו הא בהא, כי הנה הרואה את חברו אוכל בשר שמן בתשעת הימים שבין ר"ח אב לתשעה בו, ומשמח ב'כלי זמר' וכדו', בוודאי יצעק עליו בקול רעש גדול שהוא פורץ גדר וישכנו נחש (ראה שו"ע או"ח תקנא ס"א), כי אפילו התינוקות יודעים שבימים אלו נהגו איסור באכילת בשר ושתיית יין, כיו"ב ממש 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', שאם יראה את חבירו בפנים נפולות יוכיחו על כך בכל תוקף, וידרוש ממנו להסיר עצבות מלבו ולשמח בשמחה של מצוה. ובעיקר ייאמר כזאת לכל יחיד באשר הוא, יוכיח איש את עצמו מדוע אינו שרוי בשמחה (אדרבה הוא שרוי בעצבון ל"ע) בימים שמחים כאלו...

באר הפרשה - פרשת פקודי

חידוש נפלא אמר הגה"צ רבי אליהו דסלר זצ"ל (מכתב מאליהו פורים עמ' קכא) שכשם ש'ממעטים בשמחה' שבחודש אב היינו שהשמחה מתמעטת מיום אל יום, שמר"ח ואילך צריך להתחיל ב'מיעוט', ואח"כ יש דינים מיוחדים לשבוע שחל בו תשעה באב, וגובר האבל בערב ת"ב עד לתשעה באב עצמו, כך גם משנכנס אדר מרבית בשמחה - צריך להרבות את השמחה מיום ליום, וכלשונו (בעמ' קכד) 'להרבות את השמחה מדריגות רבות וכו', ומתחילים כבר מראש חודש לגודל ההכנה הנדרשת, וממשיכים בעבודה זו מיום ליום'.

ה. הנה הא דאמרו חז"ל (שם) 'משנכנס אב ממעטין בשמחה' הובא להלכה בשו"ע (או"ח סי' תקנא ס"א), ואילו 'משנכנס אדר' לא נכתב בשו"ע (רק בדברי הגמרא), וכל כך למה, כדי שלא יוכלו לצאת יד"ח השמחה בלימוד ההלכה בלבד על דרך שאמרו (מנחות קי.) 'כל העוסק בתורת... כאילו...', רק יקיימוה בפועל ממש.

אמנם בדברי חז"ל במשנה ובגמרא הובאו שני הדינים, אלא שגבי חודש אדר קצרו 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' ולא האריכו במה וכיצד, ולאידך גבי חודש אב אמרו 'משנכנס אב ממעטין בשמחה', וביארו בארוכה כיצד יש לקיים את ה'ממעטין' בחודש אב, ומדוע לא ביארו כיצד ובמה יש לקיים את ה'מרבין בשמחה',

ושמעתי מאחד מצדיקי הדור שליט"א, דמי שבא להתלמד להיות 'רופא' ילמד בתוך הלימודים כדת מה לעשות באיש אשר בלע מידי הרבה תרופות בפעם אחת, כי הבולע הרבה מהם מסוכן הוא שיובילוהו 'משמגר ועד הר הזיתים'... אבל אם אחד יבלע כמות מרובה של וויטאמינים, אע"פ שהדבר גרוע אבל אינו מסוכן כ"כ, ואין 'הלכה' או 'הוראה' מה לעשות באיש כזה. כיו"ב, כשמורים לנו למעט בשמחה, אזי 'להגדיל' ולהרבות את הטיפול הוא מסוכן, לזה הורו לנו הלכה ברורה באיזה דברים למעט - כגון לא להתחתן ולא לבנות בית, כדי שלא יסתכנו בעצבות יתירה, אבל בענין 'מרבית בשמחה' אפילו אם יעברו יותר מהנצרך, אין זה סכנה להיות מאד בשמחה (ואפילו אם יגיע למצב של שמחה יתירה מן השיעור, שכבר 'עבר את הגבול' ואינו טוב) ואין צורך ל'הלכה ברורה' ו'הוראה' מה לעשות ומה לא לעשות כדי למנוע זאת.

עוד ייאמר בה, כי כאן לגבי חודש אדר לא נכתב במה וכיצד מרבין, כי אין לומר למי שזכה בלאטערי (לוטו) במה לשמוח, אלא הוא עצמו ישמח בכל העולה לפי מצבו, ועל דרך זה צריך להיות 'מרבין בשמחה', מתוך עומק הרגשת השמחה בישועת ה', וכל אחד יבטא את השמחה כפי עניינו.

ו. מנהג צדיקי בית זידיטשויב היה שלא לומר 'תחנון' בכל ימי חודש אדר, וטעמם עמם בדרכי הרמז והסוד (וברור שאין הדבר שווה לכל נפש, ואין הדברים אמורים אלא לאותם צדיקים והמהלכים לאורם ולא לכל אחד). פעם נדברו הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשויב זי"ע עם הגה"ק הישועות יעקב זי"ע, שאל הישועות יעקב את ר' אייזיק מה טעם מנהג זה, ואבקש שהרבי יגלה טעם עפ"י נגלות התורה ולא על פי החסידות ותורת הח"ן. ענהו הרה"ק מזידיטשויב, הרי זה פסוק מפורש... אך הישועות יעקב לא זכר היכן ומהו הפסוק האומר כן... ענהו הרה"ק, כתיב (אסתר ט כב) 'והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה, ומאבל ליום טוב', הרי לך, שכל החודש 'יום טוב' אריכתא, ושפיר יש טעם עפ"י נגלה שלא לומר בו תחנון. ואף שאין הכל נוהגים כן לענין תחנון, מכל מקום הוראה יש כאן, שכל החודש זמן גבוה ונעלה הוא, ויש לנצל כל יום ויום בו כיום טוב ומועד, לשאוב ממנו רוח הקודש והתעלות בעבודת ה'.

ובספר 'שיח שרפי קודש' (פורים ט) הביא בזה"ל. הרה"ק ה"ר אברהם מסוכטשוב זי"ע היה רגיל לספר בפורים מעשה מן קראקאווער פיאק (השיכור מקראקוב) ששתה יי"ש ונשתכר שתי שבועות קודם פורים ושתי שבועות אחר פורים, כי אמר שבאמת קשה על המן הרשע, שהי' רוצה להרוג ולאבד את כל היהודים ח"ו, איך קבע זמן רק על יום אחד, אולי כמה וכמה מהיהודים מטמינים את עצמם בתוך בורות שיחים ומערות, ולא יוכל להרוג אותם ביום אחד, והי' צריך להגביל זמן עכ"פ לכל חודש אדר, כמו שנפל לו הפור בחודש אדר. והה"ק הר"א מסוכטשוב ז"ל הי' מפליא קושיא זו, ותירץ בשם הפיאק הנ"ל, אשר גם בזה עשה המן רשעות, וחשב אולי לא יוכל להרוג אותם והיפך יהי' - כמו שהי' באמת, ויעשו ישראל אותו היום יו"ט, יהי' להם יו"ט רק יום א', ולא לשמוח כל החודש, ואמר הפיאק אני יודע כוונת המן הרשע שכוונתו למעט שמחתנו, אבל באמת השמחה הוא בכל החודש לכן הנני שותה שתי שבועות לפני פורים ושתי שבועות לאחר פורים, והבן עכ"ל. ולענייננו - אין כאן הוראה לדין לקיים 'עד דלא ידע' בכל החודש, אבל זאת נזכירה, לקיים 'ידע' את קדושת וגדולת כל החודש, לנצלם כראוי וכיאות.

ורמזו בשם הגר"א דהא איתא בגמרא (מגילה יג:) שכשהפיל המן פור הוא הגורל ונפל בחודש אדר שמח שמחה גדולה, אמר, נפל לי פור בירח שמת בו משה ולא היה יודע שבז' באדר מת ובז' באדר נולד, וצריך ביאור, מדוע שמח כשראה שבסופו של דבר עלה גורלו לי"ד בו והרי בז' מת משה, אלא מכאן, שיום זה משפיע על כל החודש,

האמונה באבינו שבשמים, וכמו שכתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (פסוק תרמ"ה ד"ה מצות) בשם ה'חובות הלבבות' אין שמחה כשמחת ה'בוטח בה'. וכפי שמבאר הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (כללי אורייתא אות ז) בלשון הפסוק (תהלים י"ט) 'פקודי ה' ישרים משמחי לב', פקודי הוא מלשון 'חיסרון' (כמו 'לא נפקד ממנו איש', במדבר לא ט), וכלומר, שהמבין שחסרון פרנסתו או חסרון הבריאות וכיו"ב כל אלו הנם פקודי ה' - הם באים מה' שהוא והנהגתו ישרים המה, ומקבל את הנהגת ה' עמו באהבה - 'צורי ולא עוולתה בו', הרי מחשבות הללו משמחי לב המה, ותמיד יהיה בשמחה. כי מה לו לכאוב ולהצטער על העובר עליו, וכי ראית מימך אדם המצטער על 'שובתו'. ונמצא כי אמנם דברי חז"ל נאמרו לכל אחד ואחד כי אכן בידו להיות בשמחה על אף כל

והנה רבים אומרים, מה לי ולשמחה, כאשר שקוע אני בסבך צרותי, זה בכה וזה בכה, וכיצד ניתן ל'דרוש' ממני להרבות בשמחה, אכן הדרך הישרה להגיע אל השמחה היא כמאמרו של הרה"ק מרוז"ן זי"ע (עירן קדישין ח"ב) ש'מרבין בשמחה' היינו ע"י חיזוק האמונה, ומפרש כי המאמין בהקב"ה יודע גם בעת הקושי ש'עמו אנכי בצרה', ובוודאי בקרוב ה' יעזרהו ויחלצהו מכל הצרות, וממילא, לבו מתמלא שמחה כבר בעת הצרה, מתוך ידיעתו שתיכף תבוא הישועה.

וזה כלל גדול, כי מקור העצבות נובעת מחסרון האמונה^ט שהקב"ה הוא מנהיג עולמו וכל מעשיו באמונה ולטובה, ועל כן תמיד אינו שמח בחלקו ומסתפק במה שיש לו, ולעומת זאת מקור השמחה הוא מבהירות

ואם לרע אמרו כן, עאכ"כ שכשנהפך לטובה, וודאי שכל החודש 'בר מזל טוב' הוא... ולכן תיכף כ'שנכנס' אדר כבר מרבין בשמחה.

ז. וכבר כתב הרה"ק ה'אוהב ישראל' זי"ע (ד"ה משנכנס) בזה"ל, מרבין בשמחה, כי 'בשמחה' עולה מספר 'שנה' (355), ר"ל שהשמחה המתעוררת אז באדם ממשכת שמחה וחדוה לכל השנה, עכ"ל. ומעתה מי הוא שלא ירצה לשאוב

שמחה וישון לכל השנה כולה ממעייני השמחה הפתוחים לרווחה, והכל תלוי בעבודתו בימים האלו.

ח. והרי השמחה צריכה להיות 'שמחה' באמת, ולא רק תחת 'עול כבד' שהוא מחויב לשמוח בימים אלו כי אין שמחתו שמחה, וכמו שמספרים בדרך הלצה, שפעם היה עני ואביון שהיה נאנח תמיד על מצבו הדחוק ועל החובות הרבים התלויים בצווארו, פעם הוכיחו צדיק אחד מדוע אינו בשמחה תמיד, והלא צריך האדם לעבוד את ה' בשמחה, ויהי כשמוע כן העני נאנח שוב כדרכו ואמר אוי, נתחייבתי בעוד 'חוב' עכשיו... וכי לא די לי ב'חובות' שיש לי עד היום... פשיטא שזו איננה שמחה מעומק הלב כראוי.

ט. וכך פירש הרה"ק מרוז"ן זי"ע את הפסוק 'ירבו עצבותם אחר מהרו' (תהלים טז ד) כי יש בני אדם שאף אם יש להם די פרנסתם דואגים על העתיד ומזהה יש להם עצבות וזה ירבו עצבותם - מחמת 'אחר מהרו' שדואגים מה

יהיה אחר כך (עטרת ישראל בשמו).

י. איתא במשנה (אבות ב טו) 'היום קצר והמלאכה מרובה, והפועלים עצלים והשכר מרובה ובעל הבית דוחק', ומן הנראה שהמשנה באה להחשיך לנו את המצב... אבל שמעתי מחכם אחד, שהוא כמו הנכנס לחנות נעליים, המוכר שומע את מבוקשו, ונותן לו ג' קופסאות של מנעלים, הקונה מתחיל למדוד אותם ובינתיים נפנה המוכר לעזור לקונה חדש, אדהכי והכי מנסה הקונה הראשון להחזיר את המנעלים שאינם לטעמו או למידתו לתוככי הקופסא ואינו מצליח, כי אם מניח שני המנעלים זה בצד זה הרי הקופסא צרה מידי, ואם מניחם זה על גב זה הקופסא נמוכה מידי, ולמעשה, שב המוכר אליו והוא מצליח בין רגע להכניסם כראוי, הא כיצד, כי בעל הבית - זוהי עבודתו וזוהי פרנסתו, והוא מכיר בסודם של דברים, יש להכניס את המנעלים זה הפוך מרעהו ברוחבם, וגם כשראש אחד לצד זה ישים את ראשו של שכנו לצד שני, וזאת באה המשנה לומר לנו, כל איש ואיש עם תירוץ שלו, אין לי כח, אין לי מח, אין לי חשק אין לי חברותא, אין לו כסף, וכו' כבר שמע האיש הרבה דרשות חיזוק, ומכל מקום עדיין היום קצר והמלאכה מרובה, אינני מספיק מאומה ולא זו מאומה, עצה אחת יש לך, כשתכיר שהכל תלוי בידך - אתה 'בעל הבית' אז תצליח, שהרי הכלל הוא בעל הבית דוחק - הוא מצליח להדחיק ולהכניס כל הנצרך אף כשנראה לאחרים שהכלי קיבול מידי צר או מידי נמוך וכיו"ב.

נמצא שמה שאמרו בסיום המשנה 'ובעל הבית דוחק' אינו חלק מהקושי המוצב בפנינו, אלא היא 'עצה טובה' - כשתכיר שהכל תלוי בידך - אתה 'בעל הבית' אז תצליח, שהרי הכלל הוא בעל הבית דוחק - הוא מצליח לדחוק

באר הפרשה - פרשת פקודי

העובר עליו^א, אם יחזק וישריש בעצמו את האמונה השלימה^ב.

לרוב התגלות אהבת ה' לבנו חביבו וכן לרוב התעוררות האהבה של בני ישראל לאביהם שבשמים, ועל דרך שאמרו בגמ' (שבת פח.) 'הדר קבלוה בימי אחשורוש', ופירש רש"י 'מאהבת הנס שנעשה להם'.

והחודש אשר נהפך להם - מעלת וסגולת חודש אדר

צדיקן הדורות הפליגו בגודל הימים המבורכים של חודש אדר^ג, אשר מה רבה סגולתם להשפיע על בני ישראל כל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמות^ד, וכך אמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע 'ראוי לכל איש מישראל לחזור בתשובה שלימה בזה החודש אדר, כי זה החודש מסוגל לתשובה^ה, עוד אמר, 'אדר

ולחכניס כל הנצרך אף כשנראה לאחרים שהכלי קיבול מידי צר או מידי נמוך וכיו"ב... כך אם ישים האדם אל ליבו כי ה'בעל הבית' יצליח 'להכניס' את עסק התורה לסדר יומו 'והכל על מקומו יבוא בשלום'... וגם אם הכל הפוך (כדוגמת הנעליים), אין חשק ואין מח, בלי חברותא וכיו"ב עדיין ביד 'בעל הבית' לסדר את הכל...

ועל דרך זה ייאמר גם לענייננו, 'בעל הבית' יכול להכניס בתוך מצבו גם שמחה... וגם אם נדמה שהכל הפוך עדיין ביד 'בעל הבית' להיות שמח מתוך האמונה שמצב הפוך זה הוא הוא ה'ישר' באמת...

רמז נפלא נתן בה אחד ממגיד-מישרים שליט"א, כי שתי תיבות אלו 'אני מאמין' נקראים הן בישר הן בהפוך - אם תעביר את האל"ף שבראש תיבת 'אני' לסוף תיבת 'מאמין', ובא לומר שעלינו להיות 'מקשה' אחת של אמונה, הן כשהכל הולך למישרין (ביושר) הן כשהמצב הפוך ח"ו, ובכל אשר הוא פונה הוא נופל ונכשל ל"ע, גם אז יזעק 'אני מאמין'... כי הקב"ה אינו עושה מאומה לרעתו, והכל לטובתו הגמורה.

בדרך צחות ניתן להוסיף כי מהותו של חודש אדר הוא 'ונהפוך הוא', לרמז כי גם אם שרוי ל"ע במצב של 'ונהפוך הוא' - הכל מתנהל אצלו בהיפוך הטוב... עדיין יתחזק באמונה, וכל עצמותיו תאמרנה אני מאמין...

יא. דברים נפלאים הביא הגה"צ בעל מחבר 'רמזי מחשבה' שליט"א (הסובל בשנים האחרונות יסורים נוראים ממחלה קשה, השי"ת ירפאהו ברפ"ש במהרה) בהקדמת הספר, וז"ל. משנכנס אדר מרבין בשמחה. בשפת אמת (ליקוטים) מביא את דברי הזוה"ק (תיקוני זוהר אתון כ"ב) בשמחה אותיות מחשבה. והענין מתבאר בפשיטות שלהיות בשמחה תלוי במחשבתו של אדם, שמחה אינו תלוי כלל במה שיש לו לאדם ובמה שחסר לו לאדם, אם מחשבותיו של אדם יהיו מחשבות המביאות לו שמחה הוא יהיה בשמחה.

החושב שאם ישלים לו הקב"ה את כל חפציו שהוא משער לעצמו שהוא חפץ בהם, רק אז יוכל להיות בשמחה, טועה הוא, כל אחד יכול להביט מסביבו ולראות את האנשים שכאילו יש להם די מחסורם, ופניהם עצובות, כי אין שום דבר יכול להביא שמחה לאדם, אם לא שבמחשבתו הוא מכניס לעצמו מחשבות של שמחה, כשהוא מאמין במחשבתו שכל מה שעושה הקב"ה בשבילו הכל הוא לטובה, ואין שום דבר רע יכול לצאת מאיתו ח"ו.

ואומר לכם זאת ממה שאני רואה ומרגיש מעת שהקב"ה שלח לי מתנות נפלאות (בלשון נקיה, חולי ומכאוב נוראים ל"ע), אין שום דבר שיכול לעצור את השמחה באדם, המחשבה ורק המחשבה של האדם מחליט האם הוא יהיה בשמחה או שיהיה בצער, אין הקב"ה לוקח מאף אחד את הבחירה להיות בשמחה, גם אם נשלח לו ממרום כל מיני מתנות, ונראה לו שנלקח ממנו דברים מסויימים, הרי את המחשבה אין הקב"ה לוקח ממנו, ועל המחשבה האדם עצמו בעל הבית, ויכול הוא לחשוב ולהתבונן בטובות הנפלאות שהקב"ה עושה איתו, ולראות בחוש איך שבכל צעד ושעל הקב"ה נמצא סביבו ואין הקב"ה עוזב את אף אחד אפילו לא לרגע קט.

ואם רק יחשוב האדם טיפה מן הים ממה שהקב"ה חושב עליו, כבר היה מזמן בשמחה, דהקב"ה חושב ומשפיע על כל אחד ואחד בכל רגע ורגע חיים טובים ומאושרים, סוף דבר, הכל תלוי במחשבותיו של אדם, ובמחשבתו הוא מחליט אם להיות עצוב ומדוכא או להרים את רוחו ולהיות בשמחה ולחיות חיים רוחניים ומרוממים. עכ"ל.

יב. עוד עצה טובה שעל ידה יזכה לקנות מדת השמחה מצינו בדברי הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (שקלים תרל"ד) שעל ידי שיתן מנכסיו לאחרים יזכה להרבות בשמחה, ובזה מבאר מה שאמרו חז"ל (שקלים פ"ב מ"א) 'באחד באדר משמיעין על השקלים', כי זה ההקדמה לזכות לקיים 'משנכנס אדר מרבין בשמחה'.

מעשה באיש עשיר שמזונותיו היו מצויין לו ברווח ובכבוד, בניו כשתילי זיתים סביב לשולחנו, ולא חסר לו מאומה, מלבד דבר אחד, והיא - מידת השמחה, פעם נכנס בצר לו אל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע ותינה בפניו -

בלב ישראל אומין וחיוזק הלב ורגש קודש והתרוממות הנפש' [ועי"ש שמבאר בזה מה שאמר אביו הרה"ק האבני נור' זי"ע 'שאדר קודם ניסן הוא כעין אלול קודם תשרי'].

עוד איתא ב'מאור ושמש' (שקלים), שבחודש אדר יש כח גדול לישראל שאפילו בהבל פיהם בלבד ימתקן כל הדינים והגבורות והרוחות רעות שלא ישלמו כלל וכלל בעולם.

הזמן לעשות תשובה מאהבה, והזמן מסוגל יותר מתשרי, שאז תשובה מיראה ועתה תשובה מאהבה'. וביאר בזה מה שאמרו חז"ל (תענית כט:): שבן ישראל שיש לו דין עם נכרי ישתדל לקבוע את הדין לחודש אדר 'דבריא מזליה', ונרמז בזה ל'דין' שיש לכל אחד עם הנכרי' שלו, כלומר חלק הגוי' וה'עמלק' שבקרבו, ועתה בחודש אדר יכול לברר אותו חלק ולגרש אותו ולנצחו. ונפלאות מצינו להרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (ויקהל שקלים תרע"ט) שכתב שבחודש אדר 'נותנין מן השמים

מדוע רחוק הוא משמחת החיים... ענהו הרבי בקוצר אמרים, 'פתחת שקי - ותאזרני שמחה...' כלומר שיפתח את כיסו וארנקו לפרנס אחרים משלו, עי"ז יזכה לסיפא דקרא להיות מלא שמחה, כי כך הוא טבע העולם, שהנותן למען אחרים מסיח דעתו מצרכי עצמו וממילא אפשר ל'שמחה' לחול עליו.

יג. ביותר הדברים אמורים בחודש אדר שני, וכאותם דברים נפלאים שכתב הרה"ק ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש זי"ע (חמשה מאמרות מאמר סמוכים לעד), שהנה מבואר ב'יערות דבש' (ח"ב דרוש ח) וכן ב'בני יששכר' (אדר מאמר א אות יא) כי חודש אדר שני הוא למעלה מן המזל, שהלא י"ב חודשים הם כנגד י"ב מזלות, וחודש זה - החודש הי"ג הוא מחוץ לשליטת המזלות, 'על כן החודש הזה מסוגל לטובה, שנזכה לעלות בכח התורה למעלה מן המזל הטבעי, ויריק עלינו ית"ש ממזלא עלאה למזלא תתאה שפע הצלחה וישועה בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן'.

כה אמר הגרי"ח זאנענפעלד זצ"ל, בהקדמת טעם מדוע מוסיפים פרק 'ברכי נפשי' ביום ראש החודש, כי בפסוק האחרון יש בו י"ב תיבות, ומרמז ל"ב חדשי השנה.

מוסיף הגרי"ח לבאר עפ"י מחלוקת המובאת בגמרא (ברכות קיח.) אם 'הללו-י-ה' נחשבת כתיבה אחת או שתיים, ובשנה פשוטה נקטינן שהוא תיבה אחת, ובשנה מעוברת נקטינן כמ"ד שהם ב' תיבות, נמצא ישנו י"ג תיבות בפסוק אחרון שבברכי נפשי.

לפי"ז נמצא חודש אדר ב' הוא כנגד תיבה אחרונה - שם י-ה' המרמז כולו לחסדים ורחמים מגולים (מי דבש להגאון

רמ"י סופר עמוד תקג).

יד. דבר חידוש אמר הרה"ק מבארניב זי"ע (חמרא טבא לקוטי אמרים אדר) כי אדר מסוגל לרפואה בעיניים, ונרמז זאת בהא דאיתא בגמ' (נדרים נד:): 'נונא סמא לעינים' - דגים הם סם רפואה לעינים, ומאחר ש'מזל אדר דגים' על כן מסוגלים להשפיע רפואה לעיניים, וזהו שאמר הכתוב 'אשא עיני אל ההרים', כי 'הר' בגימטריא 'אדר', ונאמר 'הרים' בלשון רבים, כי פעמים שיש ב' חודשי אדר, וזהו שאמר הכתוב אשא עיני - להמשיך רפואה לעיני, אל ההרים, הם חודשי אדר.

טו. סיפר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"מ אדר), וז"ל, 'אצל הבעש"ט הק' הגיעה פעם נשמה לתיקון, והכיר בה כי היא נשמה ישנה מאוד ממאות שנים, שאל אותה, איך יתכן שהאר"י הק' לא תיקן אותך, והרי היה מתקן את כל העולם, והשיבה לו כי היא היתה תקועה במקום עמוק כל כך, ולא הצליחה לצאת משם, אבל בעת שנפטר הב"ח זצ"ל נעשה שמחה גדולה בכל העולמות, ומגודל השמחה הצליחה להשתחרר משם ולרחף בעולם, עד עתה שהגיעה לפניו. והוסיף הרה"ק, ישנם אברכים התקועים עמוק כל כך, שאינם מצליחים להתרומם משם ולחזור בתשובה, אמנם, בראש חודש אדר, שכתוב עליו מרבין בשמחה, מגודל השמחה יכולים להתרומם ממקום ולעלות, עכ"ל.

טז. ביותר הדברים אמורים בחודש אדר השני, וכמו שאמר הגאון הגדול רבי דוד יונגרייז זצ"ל, כי איתא בגמרא (יומא כ.) 'השטן' - בגמטריא שס"ד, לרמז ששס"ד ימים מתוך שס"ה ימי השנה יש לו רשות להשטין, יצא יוה"כ שאין לו רשות להשטין באותו יום. אמור מעתה, הרי שנת העיבור יתירה על שס"ד ימים, ואין ביד השטן להשטינו לדבר עבירה בשאר הימים העודפים על שס"ד - והיינו בחודש העיבור, והרי הם כיוה"כ לענין זה (מי דבש להגאון רמ"י סופר עמוד תקג).

באר הפרשה - פרשת פקודי

ויקם את החצר סביב למשכן - ראשית חכמה יראת ה' בפרשתן (מ לז), ויקם את החצר סביב למשכן ולמזבח ויתן את מסך שער החצר ויכל משה את המלאכה, וביאר בספר 'חשב האפוד' (להנה צ' ר' פנחס אריה זצ"ל אב"ד טורקא, נרפס בשנת תרכ"ב) על פי מה דאיתא בגמ' (שבת לא:): 'מכריז ר' ינאי, חבל על דלית ליה דרתא ותרעא לדרתיה עביד' - חבל על מי שאין לו חצר ועושה שער לחצר (שאיין לו). והכוונה, למי שיש

בו תורה ואין בו יראת שמים, כי התורה אינה אלא 'שער' להיכנס בו אל ה'חצר' דהיינו היראה, אלא 'צריך שתקדים לו יראת שמים' (לשון רש"י יומא עב:). ומעתה יתבאר לשון הכתוב, שה'משכן' היינו השארת הקדושה, כמו בן ה'מזבח' הוא מקום זביחת הקרבנות ובכלל זה 'זביחת היצר', וכמו שדרשו חז"ל (סנהדרין מג:): בפסוק (תהילים נ כג) 'זובח תודה יכבדנני' שהכוונה למי שזובח את יצרו, וההקדמה ל'משכן ולמזבח' הוא 'הקמת החצר'

יז. מסופר על הגה"ק הגרי"ז מבריסק זי"ע, כי בימי 'הרס עולם' נשאר בגפו עם חמשת בניו ושתי בנות (ה"ה הרבנית פיינשטיין והרבנית שיף), לאחר שנלב"ע הרבנית עם שניים מצאצאיהם, והנה הרבנית שיף היתה שבורה עד דכדוכה של נפש מאחר שהיתה אז כבת ז' שנים, ומלאה 'געגועים' עזים לאמה ששחל"ח, רק 'מזכרת' אחת נשאר בידה 'שרשרת' שנותרה לפליטה מאמה ע"ה. שרשרת זו קרועה היתה, וללבישה לא הייתה ראויה, רק הייתה ה'יתומה' מחזקת אותה ב'שימה כנגד הלב', בלכתה בדרך בשכבה ובקומה, ובה היתה מתנחמת פורתא.

אחר זמן, כשעסקני עולם הפעילו כל כוחם, הצליחו להשיג רשיונות להעלות את ה'רב' עם כל בני משפחתו לארץ הקודש, ואכן, אחר כל ההרפתקאי דעו עליה, הגיעו דרך אניה בלב ים לחוף מבטחים בערש"ק 10 דקות אחר שקיעת החמה. כמובן שלא היה להם כל היתר לעלות ליבשה עם מיטלטליהם, כי הים דינו ככרמלית ואסור בטלטול, וכל אחד מהנוסעים לבש כל מה שיכול ללבוש וירד כך מהספינה, עתה נפל דבר, כיצד ינתקו ילדה קטנה כבת ז' מה'זכר' האחרון שנותר לו מאמה ע"ה, עד שנדמה היה כי לנתק אותה מאותה השרשרת הרי הוא כמנתק אותה בחייה מאמה... ומי יאמר לה - לאותה קטנה הממרת בבכי תמרורים... הלכות 'כרמלית' וטלטול בשבת, כשהדברים נוגעים לענייני נפשות, מכיוון שכך הוטל ה'תפקיד' על אביה - ה'רב', וכך סיפרה הקטנה - לימים הרבנית שיף, אביה ניגש אליה ובאהבה וחמימות חיבק אותה, והאריך לתאר ולהפליג בשבח אותה השרשרת האהובה... ולאחר מכן הוסיף, אבל, השבת חביבה לנו עוד יותר, הרבה יותר מהשרשרת, ובזה הצליח לחמם את ליבה, וויתרה על השרשרת וכך ירדה מהאניה.

וכך אמרה הרבנית, הבה נחשב חשבוננו של עולם, וכי יש כח ב'מילים' לשכנע ילדה קטנה במצב כזו שתוותר על 'שטיק מאמע' (חטיבה אחת של אמה) שראתה באותה שרשרת... אין זה אלא שהאהבה והחמימות שהחדיר אבי הגדול לתוכי לבי לאהוב עד אין סוף את השבת - היא שגברה על שאר מיני האהבה. הוסיפו לפרש עפ"ז בנוסח התפילה 'והנחילנו ה' אלוקינו באהבה וברצון שבת קדשך', שעל ידי האהבה לשב"ק יזכה 'לנחול' אותה כראוי בכל פרטיה ודקדוקיה.

לדין ייאמר, כל אחד וה'שרשרת' שלו... - הנסיון והקושי שלו שהוא קשור בו, עד שמרגיש שאינו יכול להתנתק מכך, עצתו היא שיכניס בלבו אהבה יתירה לאביו אוהבו שבשמים, עד שתגבר האהבה להשי"ת על שאר האהבות והתאוות, ועי"ז יוכל להתנתק מכל דבקותו בעניינים שהם היפך הקדושה...

עוד ייאמר בזה, מעשה באיש כפרי שנכנס לעיר הגדולה, בעודו מהלך ברחובה של עיר ונהנה מכל רגע של התבוננות בבני האדם דרי העיר השונים ממה שהורגל, הגיע האיש בסמוך ל'לוח המודעות', ולנגד עיניו נגלה מודעות גדולות מאוד באותיות של 'קידוש לבנה' המבשרות על קיום משחק 'כדור רגל' (soccer), החל האיש לשאול מה זה, מי זה, מה עושים שם, ומה מטרת התאספות האלפים ורבבות שמה, מה מרוויחים שם ומה רואים שם, ענו לו, יש שם משחק כדור רגל... ועדיין תמה האיש, מה יש בדבר זה, האם זה מיועד לתשב"ר או רק לקטני קטנים, ענו לו, לא ולא, מיועד דייקא לאנשים מבוגרים בעלי דעת, ועדיין לא הצליח הכפרי להבין, עד שפקעה סבלנותם של עוברי האורח, וכך אמרו לו, שמע בני, אי אפשר להסביר למע"כ מה יש שם, תבוא תרגיש תבין... וכבר לא יצטרכו להסביר לך, בבואו מצא תור ארוך הצובאים על ה'קופות' בכדי לזכות לקנות טיקעט (כרטיס), ונעמד אף הוא ככל העם וקנה טיקעט בעד פרוטותיו האחרונות, הגם שלא הבין 'בחייכון וביומיכון' עבור מה הוא נמצא כאן ומה יזכה לראות שם - שהרי לאו בכל יומא הוא נמצא בעיר הגדולה, והרי זה 'דבר האבד'.

להשריש בקרבו יראת שמים" (הנקראת 'חצר'), על כן בתחילה נאמר ויקם את החצר סביב למשכן ולמזבחה, ואח"כ כתיב ויתן את מסך שער החצר שהוא רומז ל'תורה' (שהיא השער). ואם ככה יעשה, שיתחיל ביראה ויתחזק בלימוד התורה יזכה להגיע לרום המעלה בתשוקה

רבה עד כלות הנפש לקל חי, וזהו שמסיים הכתוב ויכל משה את המלאכה, כי 'ויכל' הוא מלשון 'נכספה וגם כלתה נפשי'. ועוד יתפרש, כי 'ויכל' היינו מלשון 'כליון' ונמר, שע"י יש בו יראת שמים ותורה זוכה לכלות כל ה'מלאכה' הרומז לדינים רח"ל"ט, וכדאיתא

משנכנס ל'היכל' הגדול, ראה 'פארענצ'עס' גדולים העומדים הכן לקלוט את ההמונים, והנה 'החל המשחק' - באמצע ההיכל מתגלגל כדור הלוך ושוב, וכמה בריונים רצים סביבו ובוועטים בו ימה וקדמה צפונה ונגבה, חלק מהקהל בוכה וחלק שמח, הללו צועקין והללו מצווחין, והיה ה'כפרי' עומד ותמה, מה יש בו באותו כדור המתגלגל שהכל רוצין לחטפו לעצמן, מה ה'יחוס' לזכות באותו כדור פשוט... ולא ידע האיש את נפשו מרוב תדהמה, אך מאחר שהבין את המצב, והבין שאין לו עם מי לדבר כעת על כך, כשכולם 'שיכורים' מהמחזה הנגלה לעיניהם, על כן הסיק מסקנות בעצמו, שכנראה בתוככי הכדור שוכנים אחר כבוד לכה"פ \$ 2,000,000... ועל זה כל הרעש הגדול. אמור מעתה, שלא נותר לי אלא לסדר לעצמי איזה דרך ש'כדור' פלא זה יגיע לידי ואהפוך בין רגע לגביר העיירה, בגמר ה'משחק' הבחין האיש שהכדור התגלגל לאיזה חור ונשאר שם, החליט האיש להישאר באולם הגדול עד שיעזבנו אחרון המבקרים, וכך כבר ימצא דרך להביא את הכדור לידו, משנשאר בגפו באולם וכבר התקדם ממקומו עד מקום הכדור הבחין לפתע ששומר הפתח עדיין נמצא באולם, החל לבו לפרפר, מה אעשה אם השומר יתפוס אותי בגניבתי את ה'מיליונים', בוודאי יקרא לשופטים ושוטרים וישליכו אותי הבורה לבית האסורים כל ימי חיי, אך לאיך, חמדת לבבו ל'מיליונים' לא נתנה לו להפסיד הזדמנות כזאת, משהסתפק הנה והנה החליט שעדיף לו להסתכן כי אין הדבר ברור שהשומר יראה וגם אם יראה אולי אצליח לברוח וכו', ובמסירות נפשו רץ, חטף הכדור וברח כל עוד נשמתו באפו... בדרך כשמצא איזה מקום מסתור במחתרת מקום שלא יוכלו השוטרים למצאו הוציא הכדור והתחיל לטפל בו, והרי הוא כמרחק נגיעה מאותם מיליונים האמורים לעיל - שבמו עיניו ראה איך שהכל רצים ומשתגעים כדי לחטוף את הכדור לידם... בלב רועד מפחד מהשוטרים - שמא בכל זאת יחפשו אחריו לגודל סכום המעות שגנב זה עתה, יחד עם שמחת הלב על העשירות שנחל היום, נפנה לקיים 'על השחיטה' שחט הכדור ברוב סימנים, ו...אויה, אין כלום בתוככי הכדור, בקושי מעט אויר ורוח... כלום וכלום. בלב כבד יצא לרחובה של עיר, עצר עובר אורח שהיה נראה לו כי אין כל כך מה לחשוש ממנו, קרא לו לצדי הדרכים, וכה אמר לו, שמע נא איש נכבד, את חטאי אספר לך, בתנאי כפול שלא תגלה לאיש, והנני מבטיח לך עבור זה סכום הגון (שהרי ממילא התעשר היום, ומה מקום יש לכמה פרוטות כנגד המיליונים) הנה הכדור נושא המיליונים הגיע ב"ה לידי, אך לא מצאתים כשפתחתיו אולי יגלה מר את אזניי, היכן טמונים הדמים, שמא בלועים המה בדופני הכדור... שחק האיש לשטויותיו של ה'כפרי' אשר עליו אמר קרא 'איש בער ולא ידע, כסיל לא יבין את זאת', על אלו מיליונים כבודו מדבר... ולעינינו ייאמר, כל העולם כולו רץ ומרדף אחר הקנאה התאוה והכבוד, הכל רודפים ורדופים, על מה... על אויר ורוח... הבל הבלים אין בו ממש, אך העומד מן הצד מדמה בנפשו אם 'חכמים' אלו רודפים אחרי דברים הללו, בוודאי טמונים בהם 'מיליונים'... אמנם אם יתבונן, יתפקח ויראה כי אין בזה יותר מבלון נפוח, כאותו הכדור שעטפו את האוויר והרוח בעיטוף יפה ונאה, עד שיכולים בני אדם לדמות בנפשם כאילו יש בקרבו איזה מעלה איזה תועלת וכיו"ב.

יח. בדרך זה ביאר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (תרע"ה) מה שמדוקדק בלשונות הכתובים בעניין עשיית המשכן וכליו, כי על כל כלי וכלי שעשו נאמר 'כאשר ציוה ה' את משה', חוץ מאצל ה'חצר' בו נאמר 'ויקם את החצר סביב למשכן ולמזבחה', ולא כתיב כאשר ציוה ה' את משה, כי ה'חצר' רומז על יראת שמיים, ועל כך צריך לעבוד בעצמו, שהרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים...

יט. שמעו נא למעשה נורא שמספרת הרבנית הצדקנית א"ח להגה"צ רבי אלימלך כהנא זצ"ל בתו של הגה"צ רבי בנימין ראבינאוויטץ זצ"ל חבר הבד"ץ דעיה"ק ירושלים, לחותנו של ר"ב ה"ה הרה"ג רבי אברהם כהן זצ"ל נפטר בן בצעירותו ושמו רבי רפאל [בעת שעמד על משמר קדושת השבת וקדושת ישראל בעיה"ק ירושלים] והותיר אחריו אלמנה וששה יתומים, אשר היטלטלו אנה ואנה עד שזקני הילדים מצד אמם סדרו שהבת הגדולה בת י"ב שנים תתקבל למוסד טוב וחשוב, שם ידאגו לכל מחסורה ונחשב הדבר באותם השנים ל'מציאה' גדולה.

במדרש (בר"ר יא י) 'שפורענותם של רשעים קרויה מלאכה'. ומקרא מלא דיבר הכתוב (משלי י כז) 'יראת ה' תוסיף ימים'².
 והזמן גרמא להתחזק בענייני יראת שמים³, לפי דברי השל"ה הקדוש (ריש פר' וישב) - 'המועדים של כל השנה יש להם שייכות לפרשיות שחלות בהן', עכ"ל.

ויהי מקץ זמן קצר נכנס אחיו של רבי רפאל ושמו רבי יודל (המכונה ר' יודל דער וועקער, ע"ש שהיה מעורר את בני ירושלים לסליחות) לבית אביו רבי אברהם (ה"ה זקני אותה בת מצד אביה ז"ל), וכה אמר להם, איני 'בעל חלומות' אבל כך חלמתי, איך שאחי רבי רפאל בא אלי ומזהירני כי בתו הגדולה קוראת בספר פלוני ששמו כך וכך, והדבר מטריד את מנוחתו – באשר אותו ספר מספרי המינים הוא, והנני נותן בפניך ג' ברירות, או שתסלקו הספר מידי בתי, או שתסלקו את בתי משערי אותו מוסד, ובאם לאו אביאנה אלי – ותסתלק לשיביה של מעלה. והנה, בצאתו מבית הוריו כשהוא מהרהר אולי בכל זאת חלומות שוא ידברון, נגלה לעיניו בן דודו הגה"צ רבי הלל שלעזינגער זצ"ל, ומיד אמר לו ר' הלל בהתרגשות - יש בידי פריסת שלום מאחיק ז"ל, ומהי, כי חלום חלמתי שהוא בא אלי – והיה דבר החלום ככל המחזה שחלם רבי יודל – לא פחות ולא יותר. מכיוון שנוכחו לדעת כי אמת יש בדבר, נכנסו שניהם לחנות וקנו כמה מיני מתיקה וילכו שניהם יחדיו לבקר את היתומה בבית היתומים, פתחו עימה בשיחה, ומעניין לעניין סיפרה לפי תומה שלאחרונה קיבלה כאן ספר פלוני – אותו הספר שכבר שמעו את שמו מאביה ז"ל, ואף הביאה אותו בפניהם, ונוכחו לדעת כי אכן תוכנו רע עד מאד.

אבל דא עקא, שמסיפור דבריה הבינו שאי אפשר לנתק אותה מהספר כל עוד שהיא תשאר בין כותלי אותו מוסד, כי נפשה נקשרה בו, וגם חברותיה היו באים ל'השתעשע' עמה באותו ספר, והבינו שחייבים להוציאה מאותו מוסד (כאפשרות השניה שהציב אביה בפניהם בחלומם), על כן החישו פעמיהם לזקניה מצד אמה – אשר הם הכניסו אותה למוסד זה וסיפרו להם את כל אשר נעשה, כמובן, שזקניה שהיו אנשים חשובים עד מאד הסכימו לכך, אמנם מאחר שהעוני והדחוקות היו מנת חלקם עד כדי להחריד התנו תנאי קודם למעשה, שזקנתם מצד אביה תחתום על הכתב שהיא מקבלת על עצמה כל הוצאות גידוליה עד העמדה לחופה ועד בכלל, משם פנו לבית אותה סבתא, והיא נענתה על אתר שמקבלת על עצמה ככל האמור, אך ללא 'חתימת ידה', כי בכל זאת לא ידע האדם מה יהיה עמו בעתיד. לאור זאת, הוכרחה בת להישאר בין כותלי המוסד, אך לא לאורך ימים כי כעבור ד' שבועות נחבטה חבטה עזה בראשה במיטת הברזל, ונתגלגל הדבר עד כדי 'זיהום' (Pollution) עד שכעבור כמה ימים שבה ל'בית אביה' בגן עדן תהא מנוחתה...

ודבר שפתיים אך למותר, בזהירות ב'כלים' חיצונים המכלים מנפש ועד בשר, עד כמה מסוכנים הם ל'גוף' ולא רק לנשמה... ועד כמה מטרידים הם מנוחתם של דרי מעלה, וכל ערום יעשה בדעת לסלק עצמו מהם ומהמונם בכל שם וחניכא דאית ליה, וינצל מכל מיני 'סילוקין' אחרים...

וכה פירשו הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע (ויגש, ד"ה ויגש) והרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות רעט. ד"ה וספרתם) בלשון הכתוב (תהלים צ יא) 'וכיראתך עברתך', שהקב"ה כביכול מתיירא שלא יחטא האדם חלילה - כי אז יהיה עליו להענישו על חטאו, וצער גדול יש לו כביכול לבורא בעת שאדם מישראל נענש לסבול יסורים. כעין זה אמר הרה"ק מקאברין זי"ע (תורת אבות, אבות), לבאר את המשנה (אבות א ג) 'ויהי מורא שמים עליכם', שלכאורה מה שייך לומר שהקב"ה יש לו 'מורא', אלא, המורא של השי"ת שלא יחטא האדם ויתרחק מאתו יתברך, ומורא זה יהיה גם על בני ישראל, שיתראו שלא להתרחק מהבורא יתב"ש...

כ. וכה שמעתי מבחור חשוב וצדיק מעי"ת ווילאמסבורג יצ"ו, אשר בימות הקיץ הלך ברחוב העיר, ורצה לעבור את הכביש (road) וכבר הניח רגליו על הכביש, אלא שבאותו רגע הבחין כי לפניו איזה נסיון של שמירת עיניים... ומיד קיים בעצמו 'וינס', וחזר לאחוריו, בו ברגע ממש הגיח לאותו מקום רכב כבד שנהג בו גוי שיכור, ונסע בפראות ובמהירות עצומה, וללא כל ספק כי אילו היה נשאר שם היה מתעלה מיד לשיביה של מעלה... כי ממש ראה את המוות כנגד עיניו, ורק בזכות יראת שמיים ניצול לחיים.

בדרך מליצה פירשו במה שמבקשים ב'הושענות' הושענא למען סודך, כי בעניינים אלו רק הקב"ה הוא היודע וְעַד עַד כמה התגבר על יצרו, והם כ'קוד סודי' (secret code) בינו לבין קונו, ובעבורם ובזכותם יושע בכל ענייניו. כא. כבר כתב הראב"ד (בעלי הנפש שער הקדושה) הראשון לכל הגדרים הוא שמירת עיניים, דמתוך שענינו שמורים לבו שמור, ומתוך שענינו ולבו שמורים כולו שמור, שהרי כך הוא ה'דרך', עין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים, על כן צריך לעמוד על המשמר כבר בתחילה, בטרם מתחיל בנפילה אחר נפילה ח"ו...

הרה"ק ה'אהבת ישראל' מוויז'ניץ זי"ע היה אומר (אור ישראל את כב) שחודש אדר הוא זמן ראוי ומוכשר להאי ענינא של שמירת המחשבה, ונתן רמז לדבר 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', בשמחה אותיות מחשבה, והיינו שהזמן מסייע לשמירת המחשבה בטהרתה. ומבאר מעם הדבר, כי 'היא שעמדה' לנו בימים ההם בזמן הזה להינצל מאויבינו - ונהפוך הוא אשר ישלמו היהודים המה בשונאיהם, וכדאיתא בגמרא (מגילה יב.) 'שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי, מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה, אמר להם אמרו אתם, אמרו לו מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע, [שאל אותם רשב"י על טעם זה], אם כן שבשושן יהרגו שבכל העולם כולו אל יהרגו, אמרו לו, אמור אתה, אמר להם מפני שהשתחונו לצלם, אמרו לו וכי משוא פנים יש בדבר [פירוש, אם כן איך זכו לנס, והרי על ע"ז חייבים מיתה], אמר להם, הם לא עשו אלא לפנים, [כל פעולתם חיצונית היתה אבל לא קיבלו עליהם את הע"ז עליהם כאלוה ח"ו] אף הקב"ה לא עשה עמהן אלא לפנים, ומכאן חזינן שהצלתם של בני ישראל היתה על ידי ששמרו על מחשבותם, והשתחוו לצלם רק במעשה ולא במחשבה, ועל כן זמן ראוי ומוכשר הוא חודש זה לזכך את המחשבה להיותה זכה וברה.

ועפ"ז אמרו לבאר השייכות בין הפרשיות העוסקות במלאכת הקמת המשכן לחודש אדר, כי המשכן נעשה לשם השראת השכינה כדכתיב 'ועשו לי משכן ושכנתי בתוכם', וכן, חודש אדר שהוא זמן של השראת השכינה לכל איש ישראל באשר הוא, וכמו שאמר הרה"ק החידושי הרי"ם זי"ע (לחודש אדר), שבחודש זה צריך כל איש ישראל לעשות עצמו משכן, ולכן נקרא 'אדר' על שם שהקב"ה בא לדור בביבול בקרבנו. וכן כתב הרה"ק ה'מאור עינים' זי"ע (תרומה ד"ה ויקחו) על מה שאמרו חז"ל (תענית כט.) 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', שהרי זמן הנס היה בי"ד ובט"ו בו ומדוע צריך להרבות בשמחה כבר מתחילת החודש. ומבאר על פי מה דאיתא (ירושלמי ר"ה פ"א ה"ב) 'שמות החדשים עלו עמהם מבבל', ויש טעם לכל חודש מדוע נקרא דווקא באותו השם, 'וטעם החודש אדר למה נקרא כך הוא מפני שבחודש זה נרמז א' דר, ר"ל א' שהוא אלופו של עולם וכו' דר עם התחתונים שמשרה שכינתו עם התחתונים', ומהאי טעמא כל החודש זמן שמחה הוא מהתקרבות הקב"ה אל ברואיו ומהשראת השכינה שבו, והרי אי אפשר שתשרה השכינה אלא במי שיש בו יראת שמים, וכאמור שצריך להקים תחילה את 'החצר' סביב למשכן, אך אם אין יר"ש חלילה אזי 'ושב מאחריך' כב...

עפ"ז נתן הרה"ק הישועות משה' מוויז'ניץ זי"ע טעם לשבח במנהג ישראל תורה (ומקורו בברכות יג:) לכסות את העיניים בשעת קריאת שמע, כי תחילה וראש ויסוד לכל 'קבלת עול מלכות שמים' הוא בשמירת העיניים, על כן כשעומד לקרוא ק"ש ולקבל עול מלכות שמים יקדים תחילה לעצום את העיניים...

שמעתי מאברך חשוב, צדיק ובעל 'מסירות נפש', לבאר בקרא (במדבר לט טו) 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם', והינו שהתורה מעידה שהאדם נכשל בזה, ולכאורה קשה, שלא מצאנו כן בשאר מצוות התורה, שם לא נאמר לא תחמוד אשר אתה חומד, או לא תרצח כי רוצח אתה וכו', ומאי שנא באזהרה זו יותר משאר האזהרות. אלא ביאורו, שבשאר לאוין אכן, יש בידי האדם להשמר מהלאו, בעצם ההחלטה וההנהגה שלא לעבור על הלאו, ודיו. אבל בעינינו הללו אומרת התורה - אשר אתם זונים, אין מציאות שלא תכשל, אם לא שתעמיד על עצמך גדרים וסייגים, לעמוד על משמר ה'ולא תתורו'.

סיפר הגרא"ד פריעדמאן זצ"ל, נוהג היה הגה"ק רבי יהודה'לע מדז'יקוב זי"ע לפזם ולנגן ניגוני התעוררות בעת רעוא דרעוין בין אמירת 'מזמור לדוד' - כי מנהגו היה כרבים הנוהגים לומר מזמור זה ג' פעמים, פ"א החל מפזם לעצמו 'ועינינו תראינה מלכותך' כשהוא אחוז שרעפי קודש, ואש להבת העולה מאליה יותר ויותר, והיו הכל בטוחים כי הוא 'מרעיש עולמות' לביאת הגאולה, אלא שבגמרו לפזם, נענה באש קודש, ואמר, 'ועינינו תראינה' - שהעיניים יכירו ויבינו ב'מלכותך' - שהקב"ה הוא מלכם (על העינים), הוא ה'בעלים' על עינינו ואינם כלל שלנו, על כן עלינו להיזהר ולהישמר לעשות בהם רק רצון בעליהם ולא כרצוננו ח"ו.

כב. רמז נפלא שמעתי לאמור, שהנה 'טעמי המקרא' על תיבות 'ולא תתורו' (במדבר טו לט) הם 'אזלא גרש', כי זה שרח"ל אינו נזהר מלקיים בעצמו 'ולא תתורו' הרי מגרש הוא את השכינה ח"ו, וגם הוא עצמו נידון בגירושין, והדברים אמורים ביותר כלפי ה'כלים' הטמאים והמשוקצים אשר מביאים את האדם לאבדון, 'מתגרש' מעצמו ומביתו וד"ל, כן אם יעמוד על המשמר לקיים 'ולא תתורו' אזי 'אזלא' - ילכו להם הגירושין...

שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון, אמר לו, יוסף, עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם, רצונך שימחה שמך מביניהם, וזכרון זה עמד לו לנוס מהעבירה ולהינצל מן הנסיון. ובוה מפרש שאבני האפוד המה זכרון לבני ישראל, להזכירם בכל עת שהם חקוקים על אבני האפוד לפני ה', וממילא יתיישו לעבור עבירה, ויהיה לבבם דבוק בה' שיזכרו את מעלתם... וכלומר שבא הכתוב להודיע לכל איש מישראל, זכור את מעלתך הגדולה, כי אתה עומד לפני ה' ברוב חביבותו אליך, ואל יפתך יצרך להתלכלך בדבר שאינו מתאים לפי מעלתך²¹...

והלא כה הם דבריו כאש של הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"ם שבת זכור) בזה"ל, העיקר היא ראה, מקטן ועד גדול, שכל אחד ואחד נצרך להיות לו בוש גדולה, מאחר שרואה שהתורה צותה למחות את עמלק, והתורה נותנת טעם לזה משום שעמלק לא היה 'ירא אלוקים' (דברים כה יח) ולא היה לו בוש לפני השי"ת, ואיך לא נבוש, שעל רשע בזה שהתורה צותה למחות את זכרו תלתה התורה העיקר משום שלא היה ירא ה', ולא היה לו בוש לפני הקב"ה, ואיך לא היה יראה ובוש לכל אחד ואחד מישראל להיות סור מרע. עכ"ל.

זכרון לבני ישראל - לזכור מעלתו שהוא בן מלך

הוסיפו על דבריו, שה'אבנים' המה זכרון לבני ישראל, לומר להם, ראו נא את שמו של יוסף חקוק על האבנים, ותתבוננו ב'שכר עבירה כנגד הפסדה', מה

בפרשתן (לט ז), 'אבני זכרון לבני ישראל', וביאר ה'משך חכמה' (ד"ה אבני) דהנה איתא בגמ' (סוטה לו:) לענין הנסיון הנורא שהיה לו ליוסף באותה

כג. וכן ידוע מאמרו של הרה"ק ה'יסוד העבודה' זי"ע (באר אברהם ליקוטי אמרים) בפסוק (משלי ג יא) 'מוסר ה' בני אל תמאס', וכה ביאורו, מוסר ה' - הקב"ה מטיף לנו מוסר, בני אתה, על כן אל תמאס, זכור ואל תשכח שגב מעלתך כי בני אתה. וממילא אל תמאס ותתלכלך בבוץ...

מספרים שאחר המלחמה עת נפלו רבים ברוחם ואיבדו את דעתם ויחד עם זה את דתם ל"ע, באותה שעה עלה לארץ הקודש אוד מוצל מאש בחור מבוגר, נצר לאחת המשפחות המפוארות והחשובות, גם הוא עקב המאורעות הקשים נשתבשה עליו דעתו, ועמד להינשא עם בת נכר ל"ע. רבים וטובים ניסו את כל אשר לאל ידם בכדי להניאו מלכרות את נפשו משורש עץ החיים בהסבירים את חומר הענין ואת עונשי הגיהנם וכו' אך ללא הועיל. בצר להם פנו אל הגה"צ רבי גד'ל איזנער זצ"ל שינסה להשפיע עליו. והוא בחכמתו שאלו למבוקשו או אז ענהו במילים ספורות, אה.. ס'איז פאסט נישט פאר א חסידישער בחור (אין זה מעשה ראוי ומתאים לבחור הנוהג במנהגי חסידות)... ובכך ע"י שמצא את נקודת מעלתו מצא גם מסילות לליבו התועה וגרם לו תיכף ומיד לזנוח את מחשבתו הנואלת.

ואף אם נפל ונכשל ל"ע עדיין יזכור כי 'בני אתה', וכמו שסיפר הגה"צ ר"י גלינסקי זצ"ל, שבשנות הזעם כאשר הוגלה ע"י שלטון הרשע ברוסי' למחנות עבודה בסיביר, שיכנו את כל האסירים בצריפים ישנים, והנה הוא רואה כי מידי ליל באמצע הלילה כשהכל נמים את שנתם בעמקות נפלאה, קם אחד האסירים בדממה, ובזריזות רבה ניגש אל אחת מפינות הצריף, מוציא בגדים מאיזה 'חור', חיש מהר הוא מתלבש בהם, ומתחיל לעשות תנועות נמרצות בידיו לכל עבר במשך מס' רגעים, וככלות 'עבודה' זו הנו ממחר לפשוט את הבגדים, מחזירים למחבואם ושב למנוחתו. משחזר הדבר ונשנה גם בלילות שלאחמ"כ. החליט הגר"י לשאלו לפשר מעשיו המשונים. האיש החוויר וסירב לענות, אך לאחר שקיבל הבטחה נאמנה כי לא יודע הדבר לאיש, ניאות לגלות את סודו, וכה אמר, דע לך כי אנכי קצין גרמני בעל דרגה גבוהה מאד בצבא, מתקופת תפקידי הייתי ממונה על מאות חיילים אשר סרו למרותי, וכל הגה היוצא מפי היה מתקיים כהרף עין. אך, לדאבון לב נפלתי כאן בשבי האויב הרוסי, ומזה תקופה ארוכה שמלבד העינויים במחנה העבודה המפרכים את הגוף, עוד מתאמצים המפקדים כאן בתחבולותיהם לשבר אף את רוחי בקרבי ולהוריד לי את ה'מוראל' עד עפר בעבודות בזויות ומשפילות. אלא שנתמזל מזלי, וכאשר הוגליתי הנה הצלחתי להבריח עמי את מלבושי הצבא שלי - עם כל ה'אותות' אשר קצין כמוני לובש על מדי הצבא שלו, עתה תבין, כדי לשמור על מעמדי גבורת נפשי, הנני לובש את בגדי אלו בהחבא, גם עושה אני תנועות של 'מפקד' רם ונישא המורה לחייליו לפנות ימין ושמאל וכיו"ב, ללא כל שינוי ממה שהייתי עושה בטרם גלותי, ובכך אני מזכיר לעצמי כי אני גנראל. למרות עינויי הגוף והנפש, וחרף כל ההשפלות וההכלמות המכלות מנפש ועד בשר לא אפול ברוחי כי אני גנראל.

האפוד כשאר אחיו, אלא עלה ונתעלה שהוא היסוד והמקיים לכל בני ישראל.

חוק חזק ונתחזק - עבדו את ה' בשמחה ובהתחזקות בפרשתן (לש מג), 'ויברך אותם משה', ופירש רש"י, 'אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם^כ, ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו ומעשה ידינו כוננהו^כ, ומבאר ה'תפארת שלמה', כי הנה מבואר בזה"ק כי כמה וכמה מקטרגים העומדים לבלבל את

גדול ההפסד של עושי עבירה, שאם היה שומע אליה ח"ו כמה היה גדול הפסדו לדורי דורות עבור הנאה מדומה של רגע אחד... ולאידך גיסא, כמה גדול שכר הבורח מהעבירה, שמאחר שלא שמע אליה משם זכה להיות 'רועה ישראל' (ובדאיתא בגמ' שם), שזכה לזון ולכלכל את כל בית ישראל (מהרש"א), ולא עוד אלא כמו שפירשו בספה"ק ששמות י"ב השבטים על האפוד היו חקוקים על אבן השם שהיא אבנו של יוסף, נמצא שלא זו בלבד שלא הפסיד את שמו להיכתב באבני

והנמשל לענייננו מובן בפשטות, על כל יהודי להזכיר לעצמו בכל עת - אף לאחר שהיצר מפתהו לחשוב כי הוא נחוט דרגא, אינו שווה מאומה, ירים ראשו ויאמר לעצמו, בן מלך אני, לא אתנהג הנהגה שאיננה מתאמת לבן המלך, נצר לשושלת כרם בית ישראל המפוארה.

וכך הוא לשון הרמב"ם בפירוש המשניות (אבות ב יג) 'ואל תהי רשע בפני עצמך, כשיחשוב אדם עצמו חסר ופחות לא יגדל בעיניו חסרון שיעשהו', וכלומר, כשאדם מחזיק עצמו בשפלות ופחיתות הוא עלול לעשות את כל החטאים ח"ו באומרו 'ממילא אינני שווה מאומה'... (ועיי' באריכות בשערי העבודה' לרבינו יונה באות א' המאריך מאד בהאי עניינא). כד. אגב אורחא, הנה לכאורה קשה, מדוע היה זקוק לתפילה על השראת השכינה, והרי כל עשיית המשכן היה עבור זה, וכבר הובטחו מפי הגבורה (לעיל כה ח) 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', נמצא שכל עיקר ומטרת בנין המשכן וכליו היה כדי שתשרה שכינה במעשה ידינו, ומדוע הוצרך משה רבינו לברכם על כך (עיי' ספר חסידים תתר"כ). ומכאן הוכיחו צדיקים שאין שפע בא לעולם בלא תפילה, ולכן, הגם שעשו את המשכן בכל פרטיו ודקדוקיו לא תשרה השכינה במעשה ידיהם אם לא יתפללו ויבקשו על כך תחילה. ואף אם רצון השי"ת להשפיע מטובו לבריותיו עדיין צריך לאיתערותא דלתתא על ידי שיעמדו בתפילה.

כה. הגאון בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל היה רגיל לפרש בלשון הכתוב 'ומעשה ידינו כוננהו', עפ"י מה דאיתא בגמ' (שבת לב:) 'איזה הן מעשה ידיו של אדם הוי אומר בניו ובנותיו של אדם', ומעתה יש לומר שעל כך אנו מבקשים 'ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו ומעשה ידינו כוננהו' - שנזכה לכוון ולגדל את בנינו ובנותינו - שהן הן מעשה ידינו - בדרך התורה והמסורה, ותשרה עליהם נועם ה', בניים ובני בניים עוסקים בתורה ובמצוות, אין פרץ ואין יוצאת (הובא ביראה חיים' לבנו הגר"מ זצ"ל). ואכן תפילות הרבה צריך לשפוך לפני אבינו שבשמים שלא ניגע לריק ולא נלד לבהלה. אך אין די בתפילות לבדם אלא בצירוף 'מעשים טובים' של האב, שהרי זה דרכו וטבעו של ה'בן שעושה כמעשי אביו והולך בעקבותיו, ואם רואה ה'בן את תשוקת לבבו של אביו לעבוד את הבורא ית"ש הרי אף הוא ירצה לילך בדרך טובים, אך אם חלילה להיפך - מה יעשה ה'בן ולא יחטא...

הנה מובא בגמ' (גיטין נז:) 'מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק', וכבר האריכו המפרשים ליישב את הפליאה העצומה, איך זכה אותו רשע צורר היהודים לשכר גדול כזה שיצאו מצאצאיו תנאים ואמוראים העוסקים בתורת ה' בקדושה ובטהרה, וביאר הגאון רא"מ שך זצוק"ל שהנה הובא בגמ' (מגילה טז.) שכאשר הגיע המן להרכיב את מרדכי היהודי ברחוב העיר ראה אותו כשהוא מלמד הלכות קמיצה, אמר המן 'אתא מלי קומצי קמחא דיידכו ודחי עשרה אלפי ככרי דידי', והבה נתאר לעצמנו מה היה עושה אדם אחר באותה שעה, כאשר יורד מרום המעלה עדי ארץ, שר נכבד אשר נשאו המלך מכל השרים שעליו להרכיב על הסוס את שונאו המובהק בלב ונפש, הרי בוודאי היה מוצא 'אשמים' לתלות את קלקלתו, שמא אסתר דיברה עליו עם המלך וכיו"ב משאר סיבות שונות, אכן המן הרשע הכיר באמת כי גדול כוחם של היהודים ואי אפשר לשלוט עליהם, ו'מלוא קומץ' דוחה כל קטרוגים ומשטיינים, וכששמעו בניו וראו את האמת הבוקעת מתוך גרונו נכנס בעומק פנימיות נפשם שה'אמת' עם בני ישראל, והכרה עמוקה זו חלחלה בהם עד שבני בניו של המן נתגיירו ולמדו תורה בבני ברק, ואף היו מהם אמוראים קדושים וטהורים. ללמדנו שאפילו היהודי הפחות ביותר אם יראו בניו ויכירו עליו מהי נקודת נפשו הפנימית והאמיתית אף הם יעלו ויתעלו...

באר הפרשה - פרשת פקודי

ורק עי"ז יזכו שתשרה שכניה במעשי ידיהם, שאין השכניה שורה אלא מתוך שמחה (שבת ל:).

בפרשתן (מ ז), 'ונתת את הכיור בין אהל מועד ובין המזבח', וכבר הקשו שמאחר שהבא לאוהל מועד טעון רחיצת ידיים ורגליים א"כ לכאורה מקומו של כיור לפני אהל מועד, אלא כי כלל גדול בעת הרחיצה מן העוונות הוא להיזהר מאד שלא להישאר במקומו בראשון, כי מילתא דשכיחא היא שהנכשל בחטאים עוונות ופשעים טרוד להתבונן שוב ושוב על העבר עד שכי יפול הנפול ממנו בעצבות ויאוש, לפיכך אמרה תורה, ראשית דבר, יעזוב את מקומו ויכנס (לא יעמוד לפני המזבח, אלא ירוץ פנימה בין האולם ולמזבח), כיו"ב, בעבודת האדם, יסיה דעתו מן העבר ולא יחשוב כמה שנכשל כבר, כי הרהורים ומחשבות אלו לא יביאו אותו לטהרה, אדרבה עי"ז ישקע ח"ו עמוק יותר בתוך הבוץ והטיט רח"ל, אלא, תחילה ירוץ כמו איל אל השי"ת ולהתעסק בעשה טוב, ובהיותו שם יתרחץ בתשובה מן העבר כ"י.

האדם, ובשעת העבודה ותורה ומצוות מביאים אותו לידי עצבות ומרה שחורה, ומחפים עצמם בכוונה לשם שמים, לאמר, אתה בן אדם למה תכניס את עצמך לעבודה הקדושה הזאת ואתה מלא עוונות ופשעים חלילה, הירצה ה' מידך וכהנה רבות בהזכירו עוונותיו רק בשעת תורה ותפילה, אמנם על האדם לדחות מחשבות אלו, ולעבוד את ה' מתוך שמחה והתחזקות, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהילים קיח י"ז) 'כל גוים סבבוני בשם ה' כי אמילם וכו', דחה דחיתני לנפול וה' עזרני וכו', לא אמות כי אחיה ואספר מעשי קה', שאותם ה' גוים' סבבוני להפריעני מעבודתו ית' והמה מתפארים בשם ה', כאילו אין כוונתם אלא לשם שמים, אך איני שומע להם אלא 'אמילם' - אחתוך ואדחה אותם מעלי. ועל כך הודה דוד ואמר דחה דחיתני לנפול בידם אך ה' עזרני והצילני מהם, ולא אמות - לא אעשה המצוות בעצבות בבחי' מיתה כי אם בחיות ושמחה ואספר מעשי י-ה'. ובוזה יתבאר מה שבירך אותם משה, יה"ר שתשרה שכניה במעשי ידיכם, והיינו שיעשו את העבודה מתוך שמחה ולא מתוך עצבות על חטאיהם הראשונים,

כו. וה'זמן גרמא' להתחזק שהרי שבת זו נקראת בקרב ישראל 'שבת חזק'... כן נקראת שבת זו בשם 'שבת הפסקה' (כי מפסיקים בה מסדר ד' פרשיות), וביאר הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זי"ע (חשבה לטובה בפרשתן ד"ה טעם) שכידוע אחד מרמזי 'מחצית השקל' מרמזים על חובת האדם לשבר ול'חצות' לבו בקרבו, להבין ולהשכיל שאינו 'שקל שלם', אמנם אל יעמוד תמיד בשברון לב זה ויתאונן על מצבו, אלא יעשה 'הפסקה' מאותו שברון לב ויתחזק, כי מאי דהוי הוי, ומכאן יתחדש בעבודתו ית"ש.

ודע כי הבא לטהר מסייעים לו, אם אין לבו של אדם נשבר בקרבו מרוב ייאושו אלא הוא מתחזק יזכה שיסייעו לו מן השמים שיוכל באמת להתחזק ולהתחדש, וכמו שאמר הרה"ק רבי זאב מז'אבריז זי"ע בשם הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זי"ע בלשון שנוהגים לומר בסיום 'החומש' לאחר קריאת התורה חזק חזק ונתחזק, שאם האדם מתחזק פעם אחר פעם ואינו מתייאש, יזכה שנתחזק - שהקב"ה מסייע בידו ויחזקנו מן השמים (הובא בצרור החיים מערכה י עב). ולעולם לא יאמר, אוי לי, כבר התרחקתי יתר על המידה בריבוי עוונות ופשעים עד שאין בידי להתחדש לעבודתו ית"ש, אלא יתחזק בה' אלוקיו המצפה לכל אחד ואחד מישראל באשר הוא, וכאותו מאמר נורא שאמר הרה"ק ה'ברכת אברהם' זי"ע לרמז בנוסח הברכה (הכל יודוך ביוצר אור בשב"ק) 'הא-ל הפותח בכל יום דלתות שערי מזרח' וכו', כי דלתות שערי מזרח הם ר"ת 'שמד', שאפילו אם נפל עד לדיוטא התחתונה ממש רח"ל עדיין הקב"ה פותח עבורו דלתות שערי מזרח בכדי שיוכל להתחדש ולהיכנס בהם...

וסיפר הרה"ק, שפעם התלווה אל דודו רבי זעליג לידר במסעו לאיטליה (שנסע לשם לצורך מסחר האתרוגים) ובהיותם במלון בעיר טריעסט מצא ספר קטן, ובו שואל על נוסח התפילה המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, מדוע עשה ה' ככה, ולא ברא בפעם אחת את כל הבריאה, ומתרץ שם, שבא להורות לנו את הדרך נלך בה, שלא נאמר אבדה תקוותי - כזאת וכזאת עשיתי, וכבר אין לי כל תקוות טוב, לזה אומר לו הקב"ה, אף אני מחדש בכל רגע את העולם, ובכל רגע יש מציאות חדשה, גם אתה תתהפך מעתה למציאות חדשה.

וכך אמר הרה"ק היסוד העבודה זי"ע לפרש במה שאומרים בליל שב"ק 'מלך סומך נופלים, מלך עושה מעשה בראשית', שהקב"ה סומך נופלים על ידי שהוא מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, כי בזה נמצא שבכל יום נחשב האדם כברייה חדשה, וכאילו מעולם לא נפל (דברי שמואל, ילקוט השבת נב).

חשיכה והסתר, וענין זה יעמוד לעיני כל בית ישראל, בכל מסעיהם - בכל 'מסעות' ותהפוכות חייהם, להתחזק ביותר בעת שענין ה' על המשכן^כ.

איתא בגמ' (ב"ב קמ"ה: קמ"ו) על מה שנאמר (משלי טו) 'כל ימי עני רעים וטוב לב משתה תמיד', והאיכא שבתות וימים טובים, ותירצו שינוי וסת תחילת חולי מעיים הוא [כלומר, כל ימי עני רעים כי אין לו מה לאכול, וע"ז הקשו שבשבתות ויו"ט יש גם לעניים לאכול שכן נותנים להם מן התמחוי (רשב"ם שם), ותירצו ששינוי הרגלי האכילה הוא תחילת חולי מעיים, ולכן גם הם 'רעים' עבורו]. יש שביארו בדרך רמז, ש'עני' הכוונה ל'עני בדעת' (גדרים מא. וע' בעש"ט עה"ת פר' נח), וכל ימיו רעים, שתמיד מתאונן על שפל מצבו ועל 'קטנות המוחין' וזמני הירידה, לעומתו 'טוב לב' משתה תמיד - כי הוא יודע הוא שזהו עיקר העבודה, להתחזק דווקא בזמן הסתר וחשכות ושמה הוא בחלקו. והק' בגמ' והאיכא שבתות וימים טובים בהם מתעלה כל אחד לפי ערכו ודרגתו, וא"כ מדוע גם אז ימיו רעים, ותירצו שינוי וסת, כלומר שיודע העני בדעת שיחזור ביום ראשון להרגלו ולמצבו, וממילא גם בשבת אינו יכול להתחזק ולשמוח^{כט}.

כי עני ה' - מעלת המתחזק והמתגבר אף כשנראה לו כי חשך עולם בעדו

בפרשתן (פקודי מ לח), 'כי עני ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם', ביארו בה קמאי 'כי עני ה' על המשכן יומם' - שאם האדם שרוי בבהירות ובמצב של יומם כשהכל הולך כשורה, לא תזוח דעתו, כי ברגע אחד יכול להתהפך הגלגל להיות עני וחושך. לאידך, מי שנמצא ב'לילה' - שאינו רואה שום סימן ברכה מרוב חשכות, אל יפול רוחו בקרבו, כי ברגע אחד יאר ה' פניו אליו ב'אש'.

וזן רמזו צדיקים לגבי 'עבודתו' של אדם, כי הנה פעמים מתלונן האדם, רצוני ומאווי לעבוד את בוראי עבודה שלימה עבודה תמה, אבל מה אעשה, ותמיד חופפים עלי ענין וערפל המחשיכים בעדי, לזה אמרה תורה כי עני ה' על המשכן - כשנדמה לך שעבים מכסים ומסתירים את האור, תדע, שבאמת הוא יומם, ולבסוף תראה שאלו הימים החשוכים הם הם המאירים ובאים^ל, ואילו כשהוא במצב של ואש תהיה - כשכל כולו בוער בשלהבת אש קודש הרי זה בחי' לילה בו, כי עיקר העבודה להתחזק במצב של

כז. ידוע שבסוף ימיו נענה הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע ואמר כי בימים מקדם היה נראה לו שהימים שהיה אור במושבו, ועבודתו הייתה מתוך הארה והרחבת הדעת הם הם הימים הנעלים והחשובים, והימים שחושך היה בעדו הם כפשוטם ימים אפלים שאין בהם ממש. אולם, כעת הוא רואה כי אדרבה, ימים הללו שעבד בהם את ה' מתוך חשכות והסתרה הם המאירים באמת...

וכן איתא ב'תורת אבות' (דרכים בעבודת הבורא אות מח), בשם הרה"ק מקאברין זי"ע בזה"ל, סיפר, פעם אחת הייתי חולה גדול, האב"ן זיך מיר גישטעלט די טעג (נעמדו לנגד עיני כל הימים שעברו עלי), וראיתי כי הימים שנראו בעיני כמאירים היו נמוכים מאד מאד, ואלו שנראו בעיני כנמוכים היו מאירים מאד. עכ"ל.

כח. ביום כ"ב שבט תרי"ט נסתלק לעולם שכולו טוב הרה"ק רבי מנחם מענדיל מקאצק זי"ע, ביומי הפורים כשעדיין לא נגמרו 'שלושים' (מיום הפטירה) נענה ואמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, הנה בקבלת התורה שהייתה בחג השבועות לא ארכו הימים ו'נשתברו הלוחות', והסבר הדבר הוא כי היה מעיקרא מתוך אורה והארה גדולה מן השמים, ואין זה בהכרח שישאר בר קיימא. אבל בקבלת התורה שהייתה בימי הפורים - הדר קבלוה מאהבה, מאהבת הנס, זה היה מתוך 'הסתר' שהוכרחו לשבר ולגלות את הקב"ה מתחת ההסתר, שבירה זו היא הגורמת לקבלת התורה להיות 'בר קיימא', וכוונתו הייתה לחזק לבות נשברים בהסתלקות רבם, כי אדרבה ההתחזקות מתוך השבר והיגון, היא תעמיד אותם להיות מקבלי תורה בת קיימא.

כט. והנה נאמר לגבי בריאת האדם 'נעשה אדם' (בראשית א כו), ופירש רש"י, 'אע"פ שלא סייעוהו ביצירתו (וא"כ מדוע נאמר 'נעשה' בלשון רבים)', לא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומדת ענוה שיהא הגדול נמלך ונוטל רשות מן הקטן (שהקב"ה נמלך עם המלאכים אם לברוא את האדם), ולכאורה צריך ביאור מדוע נרמז עניין זה דווקא בבריאת האדם, והלא כבר קדמו לו יצירת תבל ומלואה עם כל החיות והבהמות, ואילו האדם לא נברא אלא לבסוף, וכבר היה יכול לנקוט לשון 'נעשה' בבריאה מוקדמת יותר. וביארו בזה על פי דבריו הנודעים של מרן הבעש"ט הק' זי"ע, ש'עשרה מאמרות'

באר הפרשה - פרשת פקודי

גובה המשכן, ללמדנו חומר הגאון וההתפארות^ל, כי כמו שהמתנדבים נדבה זאת לא התפארו איש על רעהו, כך נעשו מהם אדנים המורים על גדר הענווה כי הענווה הוא יסוד הבניין^ל, וכמו 'אדן' שהוא יסוד הנמצא על הקרקע או בתוך האדמה והוא המחזיק והמעמיד את כל הבנין. גם יש בלשון 'אדנים' לשון אדנות ומלכות, כי המכניע את עצמו הקב"ה מנביהו^ל,

אדני הקודש - השפל עצמך וינשאך המקום בפרשתן (לח נו), 'ויהי מאת הכבר לצקת את אדני הקודש ואת אדני הפרכת מאת אדנים למאת הכבר ככר לאדן', ומבאר ה'כלי יקר' (ריש פר' תרומה) הטעם שדייקא מתרומת המשכן שבה היו כולם שווים - העשיר לא ירבה והדל לא ימעט, ממנה עשו את האדנים שהם עומדים על הארץ ומעמידים את כל

בהם נברא העולם לא היו רק לשעתם, אלא הדברים חיים וקיימים ונאמנים לעד ולעולמי עולמים, וכגון, הרקיע עומד עתה על מכונו משום שמאמר 'יהי רקיע' מחייה אותו עכשיו ונותן לו כח להמשיך להתקיים, וכן בכל חלקי הבריאה, תבל ויושבי בה. גם כל אדם יש בו רוח חיים כי מאמר 'נעשה אדם' ממשיך לפעול את פעולתו לעשיית האדם. ועל פי זה יבואר הטעם שדווקא ביצירת האדם למדה תורה דרך ארץ שיהא גדול נמלך עם הקטן, כי רבים בוכים על זמני ה'קטנות' וההסתר, ואינם יודעים כי כל תכלית יצירת האדם היא דווקא לזמנים אלו, ועיקר הנחת רוח של הקב"ה שאמר ונעשה רצונו הוא מההתחזקות בזמני הקושי, ובא הכתוב ללמד לאדם הנמצא בזמן 'קטנות' ונסיון, כי 'הגדול נמלך עם הקטן', הזמנים 'הגדולים' הם טפלים לגבי הזמנים 'הקטנים', ולא עוד אלא כי ברגעים אלו ממש אומר הקב"ה נעשה אדם והגדול נמלך עם הקטן, ללמד על חשיבות הקטן.

ורמז יש בדבר כי ההבדל בין 'נעשה אדם' ל'אעשה' הוא מ"ט כמניין 'לב טוב', שמי ש'טוב לב' הרי אצלו בחי 'משתה תמיד' כי מבין מהו עומק המשמעות ב'נעשה אדם', לעומתו מי שהוא עני בדעת אזי אינו יודע מאי טעמא כתיב 'נעשה' ולא 'אעשה'...

ל. כתיב במגילת אסתר (ו יב) 'והמן נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש', ואמרו בגמרא (מגילה טז.) 'אבל - על בתו, וחפוי ראש - על שאירע לו' - שהוכרח להוליך את מרדכי על הסוס ברחובות העיר, ומבואר שם בגמרא, שכאשר עבר המן ליד ביתו, עמדה בתו על הגג וחשבה שאביה המן רוכב על הסוס ואילו מרדכי הולך לפניו ומוליכו, לכן נטלה כלי חרס עם מי שופכין ושפכה אותו על ראש ה'מוליך', וכאשר הרים המן את עיניו וראתה שאביה הוא המוליך הפילה את עצמה לארץ מרוב צער ומתה. והוא פלא, שהרי הכריז המן בקול גדול 'ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו', ומדוע לא הכירה שאביה הוא המוליך על פי ה'קול' ששמעתו מכריז (וכמו שאמרו גיטין כג.) דלכמה דברים סומכים על טביעות עינא דקלא).

ותירצו בעלי המוסר, שהיטב היטב הכירה הבת את אביה, וידעה בו שבגאותו הנו מסוגל לשבת על הסוס ולהכריז על עצמו ברחובות ובשווקים 'ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו'. כי גאותו מוציאה אותו מדעתו עד שלא יבוש ולא יכלם לספר בשבחו ולפרסמם ברבים, ואין כל ראייה מזה שההכרזה היא בקולו של אביה שהוא המוליך ולא הרוכב, צא ולמד, כמה יעוורו עיני האדם על ידי הגאווה המאוסה, כי ברום לבבו הרי הוא רודף אחר הכבוד ואינו מבחין שהוא נעשה ללעג ולקלס בעיני הבריות... והוא עצמו אינו מרגיש בזה.

לא. לשון נפלא מצינו ב'רבינו ניסים' (ברכות נו: בשולי הדף) לבאר הא דאיתא בגמ' 'תניא, אין מראין דלועין (בחלום) אלא למי שהוא ירא שמים', וז"ל, כבר שאלני עליה תלמיד מבני ספרד היש לה טעם, ואני לא קבלתי בה כלום וגם לא נשאלתי עליה קודם לכן מעולם, ונמתי לו כי זאת קבלה היא ביד החכמים, ולא נודע לי שהזכירו בה טעם, אבל נראין הדברים בעיני, שאפשר שיהיו דומים יראי שמים לדלועין, שכשם שהדלועין אין בכל פירות הארץ גדולים מהם ואעפ"כ אינן מתנשאים על הארץ אלא כל זמן שהן גדלין ופרין הן מוסיפין נמיכות בארץ, כך הם יראי שמים - אין בכל הבריות מי שמעלתו גבוהה ממעלתם ולא עדיף מהם וכו', ואעפ"כ כל זמן שמוסיף להן הקב"ה גדולה וכבוד ונשיאות הן מוסיפין ענוה ונמיכות וכו'. ועוד נשמע מגופה של מלה 'דלועין' - דלו עיני למרום, וזו היא מדת יראי שמים, כמו שאמר חזקיה (ישעיה לח יד) 'דלו עיני למרום' כלומר שהן בוטחין בו ומצפין אליו ומחכים לטובו, והיה ישר בעיני השואל זה הפירוש, גם בעיני כל התלמידים שהיו לשם, ולפיכך כתבתיו בזה המקום. עכ"ל.

לב. גדולה מדת הענוה, וכמו שכתב הגה"ק החיד"א זי"ע בספרו 'דבש לפי' (מערכת ע"ן אות ה) שמי שהוא שפל ברך אין עין הרע שולט בו, ורמז יש לדבר, כי ענוה עולה בגימטריא קל"א ואילו עין בגימטריא ק"ל, ללמדנו שהעניו

וכלשונו של הרמב"ן באגרתו 'השפל עצמך וינשאך והזמן גרמא, וכדאיתא מהרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע המקום' לג.

שבחודש זה הקב"ה מבקש מכל חד וחד שיכניע עצמו תחתיו ואז יבוא לדור ולהשרות שכינתו בתוכו.

וזכר כתב הבעל הטורים (לעיל כה י) לבאר הטעם שכל מידות הארון היו שבורות, 'אמתיים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו', ללמד שכל מי שלומד תורה צריך לשבר ולהשפיל עצמו' לד.

יה"ר שנוכה להרבות בשמחה באלו הימים, ובמהרה נזכה לצקת את אדני הקודש בבית השלישי שיבנה באש מן השמים ויכונן בב"א.



מתעלה ע"ג עין הרע שלא תשלוט עליו.

עוד מצינו בתורתו של החיד"א (פני דוד, פר' בא אות יב) שהמכניע עצמו ונוהג בענווה אין יורד בגלגול, ומפרש בזה מאמר הכתוב (תהילים עח ט) 'ויזכור כי בשר המה ורוח הולך ולא ישוב', שהקב"ה יודע וזוכר כי בשר המה - היינו שנוהג בשפלות, וכפירוש רש"י (סוטה ד:) 'ש'בשר' מרמז על רכות הלב, וממילא רוח הולך למקומו בגן עדן לאחר אריכות ימיו ושנותיו ולא ישוב בגלגול בעולם הזה.

לג. ההכנעה היא סגולה לפרנסה בהרחבה, סימן לדבר נתן הרה"ק רבי יחזקאל מקאז'מיר זי"ע 'ונפשי כעפר לכל תהיה', ר"ל כשם שהעפר מצמיח כל הפירות והירקות ותבואת השדה שהם מזונות האדם, כך נפש האדם כשהיא בבחי' עפר הריהו מצמיח לעצמו השפעת המזונות. ועל פי זה יש לבאר מה שמצינו (תענית ט) שירד המן בזכות משה, שהרי 'האיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה' (במדבר יב ג), על כן היה גדול כוחו ורב זכותו להמשיך את המן ולספק מזונות לכל בני ישראל (הובא במאמר יחזקאל ח"א עמ' רפ"ב אות כג).

בעת שעלה הרה"ק מסקולען זי"ע לראשונה בחייו לפקוד את ציונו הקדוש של רשב"י במירון היה מלא בהתרגשות מרובה ביותר, כהכנה החליט לתת דורון לרבי שמעון - להקים סניף של מוסדותיו 'חסד לאברהם' באת"ק מירון, לכבודו של רבי שמעון להיות לו לניחא לנשמתו בגבתי מרומים.

משנכנס ברוב רגש ובהתלהבות עצומה לציונו של רשב"י, שמע לפתע זעקות נוראות 'מנוול ארויס... מנוול ארויס...' (מנוול צא מכאן). ויתחלחל מאד על כי כך זועקים אליו. ניגש אליו הגר"מ שטרן שיבחל"ח רבה של מירון והסביר לו שחלילה וחלילה אין הכוונה אליו, אין זה אלא יהודי העורך 'התבודדות', והוא זועק ליצרו כפי שכינהו חז"ל 'אם פגע בכ מנוול זה' - שיצא מעמו ויניחהו לעבוד את אביו שבשמים... אך עדיין לא נתיישרה דעתו של הרה"ק, באמרו, מכל מקום, סיבב הקב"ה שצעקות אלה יגיעו לאזני דייקא בשעה שנכנסתי הנה. אין זה אלא מכיוון שנכנסתי ברוממות הרוח על שהבאתי מתנה חשובה לתנא הקדוש. ורצונו של מקום וצדיקיו שיבואו הנה בלב נשבר... לא נחה דעתו של הרה"ק עד שיצא והתיישב בדעתו בענוותנותו הקדושה בחשבון נפש מר וחזר בלב נשבר, ואז כבר לא נשמעו הזעקות הקודמות... הגם שאין לנו כל השגה בצדיק קדוש זה ובקצות דרכיו, מכל מקום יש לנו ללמוד דרכי הענווה הטהורה.

לד. עוד למדנו מעניין ההכנעה בענייני מלאכת המשכן, דכתיב (כה יח) 'ועשית שנים כרובים זהב', וברש"י, 'דמות פרצוף תינוק להם'. וביאר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע (תרומה תשי"א ד"ה כפורת ובשאר מקומות) שבא לרמז שגם מי שהוא 'גבוה' ונעלה בהשגתו כעין הכרובים שהיו על הארון עדיין עליו להכניע את עצמו מתוך הידיעה שאינו אלא 'תינוק', וכמו שכתב רש"י (תהילים קלא א) 'הנני עליך כמי שאין לו ידים ורגלים כגולם מוטל לנגדך'.

וכך אמר אביו הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע שיש ללמוד כן מצורת המנורה שהיו בה שבעה קנים, כאשר שלושה קנים יוצאים מצד אחד זה למעלה מזה ושלושה מהצד השני, וככל שהנר היה גדול מחברו כך היה מרוחק מהנר האמצעי, ולעומת זאת הקנה הקטן ביותר הוא נמצא בסמיכות לנר האמצעי, וכידוע שעיקר המנורה היא הנר האמצעי וכדכתיב (במדבר ח ב) 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות', ללמדך שכל ה'קטן' הוא קרב יותר להשראת השכינה.

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת פקודי תשפ"ב

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: agedank@gmail.com

אלה פקודי בני ישראל (לח, א)

בספר אור החיים הק' כתב וז"ל: אומרו אלה לפסול כל מנינים שבעולם, כי כל מה שימנה אדם מקניינים המדומים אין מניינו מנין. ושמו מורה עליו - מה אתה מונה? אבל מנין זה עומד לעולם. והטעם: להיותו מנין המשכן המופלא אשר שכן שם אלוקי עולם עכ"ל.

החפץ חיים זצוק"ל היה אומר: אנשים רגילים לומר - כי כל הטפשים הם חכמים לעצמם. ואני אומר להיפך - כל החכמים הם טפשים לעצמם, כי האדם עמל ויגע כל ימי חייו לאסוף הון ולבנות בתים וכדומה, ע"ז נותן כל זמנו ומרצו, אבל זה לא לעצמו. ועזבו לאחרים חילם" "כי לא במותו יקח הכל" ולדאוג לעצמו אין לו שכל - כי הרי אין מלוין לאדם לא כסף וזהב אלא תורה ומצוות ומעשים טובים בלבד עכ"ד.

אמרת בדרך צחות: כתוב בפ' תשא - הקב"ה אמר למשה "פסל לך" ואמרו חז"ל: הפסולת שלך, מהפסולת נתעשר משה. לכאורה קשה - אם הקב"ה רצה להעשיר את משה לא היה לו ממקום אחר להעשיר אותו אלא מהלוחות? ועוד מהו המיוחד שבלשון פסל לך?

אלא, הקב"ה רצה ללמד לנו כי בשביל להיות עשיר לא צריך לעזוב את התורה, עם התורה יכול להיות עשיר, רק דבר אחד צריך האדם לדעת: שעשירות היא רק פסולת - והעיקר היא התורה. ולא לעשות מהעיקר פסולת ומהפסולת עיקר.

(דרכי מוסר)

ויתנו את הפעמונים בתוך הרמונים וגו' (שמות לט, כה).

מזה מסתייעי הרמב"ן לפרש שהי' הפעמוני' בתוך הרמונים ממש לא כפירש"י שהי' בין הרמונים אמנם מקרא שלאחריו מסייע לפירש"י דאמר פעמן ורמן פעמן ורמן, ולולי דמסתפינא הייתי אומר או"א דא"ח כי הי' פעמן בלא רמון ואח"כ רמון ופעמן בתוכו ואח"כ פעמן בלא רמון ואח"כ רמון ופעמן בתוכו וכן הי' על שולי המעיל סביב סביב והרמז עפ"י דאחז"ל [ערכין ט"ז]. שמכפר על לה"ר, ונ"ל דלא דוקא המדבר רע על חברו אלא גם המדבר טוב על עצמו ומתפאר כך וכך עשיתי מע"ט היינו ממש כמו לה"ר על חברו ומי לנו גדול מנחמ"י נענש על אמרו זכרה לי אלהי לטובה [סנהדרין צ"ג ע"ב] ומכ"ש מי שאינו מתכוון אלא רק להתפאר, ע"כ הפעמוני' מכפרי' על לה"ר ורמונים עם פעמונים בתוכו מכפרי' על מלאי' מצות כרמון ומשמיעי' קול בחוצות. ועד"ז אמרתי רמז בפסוק פזר נתן לאבינוי' צדקתו עומדת לעד [תהלים קי"ב] פי' כי בנתינת צדקה ישובח גם זה האיש המפאר עצמו שאפי' לנסות הקב"ה הותר [תעני' ט']. מכ"ש לפאר עצמו בזה וזהו פזר נתן לאבינוי' פז"ר ר"ת פ'עמון ז"ה ר'מון פי' שמשמיע קול בנתינתו לאבינוי' מ"מ צדקתו עומדת לעד.

(חתם סופר)

כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו (מ, לח)

האש שבערה מעל המשכן היתה מעליו גם ביום ולא רק בלילה - מסביר המהרי"ל מוואלקאווישק - אלא שביום לא ראו אותה מפאת הענן שכיסה על המשכן ועל האש.

מכאן עלינו ללמוד, שאש ההתלהבות בעבודת ה' אינה צריכה להיראות כלפי חוץ, אלא להיות כמכוסה ולבעור בתוך הלב פנימה.

על פי זה מבאר רבי סעדיה גאון את הפסוק בשיר השירים (ב' יד) "יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני את קולך" - כאשר "יונתי בחגוי הסלע" והאדם חבוי "בסתר המדרגה", מבקש הקב"ה "הראיני את מראיך השמיעיני את קולך", שכן אוהב דוקא את עבודת ה' הנעשית בסתר, הרחק מעין רואים.

(ומתוק האור)

בספר 'מילין חדתי' מביא לבאר ברעיון זה את מה שאנו אומרים: "בפי ישרים תתרום ובשפתי צדיקים תתברך ובלשון חסידים תתקדש ובקרב קדושים תתהלל". טעם השינוי לשון הוא לפי מדרגתם: "בפי ישרים" - הישרים המה מתפללים ומשבחים בפה, שנראה כלפי חוץ באופן גלוי לעין כל ולשמע כל אוזן, ומעליהם הצדיקים "בשפתי צדיקים" - בהצנע לכת

ומשבחים רק בשפתיים. "ובלשון חסידים" - החסידים יותר צנועים ומשבחים ומהללים רק בלשון, "ובקרב קדושים" - הקדושים שהמה במדרגה גבוהה ויותר בהצנע לכת המה רק בקרב. כמו שכתוב (הושע יא) 'בקרבך קדוש'. (מילין חדתי)

ככל אשר צוה ה' את משה (לט, לב)

כשהספיד מרן החפץ חיים את חתנו רבי צבי הירש לוינסון הביא את הפסוק הזה ושאל לכאורה ראוי היה להיכתב כאשר צוה ה' 'אותו', שכן בו דיבר הכתוב, אלא אצל משה רבינו לא היה קיים "אני", וממילא לא היה קיים גם "הוא", אלא שמצוי איזה יהודי בשם משה, שעשה כל מה שצוה ה' את משה זה...

(מובא בדרך שיחה)

אלה פקודי המשכן משכן העדת (לח, כא)

מובא במדרש (שמות רבה נא, ו): "ולמה עשה עמהם חשבון? הקב"ה יתברך שמו מאמינו, שנאמר (במדבר יב) 'לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא', ולמה אמר להם משה בואו ונעסוק במשכן ונחשב לפניכם? - אלא ששמע משה ליצני ישראל מדברים אחריו... ומה היו אומרים? רבי חמא אמר, היו אומרים: 'חמי קדל דבריה דעמרם', וחברו אומר לו: 'אדם ששלט על מלאכת המשכן אין אתה מבקש שיהא עשיר?'! כששמע משה כך אמר להם: חייכם, נגמור המשכן אתן לכם כשבון, הוי 'אלה פקודי המשכן'."

הנה נתבונן על מי מדברים כאן. מחד גיסא עומד משה רבנו, שהקב"ה המעידי עליו "בכל ביתי נאמן הוא", ומאידיך גיסא עומדים חבורת ליצנים, אפיקורסים, שפלים שבשפלים, שמתלוצצים על הגינותו של משה... וגם כלפיהם רוצה משה רבנו לקיים" והייתם נקיים", והוא מגיש להם חשבון על כל ההוצאות וההכנסות של מלאכת המשכן.

הוא מתחיל ומפרט: "כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש ויהי זהבה תנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלשים שקל בשקל הקדש". זה הזהב שנכנס. להיכן הלך כל הזהב הזה? משה רבנו לא מפרט! לא מוזכר בפסוקים מה נעשה עם הזהב.

לכאורה קשה, הרי כל מטרתו של משה רבנו היתה להגיש חשבון. וכי זה נקרא חשבון? לפרט הכנסות מבלי לפרט הוצאות?!

השאלה מתחזקת לנוכח העובדה שלגבי ככרות הכסף משה כן מפרט את ההכנסות מחד גיסא, ולאן הכסף הזה הלך מאידך גיסא. מחד הוא אומר: "וכסף פקודי העדה מאה ככר ואלף ושבע מאות חמשה ושבעים שקל בשקל הקדש", ומיד הוא מוסיף ומפרט למה שמש הכסף: "ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת. מאת אדנים למאת הככר, ככר לאדן. ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויים לעמודים".

גם לגבי הנחושת מפרט משה: "ונחשת התנופה שבעים ככר ואלפים וארבע מאות שקל", ומיד אחר כך "ויעש בה את אדני פתח אהל מועד ואת מזבח הנחשת וכו'".

מדוע אפוא לא מפרש משה מה עשו עם הזהב?

שמעתי ווארט טוב מאוד ליושב השאלה:

מי בקש פרוט? - ליצני הדור. ליצני הדור לא תורמים זהב, וכיון שלא תרמו זהב - אין צורך לתת להם פרוט עליו, ואילו אלו שכן נתנו זהב - לא נצרכו כלל לפרוט כלשהו! הם נתנו את הזהב עם "לב זהב" ולא התענינו כלל מה נעשה בו!

הליצנים יקבלו פרוט מדויק על מה שהם נתנו, על הכסף ועל הנחושת, אבל לא על הזהב שלא נתנו...

(יחי ראובן)

מאוצרות המגידים

אלה פקודי המשכן משכן העדות.

הנה אמרו חז"ל [תנחומא פ' משפטים] 'כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים', וא"כ מה שייך כאן לפסול את הראשונים?

עד היום הזה בקריאת ד' פרשיות] ובזריזות כזאת בנו את הכל, עד שבשני בקרים היתה כל הדבה מוכנה, שנאמר 'נדבה בבוקר בבוקר', איך עצר אותם השי"ת לכבוד יום הולדת של יצחק, הרי החת"ס לא אחז מלעשות חגיגה ביום הולדת. והרי הקב"ה יודע שהיה ליצינים שיצחקו על משה רבינו וכלל הקמת המשכן, וא"כ מדוע ניסה אותם הקב"ה בניסיון כזה?

ותירץ רבי חיים יסוד נפלא, כי הנה כל יהודי בונה בלבו משכן ה', בלבבי משכן אבנה, הנשמה יורדת מעולם העליון ונכנסת לתוך גוף גשמי, ומשתוקקת מאד לבנות משכן לה' כאן בעוה"ז, והאדם משתדל כמה וכמה השתדלויות לבנות משכן לה'. הן ברוחניות, והן מי שמהפך גשמיות לרוחניות. אדם לוקח על עצמו להשתדל למסור נפשו לבנין הקדושה שבנפשו.

אלא שדרך האדם שכשאינו רואה הצלחה במעשיו, נופלים כל התשוקות וההתלהבויות שהיו לו קודם לכן, מכיון שאינו רואה פירות במעשיו, הרי הוא עוזב ויוצא. יש לך אחד שמתחיל להתייגע בתורה, או לטורח את לבו ומחשבתו, או להתפלל בכונה, או לזכות ליראת ה' בכל מעשיו וכדו', אך לאחר תקופה קצרה שהוא משתדל ואינו רואה פירות במעשיו, שוב אינו משתדל יותר, כי מתייאש ואומר שזו העבודה אינו שייך לי. וסימן הוא שלא אמר 'נעשה ונשמע' בשלימות.

כמ"ש השלה"ק 'כי בושש משה' אע"פ שאמרו נעשה לפני נשמע, היתה קבוצה אחת שנבהלו ממה שמושה בושש לרדת, 'כי זה משה האיש' היינו ההצלחה שאנו ממתנינים ומצפים שתבא לנו, לא ידענו מה היה לו', ההצלחה התעכבה מלבא. לכן הלכו לחפש סיפוקים אחרים בעולם, בזמנם זה היה עגל ומחולות, היום זה סמארטשקע, כיון שאין לו סבלנות להמתין להצלחה, הרי הוא עוזב ומחפש דברים אחרים, ואע"פ שהוא צעק נעשה קודם לנשמע, הרי זה לא היה באמת מהפנימיות שלך, שהרי בשעת נסיון ברכת לחפש לך בורות נשברים אשר לא יכילו המים.

כדי לתקן את ה'נעשה ונשמע' ציוה הקב"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, שע"ז יתעורר בנו תשוקה וכיסופין, ממש שיר השירים אשר לשלמה, ותיכף שהיכינו כל מעשי המשכן, לא שאלו את משה רבינו רק רצו להרים את הקרשים, והם לא עמדו ונפלו תיכף, גם בצלאל ואהליהב ניסו להקים את המשכן, ושוב לא יפלו, תיכף הם חוששים שלא עשו כראוי, כמו שאדם נבהל לחשוב על נפשו אולי לא למדתי כראוי וכדו', ויחפש כל מיני ריעותנות, אך משה רבינו אומר להם, חס ושלום לחשוב כך, אתם עשיתם הכל כאשר ציוה ה', תמתינו תשעים יום, ליום הולדת של יצחק, א' ניסן. והיו ליצינים שהיו מהרהרים, וכתבו בוואטסאפ שלהם, שזה לא אמיתי, התשוקות לא עזרו כלום. אך רוב עם ישראל המתינו זמן רב, שזה היה נדמה להם לנצח נצחים, עד א' ניסן. וזה בא לתקן את ה'כי בא שש' שלא המתינו.

וכך אצלינו בפרטיות, הקב"ה השביע כל אחד מאיתנו, תהא צדיק ואל תהיה רשע, בלבבך משכן תבנה. והנה האדם יורד לעוה"ז לומד ועושה רצון ה', ולא רואה גילויים, רק חושך, אין שום השראת השכינה, כך בגיל ארבעים חמישים ששים, מגשש באפלה, ברזא דטאפטע ית וואנטע, כי מנסה ה' אליכם אתכם. כמ"ש הבעש"ט ומובא בדגמ"א ב' כי תבא וב' נציבים. וזה מה שכתוב במדרש לגבי בנין משכן הכללי, וכן לגבי המשכן הפרטי, כל מה שאדם רוצה להקים בנפשו מוסד של תורה וחסד, והנה המלאכה נמשכת הרבה יותר זמן ממה שעלה על דעתו, והקב"ה בודק ומבחין אותו אם הוא יעזוב באמצע העבודה ויתייאש, או שימתין בסבלנות, כי סוף השראת השכינה לבא, אשרי המחכה ויגיע.

וכתב התפארת שלמה שזהו הסיבה שאנו מצפים כ"כ הרבה זמן למשיח צדקנו, לבדוק אם אנו לא מאבדים את הסבלנות, כי בדרך הטבע היינו מתייאשים לפני אלף שנה, והקב"ה מנסה אותנו אלף תשע מאות ושלושים וארבע שנים, להשתוקק לאותו דבר מאות שנים, הישמח משה, החפץ חיים, ישבו בהשתוקקות וגעגועים, ממש כלתה נפשם, ואנו עדיין יושבים ומשתוקקים, הקב"ה יושב ומצפה לראות אם אנו עדיין לא מתייאשים. ואזי יאמר 'ביום הראשון באחד לחודש הראשון בשנת תשע"ו תקים את המקדש השלישי'.

זהו המזמור 'מזמור שיר ליום השבת' לא לאותם ג' החדשים, אלא לקראת אלו העניינים בכלל ובפרט, כשאנו מקבלים שבת קודש, ומשה רבינו מחזיר לנו בקבלת שבת את הכתרים של נעשה קודם לנשמע, כמ"ש החי' הרי"ם. לזאת אומרים את היסוד הזה כאן ועכשיו, הרי עבדת את השי"ת במסירות נפש כל השבוע, היית בטוח שתזכה להרגיש טעם מתיקות השבת, והנה לא דובים ולא יער, ואתה מתבטל ואומר 'מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך', יש לו ית' מחשבות עמוקות מאד, מתי תזכה להשראת השכינה ולטעום טעם שבת, ומתי לא.

וכמ"ש בספה"ק שערי קדושה למהרח"ו בשער הראשון ושער השני הוא מלמד איך יכול האדם לעבוד את ה' בזה העולם במצוות ומעשים טובים ומדות טובות, והתכלית של שער א' וב' הוא השער השלישי שנקרא 'שער השגת רוח הקודש'. בין השער הראשון והשני לבין השער השלישי יכולים

וביאר המאור ושמש שתכלית עבודת המשכן היה שהיה מקום השראת השכינה בזה העולם, ולזה היו צריכים להכין להביא את התרומה בנדבת הלב, וכל אחד היה לו התלהבות גדולה בנדבת המשכן. אלא שלאחר שהביאו את הנדבה נאמר 'מריבים העם מדי העבודה למלאכה', ונשאר מנדבת לבם יותר ממה שהוצרך להשראת השכינה במשכן, וממילא נשאר מזאת ההארה שבכל שנה כשלומדים אלו הפרשיות נכנס בלבו של אדם, שיירי נדבת הלב. וכן משמע מכמה מדרשים, שאמר משה להקב"ה הנה הותירו בתרומתם, מה נעשה בנותר, ואמר לו הקב"ה לך עשה בהם משכן לעדות.

ופי' המאור ושמש שמוטר הקדושה נכנס בתוה"ק, 'עדות ה' נאמנה מחכימת פתי', וכשעוסקים באלו הפרשיות נתעורר נדבת הלב שבאותה שנה. והוסיף המאור ושמש הרי בשנה הקודמת כבר גם קראנו באלו הפרשיות, האם זכינו להשראת השכינה בכל מעשיו דיבורינו ומחשבותינו? לזאת צריך לומר 'אלה', אלה פוסל את הראשונים, כפי הנראה לא קבלנו כראוי אלו הפרשיות בשנה קודמת, ובשנה זאת ניכנס ללמוד את הפרשיות עם הכנה אמיתית לקבל השראת השכינה במעשיו דיבורינו ומחשבותינו, ועי"ז בלבבנו משכן נבנה. ובפרט בשבת חזק חזק ונתחזק.

ראיתי לזה הוספה נפלאה מהמשגיח רבי חיים זייצ'יק, ע"פ דברי המדרש: 'כיון שגמרו מלאכת המשכן היו יושבים ומצפים, ולא ידעו מה לעשות, הלכו עושי המלאכה אצל חכמי לב, ואמרו להם מה אתם יושבים ומצפים, העמידו את המשכן ותשרה שכינה בינותינו, היו מבקשים להעמידו, והיה נופל, מיד הלכו אצל בצלאל ואהליהב אמרו להם שמא על ידכם ראוי לעמוד, מיד התחילו להעמידם, ונפלו ולא יכולו, כיון שלא היו יכולים להעמידו, נכנסו כל ישראל אצל משה, אמרו לו, רבינו משה כל מה שאמרת לנו עשינו, כל מה שאמרת ליתן נתננו, הרי כל המלאכה לפניך, מדוע אין אנו יכולים להעמידו, שמא חיסרנו איזה דבר, ראה הכל לפניך. בא משה והיו מראים להם כל דבר ודבר, שנאמר ויביאו את המשכן אל משה, מיד וירא משה את כל המלאכה, והנה עשו אותה כאשר ציוה ה' את משה כן עשו, אמרו לו, כך וכך אמרת לנו לעשות, למה אינו עומד? בצלאל ניסה, חכמי לב ניסו, ולא יכלו להעמידו, והיה משה רבינו מיצר על הדבר, מיד וידבר ה' אל משה, ביום החודש הראשון באחד לחודש תקים את משכן אהל מועד. ולמה לא אעמידנו מיד, אמר לו הקב"ה שהוא ממתין ליום שנוולד בו יצחק ביום א' ניסן'.

מתחילה לא סיפר להם הקב"ה שיש להמתין לאיזה זמן, רק לאחר שהשתדלו כמה וכמה פעמים, גילה הקב"ה למשה שיש זמן קצוב לכך.

לא שצריך להמתין לאיזה זמן מסוים, אלא לאחר שהאדם ניסה והשתדל והשתדל ולא ידע מה חסרון יש במעשיו, עד שגם משה רבינו בעצמו אינו יודע מה הסיבה לכך, עד שאמר הקב"ה בעצמו שיש זמן חנוכת הבית ביום א' ניסן. וכששואל משה רבינו מה' ולמה לא אעמידנו מיד', אומר לו הקב"ה 'לך אני אומר' כיון שביום ראש חודש ניסן הוא יום הולדת של יצחק אבינו, אני מבקש לערב שמחה בשמחה, להקים את המשכן ביום שנוולד בו יצחק. משה רבינו לא אמר את התשובה לבני ישראל, רק דחה אותם ואמר שאין מקימים את המשכן לעת עתה. ולא גילה להם הסיבה.

והיו ליציני הדור מרננים - אלו הם הליצינים העומדים בכל דור ודור, וכן בדורנו הם עדיין עומדים ומתלוצצים - ואומרים הנה נגמר מלאכת המשכן ועדיין אין מקימים אותו, ולא היו יודעים מחשבתו של הקב"ה, ואמרו כמו שאין בצלאל יכול, גם משה אינו יכול.

כי באמת בדרך הטבע קשה מאד להבין איך בנין כזה יעמוד, על אדנים של כסף טהור, ויריעות כבדים כאלה על קרשים וכל זה יעמוד על אדני כסף טהור. אמרו הליצינים מסתמא אין הבנין הזה יכול לעמוד על עמודו. כל המקוואות והקאווע שטיבלאך והווסטאפים היו מלאים ג' חדשים בדברי ליצנות ורינון על משה רבינו.

על זה אמר דוד המלך את הפרק של משה רבינו 'מזמור שיר ליום השבת' ר"ת למש"ה. וכך אמר, 'כי שמחתי ה' בפעליך במעשי ידיך ארנן', כל זה היה בחנוכה כשנשלמה מלאכת המשכן, אך 'מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך' שלא הרשית לנו להקימו מיד, אמרת לנו להמתין ג' חדשים. 'איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת', אינם מבינים סודות התורה מדוע הקב"ה מעכב את הקמת המשכן. אך אנו כשרי בני ישראל אומרים יחד עם משה רבינו 'צדיק כתמר יפרח' זהו יצחק אבינו שנוולד ביום א' ניסן, בו ביום יקום המשכן. כך כתוב במדרש תנחומא פרשת פקודי.

והקשה רבי חיים זייצ'יק מה שייך יום לידתו של יצחק להקמת המשכן, מה רע ביארצייט של הרה"ק מגארליץ ז"ע, או יום לידתו של הערוך לנר, ומה לא טוב ביום הולדת של משה רבינו ז' אדר, כמה שבועות לפני א' ניסן. איך חיפש הקב"ה בלוח איזה יומא דפגרא מחנוכה עד ניסן ולא מצא רק יום הולדת של יצחק ביום א' ניסן?

ועוד צ"ע הרי בוחן לבבות ה', לאחר שנפלו בעבירה מאוסה כזאת, ולבם כוסף ומשתוקק לשוב בתשובה שלימה על חטאם, והנה בנו בכל כחותם ונדבת לבם הוז, את המשכן. [וכמ"ש המאור ושמש שנדבת הלב נשאר בנו

לעבור שמונים שנה ועדיין לא ישיג כלום, אדם עושה את שלו, ויושב ומצפה 'מתי תבא לידי'. אם הוא בורח כשוראה שאין האור מגיע, אזי הוא 'איש בער ולא ידע', כי הקב"ה עמקו מחשבותיו מתי יזכה זה האדם ליום הולדתו של נפשו, בעת שיעלה הרצון מאת הבורא יתברך.

(הגרמ"י רייזמן)

"בהעלות הענן"

הפרשיות אחרונות בספר שמות עוסקות במשכן ובכליו: תרומה ותצוה, ויקהל ופקודי. כי זה עיקר, וזו הפסגה. וכמו שכתב הרמב"ן בהקדמתו לספר שמות, שספר בראשית הוא ספר היצירה, הן יצירת העולם והן יצירת האומה, וספר שמות הוא ספר הגלות והגאולה. והגאולה לא הסתיימה ביציאת מצרים, כי עדיין היו גולים במדבר, בארץ לא להם. גם לא בכניסתם לארץ והתיישבותם בה. הגאולה התממשה בקבלת התורה ועשיית המשכן, "כששב הקדוש ברוך הוא והשרה שכינתו ביניהם אז שבו אל מעלת אבותם שהיה סוד אלוה עלי אהליהם והם הם המרכבה [לשכינה] (בראשית רבה מז, ח) ואז נחשבו גאולים. ולכן נשלם הספר הזה בהשלימו ענין המשכן, ובהיות כבוד ה' מלא אותו תמיד".

נפלאים הדברים.

אבל לאורם, נשאלת שאלה.

הואיל וספר שמות הוא ספר הגלות והגאולה, והגאולה הושלמה בהשראת השכינה התמידית במשכן, שסמלה הענן, היה הספר אמור להסתיים בפסוקים: "ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן. כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם" (שמות מ, לה-לח). ברם, מדוע נוספו עד שני פסוקים באמצע: "ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם, ואם לא יעלה הענן ולא יסעו עד יום העלאתו" (שם, לו-לז). זאת יש להשמיע בפרשת המסעות (במדבר ט). כאן המקום לומר שהענן שכן על המשכן, ותו לא.

והתשובה יסודית, ומחייבת כל כך!

בגמרא (שבת לא ע"ב) אמרו, שמלאכת סותר בשבת, היא כשותר על מנת לבנות במקומו (וברמב"ם הלכות שבת פ"א ה"א). ושאלו, שהרי מלאכות השבת נלמדות ממלאכות המשכן, ובמשכן סותרו בצאתם למסע כדי לבנותו שלא במקומו, בחניה הבאה. ותרצו: כיון דכתיב "על פי ה' [יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנן] (מבדבר ט, יח), כסותר על מנת לבנות במקומו דמי. ובאורו, שמקומם היה היכן שרצון ה' שיהיו. ובכל מסעיהם לא היה להם אלא מקום אחד, המקום בו ה' רוצה שיחנו, מה לי הכא מה לי התם.

ומעתה, זו התשובה לשאלה. אימתי נחשבו לגאולים, לא כשיצאו ממצרים, שעדיין היו במדבר בארץ לא להם, כדברי הרמב"ן. וגם לא כשנכנסו לארץ ישראל, שהרי גם ממנה גלו. הם נחשבו גאולים כשהשכינה שרתה ביניהם ומקומם הוא היכן שהשכינה, אחריה לכו ובעקבותיה יחנו!

ומה זה אומר לנו –

שאין לנו אלא רצון ה'. אין אנו מתפעלים את רצוננו, אין אנו הולכים אחר דעתנו. נושאים אנו עין אל הענן, שומעים לדעת תורה, וחוקרים מה אומרת ההלכה. רק לאורם נוסעים וחונים, רק לפיהם פועלים. ואז אכן גאולים, ובסיעתא דשמיא מצליחים.

ונספר –

בבריסק התלקחה מלחמת בחירות לועד הקהילה. מצד אחד נצבה רשימת היראים, שמעמדיה זכו לגבוי של הרב, מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל. מהצד האחר, מסטרא האחרת, רשימת פורקי העול שבקשו לבטל השגחת הרב על השחיטה ולבטל את הפנית תקציבי הקהילה, בין השאר, לתמיכת בחינוך התורני ובתחזוקת מקוה הטהרה. המערכה התנהלה בעיקרה באמצעות מודעות רחוב, פשקווילים, שהודבקו בעיקר על קירות בתי הכנסת, מקום כינוסם של היהודים, וכל צד ניסה למשוך אהדתם של ההמונים, פשוטי העם, שבהצבעתם יקבע צביון הקהילה. שני הצדדים הדיפסו מודעותיהם בבית הדפוס היחיד בעיר. הלה היה המרויח היחיד מהתלהטות הרוחות, מהכרוזים וכוזי הגד. בגדר חובת ההשתדלות העביר המדפיס כל כרוז שהוזמן לצד שכנגד, שיכין תגובה הולמת ויגביר את גובה הלהבות.

הבחירות היו אמורות להתקיים במוצאי שבת. ביום חמישי ישבו הנציגים החרדיים בבית הרב, לסיכום המערכה. ספרו על ההשמצות וההכפשות נגדם על מערכת השקרים והעלילות שנוקמה ועל ההסתה הפרועה כאילו נציגי החרדים מתעלמים ממצוקות ההמונים העמלים ואינם דואגים לרווחתם ואת כל התקציב מפנים הם לעניני דת, בעוד שהרב דאג כל כך לכל יהודי והיה קשוב לכל מצוקה. כמה צדקה חולקה, כמה עזרה ומתן בסתר. ולהפך, הלא

בשעת לילה מאוחרת נמסרה המודעה לבית הדפוס.

שעה לאחר מכן, נמסר העתק למפלגה היריבה.

איזו סערה עוררה! דוקא משום שכל מילה בה אמת, דוקא משום שהרשימה כל כך בטיעוניה. החליטו שההגנה הטובה היא ההתקפה. הגיבו על סעיף אחר סעיף בלשון בוטה, בנאצות והשתלחויות. פגעו בנציגים אישית, ולא פסחו אף על הרב. פנו אל הרבדים האפלים ביותר שבנפש האדם, באשמורת הבוקר מסרו את מודעתם לבית הדפוס.

והדפוס, באותם ימים, נסדר באותיות עופרת יצוקה. אות אחר אות שובצה במלקחיים. בעבודת כפיים איטית ומיגעית. ככל שהתארך הנוסח, התאחרה העבודה. ועכשיו, שהיה עליו לסדר ולהדפיס שתי מודעות מרובות מלל, ארך הדבר שעות ארוכות. הכלל, בשעות אחר הצהריים של ערב שבת נמסרו המודעות למזמינים, שמיהרו איתן אל הרב מבריסק. הציגו בפניו מודעה לדוגמה.

"היכן כולן", שאל.

מדוע צריך את כולן, כדי לאשר די במודעה אחת. אבל דברו היה לחוק.

שטחו על השולחן את ערמת המודעות.

גחן וקרא בתשומת לב, שורה אחר שורה. סיים, והביע שביעות רצונו: "זעייער גוט! טוב מאד!"

פני העסקנים זרחו.

גחן שוב, ואסף את ערמת המודעות. פנה עמה אל החדר הפנימי, ויצא אליהם בידיים ריקות.

נדמהו. מה זאת?

הסביר: "המודעות נפלאות, מתומצתות ובהירות, משכנעות בעליל. אבל השעה מאוחרת. וכשתשלחו נערים משולהבים להדביק על כתלי הכנסת עלולים הם לגלוש מבלי משים מעבר לשקיעת החמה ולהכנס לספק חלול שבת. לכן החלטתי לגנוז!"

"אבל בלעדן, נפסיד את המערכה!" קוננו העסקנים.

השיבם הרב: "הכתוב אומר: סוס מוכן ליום מלחמה, ולה' התשועה (משלי כא, לא). כלומר, התוצאה ממרום, אלא שעלינו מוטלת חובת ההשתדלות. ואם כרוכה היא בספק איסור, לא זו ההשתדלות אודותיה נצטוונו!"

הציע אחד: "ניתן לגוי להדביק את המודעות. כדאי הוא בעל ה"עיטור" לסמוך עליו, להתיר אמירה לנכרי לצורך מצוה דרבים" (באורח חיים רעו ס"ק כה).

אבל הרב מבריסק היה כצור חלמיש, והפרנסים יצאו מלפניו בידיים ריקות, תרתי משמע. בתחושה שהמערכה אבודה. שהרי למשכילים ולחילונים אין כאלו עכבות, והם יכבשו את הזירה.

ואכן, חששם התאמת. כתלי בתי הכנסת השחירו ממודעות הענק של החילוניים, שהשיבו בשצף קצף להאשמות החרדים. אותן האשמות שלא פורסמו, כיון שהרב גזי את המודעות שהוכנו. המוני היהודים שעלו לקבל את השבת עצרו וקראו את המודעות המתלהמות, את הביטויים הפוגעים והגדופים הזולים ולא הבינו על מה יצא הקצף, מדוע לתקוף כך ולהשמיץ בפראות, הניסוח הזול והירוד, ההשתלחות הפרועה חסרת הרסן, קוממה –

אילו היו המודעות מודבקות, היו קוראים אותן מערכה מול מערכה, ומבינים שאין זו אלא תגובה, גם אם חסרת טעם ורמה. אבל עתה, נתפסה ההשתלחות התקפה מרושעת וזדונית, פוגעת ומקוממת, והיתה לשיחת היום. כמחאה נגדה, הצביעו המוני יהודי בריסק ברוב גורף בעד רשימת היראים המותקפת, שזכתה ברוב עצום.

"וראים אתם", אמר הרב מבריסק, "אין מרויחים מעברה, ולה' התשועה!"

הרב מבריסק על פי ה' נסע ועל פי ה' חנה, על פי ה' פעל ועל פי ה' נמנע מפעולה – וזכה! כמה מחייבים הדברים כל אדם ואדם!

(והגדת)



"אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה..." (לח, כא).

אפילו תפילה אחת לא היתה יכולה להיאמר שלא בכוונה. הטהרה שביצירה חייבת לתת את אותותיה בקדושה שתשרה במקום.

מאליו מובן שדברים שהם נכונים בקשר לבניין כל מקדש מעט, נכונים פי כמה ביחס למשכן, שכל שלבי עשייתו התבצעו בידי גדולי קדושי ישראל, ובמחשבות קודש שלא היה בהן שמץ זרות.

בהתאם לכך אמנם זכו ישראל שהמשכן יצא לא רק כלול בהדרו, אלא ששרתה בו השכינה בצורה גלויה, וגם בסופו לא נפל בידיים זרות. עמדו ליצירה זו זכות וקדושת יוצריה וזכות מעשיהם, שהתבצעו במירב השלימות (עפ"י "מראש צורים" ח"ב).

מדוע דחה הגר"א הצעה להקמת ישיבה?

בספר "אבי הישיבות" מובא מעשה נפלא: שעה שביקש הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, לייסד הישיבה בעירו, וכבר נמלך ושקל את כל צדדי הרעיון והשלכותיו, פנה כהרגלו לשאול בעצת האורים-ותומים, אצל הכהן הגדול שבימיו, מורו ורבו, הגאון רבי אליהו מוילנא.

הוא פרס בפניו את פרטי השאלה, מנה והזכיר את נקודות התורפה של הדור, עניינים ידועים בעיקרם, שכבר התריעו עליהם בפומבי, וכתשובה ופתרון הציע להם את הקמת הישיבה. צורך השעה מחייב את ייסוד הישיבה, סבר רבי חיים, שכן זו תהווה תריס בפני הרוחות החדשות, ותעמיד דורות של מנהיגים ממשיכי מורשת. הוא דיבר בהתלהבות ובהתפעלות על סגולת הרעיון ומעלותיו, וציפה לתשובתו, הוראתו, האם להקים את הישיבה אם לאו.

אך הנה נכונה לו הפתעה. רבו המובהק, שכל שאלה גדולה וקטנה בסוגיות הכבדות והחמורות ביותר הכריע על-אתר, כמעט בטרם שסיים את שאלתו, נשאר הפעם שקוע בשתיקתו ולא הגיב. רבי חיים הבין אל-נכון כי לא היתה זו שתיקה כהודאה, ושב על עקבותיו, אל ה'שב ואל תעשה'.

עברו ימים, חלפו חודשים, אך הרעיון הנאצל שכל-כך כבש את ליבו, לא חלף ולא נגזר. אדרבה, ככל שרבי חיים הפך בו והפך בו יותר השתכנע כי הכל בו. מצוקות השעה לא נעלמו בכדי, ונפשו הסוערת לא שקטנה באחת. הגיע היום, יש אומרים כעבור שלוש שנים, ורבי חיים שוב עומד אצל רבו, מבקש אישור לתוכניתו החדשנית. כבפעם הראשונה כך גם בפעם הזאת, עוד הוסיף להטעים, ולהביר, וכמה מעלות טובות ונכבדות מנה לזכותה רעיון שהגה.

והגר"א הסכים...

מובן שרבי חיים לא הופתע מן התשובה, שאלמלא ציפה וקיווה לה לא שב וניסה את ההצעה באוזניו, ובכל זאת תשובת הגר"א לא הניחה את דעתו. - מעיקרא מאי קסבר והשתא מאי קסבר - אזר הגר"ח עוז ושאל כמתמיה. ממה נפשך, אם גוף הרעיון פתרון טוב הוא, מדוע נפסל בראשונה, ואם פסול היה מעיקרו, הכיצד הוכשר איפוא באחרונה?

"רעיון נעלה ונשגב ככל שהיה" - - בהביר לו הגר"א את השקפתו, תשובתו - "אם יתערב בו שמץ של מחשבה זרה עלול הוא לכישלון מראשיתו. כאשר באים לייסד מקום תורה וחסר בכוונת ה'לשמה' - כמו-כן יחסר ויגרע גם בהצלחת המקום. בביאתך הראשונה גילית מחשבותיך בהתפעלות ובהתלהבות יתירה. חששתי שמא נגיעה כל-שהיא מקנת אי-שם בליבך, ופוגעת בכוונת הלשם שמים, ולא יכולתי להסכים. מה שאין כן עתה, שבאת והרצת דבריך בניחותא וביישוב הדעת, כעומד מן הצד, הכרתי בך שלשם-שמים בלבד נתכוונת. מעתה לא אך מעשיך רצויים כי גם כוונתך רצויה, לפיכך נדון העניין להצלחה".

כנסיה לשם שמים - סופה להתקיים

"רבי יוחנן הסנדלר אומר: כל כנסיה שהיא לשם-שמים - סופה להתקיים; ושאניה לשם-שמים - אין סופה להתקיים" (אבות ד, יא).

מה חידש לנו ר' יוחנן הסנדלר בדבריו, הרי כל דבר שאינו לשם-שמים אין לו קיום?

מבאר הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל (דרשות "שבט הלוי" שער טז):

לא ניתנה תורה למלאכי השרת כי אם לבני אדם, בעל נגיעות, אשר אף אם רוצים לעשות לשם שמים - היצר הרע נלחם בהם ומפגל מעשיהם.

אולם ביכולתו של האדם להקדים רפואה למכה: בתחילת כל פעולה, בתחילת כל כנסיה שהיא לשם שמים יודיע ויכריז שמטרת הדבר היא לשם שמים, כך יסתלק בתחילת הפעולה את המחשבות הזרות. ואז גם אם באמצע יצליח היצר הרע להסיח את דעת העושה מה'לשם-שמים' - מכל מקום סופה להתקיים.

ואם כן, "כל כנסיה שהיא לשם-שמים" בתחילתה - סופה להתקיים לשם-שמים, אף אם באמצעה היה הפסק.

"משכן העדת - ספר מעלות זה המשכן שבשבים היה ראוי להיות נצחי ושלא יפול ביד אויבים... שהיו ראשי אומני מלאכת המשכן וכליו מיוחסים לצדיקים שבדור, ולכן שרתה בו שכינה במעשה ידיהם ולא נפל ביד אויבים... אבל מקדש שלמה... [ו] בית שני שלא היה בו אחד מכל אלה תנאים - לא שרתה בו שכינה ונפל ביד אויבים..." (ספורנו, שם).

"טוב אחרית דבר מראשיתו" (קהלת ז, ח) - "טוב אחרית דבר - בזמן שהוא טוב - מראשיתו" (חגיגה ב ע"א).

את העובדה המופלאה הבאה מספרים רבותינו בגמרא (בא מציעא פה ע"ב):

"כשהיו מתנחמים זה עם זה רבי חנינא ורבי חייא (על איזה עניין) אמר לו רבי חנינא לרבי חייא: 'וכי אתי את המתקוטט? - חס ושלום אילו נשתכחה תורה מישראל הייתי מחזיר אותה מפילפולי'. אמר לו רבי חייא לרבי חנינא (בתשובה לכך): 'וכי אתי אתה מתקוטט? - שאני עושה שהתורה לא תשתכח מישראל כל עיקר! מה אני עושה? אני הולך וזורע זרעוני פשתן, וקולע מהפשתן שגדל רשתות ומכמורות, ואני צד בהם צבאים, ומאכיל את בשרם ליתומים. ואני מכין מגילות קלף מעורותיהם, וכותב תורה על מגילות אלו. ואני עולה לעיר שאין בה מלמדי תינוקות, ומלמד חמשה ילדים חמשה חומשי תורה, חומש אחד לכל אחד מן הילדים, ואני מלמד ששה ילדים (על פה) ששה סדרי משנה, סדר אחד לכל אחד מהם, ואני אומר להם, (בינתיים) עד שאלך לעיר ואחזור שוב לכאן, למדו זה את זה מקרא, ולמדו זה את זה סדרי משנה (שכל אחד מן הילדים ילמד את חבריו את החומש או סדר המשנה שלימדתי), ובכך עשיתי שמוטבח לתורה שלא תשכח מישראל.

"לזה התייחס רבי באומר: 'כמה גדולים (הם) מעשי חייא!'"

והדברים תמוהים ביותר: וכי עד כדי כך נשתכחה תורה מישראל, עד שלא נמצאו לו לרבי חייא חמשה חומשים מזומנים הכתובים מכבר? ואם נניח שרבי חייא ביקש לכתוב אותם חומשים על מגילות קלף בקדושה, הן יכול היה לכל היותר לקנות עורות מוכנים ולעבד אותם 'לשמה', ולכתוב עליהם את דברי הקדושה בקדושה ובטהרה. כל הטורח שקדם לעיבוד - כזריעת הפשתן, קליעת הרשתות, צידת הצבאים וכיוצא בזה - לשם מה נועד? כלום לא טוב היה לו לנצל את זמנו היקר לתורה עצמה, ללמוד וללמד?

משכן העדות - חותם הלשמה

האמת היא כי לא רק יצירת המשכן היתה כולה חתומה בחותם ה'לשם שמים' הטהור, אלא אפילו גביית הכס ושאר החומרים שהוצרכו לבניין, צריכה היתה להיעשות מתוך כוונה טהורה זו. זוהי הסיבה שהתורה צוותה שחכמי הלב יתעסקו לא רק בעשיית המשכן וכליו, אלא גם בניצוח על מגביית החומרים למשכן. בפירושו העידה כך התורה (שמות כח, ה): "והם יקחו את הזהב וכו'" (עיין בפירושו ה"ספורנו", שם. בזה).

המלבי"ם מבאר שהתואר "משכן העדות" (בתחילת הפרשה) מלמד שהמשכן עצמו העיד בעדות ברורה שכולו נעשה באמונה, מבלי שמץ שלמעל או גניבה. העובדה שלאחר שישאלו זכו להשלים את הקמת המשכן, אכן ירדה השכינה לשכון בתוכו, והיא העידה כמאה עדים שכל מלאכת המשכן התבצעה בשיא ההידור והשלימות, שאלמלא כן היה בלתי אפשרי שהשכינה תשרה בו בצורה נשגבה כל כך.

כך גם נאמר בתורה בפתח הצוים אודות בניין המשכן. על ההקמה עצמה נאמר: "ועשו לי מקדש", ופירש על כך רש"י: "ועשו לשמי בית קדושה". אולם לא רק הבניין חייב היה להיבנות לשמו של מקום, אלא גם הרמת התרומה היתה צריכה להתבצע כן, כפי שנאמר (כה, ב): "ויקחו לי תרומה", דהיינו "לי - לשמי" (בפירושו של רש"י, שם). נמצא שלמן הצדע הראשוני ביותר, כל מלאכת המשכן חייבת היתה להתבצע לשם שמים.

יצירה שכל כולה נוסדה על טוהר כוונות של קדושי עליון, פשוט שתקבל תוקף מיוחד במינו.

הגאון ר' אהרן קוטלר זצ"ל הוסיף בעניין זה ראייה מספר שמואל-א (טז, א). לאחר שנדחתה מלכות ישראל משאול, אמר ה' לשמואל הנביא: ולך אשלחך אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך".

ונדרש בילקוט (רמז קכד): "שיה אמלך לשמי, שבכל מקום שנאמר לי קיים לעד ולעולמי עולם". והילקוט בהמשך הדברים מונה כמה דברים שנאמר בהם לי - בכהנים, בלוויים, בזקנים, במקדש.

ביאור הדברים: בכל מקום שנאמר בו 'לי' היינו 'לשמי' - לשם ה'. ודבר הנעשה לשם הקב"ה קיים לעולם!

בשם הגר"א מוילנא נמסר שאמר שאילו היו בונים בית כנסת במחשבות טהורות בתכלית, לשם שמים, מבלי תערובת מחשבה זרה כלשהי, דהיינו שאפילו חוטבי העצים למבנה וכיוצא בהם, היו פועלים אך ורק מתוך מחשבות טהורות, ולא מתוך נגיעות אנוכיות כלשהן - באותו בית כנסת

כן נהג גם רבי נחונייה בן הקנה, שבכניסתו לבית המדרש התפלל תפילה קצרה (ברכות כח ע"ב).

מדוע נערים בני-טובים מתקלקלים?

הגה"ק בעל ה"בני יששכר" (בספרו "אגרא דפרקא" אות קכו) תמה בשם הרה"ק ר' מנחם מנדל מרימנוב זצ"ל, על פשר העובדה שלעיתים ניתן לפגוש בילדים, שבעודם רכים בשנים הם מתמידים בתלמודם בבית רבם, גם מתפללים בכוונה ומיישרים אורחותיהם, והנה משעה שהם גדלים ומתבגרים כאילו הם משנים את עורם לבלי הכר. לצערנו, תופעה מוכרת וכוונת ללא ספק.

מלבד השוני הקיצוני המעורר פליאה, התמיהה רבה עוד יותר לאור מה שידענו כי הבל פיהם של תינוקות של בית רבן הוא הדבר הטהור ביותר שמצוי בעולמנו ועליו עומד העולם, ואם כן מדוע הבל טהור זה שאין בו חטא אינו מציל אותם מלחטוא? הרי מקולבנו שמצוה גוררת מצוה, ומדוע המצוות שעשו בצעירותם, אינן מזכות אותם בטייעתא דשמיא, שיוכלו להתמיד בדרגתם הרוחנית?

השיב על כך הרה"ק מרימנוב, שהסיבה לתופעה זו היא – משום שאבותיהם של אותם נערים עסקו במשא ובמתן שלא באמונה, ונמצא שבממונם התערב גם ממון של גזל. כיון שאותם ילדים ניוזנו ממאכלים שנקנו מממון שלא היה נקי מעוון גזל, מאכלם לא היה בתכלית הטהור, ועל כן נולדו בהם תאוות ומידות רעות, שבסופו של דבר הטו אותם מדרך הישר!

מעשי הגדולים של ר' חייא

"סוף מעשה – במחשבה תחילה". אין אדם בר-דעת עוסק בעבודות שאין להם תכלית, אפילו בעובדין דחול. אבל מחשבת יעד התכלית המקופלת בגנוי הרהוריו בעת העשייה, אין לה יד ותפיסה בעצמו של מעשה. התוכניות, ההכנות וההכשר, אינם משנים כלום ואין להם תוצאות מורגשות, בעצמו של חפץ.

ובנוסף להאמור לעיל יש להעמיק: שולחן שיצרו נגר, אין בו חילוק אם עשהו כדי לשמש מצע לאכילה ושתיה, או שהתקינו על מנת שישמש עמוד לתלמוד תורה. רק הכישורים וההתמסרות שהשקיע האומן בשעת המלאכה, הם אלו שמעצבים וקובעים את דפוסו הגשמי.

שונים הם הדברים מן היסוד בחפצי שמים. ושוורש הדברים נעוץ בתורת "לשמה" האמורה בחפצים של קדושה. חוטין של ציצית שנוזרו במכונה, אבל לא נשזרו לשמן – הריהו כשאר חוטי צמר בעלמא, ואינם כשרים למצוות ציצית. יריעה שעובדה לשם קדושת ספר תורה, נעשית מוכנה ומוכשרת שיכתוב עליה ספר תורה, ולקבל תחולת קדושתה. ולא עוד, אלא שאף "הזמנה מילתא", וכבר משעה שעובדה האדם וזימנה לכך, חלה בה מעתה קדושת ספר תורה, והיא אסורה לשמש לעובדין של חול. ואם לא נצטרף לעיבודתה מחשבת לשמה, אין לנו בה אלא מה שהיא – עור בהמה גסה – ואינה כשירה לכתיבת ספרים.

נמצאו למדים, שבדברים שבקדושה, "המחשבה תחילה", היא תנאי קודם המעשה. ועוד יותר, היא עצם מעצמיו של קדושת החפץ. בניגוד למעשים של חול, בקדשים – כלי המעשה ממליכים את עצמם את כלי הדעת! והמחשבה של שעת עשייה, היא-היא שקובעת את צורתו הרוחנית של החפץ. יסוד הלשמה, הוא היכללות והידיבקות המחשבה גופו של החפץ.

ומעצמך אתה למד, שאף אם נעשו ההכנה וההכשרה כדנים, עד שתהא ראויה הקדושה לחול ה- הרי תוקפה, צורתה ומתכונתה של הקדושה, משתנית ומתגבשת, לובשת ופושטת צורה, כפי שיעור מעלת האדם, ותוקף ה'לשמה' שלו בעת העשייה; כפי איכות ההכנה, וכשיעור שהיה רצון הנפש דבוק בו ית' בעת המעשה – כך יהיה החפץ ראוי ומוכן להשראת קבלת הקדושה.

מעתה שבים אנו למעשה המוצב בראש המאמר העוסק במעשיו הגדולים של רבי חייא, ונדרשים אנו לפרוע את חובנו. שאלנו, מדוע הקפיד רבי חייא לזרוע בכוחות עצמו פשתן ממנו קלע רשתות, בעזרתם צד צבאים, שמעוררותיהם עיבד קלף, שעליו כתב חמשה חומשי תורה. מדוע נמנע מלקנות רשתות מוכנות, או עורות מוכנים מן השוק. וכי לא חס על זמנו היקר בו יכול היה לפעול גדולות ונצורות, מאשר להתעסק בזריעת פשתן וציידת צבאים?

אך לאור היסודות הנ"ל המושתתים על אדני תורתם של בעלי המוסר הגדולי ישראל יובנו הדברים היטב.

המהרש"א מאיר את עינינו ומסביר מה היו מניעיו של רבי חייא:

"...שכל מעשה הזה לתורה הוא בתחילה לשם-שמים. כי אילו קנה בהמה לעורה, היה בו מצד המוכר שיתוף דבר-אחר, אבל מתחילת גידול הכותנה היה לשם תורה ולמצוה...".

נפלא ממש!

עד כדי כך!... משום שאם יתערב איזשהו גורם, אפילו עקיף, אפילו רחוק שבחוק, אם יחסר חסרון כל שהוא בדבקות ל"שם שמים" – כבר פגומות ההכנה, כך באין ערובה בטוחה להצלחה בלימוד. [וכפי שנוכחנו לראות מהמעשה הנ"ל עם אלישע בן אבויה שיצא בסוף ימיו לתרבות רעה, למרות גדולתו בעקבות הכוונה הלא זכה והלא טהורה של אביו, כשהפרישו ביום מילתו לתורה...].

הוא שאמרנו: "טוב אחרית דבר – מראשיתו".

(בנועם שיח)

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד ביד משה

היום (כ"ז אדר) הילולת הגה"ק רבי יוסף שאול בן רבי אריה לייביש נתנוון זצוק"ל רבה של למברג והגלילות. ונזכיר ד"ת משמו, ממה שכתב בספריו דברי שאול ויד שאול עה"פ אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד ביד משה ונדועה קושיית הזה"ק דף רכ"ה מה ראה משה לפקוד ולמנות את תרומות בני ישראל, והלא אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין, ואיך מנאם תחילה ואח"כ ברכם, מה שייך ברכה למנין?

ומה שתירצו בזה"ק מבואר בארוכה בקדושת לוי אוהב ישראל ועבודת ישראל, שיש חילוק גדול מיהו המונה, אם משה רבינו עושה מנין וספירה נכנס ברכה אמיתית, משא"כ כשאיש אחר מונה.

רבי יוסף שאול מבאר באופן אחר, בהקדים תמיהה נוספת מה שייך שמשה רבינו יברך 'שתשרה שכינה במעשי ידיכם', הרי כבר אמר הקב"ה ושכנתי בתוכם, וא"כ מה שייך לברך על זה. כמו שהקשינו אתמול.

וביאר ע"פ דברי הגמ' [ערכין דף כא: ובתוספות ד"ה אין] כשמבקשים שני שותפים לפרק את השותפות, צריך להמתין ליום השוק שאז הדבר עולה למחירו הכי גבוה ואז יתחלקו, ואמרו שם, שבהקדש אינו כן כי 'אין להקדש אלא מקומו ושעתו'. וכן אי"ש הטליו הרי משובחת היא, דהיינו בפרה בעלת מום שהקדישה לבדק הבית, וכן אם הקדיש מרגלית אם יעלה אותה לכרך, יהיה מחירה הרבה יותר גבוה, אלא שאין להקדש אלא מקומו ושעתו, ופרש"י שאם הקדיש מרגלית בכפר, ובכפר מחירו קטן ביותר, ובכרך הוא שווה הרבה יותר, אין שמין את המרגלית אלא לפי מקומה. ואם הגזבר מבקש לפדות את המרגלית בכרך, אין פודין אותה כאן בכפר לפי מחיר הכפר.

והקשו בתוספות מה טעם יש בדבר זה, הלא עלינו לסדר שיהיה מה שיותר לטובת ההקדש, וכן מצאנו שצריך להמתין שום ההקדש ששים יום, היינו כשאדם מבקש לפדות איזה חפץ מהקדש, עושים אכרזתא ששים יום לראות מי משלם הכי הרבה, וא"כ מדוע אין דואגים לקופת ההקדש ליטוע לכרך ולפדות ביוקר. ועי"ש בתוספות מה שתיירץ.

וביאר רבי יוסף שאול שכל ענין ההקדש הרי באמת אין הקב"ה צריך את הממון שלנו, שנאמר 'אם ארעב לא אומר לך.. האוכל בשר אבירים', ואומר 'אין חפץ לה' בעולות', אלא מה שהקב"ה רוצה מאיתנו הוא רק 'נדבת הלב' כמו שפי' האלשי"ך הק' ושאר ספה"ק.

הבן כפר שהקדיש מרגלית, היתה נדבת הלב שלו רק כפי שווי המרגלית בכפר, לדוגמא אלף דולר, אע"פ שבכרך זה שוה שלוש אלף דולר, אין הקב"ה צריך את הכסף שלו, אלא את נדבת לבו, ונדבת לבו בכפר היה אלף דולר, א"כ אין שום צורך להוליכו לכרך להרוויח יותר, הרי זה יהיה פגם כביכול כאילו הקב"ה צריך שאנחנו נרים את המניות שלו... כמו אחד שקונה כרטיס לוטו להקב"ה, שאם זה ירוויח הוא יתן הכל לצדקה, הרי עדיף שיתן דולר אחד לצדקה, שזהו נדבת לבו, אל תקנה לוטו לכבוד הקב"ה, לי הכסף ולי הזהב נאום ה'. אל תחפש עצות לפני הקב"ה איך שיהיה לו מליונים.

ולא עוד אלא שיש בזה ממש פגם בהתייחסות כלפי הקב"ה, בשלמא אם אומר שקונה את הלוטו לעצמו ואם יזכה יתן צדקה, ניחא, אך אם קונה שני כרטיסי לוטו אחד לו ואחד להקב"ה, עדיף לתת את הדולר לצדקה ולא לקנות לוטו עבור הקב"ה.

מבאר רבי יוסף שאול, דכשמשא רבינו רואה את נדבת המשכן, הוא דווקא הולך ומונה, אלה פקודי המשכן, אע"פ שאין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין, כי אין הקב"ה צריך שיכנס ברכה בזה שנתנו לו, אם הוא רוצה. הוא יכול לגלות באוהל של משה מחצב של סנפרינון, הוא לא צריך שיכנס ברכה בתרומות שנתנו לו... זה לא הנוסח שנוהגים כלפי מעלה. אדרבה אין לנו שום אינטרס שיכנס שם ברכה, להורות שהקב"ה אינו צריך לכסף וזהב שלנו. לי הכסף ולי הזהב נאום השם.

וברכתו של משה אינו 'יהי רצון שיכנס ברכה במעשיכם', לא ולא, אין לנו כלל רצון שיתרבה זהב ההקדש, יש לנו רק ענין 'שתשרה שכינה'. ואכן באמת לא היו יכולים לעשות זהב כפי מנין הזהב שנתנו, כי כמו שמקום ארון אינו מן המדה, כך זהב אינו מן המדה, ולכן מנה משה וכתב 'יהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר', הזהב לא נתרבה, אלא נשאר תמיד תשע ועשרים ככר, אלא כשהקב"ה רוצה יכולים לעשות מקצת זהב כלים רבים. כי אצלו ית' העיקר הוא נדבת הלב.

לו הקב"ה שיהיה מבול שנה, א"כ איך יכניס זית, ועלה בדעתו ששוב לא יהיו זיתים בעולם. ואמר לבניו בתיבה, תספרו לנכדים שפעם לפני המבול היו זיתים בעולם, זכרונו לברכה.

אך היונה הביאה לו 'עלה זית טרף בפיה', אין הכי נמי שהקב"ה ציוה לו לעשות השתדלות, אומרת לו היונה, כבודך במקומך מונח, אין צריך להשתדלות, הבאתי עלה זית מגן עדן, ועד היום יש לנו זיתים וממנה מדליקים נרות המנורה.

שמן רומז על חכמת התורה, הקב"ה אינו צריך שבני ישראל יחזיקו את עולם התורה, איך חלמו לפני עשרים שנה איך יתקיים היום עולם התורה, ומה יהיה עוד עשר שנים, אין שיעור ואין גבול, בכל חסידות נולדים בכל שבוע ילדים רבים בלי עין הרע, בחסידות גור נולדים כמה מאות זכרים כל שבוע, כל שבוע צריך לפתוח עוד ישיבה שלימה, וכן בכל חצרות הקודש, מה יהיה כאן? רבי יהודי, אל תדאג לקופת הקב"ה.

אשרי מי שיש לו יד וחלק בעולם התורה, אך הקב"ה לבדו מסתדר יפה, רשב"י הבטיח שלא תשכח מפי זרעו, הישיבות בוודאי יצליחו, תבא יונה עם עלה זית והכל יהיה בסדר. כך רואה זכריה ששני הזיתים מנטפים מאליהם לתוך המנורה, מכניסים שמן וזה דולק ח' ימים, כי השכינה שורה בישראל. היוני וחכמתו לא מסתדרים עם זה, אך זכריה אומר לנו בסוף ההפטרה 'לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות'. הקב"ה לבדו עושה הכל, הוא רק מזכה אותנו להיות שותפים בענייניו, כדי לגלות נדבת לבנו. יש לנו אב זקן.

וכל זה אמור כלפי הקדש ומוסדות הקודש, אך לגבי פרנסת האדם בעצמו, אדרבה אמרו חז"ל שיאמר 'ברוך אתה ה"א מלך העולם השולח ברכה בכרי הזה', היינו שאני הכנסתי כור אחד, והקב"ה יכניס ברכה ויוכפל הכרי, כי אנו מבקשים ומברכים שיהיה ברכה במעשינו, משא"כ הקדש אינו צריך ברכה, הקדש לא צריך שיברכו את ממונו, הקדש צריך רק את נדבת הלב של בני ישראל. כי המוסדות של הקב"ה שיש לו גזברים שהם השליחים שלו, הוא לא מעוניין ברווחים של השקעות מכספי הקדש. ואפי' אם נאמר שיחול עליהם הקדש, אין בהם מעילה. וכן גידולי הקדש אין בהם מעילה.

ומי שיבדוק את ההסטוריה ימצא שכל מי שבנה מוסדות בעולם התורה, חי בבחי' 'אין להקדש אלא מקומו ושעתו'. הם עומדים בתחילת החודש, לא יודעים איך ישלמו חצי מליון דולר בחודש זה, אחרי ראש חודש הכל הסתדר, הם לא יודעים מה מאה ואיך, רק נדבת הלב של יהודים, ונסים ונפלאות. אם יעשה אחד השקעות וקומבינציות, אין בזה ענין. נכון שצריך השתדלות להקדש, היינו השתדלות להביא עוד נדבת הלב של בני ישראל, כן ירבו.

דברתי אתמול עם רבי יצחק לברון מאנטווערפן - אשדוד וסיפר לי מעשה ששמע לפני כמה שנים מהרה"ח רבי יעקב פרידריך שליט"א [מזקני חסידי חב"ד, ומתלמידי חכמים הגדולים דאנטווערפן] שהוא היה שליח לבנות תלמוד תורה על טהרת הקודש בעיר אמסטרדם, ובני הישוב התנגדו מאד והערימו כמה וכמה מניעות, אך הם התגברו על כל המניעות והתחילו לבנות בנין לת"ת, בתחילה נכנסו לעסק הבנין בכל הכוחות, וב"ה התחילו לקבלנים להכין תשתית לצורך הבניה. באחד הימים הוצרכו לשלם לקבלנים סכום גדול מאד, ועי' תנאי החוזה, אם לא היו משלמים את הסכום באותו יום, מופר כל תכנית הבניה. יום לפני כן ישבו העסקנים במשרד שהוקם בשטח הבניה, ודאגתם בלבם ובפיהם מאין יבא עזרם לשלם סכום כזה ביום המחרת, כדי שלא ירד ח"ו כל יגיעתם לטמיון.

תוך כדי דיבורם נכנס אדם בלתי מוכר למשרד, לא תואר יהודי לו, ושואל אותם מה בונים כאן? העסקנים תמהו על שאלתם, והשיבו לו בקרירות שבונים כאן בנין לתלמוד תורה לילדים יהודיים, הוא התעניין עוד, והם הראו לו את תוכנית הבנין. לאחר כמה רגעים אמר להם 'תודה שהתייחסתם אלי' ויצא לדרכו.

כמה דקות לאחר שיצא ראו העסקנים שהאורח הבלתי מוכר שכח על השלחן איזה שקית, הם רצו אחריו להשיב האבדה, ולא מצאוהו. כשחזרו למשרד פתחו את השקית ומצאו בו בדיוק את הסכום שהם צריכים לשלם מחר לקבלן לצורך המשך הבניה. לא פרוטה אחת פחות. יש איתנו חיים היום כמה עדים שהשתתפו בעסק הבניה באמסטרדם.

הקב"ה מראה לנו 'לי הכסף ולי הזהב נאום השם', לא היה מי שיתרום בנדבת הלב, מאידך היה נדבת הלב של העסקנים בקודש במסירות נפש, כיון שהיה להם נדבת הלב, והיה חסר מי שיתן, שלח הקב"ה את שלוחו 'שכח' שם את הסכום הזה.

ובאמת כל מנהל מוסד יכול לספר סיפורים בכגון דא, יתכן שכדאי להיות מנהל מוסד רק בכדי לזכות לראות פני אליהו הנביא בהקנין מדי חודש בחדשו... אך באמת כל יהודי בעל משפחה הוא גם מנהל מוסד, וכ"ש כשמתיחל להשיא את הילדים, יוכל כל אחד ואחד להעיד איזה חסדים גלויים הקב"ה עושה עם כל אחד ואחד. זהו יסוד גדול שצריך לשנן הרבה, אין להקדש אלא מקומו ושעתו.

הגרי"ז מבריסק היה חוזר על הדברים שכפי הנראה שמע מאביו וזקנו, יסוד גדול מאד על מה שאמרו חז"ל שהתורה קדמה לעולם, כי אם העולם היה הראשון והתורה לאחריו, אזי היה המצב שהעולם יש לו בעיות והתורה פותרת את הבעיות של העולם, יש עניים וחסרונות בעולם, והתורה מבקשת לתקן את החסרונות, לכן נצטוו בתורה על הצדקה. אך היות שהתורה קדמה, והעולם בא אחריו, הרי שהקב"ה ברא את העולם עם חסרונות כדי שיוכלו לקיים תורה ומצוות. שהרי הקב"ה הוא כל יכול, א"כ מדוע יש בעולם חסרונות, כמו שהקשו הראשונים, איך יתכן שלפעמים נולדים אנשים חולים או שאין גופם שלם, וכן מדוע יש עניים

ומה שהקשו בתוספות מדין אכרזתא, כי כשאדם בא לפדות הרי צריך לברר כמה היתה נדבת הלב של התורם, כשאדם בהול למכור חפץ במהירות אינו מקבל את המחיר האמיתי, כדי לברר את נדבת לבו של התורם צריך לברר בישוב הדעת ולהמתין ששים יום, עד שיתברר כמה היה נדבת הלב של תורם החפץ. משא"כ כשהכפרי תורם מרגלית, הרי נדבת לבו היה רק כפי מחיר של הכפר.

כשמדברים מענין אמונה ובטחון, יש לדעת שיש בזה כמה מדרגות. מה שדברנו כעת, להאמין שהקב"ה יכול להסתדר לבדו, והוא יכול להחזיק את כל עולם התורה, הרי לפני עשרים שנה לא ידעו איך יתקיים עולם הישיבות ביום הזה, ובי"ה הכל מתנהג יפה, וגם עכשיו אין יכולים העסקנים לחשוב מה יהיה עוד עשרים שנה, אם אנו מאמינים שאנו סמוכים ובטוחים בו ית', אין מה לדאוג כלל.

הן אמת שגדר ההשתדלות הוא גם כלפי דברי קודש, אך לא לדאוג שיהיה להקב"ה כסף מיותר, למעלה מנדבת הלב, זהו דבר שאינו, כי מה שהקב"ה מבקש שניתן צדקה לעולם התורה, הוא כי חפץ לראות נדבת הלב שלנו. כשנתת מאה דולר, יהיה השראת השכינה במאה דולר שנתת.

ב"ה אנו מחנכים את ילדינו, וצריך שיהיה שם השראת השכינה, כל מה שאנו צריכים הוא רק השראת השכינה, השראת השכינה תהיה רק לפי נדבת הלב של היהודי, אמנם אם הנדבת הלב היא אלף דולר והוא נותן רק מאה, כי זה מה שיש לו, ובא הגזבר ועושה מהמאה דולר אלף דולר, אזי מה טוב ומה נעים להרבות המעות ברווחים שיהיה נעשה מזה אלף, שהרי היתה לו נדבת הלב של אלף דולר.

ויתכן שמה שאמרו חז"ל 'אין להקדש אלא מקומו ושעתו', כולל גם שאין לעשות 'השקעות' שבביל מוסדות התורה. כי הקב"ה משגיח עכשיו על כל מוסדות התורה, מה צריך לדאוג לו לעוד שבעים שנה. אין להקדש אלא מקומו ושעתו. וכן הופסק ברמב"ם שאסור לגזבר להלוך את היהלום לכרך. אמנם בימינו שיש שוויות גלובליות של זהב בכל מקום בעולם, א"כ גם הדר בכפר נותן מרגלית כפי מחיר הכרך, משא"כ בזמן חז"ל, האיש הכפרי לא היה לו השגה של מחיר של כרך.

ובזה פי' רבי יוסף שאול דברי הגמ' בב"מ דף קיד/א: 'יצא הקדש שאין צריך ברכה', שם מדובר כשאחד נתן משכון להקדש או שמשכנוהו מי שלא נתן מחצית השקל עד כ"ה אדר, לקחו ממנו כסות יום או כסות לילה, אזי הקדש אין צריכים להחזירו בלילה או ביום, דכתיב 'ושכב בשלמנו וברכך', יצא הקדש שאין צריכים ברכה. כשאדם מברך את קופת הצדקה שתתרבה, אין צריך את הברכות שלך יותר מנדבת הלב. כל מה שהקב"ה מצוה אותנו לנהל קופת צדקה של כלל ישראל, הוא לאסוף נדבת הלב ולא ממון, כי לי הכסף ולי הזהב נאום ה'. הוא יכול להסתדר לבד, אתה רק תביא נדבת הלב. אל תחקור איך להפוך נדבת הלב של מאה לעשר אלף.

והוסיף בספרו 'יד שאול' ע"פ מש"כ הרמב"ן בב"ב שאין להקדש קנין חצר, כנודע דברי הקצות בסי' ר' בארוכה, ואפי' אם נאמר שיש להקדש קנין חצר, מ"מ אין בזה משום מעילה. דהיינו אם הקדיש יהודי שטח להקדש, ונפל צבי שבור בחצר המשתמרת להקדש, לא זכו הקדש בצבי זה. וי"א שכן זכו, אך אין בזה מעילה. ופי' רבי יוסף שאול, כי הצבי השבור הזה, או הזהב והכסף שנפלו לחצר, הרי אין בהם נדבת לב של יהודי, אלא מעצמם נכנסו, א"כ יכול כל אחד לקחתו, אין לה' חפץ בריבוי נכסים כלל.

המדרגה הפשוטה יותר הוא שאדם רוצה לעשות השקעות במוסדות התורה, 'לדאוג' שהקב"ה יהיה לו שפע בעוד שלושים שנה, זה לא כ"כ קודש, ואפי' לדעת הי"א שהקדש כן זוכה בחצר אך אין בזה מעילה, היינו שאינו קדוש כ"כ, שלא היה שם נדבת הלב של בני ישראל.

והמדרגה היותר עליונה שאין צריך כלל שהחצר של הקדש תזכה, כי אין לה' חפץ כלל בריבוי הנכסים, רק נדבת הלב. בזה יש מעילה, ויביא המועיל אשם מעילות, מדוע, כיון שהיה כאן נדבת לב של יהודי, כשאין נדבת לב, אין בזה מעילה, אין לזה חשיבות כלל.

י"ג שופרות היו במקדש שהם בחנו את נדבת הלב של יהודי, אך לא עשו מניית ורווחים ברכוש של הקדש, אין בונים בית המקדש מכסף של בורסה ומניית, שאין בהם נדבת הלב. כמוכן כשאדם הרוויח כך וכך ממניות ותורם כך וכך לצדקה, במקום לתת רק מאה, השקיע את המאה ועשה מזה אלף ונתן את האלף לצדקה, אזי בוודאי יש בנדבת לבו מעלה יתרה. משא"כ הגבאי צדקה אין לו לנפח את מעות הצדקה יותר מנדבת הלב של התורם. לא דברנו הלכה למעשה, אלא שלמדנו דברי רבי יוסף שאול וצוק"ל.

וכן אמר רבי אהרן קאטלער להגאון מפוניבז' כשהציע לו על שטח גדול באמריקה שיכולים לעשות ממנו רווחים כפולים ומכופלים לייסד הישיבה לעוד עשרות בשנים, ואמר לו רבי אהרן כל הדברים הנ"ל, שאין לנו עסק להגדיל את הרווחים לקופת הקב"ה. עד כדי כך שמשה רבינו הולך למנות את ההקדש כי אין צריכים בו ברכה, לא אמרו שיקנה החצר של הקדש מה שנכנסים בו טל חרמון שיווד על הררי ציון, כי אין ענין שיהיה רווח בקופת הקדש. לי הכסף ולי הזהב נאום ה'. ופוק חזי איך הצליח רבי אהרן קאטלער מאד בבניית מוסדות התורה באמריקה, כי אין להקדש אלא מקומו ושעתו.

וכן אמרנו בהפטרות שבת חנוכה, הנביא זכריה ראה מנורה, ושני זיתים עליה ונוטפים מהם שמן לנרות המנורה, ואי' בספה"ק ע"פ דברי המדרש שלא הכניס נח שתיל הית לתוך התבה, כי דרך טבע הזית שאינו מחזיק יותר מ"ב חודש, ואע"פ שהקב"ה ציוה לו להכניס מכל מאכל אשר יאכל, וחישב נח, היות שאמר

בעולם. ואמרו רז"ל [שמות רבה לא, ה] 'דוד המלך אמר לפני הקב"ה ישב עולם לפני אלוקים' היינו שיהיה העולם מיושב בשלימות כמו שמתאים לפני אלוקים, והשיב לו הקב"ה 'חסד ואמת מן יצורוהו, א"כ איך יוכלו להטיב אחד עם זולתו, והרי שכל מה שיש חסרונות בעולם הוא כדי שיהיה המוסד שמשלים את החסרון. כי התורה קדמה לעולם, הצדקה היא מהתורה, והעולם שבא אחריו נברא עם חסרונות לצורך קיום התורה. כדי שיוכלו לסייע ליתומים ואלמנות, לכן יש בעולם יתומים ואלמנות וכו'.

וז"ל המדרש שם (רבה שמות פסקה ה): "אמר דוד רבון העולמים ישב עולם שנתאמר 'ישב עולם לפני אלוקים' אמר לו הקב"ה אם אעשה עולמי שיהיה חסד ואמת מן יצורוהו"

זאת למדנו מאברהם אבינו שהיה יושב ומצטער על שאין לו אורחים, כמו שהאריך הבאר מים חיים, אם העיקר הוא העולם והתורה באה אחריה, א"כ מה יש להצטער שאין אורחים, כשיש אורחים מקיימים את המצוה, כשאין, אין צורך. אלא לאחר שהתורה קדמה לעולם, א"כ מצטער אע"פ שאין הקב"ה מזמין לו אורחים. וזה החילוק בין יהודי לגוי, שהגוי מסתכל על המוסדות שלו לאחר העולם, אך היהודי אינו עושה חסד כיוון שהוא איש טוב, אלא כאשר ציוה ה'. כמ"ש ברש"י ובמדרש ובספרי. ולזאת מחזירים אבדה רק ליהודי ולא לגוי, להורות שאנו משיבים אבדה רק לקיים רצון יוצרנו ית"ש. נמצא שמה שהאדם איבד אבדה, הוא רק כדי שאני אקיים מצות השבת אבדה. כי התורה קדמה לעולם.

ונמצא שהעסקן שיושב ומטכס עצה איך לחסוך את הדאגה של המוסד לעוד חמש שנים, טעות גדולה הוא טועה בכך, כי אדרבה אנו צריכים את הדאגה לאחר חמש שנים, כי העולם צריך לשרת את מצוות התורה. אם לא יהיו דאגות של מוסדות תורה, יצטרכו להמציא דאגות אחרות... כי העולם בא אחר התורה.

וכן אמרו בגמ' ב"ב דף י' 'וזו שאלה שאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע אם אלהים אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסם א"ל כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנם'. כי הקב"ה היה יכול לברוא עולם בלא עניים כלל, הגם שאין צריך ראיות לכך, אך כך אמרו חז"ל 'מעולם לא ראית ארי קייץ, שועל חנווני' רק האדם צריך להיות כזה חלש ומלא חסרונות, רק בכדי שיהיה אפשרות לקיים מצות חסד וצדקה. אע"פ וישב ומצטער שאין לו אורחים, למה יש להם מזגן בבית, ובחוץ בווערת השמש כחום היום, איך הסתדרו כל הבעיות, הרי העולם צריך לשמש את התורה.

ונמתיק יותר הבנת הדבר ע"פ משל, כנהוג היום שהייצרנים של כלי חשמל, פועלים בחכמה בעת בניין המכשירים שלאחר שנה שנתיים יצטרך האדם לקרוא אומן לתקנו, או להחליפו בדוגמא יותר חדשה. כך הוא גם במלכותא דרקייעא, הקב"ה ברא עולם, וסטר לה כמה סטירות, עניים, חולים, בעלי חסרונות, ויתומים, כדי שיעשו עמהם חסד ואמת. אע"פ שבוודאי הצור תמים פעלו ויש כמה וכמה חשבונות מדוע ילד זה הוא יתום וילד זה אינו יתום וכן באלמנות ועניים וחולים, אך אלו החשבונות אינם שייכים אל התורם, אתה צריך לתת להשלים החסרונות איך שאתה יכול, בגוף או בממון. הקב"ה מבקש שתהיה שותף שלו בהשלמת בנין העולם. בתורה שקדמה לעולם כתוב 'לא יחדל אביון מקרב הארץ, וכל זה כדי שתזכו להם לחיי עולם הבא'.

ומעתה מובן ביותר דברי רבי יוסף שאול נתנזון הנ"ל, שאין הקדש צריכים ברכה והרווחה, כל יסוד ההקדש הוא רק לקיים רצון ה' ע"י נדבת הלב. יהיה מה שיהיה.

והן אמת שסכפי הצדקה צריכים זהירות גדולה מאד, לשמור על כל פרוטה, כי אסור לזלזל בנדבת הלב של יהודי, הקב"ה מחבב את הדולר הזה, הוא נהפך להיות חפצא דמצוה, כמו לולקא של הרוזינער, כך יקר אצלו יתברך דולר שנתלשב בו נדבת לב, הדולר הזה שווה יותר מכל הממון שיש מסוף העולם ועד סופו. כמו שאסור לזרוק תפילין ואתרוג על הארץ, כך יש לשכב פרוטה של צדקה. וכמסופר בגמ' על מעות פורים שנתחלפו לו, ונתן את שניהם מרוב חשיבותם

עוד למדנו מכאן יסוד נוסף, כי האדם רגיל למדוד את חשיבות המצוה לפי התוצאה שלה, לדוגמא אם יוכל בשעה זאת לדבר עם יהודי רחוק לקרב אותו לתורה ומצוות, ובזה ירגיש שזכה לפעול גדולות ונצורות, לעומת זה יש לו אפשרות להכנס לבקר איזה יהודי זקן לחזק אותו. דרך האדם שהוא מודד לפי התוצאה והפירות שיצאו ממעשיו. ואם לא יוכל המקבל להחזיר לי אפי' חצי חיוך, ולא ירגיש פירות במעשיו, כ"ש שקשה לו מאד, והוא מעדיף לעשות דבר שמכירים בחשיבות מעשיו.

וכמוכן שצריך תמיד דעת תורה מה לעשות בכגון דא, אך בבחינה מסויימת יש הרבה יותר נדבת הלב במקום שאינך מרגיש בחשיבות פעולותיך, כי אם באנו לקיים תורה לתקן בעיות של העולם, כמוכן שצריך לתקן את הבעיה היותר גדולה, להשקיע במקום שיראה יותר פירות. אך כיון שהבעיות הם לצורך התורה, יתכן שבמקום שלא תראה פירות בעמלך, שם נדבת לבך יותר זך ונקי. 'כי לא באת לעולם לפעול ולהצליח אלא לעשות ככתוב בתורה'. [טוען און נישט אויפטוען] במקום שהתוצאות לא כ"כ מבריקות, החסד יותר גדול. אלא שפעמים שמצד התורה עצמה יש להשקיע במקום שיראה יותר פירות. כמ"ש במשנה בהוריות שיש דיני קדימה כהן קודם ללוי וכו', אע"פ שמרגיש שיעל יותר אצל הלוי מהכהן, אך התורה אומרת שכהן קודם ללוי, או יש דברים שאיש קודם לאשה ויש שאשה קודם לאיש, או מה שעניי עירך קודמים, אין ההלכה מתחשבת בפירות של פעולותיך, אלא אנו מצוים לעשות ככל אשר נצטוינו.

יחודי באחת מארצות אירופה, ביקש לרכוש לעצמו פרווה למעילו. הוא התכוון לשלם על כך מחיר יקר, כיאה למוצר שכזה, הידוע במחיריו הלא-זולים. מה גדלה הפתעתו כאשר הגיע אל המוכר הגוי, וזה הציע לו לרכוש פרווה במחיר מוזל מאוד שהגיע לכ 20% מהמחיר הקבוע בשוק. אם מחירה הרגיל של פרווה היה, למשל, 1,000 שקלים, היה מוכן הסוחר למוכרה ליהודי שלנו ב 200- שקלים בלבד.

בתחילה לא האמין למשמע אזניו, ושאל את הסוחר פעם שניה ושלישית באיזה מחיר הוא מתכוון למכור לו את הפרווה, כשהסוחר אישר שוב ושוב את המחיר המוזל שנקב בתחילה, החליט היהודי לרכוש ממנו מספר רב של פרוות, ולמוכרו במחיר הרגיל, וכך יעלה בידו להרוויח מעיסקה זו הון רב.

רבי ישראל סלנטר היה משגן על יסוד זה, והוכיח מפעולותיו של אברהם אבינו ביקש להעלות את בנו יצחק לעולה, הוא עשה מה שהיה צריך לעשות, ולא הצליח, הכניס אורחים בלתי רעבים כלל, רק היה נדמה שהם אוכלים. והוא רץ להביא שלושה בקר, הוא עושה ולא פועל למעשה, לא מעניין אותו אם הוא מצליח במעשיו, הוא עושה מה שהוא מצווה לעשות. וכן הוא עומד ומתפלל על סדום כמה וכמה פעמים, ואברהם שב למקומו, אין תכלית להצליח בפעולות, אלא לעשות מה שהוא צריך.

יש בירושלים 'מכון הטכנולוגי לפתרונות בעיות ההלכה', זהו רחוק מאד מאד מן האמת, שמסתכלים על התורה כדבר שעושה בעיות לאדם, ומשתדלים לתקן את הבעיות. והוא טעות גדול ונורא, כי אדרבה הקב"ה ברא עולם עם בעיות, כדי שהתורה שקדמה לעולם תוכל להתקיים, לא שתתקן את הבעיות של העולם, אלא שיוכלו לקיים את התורה. כי לא בנו לתקן את העולם, אלא לקיים רצון השם.

לבד מזאת ידוע דברי הגמ' 'קצרו לפי חסד' אין צדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה, ופרש"י שמוודים כמה יגיעות יגיעת בצדקה זאת, ועוד שזה נחשב לפי צרכי העני, שאם היה העני רעב ביותר, והיה לך זכות לתת לו לאכול, זוהי זכיה מיוחדת שהקב"ה זיכה אותך בכך, אך דבר זה אינו שייך לבחירה שלנו. זהו מוסד של קבלת שכר שאינו נוגע לנו כלל.

נמצא שאע"פ ששכר מצוה למעלה יתרבה אם בפועל זכה לשמח יותר את העניים, אך זה אינו משפיע על שיקול הדעת בשעת נתינת הצדקה. רק דיני הצדקה משפיעים, ולא השכר שבה משפיע. בוודאי יתכן שרצוי לפני ה' שיזכה אדם להוציא לפועל, אך זהו השכר העליון, ולא באנו לתקן את הבעיות של הקב"ה כי אין להקב"ה שום בעיות, כמו שהעיד רבי יעקב פרידריך, וכמעשה דאיש חסיד היה וגם בבנים חמשה, ודברה לו האשה, ובא אליה הנביא ושיוע בחצי הלילה, ובאו מלאכים, ונתעשר החסיד בשמונה מאות אלף זהובים. כי אין להקב"ה שום בעיה שצריכים לפתור אותה.

וכן אמרו בגמ' ב"ב דף י' 'וזו שאלה שאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע אם אלהים אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסם א"ל כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנם'. כי הקב"ה היה יכול לברוא עולם בלא עניים כלל, הגם שאין צריך ראיות לכך, אך כך אמרו חז"ל 'מעולם לא ראית ארי קייץ, שועל חנווני' רק האדם צריך להיות כזה חלש ומלא חסרונות, רק בכדי שיהיה אפשרות לקיים מצות חסד וצדקה. אע"פ וישב ומצטער שאין לו אורחים, למה יש להם מזגן בבית, ובחוץ בווערת השמש כחום היום, איך הסתדרו כל הבעיות, הרי העולם צריך לשמש את התורה.

ונמתיק יותר הבנת הדבר ע"פ משל, כנהוג היום שהייצרנים של כלי חשמל, פועלים בחכמה בעת בניין המכשירים שלאחר שנה שנתיים יצטרך האדם לקרוא אומן לתקנו, או להחליפו בדוגמא יותר חדשה. כך הוא גם במלכותא דרקייעא, הקב"ה ברא עולם, וסטר לה כמה סטירות, עניים, חולים, בעלי חסרונות, ויתומים, כדי שיעשו עמהם חסד ואמת. אע"פ שבוודאי הצור תמים פעלו ויש כמה וכמה חשבונות מדוע ילד זה הוא יתום וילד זה אינו יתום וכן באלמנות ועניים וחולים, אך אלו החשבונות אינם שייכים אל התורם, אתה צריך לתת להשלים החסרונות איך שאתה יכול, בגוף או בממון. הקב"ה מבקש שתהיה שותף שלו בהשלמת בנין העולם. בתורה שקדמה לעולם כתוב 'לא יחדל אביון מקרב הארץ, וכל זה כדי שתזכו להם לחיי עולם הבא'.

ומעתה מובן ביותר דברי רבי יוסף שאול נתנזון הנ"ל, שאין הקדש צריכים ברכה והרווחה, כל יסוד ההקדש הוא רק לקיים רצון ה' ע"י נדבת הלב. יהיה מה שיהיה.

והן אמת שסכפי הצדקה צריכים זהירות גדולה מאד, לשמור על כל פרוטה, כי אסור לזלזל בנדבת הלב של יהודי, הקב"ה מחבב את הדולר הזה, הוא נהפך להיות חפצא דמצוה, כמו לולקא של הרוזינער, כך יקר אצלו יתברך דולר שנתלשב בו נדבת לב, הדולר הזה שווה יותר מכל הממון שיש מסוף העולם ועד סופו. כמו שאסור לזרוק תפילין ואתרוג על הארץ, כך יש לשכב פרוטה של צדקה. וכמסופר בגמ' על מעות פורים שנתחלפו לו, ונתן את שניהם מרוב חשיבותם

עוד למדנו מכאן יסוד נוסף, כי האדם רגיל למדוד את חשיבות המצוה לפי התוצאה שלה, לדוגמא אם יוכל בשעה זאת לדבר עם יהודי רחוק לקרב אותו לתורה ומצוות, ובזה ירגיש שזכה לפעול גדולות ונצורות, לעומת זה יש לו אפשרות להכנס לבקר איזה יהודי זקן לחזק אותו. דרך האדם שהוא מודד לפי התוצאה והפירות שיצאו ממעשיו. ואם לא יוכל המקבל להחזיר לי אפי' חצי חיוך, ולא ירגיש פירות במעשיו, כ"ש שקשה לו מאד, והוא מעדיף לעשות דבר שמכירים בחשיבות מעשיו.

וכמוכן שצריך תמיד דעת תורה מה לעשות בכגון דא, אך בבחינה מסויימת יש הרבה יותר נדבת הלב במקום שאינך מרגיש בחשיבות פעולותיך, כי אם באנו לקיים תורה לתקן בעיות של העולם, כמוכן שצריך לתקן את הבעיה היותר גדולה, להשקיע במקום שיראה יותר פירות. אך כיון שהבעיות הם לצורך התורה, יתכן שבמקום שלא תראה פירות בעמלך, שם נדבת לבך יותר זך ונקי. 'כי לא באת לעולם לפעול ולהצליח אלא לעשות ככתוב בתורה'. [טוען און נישט אויפטוען] במקום שהתוצאות לא כ"כ מבריקות, החסד יותר גדול. אלא שפעמים שמצד התורה עצמה יש להשקיע במקום שיראה יותר פירות. כמ"ש במשנה בהוריות שיש דיני קדימה כהן קודם ללוי וכו', אע"פ שמרגיש שיעל יותר אצל הלוי מהכהן, אך התורה אומרת שכהן קודם ללוי, או יש דברים שאיש קודם לאשה ויש שאשה קודם לאיש, או מה שעניי עירך קודמים, אין ההלכה מתחשבת בפירות של פעולותיך, אלא אנו מצוים לעשות ככל אשר נצטוינו.

יחודי באחת מארצות אירופה, ביקש לרכוש לעצמו פרווה למעילו. הוא התכוון לשלם על כך מחיר יקר, כיאה למוצר שכזה, הידוע במחיריו הלא-זולים. מה גדלה הפתעתו כאשר הגיע אל המוכר הגוי, וזה הציע לו לרכוש פרווה במחיר מוזל מאוד שהגיע לכ 20% מהמחיר הקבוע בשוק. אם מחירה הרגיל של פרווה היה, למשל, 1,000 שקלים, היה מוכן הסוחר למוכרה ליהודי שלנו ב 200- שקלים בלבד.

בתחילה לא האמין למשמע אזניו, ושאל את הסוחר פעם שניה ושלישית באיזה מחיר הוא מתכוון למכור לו את הפרווה, כשהסוחר אישר שוב ושוב את המחיר המוזל שנקב בתחילה, החליט היהודי לרכוש ממנו מספר רב של פרוות, ולמוכרו במחיר הרגיל, וכך יעלה בידו להרוויח מעיסקה זו הון רב.

הסתכל אליי, ותגיד האם אינך זכור שעבדתי אצלך לפני למעלה מ-30 שנה, אמר הסוחר.

כך או כך, ברצוני לבשר לך שאתה משוחרר מן הכלא, ובוא ואספר לך את השתלשלות הדברים החל מהרגע שהגעת לשוק כדי לרכוש את הפרווה. זכרונות נעימים עד מאוד ליוו אותי מהתקופה שבה עבדתי אצלך. יושרך ומידותיך הטובות, סלחנותך לכל יציר נברא, וההשתדלות שהשתדלת להנעים את האוירה במחיצתך, היו בזכרוני כל העת, גם בשנים מאוחרות יותר, כשדרכינו נפרדו זו מזו. מיד כשראיתך נכנס לחנות הפרווה שלי, החלטתי למכור לך את הסחורה במחיר מוזל מאוד, כדי להחזיר לך ולו במשהו על כל שעשית למעני בתקופת עבודתי אצלך.

ואכן, מכרתי לך מרצוני את הפרווה במחיר 'המצחיק' ההוא, שלא החזיר לי אפילו את העלות שהשקעתי אני בקניית הפרווה. הכל היה שווה לי, כדי לגרום לך נחת רוח. גם כשהגעת בפעם השנייה, לא שינית את טעמי ויחסי אליך.

ברם, לאחר מכן, נזכרתי שבתקופת עבודתי אצלך, היית מדבר רבות בשבחה של הדת היהודית, והאמונה בבורא עולם, מחד גיסא, ובטלת לחלוטין את כל מי שדיבר על אלוהים אחרים. ברגע שנזכרתי בכך, החלטתי שלא שווה לי להעשירך עושר כה רב, במכירת הפרווה במחיר המוזל, אלא אם כן אעמידך בנסיון ואדרוש ממך לנשק את הצלם שלי, ואראה האם הדברים שדיברת אתנו אז, מפעמים באמת בליבך, והינך מאמין באלוקיך עד תום, או שמא הכל היה מן השפה ולחוץ.

ועכשיו, משראיתי את אמונתך העזה, ונוכחתי בעצמי בנאמנותך לבורא עולם, אני משאיר בידיך את כל הפרווה שקנית ממני, עם הרווח הגדול בצידן, ואף אמכור לך עוד ועוד פרוות, ובמחירים יותר מוזלים, על מנת שתצליח להרוויח עוד כסף, ולהתעשר בצורה יותר משמעותית.

מה למדנו מסיפור זה, שסופר כאמור על ידי אחת מראשי הישיבות? ההצלחה וההגשוג המתינו ליהודי הוא מאחרי הדלת.

אם לא היה עומד בנסיון, חלילה, ומנשק את הצלם, או מוציא מילה אחת מפיו נגד האמונה, לא היה זוכה להגיע למה שהגיע. רק משעמד בנסיון הגדול, והוכיח להשי"ת שהוא מאמין שכל מה שהוא עושה עימו - לטובה הוא עושה, ואיש לא יצליח ליטול ממנו את האמונה הזו, נפתחו בפניו שערי ההלחה והסיעתא דשמיא.

(ברכי נפשי)

וכך עשה, והצליח לצבור לעצמו סכום כסף גדול מאוד. לאחר שסיים את מכירת הפרווה, וירא כי טוב, החליט לנסות את מזלו בשנית. והנה גם הפעם היה מוכן הסוחר למכור לו את הפרווה במחיר המוזל. היהודי רכש כמות גדולה של פרוות, ומכרן, והצליח גם הפעם להתעשר בהון רב.

כשהגיע בפעם השלישית, השתנו לפתע פניו של הסוחר, שהרים עליו את קולו ושאל: 'תגיד לי, כמה כסף שילמת על הפרווה שמכרתי לך?' כשנשקב במחיר המוזל, החל הסוחר לצעוק, ואף לאיים עליו, ותוך שהוא מנופף באצבעו השמיע איומים נגד היהודי, הגדירו כגזלן, וטען שחטש אותו עד שהגיע למחיר הלא-יאימן הזה... ותבע ממנו להחזיר לו את כל הפרווה....

היהודי היה המום, ולא הבין על מה רגשה הארץ ועל מה נעו אמות הסיפין. 'הרי אתה-עצמך הצעת לי לרכוש את הפרווה במחיר זה, ומה אתה רוצה עכשיו ממני?' - שאל.

אבל עד שפנה ימין ושמאל, הגיעו שוטרים והניחו אזיקים על ידיו, ושמורו במעצר. לסוחר ההוא, כך התברר, היו קשרים טובים עם ראשי השלטון בארץ ההיא, ובשל מעמדו המכובד מילאו רשויות החוק אחר הוראותיו, והיהודי הובל לבית הכלא.

לא עזרו לו כל הטענות וההצטדקויות שמעולם לא גזל פרוטה מאף אחד, וגם הפעם איננו אשם במה שקרה, וכו'. החוקרים האמינו לסוחר, והיהודי הושם מאחרי סורג וברז.

כעבור מספר ימים, נכנס הסוחר אל כילאו של העצור היהודי, ואומר לו: יש לי להציע לך עיסקה מסוימת, ואם תמלא אחר התנאי שלי, תשתחרר מיידי מבית הכלא.

היהודי שלא ידע מה מתכוון הסוחר להציע לו, נטה אוזניו כאפרכסת, ואז אמר לו הסוחר: יש עמדי כאן צלם של האלוהים שלנו. אם תנשק אותו, אדבר עם שלטונות הכלא שישחררוך מיידי מבית האסורים.

היהודי שמע והזדעזע. הוא התעשת באופן מיידי, ואמר לסוחר, באמיצות ובאמונה, שהוא אינו חושב כלל למלא אחר דבריו.

'אני יהודי, ואסור לי לעשות מה שאתה אומר, ואני אף מצווה על כך בייהרה ובל יעבור, והנה אני מוכן ומזומן למסור עצמי להריגה. לא יעזור לך שום דבר!'

הסוחר ניסה לשכנעו שוב ושוב, ומשראה שהיהודי נותר בן נאמן לאלוקיו, ואינו מתכוון להמירו באלוהים אחרים, שינה לפתע את טון דיבורו, והתייחס אל היהודי הכלוא בנעימות וברוך.

האם אינך מכיריני? - שאל.

בדרך הדרוש

מרמזו על תורה מן השמים, ושלחו על השגחה פרטית ושכר ועונש, ומנורה על מצאת השם ואור פני מלך חיים עיין שם, ואחר כל זה זכו להשראת השכינה:

ומסים כי ענן ה' וגו', זו מידת הרחמים היה, ויהיה על המשכן זו כלל ישראל כמו שכתב האלשיך [תרומה פ"ט ט"א ד"ה עוד יתכן] על הפסוק (תרומה כ"ה, ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם דכלל ישראל מדור לשכינה, וזה לעיני כל ישראל בכל מסעיהם, רצה לומר בכל הזמנים הן בארץ וזבת חלב ודבש בעת שקרן הצלחה זורח עליהם והן בארץ גלותם עת שוקעת שמש לא יתיימשו, ויהיה נגדם דיבור אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, רצונו לומר כי אף שם אלקים הוא רחמים כי הוציא מארץ מצרים:

וזה ואלה שמות בני ישראל וגו' [שמות א, א], אף שמתחילה היה הגזירה קשה מה שירדו יוסף ואחיו למצרים, עם כל זאת אחר כך ראו שהיה לטובה ויצאו ברכוש גדול,

וזה ואלה שמות וגו' את יעקב מעשה אבות סימן לבנים, כמו באבות היה תחילתן יסורין וסופן שלוה אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלה גם עלה [ויגש מ"ד, ד], כן אתם אל תתיימשו מן הגאולה וחירות וענן ה' על המשכן יומם וגו', כל זה יהיה לעיני כל ישראל בכל מסעיהם שיאמינו בה' שאחריתם יגה מאד, ויזכו לגאולה שלימה וקרובה במהרה בימינו אמן כן יהי רצון:

(פרדס יוסף)

לפניהם יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה, על פי מה שאותא בברכות (ג"ד). כשם שמברכין על הטובה כן מברכין על הרעה, דארתו שם הרחמים בעצמו הוא אחד כמו שכתוב בתהלים (קט"ו, יג) כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא היינו רחמים,

וכמו כן כתיב [שם פסוק ג-ד] צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא גם כן שם הוי"ה שהוא רחמים, ובכל עת הן בעת טוב והן בעת רעה ח"ו יתחוק עצמו בה' הרחמים להאמין כי חסדי ה' לא תמנו:

וזהו שנאמר וה' הולך לפנינו יומם, היינו אותו השם הרחמים שהיה עמם בעת הטובה לנחותם הדרך, הוא עמם לילה היינו בעת צרתם וגלותם, יומם ולילה עת הטוב המרומז ביום וחושך גלות המכונה לילה:

ובתמיד (ל"ב ע"ב) כל העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו, הצלחה נקרא יום וצרות לילה, ואם עוסק בתורה בעת גלות שכינה כנגדו ולא ימוש עמוד הענן יום ועמוד האש לילה, בעת הצלחה צריך לזכור כי יש עננים ובעת צרה לא יתיימשו ויהיה לו אמונה שעוד יאיר לו הצלחה:

וזה פירוש כי ענן ה' על המשכן יומם בעת הצלחה, מתירא שאל יחושך בענן, ועמוד האש לילה בעת חשכת לילה יבטח בה, זה יהיה תמיד לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם בגלות:

וסיום הפרשה אחרי שמסיים כל עבודת המשכן, והיה תיקון על מעשה עגל והיה עדות שנמחל עוונם, ובבינה לעתים [דרוש ס"ט ד"ה והיסודות] כתב בהתיקון היה בשלשה עקרים, מה שחטאו נגד מצאיות ה' ותורה משמים ושכר ועונש כל זה תיקנו בעשיית משכן, ארון

אלה פקודי המשכן

בפסוק הקודם וכל יתדות המשכן סביב נחושת וסמך ל'י אלה פקודי המשכן משכן העדות איתא בילקוט למה היו יתדות המשכן של נחושת ולא של ברזל משום דברזל מרמזו על אדום ומשכן עתיד ליתרב ע"י אדום לכך לא רצה לרמוז שיחבר בית המקדש ע"י אדום, ואיתא ברש"י למה נאמר כפל לשון משכן משכן רמז שתמשכן בשני חורבניו על עונותיהם של ישראל והא"ש וכל יתדות המשכן נחושת ק"ק קושיית הילקוט למה לא ברזל וצ"ל שלא רצה לרמוז שיחבר ע"י אדום וקשה מנ"ל שיחבר ולכך אמר אלה פקודי המשכן שנתמשכן שני פעמים ודו"ק:

(מדרש יונתן)

ויברך אותם משה

רש"י: ויהיה נועם וכו' והוא אחד מאחד עשר מזמורים (ל"ט, מ"ג). וקשה מה בעי רש"י בזה. ומחאתני הרב הגאון האב"ד ק"ק מווגיערש בעל המחבר ספר נוה שלום אמר דאיתא במדרש תהלים [צ, ד] י"א מזמורים שאמר משה בטכסים של נבואה אמרן, ולמה לא נכתבו בתורה אלא אלו דברי תורה ואין מפסיקין בין דברי תורה לדברי נביאים עכ"ל, והיה קשה לרש"י אם משה רבינו אמר ויהי נועם כו' אם כן למה לא נכתבה זאת בתורה, לכן מתרץ דהוא מן אחד עשר מזמורים על דרך נבואה ואין מערבין דברי תורה בדברי נבואה, ודפח"ה.

(פרדס יוסף)

כי ענן ה' (מ, ל"ח).

לנעץ סוף הפרשה לפרשת שמות ראיתי בזה קצת עם הוספה ממני, בפירוש הקרא בשלח (י"ג, כ"א) וח' הולך



ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת פקודי תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 423

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

'שחר אבקשר' צורי ומשוגבי'

אנחנו רגילים מעל כמה זו לעורר בנושא עניית אמן ובמיוחד על העניין הנשגב של "ברכות השחר בחברותא".

יחד עם זאת, מאז ומתמיד מתבונן אני בסדרת ברכות ובקשות שדוקא אין עליהן את המענה המפורש "אמן" וזאת כי הן נמצאות בתוך נסח ברכה ארקה, אך הן טומנות בחבן עולמות שלמים של תפלות ויחולים שפלטנו כה זקוקים להם.

אני מתפונן פמובן לרשימה העצומה הנמצאת בסיום ברכות השחר, בברכת "המעביר שנה" המסתמית בחתימה "הגומל חסדים טובים לעמו ישראל".

ברכה זו הפותחת פקודמותיה בהודאה ועוברת עד מהרה לבקשות נשגבות ומיוחדות, כלה מלאה וגדושה בתחנונים על הדבר החשוב לנו מכל - על הרוחניות שלנו!

הנה כי כן, לאחר שסימנו להודות לבורא יתברך בסדר ברכות השחר על כל הטובות שעושה עמנו ברוחניות ובגשמיות, אך טבעי שנוסיף ונבקש ממנו יתברך שיסייע לנו במלחמת היצר המתחדשת עלינו בכל בקור.

גם פאשר אנחנו מברכים פראוי את ברכות השחר לאזני העונה אמן או בתורנו כ"מקשיבים", לא פדאי שנמנהר בברכה זו אלא נתבונן בה בנחת ונזכה במלוא חפנים השפעות טובות ונפלאות לכל המשך היום.

כשלעצמי, בכל פעם שאני מקשיב לבקשה זו הנאמרת מפי אחד המתפללים, אני עונה בלבי 'אמן' אחר כל אחת מהבקשות הנאמרות בה. וכמוכן, על מלות הסיים הכוללות בתוכן כה הרבה: "הגומל חסדים טובים לעמו ישראל", מתפרצת כמאלה הקריאה "אמן", במשמעותה: אמת ונכון והלואי!

בקריאת 'יגורומה שמו יחדו',
שבת שלום ומברך,

298 213 מחולקת"ן.

עשר צוויים אלו יחדו יש מאה ושלוש עשרה תבות, כמנין התבות החותמות את כל ברכות תפלת העמידה, וכמספר הפעמים שכתובה המלה 'לב' [בהטויתיה השונות] בתורה. ללמדנו שיש לכוון את הלב במיוחד בחתימת ברכות אלו.

על חשיבות הכוונה בחתימת הברכות בשמונה עשרה אף עורר רבי יצחק מקורביל בעל הסמ"ק (סי' יא), ואלו דבריו: "הרב אליעזר מגרמזא כתב בספרו פי טוב מאד לכוון לחתימת כל ברכה וברכה, כי יש בהן מאה ושלוש עשרה תבות כנגד תבות שיש בתפלת חנה. וכן הדין נותן, כי מי שמתפונן בשאלתו [בגוף הברכה] ולא יכוון בשבחו של הקדוש ברוך הוא [שבחתימת הברכה], מחיב את עצמו".

דרש רבי יחזקאל אברמסקי:

מקף שתפלת 'שמונה עשרה' נתקנה כנגד לשונות הצווי שנאמרו בפרשתנו, יש ללמד על חובת האדם להתפלל לפני ה' גם אם אינו חש רצון ותשוקה לכך. בעת שכזאת, שומה עליו להתפלל "כאשר צוה ה'", שהלא מצד הדין הוא חיב להפיר בכך שכל שיש לו הוא ממתנת הבורא ברוך הוא (חזון יחזקאל).

מאה ברכות לחזוקת האמונה

"ויהי מאת כפר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת מאת אדנים למאת הכפר כפר לאדו" (לח ז)

כתב 'בעל הטורים' כי כנגד מאת אדני הכסף שנועדו לקרשי המשכן, תקנו חכמים לברך מאה ברכות בכל יום. והביא רמז לדבר מלשון הפתוב (שה"ש ה טו): "מיסדים על אדני פז", "על" בגימטריה מאה, כלומר: מאה הברכות התיסדו לזכר "אדני פז".

את השיכות בין אדני המשכן למאה הברכות באר בעל ה'חדושי הר"ם' כף: כפי שהאדנים היו היסוד של המשכן, כך תקנת מאה הברכות היא אבן יסוד לחיי היהודי, שהמקפיד לקימה זוכה להפנים בכך שהקדוש ברוך הוא אדון הכל (אמרי אמת לקוטים מנחות מג ב; אמרי הר"ם).

שם שנכתב על ידי ארבעה

"ויעשו את ציץ נזר הקדש זהב טהור ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש לה" (ל ט)

מפני מה נאמר: "ויכתבו" - בלשון רבים, וכי כמה אנשים כתבו זאת יחדו?

באר האמרי אמת:

במסכת 'ומא (לח א) מובא שנגנו חכמים את 'בן קמצר' על כף שלא גלה לאחרים את הסוד שבאמצעותו היה כותב ארבע אותיות בבת אחת, ומתוך כך יכול היה לכתב שם הוי"ה בבת אחת. המעלה שיש בכתיבת השם בבת אחת היא שבכך לא נותר השם חסר אפילו להגע אחד (תו"ט יומא ג יא, בשם 'פה מראה'). ועוד, שבכך גמנעים מללקלל בידים את שם ה', שבכתיבת שם הוי"ה אות אחר אות נמצא שבתחלה כותבים שם ה' ואחר כך מקלקלים אותו בכתיבת האות וא"ו שאחריו (מנחת חנוך' תלו).

על פי זאת יש לומר שכדי שכתבת השם על הציץ תהיה בהדור הראוי ללא הפסקה או קלקול, הצרכו ארבעה אנשים לכותבו כאחד, ולכך נאמר "ויכתבו" (אמרי אמת' תצוה תרצ"ב; 'וילקט יוסף' עמ' מא).

שלמות המצוות גם לאחר בניית המשכן

"ותכל כל עבדת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה'" (ל ט לב)

פרש רבי שלמה קלוגר:

הכתוב מושב את בני ישראל, שגם לאחר שנבנה המשכן המכפר על עוונותיהם, כפי שאומרים אנו בהגדה של פסח: "ובנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עוונותינו", לא התרשלו משום כך בקיום מצוות ה', אלא: "ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה'" (אמרי שפר').

להתפלל "כאשר צוה ה'"

"ויבא את הארון אל המשכן וישם את פרכת המסך ויסף על ארון העדות כאשר צוה ה' את משה" (מ כא)

כתב בעל הטורים כי תשע עשרה לשונות 'צווי' - כדגמת סוף הפסוק שלפנינו: "כאשר צוה ה' את משה" - נאמרו בפרשתנו בנוגע למלאכת המשכן, וכנגדם תקנו חכמים את תשע עשרה הברכות שבתפלת העמידה. והוסיף: בתשעה

ישועה בזמן תפלה...

הספור שלפנינו התרחש לפני זמן רב, אולם רק לאחרונה הוא ספר לנו מפי בעל המעשה, אברך תלמיד חכם אשר כיום הוא אב למשפחה ברוכה בלעה"ר.

ליום שבו חגג בצלאל את יום הולדתו השלושים היתה בעבורו משמעות רבה. האמת היא שהמלה 'חגג' אינה מתאימה בהכרח להקשר זה... החל משקיעת החמה של ליל יום הולדתו השלושים ועד לשקיעת החמה שלמחרת הוא לא יצא מחדרו. גם כשפמה מבני משפחתו ומחבריו הקרובים נסו להדפק על דלתו, בחר בצלאל להתעלם.

רק לאחר שנסגר השדוף שמעתי מפי אחד מבני המשפחה כי הם היו מודעים במדה כלשהי למצבי בשנה האחרונה, אך השאלה שעמדה בראש מעיניהם היתה - האם הבחור המיעד קם מדי בקר לתפלה. מרגע שהם נוכחו לדעת שאני מקפיד לבוא בקביעות לתפלה בזמן, השדוף קם ונסגר למזל טוב."



צלחת שנשברה בשמחת התנאים

מעט להפגס לבית המדרש, ומאידיך הרבה להלקות את עצמו, הן בעצם רוקותו המתמשכת, והן... בכך שאינו בוחר לצאת ממצבו הנוכחי, המיאש והפזיז.

תפלה לה על בצלאל שנה קשה וכואבת. בתפלה נסו בני משפחתו וחבריו לעזר לו, אולם הוא בחר להתרחק ולהתנתק מהם, מתמכר לתחושות היאוש והכשלון. ההמנונות החוזרת ונשנית שלו לצאת מחדרו רק הגדילה את הפחד והקשי. בשלב מסוים כבר החל לספר לעצמו כי לא כדאי לו לצאת, בפרט עכשו... שהלא, ודאי כלם יצביעו עליו, ירחמו ויברכו במבוכה... כמעט ובאו מים עד נפש, כמעט כבר חש כי טוב מותו מחייו, עד שהגיע אפרים.

אפרים זה הוא ידידו משכבר הימים, מהחברים היחידים שהקפידו לשמר אתו על קשר אמתי. ברבות הימים נאלץ אפרים לעקור עם משפחתו לחו"ל, אולם על הקשר עם בצלאל שמר מכל משמר. אפרים הקפיד להתקשר בכל ערב שבת לבצלאל, לשוחח עמו כמה דקות, לשתפו בקורות עמו ולאחל לו שבת שלום.

רק בשנה האחרונה הוא לא הצליח לצר קשר עם בצלאל. בני המשפחה ספרו לו על המצב העגום, והעכזות הסבו לו כאב רב. אפרים צפה להזדמנות שבה יגיע לארץ, וההזדמנות הגיעה כעבר כמעט שנה.

ביום הראשון לבקורו בארץ, בשעת צהריים מאחרת, מהר לבקר את בצלאל. הוא נקש על הדלת, אך בצלאל לא פתח. "בצלאל זה אני, אפרים", קרא, ובצלאל ההמום מהר לקום מהמטה ולטל את ידיו.

אפרים היה המום ממראהו העגום של ידידו, אך לא הרבה בדבורים; "בצלאל, יש מישהו שאתה חייב לפגוש, תתארגן במהירות ונצא..."

בצלאל, שהיה המום אף הוא מהבקור המפתיע, נענה בציתנות מפתיעה. הוא בקש מחברו להמתין כמה דקות מחוץ לחדר, שטף את פניו, התארגן וצעד בשתיקה אחר חברו.

אפרים הוביל את בצלאל במימנות בין הסמטאות הירושלמיות ונעצר לצד בית קטן וישן. הוא נקש על הדלת ביראת כבוד, והדלת נפתחה בידי של רב מבגד והדור

פנים. הרב הקשיב לספורו של בצלאל, ובצלאל חש לראשונה שיש מישהו שמבין את כאבו. משסים הליט הרב את פניו בידי וישקע במחשבות. לבסוף הוא הגביה את עיניו ושאל: "האם אתה מקפיד להתפלל מדי בקר לפני זמן תפלה?"

בצלאל השפיל את עיניו ונמנע מלהגיב. זמן תפלה? מי מדבר על כך בכלל... האם הרב לא מודע למצבו הנפשי הקשה?...

הרב הבין הכל. הוא הביט בו בעיניו החכמות ואמר לו: "יקירי, אתה בחר צעיר עדין, לא אפסה תקותך. הקפד מיום זה ואילך להתפלל שחרית לפני זמן תפלה, ובעזרת ה' ישועתך מבטחת!"

בצלאל המלמד באכזבות לא מהר להשתכנע; "וכי מאין תבוא לי הישועה, הלא כל שדוף אפשרי כבר הצע לי..." אך הרב עמד על דעתו בעוז; "אם תקפיד על זמן תפלה - תזכה במהרה לבנות בית נאמן בישראל".

בצלאל שהיה קצר רוח עקב סבלו, העז פניו ושאל: "תוף כמה זמן?" הרב לא כעס. הוא רק הביט בו בעינים רחמיאיות ואמר לו: "בתוף חדש מהיום".

התשובה הברורה גרמה לבצלאל להתנער. הוא החליט לקחת אחריות על מצבו ולגייס לשם כך את הכחות המועטים שעוד נותרו לו... הרב לא בקש ממנו הרבה, בסך הכל לקום ולהתפלל לפני זמן תפלה.

חדש לאחר מכן התקשר בצלאל לרב ובקש לבקרו. באותו היום היה הרב עסוק ואמר לו לבוא למחרת. למחרת הופיע בצלאל בחדרו של הרב ואמר רק שתי מלים, שתי מלים שלאמירתן המתין יותר מעשור שנים:

"התארת אתמול!"

בצלאל חשב שכל ההצעות כבר הציעו, אך מסתבר שבחוץ לארץ עדין היתה הצעת שדוף שהמתנה. בעבורו.

הרב שמח בשמחתו, ולבצלאל היה חשוב להוסיף: "אני יודע בודאות שהתארת רק בזכות העבודה ששמעתי לעצת הרב והקפדת על זמן תפלה. רק לאחר שנסגר השדוף שמעתי מפי אחד מבני המשפחה כי הם היו מודעים במדה כלשהי למצבי בשנה האחרונה, אך השאלה שעמדה בראש מעיניהם היתה - האם הבחור המיעד קם מדי בקר לתפלה. מרגע שהם נוכחו לדעת שאני מקפיד לבוא בקביעות לתפלה בזמן, השדוף קם ונסגר למזל טוב."

נשמע מפי בעל המעשה

עניית אמן משלימה את בריאת המלאך

אמר רבי זושא מאניפולי: עניית 'אמן' היא השלמה הכרחית לברכה, לפי שהמברך בורא בברכתו את גוף המלאך בלבד, ואולם רק בעניית אמן נבראת נפש המלאך הנותנת בו חיות (בוציא קדישא' אות לא).

מעין דברים אלו אף מובא בשמו של הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג, שאף העיד על עצמו סמוך לפטירתו, כי מתוך כך הקפיד כל ימיו שלא לברך ברכה אם לא יהיה מי שישלים את ברכתו בעניית אמן, ואף ספר מעשה פלא שארע עמו בעקבות הנהגתו זו:

פעם אחת הזמינו עשיר מעירה סמוכה לשמש כסנדק בבית מילה שערך לבנו, ולשם כך שלח אליו עגלה רתומה לסוסים שהיתה נהוגה על ידי עגלון יהודי ריק ופוחז. באמצע הדרך פאשר בקש לברך 'אשר יצר' הבין לחרדתו שאין מי שיוכל לענות אחריו אמן, כיון שהעגלון הלז היה גס ומגושם עד כדי שלא היה מקום לצרפו לשום דבר שבקדשה.

בעוד מתלבט הרב כיצד לנהג, הופיעו ממעבה היער שני אנשים בעלי צורה נוראה ונעמדו בסמוך אליו. לאחר שברך באזניהם את הברכה, ענו הם אמן במתיקות והתלהבות לא מצויה ומיד נעלמו. עמד שם הרבי ר' שמעלקא נרעש ונפחד, עד שהבין שמלאכי אלקים נשלחו אליו מן השמים כדי לענות אמן אחר ברכתו ('אהל יצחק' עמ' לה).

המשיחית שברכתו תשלם בעניית אמן

באותו מעמד הסביר בכך הר"ר שמעלקא את לשון הכתוב באיוב (כג יג): "והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו ויעש", אשר בגסח תפלות ראש השנה אנו מסיימים אותו במלים "נורא וקדוש".

כאמור עניית אמן משלימה את המלאך הנברא כתוצאה מאמירת הברכה. אם כן, מה יעשה אדם שנאלץ לשבת ביד בביתו או שהוא הולך לבד בדרך ואין מי שיענה אחריו אמן? על כך אומר הכתוב: "והוא באחד" - פאשר האדם מברך ביחידות, ומי ישיבנו? - ואין מי שיענה אחריו אמן, אזי אם "ונפשו אותה" אם הוא משיחית שברכתו תשלם בעניית אמן, כי אז "ויעש" - נורא וקדוש" - יש בידו לחולל נוראות בכך שישלחו לו מלאך מן השמים, שיענה אמן להשלים את ברכתו (שם).

לכבוד מערכת 'וכל מאמינים',

אחרי מבוא השלום והברכה, ברפת ה' עליכם על זכוי הרבים העצום הנעשה ברב עו ותעצומות.

בעלון פרשת בא הביא נשיא 'בני אמונים' במאמרו את המובא בספר 'דרך משה' שחסיד אחד התענה כדי שישלחו מהשמים את סבת עכוב הגאולה, והתגלה לו בחלום שהגאולה מתממהת לפי שאין מקפידים לענות אמן, על הברכות שבהן מבקשים על הגאולה.

ורציתי להוסיף; הלא אמרו חכמים (שבת לא א) שלאחר פטירת האדם, בבואו לתת דין וחשבון על מעשיו, ישאלוהו במיחד על כמה ענינים שמחובתו לקיים בחייו, ואחד מהם הוא: "צפית לישועה" - האם צפית לגאולת ישראל ולביאת המשיח כהבטחת ה' ביד הנביאים.

לדברי בעל ה'דרך משה' הנזכר למעלה, לכאורה עקר הצפייה לישועה מתבטא בעניית אמן אחר ברכות הגאולה, ומי שמזלזל בכך לא יוכל להשיב בחיוב על שאלה זו. ואפשר שלכך אף דבר זה נרמז במה שאמרו שם שאחת השאלות הנוספות שנשאל האדם באותה העת היא: "נשאת ונתת באמונה". השאלה מרמזת על עניית אמן, שנשאל האדם האם הקפיד פראוי על עניית אמן, האם נשא ונתן בענין ממש כפי שהוא מנהל עסק, שראשו ורבו מנח בו?

בברכה מרבה,

א.ר. - ליקווד ניו ג'רזי.

נתן לשלח מכתבים
לפקס שמספרו 08-9746102
אל כתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא



ציון בעל השבת מוסר' בבית העלמין היהודי באיזמיר שבתורכיה

בעל השבת מוסר'

ח' באדר ב' תפ"ט

רבי אליהו הכהן האייתמרי, נולד לאביו רבי אברהם שלמה הכהן בשנת ת"ט בעיר איזמיר שבתורכיה. בעטרות רבות התעטר רבנו, עלה והתעלה בנגלה ובנסתר, ונודע ברבים בדרשותיו ובספריו. החיד"א העיד עליו (שם הגדולים) מערכת א אות קסה): "ורבים השיב מעוון בדרשותיו ובתוכחותיו ובמתק לשונו".

רבנו חבר למעלה משלושים ספרים. הנודע שבהם הוא 'שבת מוסר' שהדפס בעשרות מהדורות. נפטר ביום ח' באדר ב' בשנת תפ"ט, והובא למנוחות בעיר הולדתו איזמיר.

מאה ברכות

בסדר הא' ב' האותיות צ' וק' סמוכות זו לזו, ללמדנו כי כל המקפיד על אמירת ק' ברכות ביום, נקרא 'צדיק' (מדרש תלפיות' אות ב ענף סוד ברפת בתולים).

עניית אמן

כאשר אדם עונה אמן' מקדשת מלה זו את גופו, ובכך יכולה נשמתו לחזר לגופו בעת תחית המתים. משום כך אף אמר רבי מאיר (סנהדרין קי ב): "קטן מאימתי בא לעולם הבא? ... משעה שיאמר אמן" (אגדת אליהו' שביעית פרק ד).

אתחיל אף יום

03-913-9191

קול אמונים - קו התכן של בני אמונים
חזוקים יומיים | ספורים מרתקים | מגון תכנים



ר"ת	יציאה	כניסה
18:56	18:16	17:04
18:53	18:18	17:19
18:54	18:17	17:11
18:57	18:18	17:25

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

חוט של חסד

בס"ד בר"ה

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א



פרשת פקודי • ב' אדר ב' תשפ"ב • גיליון 762

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" ע"ש מוהר"ן מברסלב זיע"א

רח' שמואל הנביא 13 ים-ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

שמחה בלבי מעת דגנם ותירושם רבו". הוא לא שמח שיש לו שפע בעצמו, אלא בזה שיש שפע והצלחה ליהודי אחר!

שמחה שאין לה סוף

לכן העצה הראשונה לשמחה היוצאת מהדברים היא: **לשמח בשמחת חבריך**. ברוך ה' יש שמחות רבות לעם ישראל. צריכים לתת את הדעת ולהרגיש שמחה וסיפוק בכל שמחה והצלחה וישועה של כל יהודי.

אבל המעלה הגדולה האמת היא לשמח בהצלחת הרוחנית של החבר, כמו שאומר רבי נחמן באחת השמות המופלאות והמדהימות ביותר: "כשאוחזין בזה שהוא מרצה וחפץ ומשתוקק מאוד שחברו יהיה איש כשר וצדיק אף על פי שהוא לא יהיה חס ושלום זהו מעלה גדולה מאוד".

אתה רואה יהודי אחר שמצליח להתפלל בכונה, ללמוד בהתמדה, לגדל ילדים מוצלחים וכדומה - ואתה שמח בשבילו באמת, אתה לא יודע איזו שמחה נפלאה זו! זו העצה לשמחה האמתית והפנימית והרצויה לפני המקום. והיא שמחה שאין לה סוף כי אין סוף לדברים טובים ולשמחות ולהצלחות בעם ישראל ותמיד יהיו לך עוד ועוד סיבות לשמח.

עצה בשביל עצה

אבל ישנה עצה נוספת ועמוקה יותר שבזכותה ניתן לזכות לשמח באמת בשמחת הזולת. שהרי לשמח באמת בשביל הזולת - זה לא דבר של מה בכך. איך ניתן לזכות לזה בעצמו?

נשים לב שוב לדבריו של ה"תפארת שלמה": "העיקר מה **שמתפלל האדם על חברו ושש ושמח בישועתו**". המעיין בדבריו במקור רואה שהוא מדבר על השמחה, אז מה פתאום הוא מניס כאן את עניין התפילה?

אלא מובן מדבריו שהדרך להגיע לשמחה אמיתית בטובת חברו היא רק על ידי שמתפלל על עם ישראל.

המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה



שמחת עולם על ראשם

עבורם הישועה האישית שלהם.

אנחנו נמצאים בחודש אדר שבו מרבים בשמחה. מה זו שמחה? ובמה צריכים לשמוח?

מחדש לנו בעל ה"תפארת שלמה", ר' שלמה מרדוסק מאדמור" וצדיקי פולין, שהשמחה שאדם שמח בהצלחת עצמו ובישועת עצמו ובטובת עצמו - זו שמחה מגונה! ובלשונו: "אם האדם אינו משגיח ומתפלל רק על עצמו **ושמח הוא רק בטובת עצמו** הנה זה מגונה מאוד".

אז מה היא שלימות השמחה? מה היא שמחה משובחת? נביא את הדברים בלשונו קדשו של התפארת שלמה: "דהנה כן הוא העיקר מה שמתפלל האדם על חברו **ושש ושמח בישועתו**... הנה הוא באמת מידה טובה באדם שראוי להללו בתורה הקדושה".

לב שמח

אנו קוראים בפרשת השבוע על בגדי הכהן הגדול ועל האבנים הטובות שעל לבו של אהרן ואומרים חז"ל שזכה לך בזכות "וראך ושמח בלבו" - שזכה לשמח בלבו בשמחה אמיתית על כך שאחיו הקטן מסנו זכה לגדולה.

אהרן היה המנהיג בפועל במשך שנים ארוכות של סבל ועבודת נושא את עול בני ישראל על כתפיו בשנים הקשות ביותר. ורגע לפני הגאולה מגיע אחיו הקטן משום מקום ומקבל את כל הגדולה והכבוד. ובורא עולם בוחן לבות וכליות מעיד על אהרן הכהן שהוא היה נקי מקנאה ושמח באמת במעלתו של אחיו. זו גדולה בלתי נתפסת!

וזאת שמחה של אמת, שמחה נקייה שבזכותה זכה אהרן הכהן לחושן הנוצץ על לבו.

יש לנו גם דוגמה לכך מדוד המלך ע"ה שאומר: "נתת

שמחו מעשה שהיה. יהודי אחד נתקל בבעיה הלכתית סבוכה ודחופה. והתקשר לרב חשוב ומורה הוראה מן הקהילה שלו. הרב הבין את חומרת העניין ואמר ליהודי שהוא יחזור אליו תכף ומיד. הרב עשה כמה טלפונים וחזר אל השואל והפנה אותו לגורמים המתאימים. היהודי פעל על פי הדרכת הרב ובאמת הכול הסתדר לו על הצד הטוב ביותר.

זה סיפור די שגרתי שכאן הוא בדרך כלל נגמר. אבל היהודי הזה עשה עוד צעד קטן. לאחר שהדברים הסתדרו הוא התקשר לרב וסיפר לו שברוך ה' הכול הסתדר. הרב שמח מאוד ואמר ליהודי:

"כל הכבוד שלך שהתקשרת לבשר לי. אתה לא יודע כמה אנשים מתקשרים אלי בשעות לא שעות עם בעיות כאלה ואחרות, ואני כואב את כאבם ומשתדל לעזור להם בכל כוחי, ואם הדברים לא מסתדרים, הם מתקשרים שוב ושוב; אבל רק יחידים טורחים להתקשר ולספר לי על סוף טוב. הם לא מבינים שאני לא פקיד מודיעין שמעביר מידע ולא אכפת לו באמת מה יעשה השואל, אלא אני בן אדם ויש לי לב ואני באמת דואג לשלומם ולהצלחתם, הם לא יודעים שהייתי כל כך שמח לשמוע שיהודי הסתדר. יישר כוח שהתקשרת לבשר לי. שימחת אותי".

שמחה של יהודי

גדולי ישראל לא הצטיינו רק בידע תורני עמוק, ולא רק באמונה חזקה ואדירה, ולא רק במידות טובות ובחסדים. גדולי ישראל, וכמובן כל אחד ואחד מאיתנו שרוצים ללכת בעקבותיהם - הם באמת דאגו לכל יהודי **ובאמת שמחו בהצלחה של כל יהודי**. הם פעלו ישועות עבור עם ישראל רק בגלל שכל ישועה של כל יהודי הייתה





הצבע של שנות 2000

בגאולה, וביותר דווקא בגלות... דווקא עכשיו... זה מה שמורה פירוק המשכן פעם אחר פעם, כי זה היה תפקידו של המשכן לגלות את אותו יופי רוחני בכל זמן, מצב, ומקום. גם כשיהודי במצב של "פירוק טוטלי" בתחילת פרשתו מובא במדרש "משכן-משכן, משכן בביינינו, משכן בחורבנו"... הידיעה על הצבעוניות של היהדות, החיפוש אחר הנעימות היופי של היהדות הם הכלי והתיבת נח גם לדור מסוחר הזה, ושפל ככל שיהיה!!! מקום החיפוש בכל זמן, ובפרט בגלות הוא אצל מקים המשכן! "ויקם משה את המשכן"... הרבה ניסו להקים את המשכן לגלות את היופי האמיתי של המשכן" גם בין נחשולי ענק של החושך של העולם הזה, אבל אחד רק הצליח...

הוא הוא משה שעליו נאמר "ותרא אותו כי טוב הוא", הם הצדיקים שבכל דור שמקיימים לנו את המשכן על כלל צבעים היפים והמושכים באמת את הלב והמוח למקום הנכון באמת.

זהו על ידי הדעת האמיתית והזווית הנכונה על החיים שיוצקים לנו... בדיבורים שכל כך משיבים את הנפש... ועל הכל בכוחם האדיר להטעים טעם אמיתי וחוויתי של יהדות גם למי שעל פי הכללים היבשים רחוק מאוד מלהיות זכאי לכך... הבה אחים יקרים, בא נצא לחיפוש אחר אותם צדיקים שנלחמים בעמלק, ולא מפסיקים להקים את המשכן, גם אחרי שהוא מתפרק שוב ושוב... כך נחיה במצב של גאולה, גם בזמן הגלות!

שנת ה-תשפ"ב, לא תיסחף אחר אותו מבול צבעוני, היא צריכה תחליף רוחני תואם, עוצמה רוחנית שגם היא "צבעונית" גם היא תוססת, גם היא מגרה, לא פחות ואף יותר.

וככל שכך תחוה הנפש את היהדות זה הדרך היחידה גם להישמר, וגם להיגמל מהמבול של הצבעוניות הזרה שמכלה כמעט כל פינה. כזה היה בית המקדש, "כלילת יופי משוש כל הארץ" ועוד שלל ביטויים מפליאים בתנ"ך ובחז"ל. אבל יותר מכך הוא המשכן שהוא, לפי כל השיטות לא בטלה קדושתו גם עכשיו. הוא סך הכל נגזז... והיכן נגזז יופיו, אורו, צבעוניותו? בתוך כל אחד מאיתנו, "שכנתי בתוכם בתוך כל אחד ואחד".

יש יהדות של "אהבת ה'", "תשוקה של ה' אלינו", "התרגשות של ה' מאיתנו", "התפארות של ה' מסנו", "של חיבור", "של געגועים הדדיים שהם עזים במיוחד", "יופי וחו אמיתי של כל מצווה ומעשה טוב", שכל אלה הם הרבה יותר יפים ומעוררים השראה מכל העולם הזה על שלל הבליי גם יחד! ובפרט שמרגישים את כל זה! צבעוניות קדושה זו היא השורש, ממנה נמשך גם כל אותה צבעוניות ריקנית ושקרית, היא המקור, היא הפירסה, היא עוד לפני החיכוך, של אותם גורמים הנקראים בשם "המן-עמלק". יופי זה הוא איתנו תמיד...

בית המקדש אמנם נחרב כליל, אבל... ה"משכן" הוא רק נגזז!!! ומה זה אומר? אנחנו זה לא סוד... חיים בדור שכולו רועש, כולו צבעוני, סמס לא שחור לבן, הכל תלת מימד, הכל מוחשי ונגיש, דבר זה גורם לסחרור מה ששום דור לא חווה, ולסחיפה כמעט בלתי נמנעת אחרי מה שאותה צבעוניות (חו של שקר) מציעה. עוד דבר שגם לא סוד בכלל, הוא התוצאות של כל זה, העדר הרוגע, השלווה, הסיפוק מדברים פשוטים, והנאה מחיי שגרה, גם אם הם לא צבעוניים במיוחד. שלא נדבר על הנזק הרוחני שכל הצבעוניות הזאת גורמת, הבלטת והנגשת התאוות באופן שמסתירים את מציאות ה', ומצוותיו, מה שלא היה בשום דור בכזה עוצמה, כמות, ונגישות... הדברים האלה הם לא סוד, אבל הפתרון האמיתי לבעייה זו, היא ועוד איך סוד...

הוא סוד המשכן... התורה מתארת לנו את בניית המשכן, ומדגישה את יופיו המושלם, את צבעוניותו העזה בשלל הגוונים היפים בעולם, "זהב כסף נחושת-עורות אילים מאודמים". והדבר השני שמאפיין את המשכן הוא מה נבנה ונפרק פעמים רבות, וגם בסופו הוא רק נגזז. שני נקודות אלו מעלות יסוד אחד וברור, המשכן עדיין הולך איתנו, והוא הפתרון לאותו דור צבעוני ומשגע. בשביל שאותו נפש יהודית של דור כל כך חלוש, של

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: *3030

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"



הלכות "זכר למחצית השקל"

הגולמי בר"ח אדר. כך שמעתי מפי מרן הרב עובדיה זצ"ל
בשיעורו הקבוע בבית הכנסת הידדים בשנת תשס"ח.

השיעור של מחצית השקל בזמנינו הוא כ 20
לערך. (בשעת כתיבת שורות אלה עדיין לא ידוע הסכום המדויק
והסופי, לכן יש להעדיף בארגון הידידות אודות השיעור המדויק,
בטלפון 073-2221212)

מי שמצבו הכלכלי קשה די שיתן מטבע של חצי
שקל לזכר מחצית השקל. מטה יהודה (סי' תרצד) וכן
פסק בחזון עובדיה (עמוד ק"ד).

אין לתת זכר למחצית השקל ממעות מעשר
שמפריש בכל חודש, אלא אם כן התנה מראש
בפירוש ואמר שמפריש מעות מעשר בלי נדר,
והשעה דחוקה לו, רשאי לתת ממעות מעשר
לתרומת זכר למחצית השקל. שו"ת יחוה דעת (חלק
א' סימן פז).

החיוב לתת מחצית השקל הוא מגיל עשרים
ומעלה. רמ"א סימן תרצ"ד.

טוב שגם נשים יתנו מעות זכר למחצית השקל,
וטוב לתת גם עבור ילדיו הקטנים, ואם האשה
מעוברת יתן אף על העובר, אבל אין זה חיוב אלא
היזדר. משנה ברורה (סימן תרצ"ד סעיף קטן ה'). ואם אין ידו
משגת כל כך, יתן חצי שקל עבור עצמו, ובעד כל
אחד מבני ביתו יתן מטבע קטן יותר כפי כוחו.

- מעלה גדולה יש בנתינת מעות "זכר למחצית השקל" ויש בה זכות המגינה על האדם מן המגיפה, וכמו שמובא בבן איש חי (יחידושים פרשת כי תישא דיבור ראשון), ומובא בשם הגאון מוילנא שכשתיקח את המילה "מחצית" האות האמצעית היא אות צ' המרסזת על הצדקה, האותיות הקרובות לאות צ' הם ח' - "ח", והאותיות החיצוניות הם ס' - ת' "מת" כלומר שעל ידי הצדקה שאדם נותן מקרב את החיים ומרחיק את המיתה.
- יזהר שלא לקרות המעות הללו "מחצית השקל" רק "זכר למחצית השקל". חזון עובדיה (פורים עמוד קב בהערות).
- בני ירושלים שחוגגים הפורים ביום ט"ו, טוב שיתנו המחצית השקל לבילי פורים ולא בתענית אסתר.
- הליכות שלמה פורים (פרק י"ח סעיף ט') ואשרי האיש (חלק ג' פרק מ"ב אות ב') בשם הרב אלישיב זצ"ל.
- צריך לתת סכום השעה לתשעה גרם כסף מזוקק, לפי מחיר הכסף הגולמי מידי שנה בשנה. כפי החיים (סי' תרצד סעיף קטן כ'). וסכום זה נקבע כפי מחיר הכסף



זכר למחצית השקל

- בזמן שהיה בית המקדש קיים, היו ישראל מביאים מחצית השקל תרומה לבית המקדש פעם בשנה, חיוב זה הוא מן התורה כמבואר בפרשת "כי תשא" "זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש". הסיבה לחיוב זה הוא כדי שכל ישראל יהיו שותפים בקרבתו הציבור שמקריבים על גבי המזבח מידי יום.
- משחרב בית המקדש בטלה מצוה זו, ומכל מקום נוהגים לתת בחודש אדר זכר למחצית השקל. כן כתב הרמ"א בשם המרדכי (יומא פרק א'). הטעם שנותנים את הזכר למחצית השקל דווקא בתקופה זו של חודש אדר, מבואר בירושלמי (מגילה פרק א' הלכה ה') אמר רבי יהושע בן לוי גלוי וידוע לפני הקב"ה שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, כמו שנאמר ועשרת אלפים ככר כסף אשקול על ידי עושי המלאכה, לפיכך הקדים שקליהם לשקליו, אמר הקב"ה, מוטב שיקדים כספן של בני לכספו של אותו רשע.



שידוך תמורת מחילה



בבהלה רבה רץ הרב לביתו של האיש והתחנן: אנא, מחל לי. אתה הצדיק ואני שוגג. צריך הייתי להפסיק מלימודי ולכתוב את החזר ההלוואה בפנקס.

"רבי, בשעה טובה מחתן אני את בתי, זקוק אני להלוואה מהגמ"ח, ביקש יהודי תושב וילנא הלוואה מהגמ"ח שניהל רב העיר - רבי שמואל שטראשן - לטובת תושבי עירו.

הרב נענה לבקשה והלווה לו סכום כסף רב, לא לפני שהחתים אותו על טופס בקשת הלוואה, כשהוא מתחייב לפרוע את הכסף עד תאריך פלוני.

עברו חלפו להם הימים, הגיע זמן פירעון ההלוואה והלווה הגיע כשהכסף בידו, הן אדם הגון ולא יאחר מלשלם את חובו לרב שהיטיב עימו. הרב ישב באותה עת בחדר לימודו טרוד ושקוע כולו בסוגיה שלפניו, הרים עיניו והקשיב ללווה שהסביר כי ב"ה עלה בידו להחזיר את כל הסכום בזמן.

הרב הנהן בראשו, הכניס את חפית השטרות בתוך כרך הגמרא שלפניו, כשהוא ממשיך ללמוד במרץ רב. לאחר שנשתיים סדר לימודו שכח הרב לחלוטין את חבילת שטרות הכסף השייכת לגמ"ח שהוחזרה על ידי הלווה. בוודאי שלא זכר הרב לציין בפנקס הגמ"ח שהלה החזיר את אשר קיבל.

הרב ישב ועשה סדר בפנקסי הגמ"ח, כשלפתע צדה עינו את שמו של אותו אדם שלוה ממנו סכום כסף ולא צוין שהחזיר זאת. זימן הרב את הלווה ושאלו מתי חושב הוא לפרוע את הלוואה.

היהודי הסביר לרב שלפני מספר חודשים היה אצלו והשיב את ההלוואה, אף ציין שהרב היה עסוק בלימודו ואולי משום כך לא ציין את החזר החוב בפנקסו.

הרב שמע את דבריו, אך ציין שהיות והכסף אינו שלו, לפי דין תורה מחויב הלווה או להישבע שהשיב את הכסף ויפטר מתשלום נוסף, או שישלם שוב כדי לא להישבע. הלווה שהיה איש ירא אלוקים סירב להישבע, אפילו על אמת, בעד שום הון שבעולם והעדיף לשלם

שנית!

אולם, המהלכות שברחוב

קבעו נחרצות: גנב הוא האיש!

איזה אדם הגון יסכים לשלם שוב חוב שנפרע על ידו? מה גם שביכולתו להיפטר על ידי שבועה.

צער רב ובושפת פנים גדולה נגמרה לאיש מהסיפור, אך מעמדו לא נסוג, הוא ישלם ולא יישבע.

ערב פסח הגיע, ותוך כדי ניקוי גמרותיו של הרב נשר מאחד הכרכים סכום כסף השווה במדויק לסכום שלוהו האיש לפני כחצי שנה מהרב. זכרונו של הרב נצטלל, מראה עמום שב לזכרונו היאך החזיר הלווה את הכסף בעת לימודו של הרב.

בבהלה רבה רץ הרב לביתו של האיש והתחנן: אנא, מחל לי. אתה הצדיק ואני שוגג. צריך הייתי להפסיק מלימודי ולכתוב את החזר ההלוואה בפנקס.

אך האיש לא הסכים למחול: "מי ישיב לי את שמי הטוב שנפגע", הקשה בכאב. "מי ישתדך עם ילדי?!" קשה היה לשכנע אותו לסלוח לרב בלב שלם, וגם הצהרתו של הרב שהוא יפרסם בכל העיר שהלווה צדק והרב טעה לא קיררו את דעת האיש. "אנשים יאמרו שהרב אומר שאני צודק רק לפני משורת הדין".

"מה יפייס אותך ויגרום לך למחול לי באמת?", שאל הרב, כשהוא נכון לעשות ככל אשר יאמר האיש. "אם ייתן הרב את בנו, מתניהו, לבתי כחתן - אסלח ללב שלם. אז יבינו כולם שבאמת נקי אני וחף מפשע". למרות היותו אדם פשוט, הסכים הרב להשתדך עימו ובלבד לקבל את מחילתו בלב שלם.

כי מי שממש אכפת לו והוא מרגיש ערב ואחראי על חברו, והוא לוקח את זה כמחויבות אישית ממש - אז גם השמחה של חברו היא בשבילו שמחה אישית ממש.

התפארת שלמה גם מדגיש שלא מדובר בתפילות אקראיות פה ושם אלא באדם שמרגיש מחויב בדבר ורואה במניעת התפילה על הכלל - עוון גדול, ולכן הוא רואה לקבוע לעצמו תפילה קבועה על הצלחת כלל ישראל. רק אדם כזה שמייחל ומצפה ומתפלל על עם ישראל - רק הוא יכול באמת לשמוח בהצלחת הזולת!

השורש של השמחה

נמצאנו למדים שהתפילה עבור עם ישראל - היא לא רק חיוב גמור, והיא לא רק העצה הטובה ביותר להצלחה האישית שלנו בעבודת ה', והיא לא רק הנחת הגדולה ביותר לקדוש ברוך הוא - כמו שכבר כתבנו באריכות במאמרים רבים - אלא היא העצה הטובה ביותר לשמחה אמיתית.

חכמינו אומרים שכאשר שמי שפורש מהציבור כאשר הם שרויים בצער ואינו מתפלל עמם בצרתם - שני מלאכי השרת המלווים אותו טופחים על ראשו ואומרים לו: "פלוני שלא הצטער בצער הציבור, לא יראה בנחמת ציבור". זו כמובן קללה נוראה ומפחידה, אבל על פי מה שכתבנו כאן היא גם תוצאה טבעית ומתבקשת, כי אם אתה לא מרגיש מחויבות כלפי הציבור והצרה שלהם לא נוגעת אליך, זה ברור שלא תרגיש גם שמחה בישועת הציבור כי גם השמחה לא נוגעת אליך.

אורה ושמחה

על פי זה מסביר התפארת שלמה את הפסוק המובא בנבואות הנחמה העתידיות: "ופדוי ה' ישובו ובאו ציון ברינה ושמחת עולם על ראשם". מה זו "שמחת עולם"? אומר האדמו"ר: "שהשמחה של כל העולם כשאחרים בטובה - הוא על ראשם".

כל שמחה בעולם הזה היא מוגבלת. רק השמחה שלעתידי לבוא היא שמחה נצחית ואינסופית. ומדוע? כי בעולם הזה אדם שמח בשמחה של עצמו. זו רק שמחה של אדם אחד וגם היא לא קבועה. אבל מי שזוכה כבר בעולם הזה לשמוח בשמחה של כל בני ישראל, הוא שמח בכל רגע בשמחה של כל העולם ביחד! זו כבר שמחה אדירה ובלתי מוגבלת שמתחדשת בכל רגע ורגע מחדש.

האור של פורים זה אור השמחה. לא שמחה רגעית ולא שמחה של הוללות ואפילו לא שמחה רוחנית פרטית. זו שמחה של כלל ישראל: "ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר". מי שזוכה להרבות בתפילה על עם ישראל ולחוש בערבות הגדולה המוטלת עלינו ובפרט בימי אלה ומקבל על עצמו בקבלה ובמחויבות להתפלל על עם ישראל - הוא זה שזוכה להגיע לפורים עם שמחה גדולה ועצומה, שמחת עולם על ראשו!

בברכת שבת שלום ומבורך





העצה

בא וראה כמה הקדוש ברוך הוא רחמן, שנתן לאדם אפשרות לשפוט את עצמו, ועל ידי זה להינצל מן העונש, ובנוסף לכך - לקבל שכר על התשובה שעשה! לכן אם אדם רוצה להינצל מייסורים, עליו ללמוד לשפוט את עצמו. דהיינו להקדיש שעה בכל יום, לערוך חשבון נפש על כל מחשבה, דיבור ומעשה. ועל כל מה שלא נהג כראוי יעשה תשובה. ואז חל עליו הכלל, שכאשר יש דין למטה - אין דין למעלה. ואדם שעושה בכל יום שעה התבודדות, אזי גם בראש השנה הוא יצא זכאי בדין, מאחר שבכל יום מימות השנה הוא עשה תשובה על עוונותיו, וכן מובטח לו שאחרי 120 שנה יצא מהעולם הזה זכאי, ולא יראה פני גיהנום! הקדוש ברוך הוא ברחמיו נתן לאדם אפשרות לשפוט את עצמו, ועל ידי זה להינצל מדין של מעלה, ועוד לקבל פרס! כל מה שהאדם צריך לעשות הוא לומר כמה מלים של וידוי וחרטה! מיהו פתי להתעצל בכך ולהישאר עם התביעות הרבות שיש נגדו, ולסבול ייסורים רבים בשל כך בעולם הזה, ועוד החשבון פתוח ומחכה לו בעולם הבא?

מה היא הדרך הנכונה לשפוט את עצמו? העצה היא שכל אדם חייב לעשות בכל יום שעה (60 דקות) של תשובה. השעה הזאת יכולה להיות בכל זמן שנוח לו לאדם, בין ביום בין בלילה, והמקום לכך יכול להיות כל מקום, ובלבד שיהיה נוח ופנוי מבני אדם, כגון גינה, יער, חדר, מרפסת וכדומה, העיקר שיהיה האדם לבדו עם הבורא בלי הפרעות והיסח הדעת. וכן אפשר לעמוד

לשבת, ללכת - איך שרוצים, אולם מומלץ ללכת, כי על ידי ההליכה יש לאדם דיבורים.

בתחילת השיחה כל אדם ישתדל להודות לבורא עולם, אחר כך יתחיל לספר לבורא עולם מה שקרה איתו מהשעה התבודדות של אתמול, ועד הרגע הזה שעומד בו, וצריך לספר לבורא כל פרט ופרט. על כל הדברים הטובים שזכה בהם יודה עליהם, וגם ישפוט את עצמו אם עשה אותם כראוי בשלמות, או שיש לו מה לשפר, וכל הדברים שהוא נכשל בהם יעשה תשובה עליהם, וירבה בתפילה ויבקש מבורא עולם שימלא חסרונו. וכיצד עושים תשובה? כותב הרמב"ם (הלכות תשובה פ"א): "כל מצוות שבתורה, בין עשה ובין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן... כשעשה תשובה וישוב מחטאו, חייב להתודות לפני הבורא ברוך הוא... וידוי זה הוא מצוות עשה. כיצד מתודין? אומר: אנה ה', חטאתי עויתי פשעתי לפניך, ועשיתי כך וכך, והרי נחמתי ובושתי במעשי, ולעולם איני חוזר לדבר זה..." עד כאן לשון הרמב"ם, וממנו מובן שהתשובה היא ארבעה חלקים:

- א. הוידוי. שצריך לפרט את חטאו בפרוש: "כך וכך עשיתי".
- ב. החרטה. שצריך להביע חרטה על חטאו. ג. בקשת סליחה. יבקש סליחה שעבר על רצון הבורא. ד. הקבלה להבא. שיקבל על עצמו שלא לשוב על חטאו.

אדם שמתודה בכל פעם שחוטא, מקיים הוא בזה מצוות עשה שעליה הוא יקבל שכר, והעיקר - נמחלים לו כל חטאיו, ואין עליו שום דין ולא יהיו לו ייסורים.



התבודדות ומעלת התפילה הספר של הרב שלום ארוש 052-2240696

קו האמונה 02-6444250



ערוך, ורק עליו סמכו בהוראותיהם ובו היה עיקר עיונם. לכן נתחברו לו פירושים על ידי כמה מחכמי ישראל (כגון "אליהו רבה וזוטא" לר' אליהו שפירא; "הגורת שמואל" לר' שמואל מלנצבורג, ועוד).

הרמ"ע מפאנו (מאמר ימין ה' רוממה) כותב על בעל ה"לבוש": "הגאון המופלא ריש מתיבתא מוה"ר מרדכי יפה בעל ה"לבושים שכבר נתפשטו חבוריו בגלות החל הזה ואע"פ שראה דברי מהר"ר קארו ובעלי סברתו לא ישרו בעיניו והוא בתראה טובא" רבינו מרדכי יפה נסתלק לבית עולמו בג' אדר ב' שנת שע"ב לאחר 82 שנות עשייה למען עם ישראל, זכותו וזכות תורתו הקדושה יהיו לנו למצן ולצנינה אכ"ר.

בטלפניה המקצועית -
במוסדות של הרב ארוש בירושלים,
התפנה מקום!
כל הקודמת זוכה
תנאים מעולים,
עבודת קודש, תחושת שליחות
הכנסה מכובדת, משרת אם.
02-5308000

ר' מרדכי יפה בעל ה"לבושים זיע"א ג' אדר ב'



לאורם נלך הילולא דצדיקיא

חדשה. לזכר הניסיון שעמד בו חיבר רבי מרדכי עשרה ספרים וכינה אותם בשם "לבושים". (הובא בספר ימי שמואל ח"א עמ' ב')

עשרה ספרים חיבר וקראם בשם הכללי "לבוש מלכות", על שם הכתוב ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות וגו' (אסתר ה, טו), ועוד הוסיף לכל אחד שם לווי. חמשת הכרכים הראשונים של ה"לבושים" מהווים את ספרו ההלכתי הגדול על ארבעת הטורים, המקיף את כל ענייני ההלכה: "לבוש התכלת", על טור אורח חיים, עד הלכות שבת "לבוש החור" - עד סוף אורח חיים. "לבוש עטרת זהב", על טור יורה דעה. "לבוש הבוץ והארגמן על טור אבן העזר". לבוש עיר שושן, על טור חושן משפט. בספרו זה הוא מציע את ההלכה הברורה בקיצור ומברר את טעמי ההלכה ונימוקי ההכרעה בין החולקים בדרך קצרה. בהקדמתו הוא מספר שנתעורר לחבר חיבור זה עוד בימי נעוריו, אולם כששמע עוד בהיותו באיטליה שמרן ר' יוסף קארו עצמו עוסק בקיצור לספרו, הוא השלחן ערוך, רתע לאחוריו. אבל כאשר הופיע השלחן ערוך נכח ר"ס יפה שאינו ממלא את הצורך, באשר הוא אינו מביע את דעת חכמי אשכנז. אז ניגש ביתר שאת לחיבור ספרו. אולם בפעם השנייה רפו ידיו כששמע שרבו הרמ"א עוסק בחיבור המפה שלו להשלמת השלחן ערוך. רק כאשר הופיע ספרו של הרמ"א נתברר לו שיש עוד מקום לחיבורו. ספר ה"לבושים" נתקבל כספר הלכה מוסמך בחוגים שונים והיו מקומות שביכרו את ה"לבושים", על השלחן

ה"ר מרדכי נולד בפראג לאביו רבי אברהם, שהיה גדול בתורה, ורב המחוז מטעם הממשלה, היה יעוצו של זיגמונד מלך פולין.

בנעוריו למד תורה בישיבותיהם רבי שלמה לוריא - המהרש"ל, ורבי משה איסרליש - הרמ"א.

רבי מרדכי היה תלמידו של רבי שלמה לוריא - המהרש"ל, ורבי משה איסרליש - הרמ"א, והיה בקי בחכמת הנסתר והיה תלמידו של ר' מתתיהו דלקראטו וחיבר ספר בפירוש הרקנאטי ואפילו בספריו בהלכות הוא נתן מקום לענייני קבלה ומבסס טעמי ההלכות עפ"י הסוד.

על רבי מרדכי יפה "בעל הלבושים" מסופר, כי כינה את ספריו "לבושים" בשל מעשה שהיה: רבי מרדכי יפה היה יפה תואר, ואחת מנשות האצולה הנוצרית חשקה בו. היא הזמינה אותו לביתה כביכול לצורכי עסקים, נעלה אותו בביתה, ודרשה ממנו להתנצר ולהינשא לה. הוא סירב בתוקף, ומאחר שסירבה לשחררו נמלט מביתה דרך פתחי הביוב, וכל עשרת הבגדים שבלבש הושחתו כליל. בעקבות המקרה הזה התפלל רבי מרדכי יפה ז"ע, שבמשך חמש עשרה דורות יהיו צאצאיו מכווערים, על מנת שלא יבואו לידי הניסיון שבו עמד, וככל הידוע בקשתו נתמלאה, רבי לוי יצחק בנדר זיע"א סיפר כי ביקר בישיבה בפולין שם היה בחור בשם יצחק אטווקצער שהיה יפה תואר, ואביו בא לבקרו בישיבה וראה כי אביו היה מכווער, ושאלו לפשר הדבר ענה לו כי אביו הוא דור לבעל הלבוש, והוא כבן הדור החדש מתחיל התחלה



שׁוֹבְרִים

שגרה!



אז מאיפה להתחיל? אולי פשוט מההתחלה ואולי מהסיבה שאנחנו כאן היום, עדיין רודפים אחרי עצמנו, בדרך אל הגאולה. מסע שייגמר בתנאי אחד, שהוא כל כך פשוט וכל כך מורכב.

מידי פעם אנחנו מקבלים תזכורות כואבות ואפילו כואבות מאוד שלא ניתן להכיל, כדי להזכיר לנו שכולנו שייכים למקור אחד, וכולנו נשמה אחת.

אהבת חינם!

מתוך הכאב לאחר אסון מירון החל הרב שלום ארוש שליט"א לעסוק באהבת ישראל, אבל לא רק כסיסמא נחמדה, אלא משהו מעשי, פריצת דרך שבאמת תוביל אל הגאולה.

בחוברת החדשה מעלה הרב שלום ארוש תובנות מעמיקות מהתקופה הכואבת, ומשתף מה עבר עליו באותם זמנים מהפן האישי - וכן מהי ה- "אזעקת אמת" שזועק אלינו רבי שמעון, למה לא תמיד שיגרה היא טובה ומה הרווח האישי שלכם מאהבת חינם.

כל התשובות בחוברת...

החוברת שתוציא אותך מהמיצרים

052-22240696



הרב דוד נאור
מהמרצים הבכירים
של "חוט של חסד"
052-7631208



ביננו מבחוץ להשיב אל הלב

ישראל בטח בה'

הימים היו ימי הזוהר של מלכות שלמה. אלקנה, יהודי שחי באותם הימים, ירד מרום מעמדו כעשיר מופלג ובעל חסד ומכניס אורחים ומצא את עצמו נקי מכל נכסיו, וברשותו נותרה עד אחת בלבד.

לשלמה המלך היה מנהג לצאת מן הארמון מחופש לאדם פשוט ולהכיר את העם, את מצוקותיהם וחסרונותיהם, ואת הלך רוחם, באופן בלתי אמצעי. אלקנה פגש במלך המשוטט והפציר בו לסור לביתו והגיש לפניו צלי בשר משובח. הם הסבו לאכול ולאחר מכן התפתחה ביניהם שיחה ערה שבה התוודע שלמה למצבו הקשה של אלקנה, אבל אז הוא גם גילה שאת העז, שהייתה השריד האחרון לרכושו הרב, שחט אלקנה לכבוד אורח עלום שם שאינו מכירו בכלל.

המלך שלמה התרגש מאוד מנדיבותו ואמר: "מארחי היקר והנכבד, אני ידיד קרוב של המלך, אתן לך מכתב ממני למלך, וכאשר המלך יראה את המכתב בכתב ידי הוא יחזיר אותך לעושרך ולמעמדך."

עלה אלקנה אל ארמון המלך ובידו המכתב. בהגיעו נאמר לו כי המלך שלמה יצא מן הארמון והוא מתפלל כעת בבית המקדש. כשנכנס לבית המקדש ראה אלקנה את המלך מתפלל ומבקש מבורא עולם שיברך שנה זו לחיים לשובע ולשלום. חשב אלקנה בלבו: אם המלך בכבודו ובעצמו מבקש את השפע מריבון העולמים, מה לי להזדקק לטובותיו, הלא אפנה ישירות אל המקור! זאת ועוד, גם אם המלך יעניק לי עושר רב אין בכוחו להבטיח שלא אפסיד שנית את ממוני, אך הקב"ה יוכל גם לשומרני שנאמר "יברכך ה' וישמרך".

מיד נשא אלקנה את עיניו למרום והתפלל, ושב לביתו בטוח ומאמין בישועת ה'. לעת עתה החליט אלקנה לעסוק בחטיבת עצים. נטל

גרזן וניסה לכרות עץ אך לא עלה בידו. לאחר שעייף מניסיונותיו הכושלים, פתח בכי מתחנן לבורא שיעזרהו. לפתע חשב, אולי יצליח לעקור את העץ עם שורשיו - ולהפתעתו הצליח. מתחת לעץ הייתה קרקע חלולה ובתחתיתה נצצו מטבעות זהב.

אלקנה נעשה עשיר שבעתיים ממה שהיה, והודה לה' על מתנתו הגדולה!

לימים נזכר המלך באלקנה ותמה מדוע לא הגיע להציג בפניו את המכתב, והחליט לחקור את העניין. התחזה המלך לעני וסר לביתו של אלקנה שהיה כעת ארמון מהודר ובו אורחים לרוב. הבחין בו אלקנה והזמין פנימה. שאלו המלך: "איך מזהה אותי? מסרת לי בידך מכתב למלך, האם כל העושר ממנו?"

סיפר לו אלקנה דברים כהווייתם: "הלכתי אל המלך וראיתי אותו מתפלל, ואמרתי בנפשי: אם כך "טוב לבטוח בה' מלבטוח בנדיבים" והתפללתי אף אני וה' עזרני". שלמה השתומם ממתמחותו של אלקנה וגילה לו כי הוא בעצמו המלך שלמה, ושיבחו על אמונתו ובטחונו.

לחם הפנים המוזכר בפרשתנו השרה ברכה לעם ישראל והוא עדות לאהבתו יתברך את ישראל, ולרצונו לשלוח את הברכה תמיד, ולהיות שולחנם מלא כשל אברהם אבינו "יותר ממה שהעגל רוצה ליעוק הפרה רוצה להניק". ולכן ציווה לעשות שולחן מצופה זהב במשכן, ששמטו תושפע הברכה.

ובעצם ה' משפיע טוב וחסד תמיד, ועלינו ליצור כלי לקבלת השפע. ומסביר רבי נחמן שמידת הביטחון המוחלט בה' היא הכלי לקבלת השפע. שכן אין לבטוח באדם שאין תשועתו מכוחו, אלא מאת הבורא יתברך, לפיכך מה לנו לפנות לאדם, נפנה ישירות אל מקור הברכות והוא יתברך ירעיף עלינו ממרום שפע וישועות לרוב!!



חיזוקון

מתחזקים בשמירת שבת

הדלקת
נרות
שבת

יש להדליק את הנרות במקום הסעודה, שמכלל עונג שבת לאכול לאורם. אך אם אי אפשר להדליק שם, ידליקו בחדר אחר שמשתמשים בו (בהלכה ובאגדה)

(בהלכה ובאגדה)



לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221



תרומה של אהבה

נותנים
זכר למחצית השקל
במוסדות
"חוט של חסד"

כדי שהעולם יאיר
באור האמונה ואהבת ישראל

נותנים נח לרב ארוש

02-5308000



ילדון חידודון

כלי בפרשה שלפעמים נקרא על שם מה שעושים בו, ולפעמים נקרא על שהחומר שממנו הוא עשוי?

תשובה לפרשת תצוה: כמות השמן הניתנת במטרה היא חצי לג שיהיה מספיק ללילי טבת הארוכה (רשי" כד טא)

זוכה לפרשת תצוה: ישי ראובן כליף, בני ברק.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה
al5308000@gmail.com | 02-5812252

ילדים מספרים תודה

מתנת התודה

שמי נח. הסיפור שאני רוצה לספר לכם היום הוא ממש מרגש אותי והוא ממש טרי.

בבית הכנסת השכונתי שלנו יש חברת אבות ובנים בכל מוצאי שבת. דבר שאני מאוד מקפיד להשתתף בו.

כל כמה זמן נערכת הגרלה למשתתפים על פרס שווה במיוחד וכל פעם יש זוכה אחד.

כבר הרבה זמן אני ממש רוצה לזכות בפרס ובאמת שאני משתדל להתמיד, אך "כנראה ה' רוצה אחרת", אבא היה תמיד מחזק אותי, "אל תדאג גם אתה יכול לזכות"

השבוע הזה הייתה הגרלה על פרס שממש רציתי והתחלתי להתפלל לה' שאני אזכה, ואז תוך כדי שנערכת ההגרלה ויש את כל ההכנות המותחות נזכרתי בעלון "חוט של חסד" ומיד התחלתי לומר תודה רבה לה' יתברך. תודה על שנתן לי חיים, משפחה, חברים טובים, אחים ואחיות, ספרים ותודה לה' שעדיין לא זכיתי

בהגרלה ועוד הרבה תודות, לאחר אמירת התודות אמרתי פרק מזמור לתודה.

לא חלפו מספר דקות והחלה ההגרלה, האחראי שלף פתק ובדרמטיות מרובה הסתכל לכל הצדדים ומבטו נח עלי והוא הכריז הזוכה היום בהגרלה הוא... "נח". התרגשתי מאוד מיד פתחתי בעוד מזמור לתודה וידעתי, לא היה לי שמץ של ספק שזה בזכות התודה וההודאה ובזכות המזמור היקר, זכיתי



חזרתי הביתה כולי מלא בשמחה ובהודיה ו... עם הפרס המיוחל. נכנסתי הביתה ואחי לא האמינו למראה עיניהם, נח אתה הוא שזכית? הם היו ממש מופתעים.

"אתם יודעים בזכות מה זכיתי בהגרלה" שאלתי. וכמענה סיפרתי להם על חוק התודה שלמדתי מהעלון חוט של חסד, ועכשיו מה שנשאר לי זה לשלוח את הסיפור למערכת העלון...

ברוך הוא וברוך שמו. אמרתי תודה וזכיתי בהגרלה!

אהבה | אדר

אוהב ישראל אמיתי לא מדבר שום דבר רע על אף אחד מישראל, כי כשאתה אוהב מישהו, אתה לא מדבר עליו רע (א.ב. של החיים)



לקבלת מטרות מחוקים - 052-6672221

פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com או לפקס: 02-5812252 יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

עשיונות

אות פחות

כתבו מילה בת ארבע אותיות בטור א, הפחיתו אות וכיתבו את התוצאה בטור ב', הפחיתו אות נוספת וכיתבו את התוצאה בטור ג'

האות הראשונה שנשמטה כתבו בקוביה בצד ימין, האות השניה שנשמטה כתבו בקוביה בצד שמאל אם פתרתם נכונה, יצא לכם חלק מפסוק מפרשת פקודי

1. גבינה מחלב סויה, הכי טוב, ילדים קטנים
2. אשתך... פוריה, בוסתן שלך, ירושה ביולוגית
3. יגיע, כישוף, מחודשי השנה
4. זיהוי, החלק העליון של הרגל, רבי יהודה (ר"ת)
5. שינוי משמעותי / הכריח, חייב / כך
6. בעל ידע / האות הקטנה / אחד מהתוים
7. פופקורן במקור / טען את ההיפך / זז
8. חייל / צבע אדמה / געיית הפרה
9. מסמר ספירלי / חסידות מוכרת / גלוי וידוע (ר"ת)
10. קושי שצריך לגבור עליו / אסף, צבר / כינוי למתגייר

	טור א	טור ב	טור ג	
1				1
2				2
3				3
4				4
5				5
6				6
7				7
8				8
9				9
10				10

הפסוק שהתקבל

זוכה לפרשת תצוה: נעמי זנדני, בני ברק.

בדיחות הדעת

אישה עצבנית אחת אמרה לבעלה: "אני הולכת", הוא שאל: "לאן?" אומרת האישה: "אני הולכת לא רוצה להגיד לך לאן!" לקחה את התיק ירדה ועצרה מונית בכנס. המונית עוצרת, היא עלתה, והנהג שואל אותה: "גברת לאן?" אומרת האישה "לבעלי לא אמרתי לך אני יגידי!"

העלון מוקדש

ליעל בת רחל לבריאות ועושר ולהצלחת אבידור בן איריס

להקדשת העלון: 02-5308000

המצב שלי עכשיו לבין המצב שבו אני רוצה להיות. כאשר אני בודק את רמת הרצוי שלי, אני מוכרח להתחשב במכלול התכונות השונות שלי כאדם. גם הצלחה של תלמיד בלימודים, וגם הצלחה בחינוך הילדים, נובע מנקודת "איזון" בין המצוי לרצוי, כפי שיתבאר בע"ה בהמשך המאמרים בסדרה.

חינוך לאמונה בהצלחה

אז סיכמנו, שמתחילים בהדרגה עצמית. כל אחד, יבדוק את "רמת האמונה" שלו בעצמו, בכל התחומים שבהם הוא רוצה לראות את הצלחתו. אח"כ נבדוק עד כמה הוא מאמין בהצלחה שלו ושל ילדיו בתחום הלימודי. כי בדיוק כפי שאנו משרישים דפוסי ההתנהגות נכונים ע"י דוגמא אישית והדרכה חינוכית, כך בדיוק עלינו להשריש "חינוך לאמונה בהצלחה". אימון חינוכי זה, נועד לא רק למבוגרים, אימון זה נועד גם לצעירים, ואפילו לילדים שרק מתחילים את החיים. אימון זה, הוא העיקרי ב"חינוך הביתי לדפוסי התנהגות" ולכן, כפי שדפוסית התנהגות נכונים אמורים להיות מושרשים אצל הילד כמה שיותר מוקדם, כך גם "אמונה בהצלחה" צריכה להיות מושרשת בילד מקטנותו, וכמה שהוא צעיר יותר, כך טוב יותר. כמובן שעל כל דבר צריך להתפלל ולהודות. וכמו שכותב רביה"ק: שזה העיקר שעל ידו זכה למה שזכה. ובכן בואו בע"ה נצא לדרך, להאמין בעצמנו ולהשריש את האיזון ואת דפוסי החשיבה הנכונים לילדים שלנו כבר בגיל צעיר, כך החיים שלנו ושלםם יהיו בע"ה טובים יותר גם בהמשך חיינו. בהצלחה!

הרב אבוהצירא - יועץ, מאבחן ומטפל לייעוץ טלפוני ללא תשלום בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב נייד: 054-8434435



חינוך באהבה הרב יצחק אבוהצירא

לומדים להצליח פרק ב'

בחסדי ה' יתברך אנו ממשיכים בסדרה חדשה בשם "לומדים להצליח" הסדרה, כשמה כן היא, כולנו, גם ההורים וגם הילדים כמשפחה אחת מלוכדת, "לומדים להצליח". על מנת לצעוד בשבילי הצלחה, עלינו להבין מה זו הצלחה, ולהגדיר את המושג "הצלחה". הגדרת ההצלחה היא: הגשמת שאיפות ומטרות או השגת תוצאה טובה יותר, מתוך תיכונן, עבודה והשקעה. כל אחד מאיתנו רוצה הצלחה, במה? בכל מיני תחומים:

גישה מנצחת

בעולם הקאפיטליזם-אימון אישי לעסקים, טוענים: גישה מנצחת להצלחה, מורכבת מ: "האני, השיטה והמוצר" שלושתם ביחד, הם "גורמים חשובים להצלחה". אך מתוכם החשוב ביותר הוא ה"אני". חשוב שיהיה לך מוצר טוב, שמביא תועלת רבה. חשובה השיטה שאתה משווק אותו ומבצע אותו, אך החשוב ביותר הוא אתה, האדם עם ערכים מוצקים, הערכה אישית שאתה חשוב ונצרך, הערכה עצמית גבוהה, אמונה בעצמך, ביכולת שלך, במטרה שלך ובמוצר שאתה רוצה למכור. ככל שהרגשות שלנו עזים יותר ביחס לרעיון או מטרה, ככל שאנו משוכנעים יותר במטרה שנטועה עמוק בתת ההכרה שלנו, כך אנו בכיוון הנכון בדרך להגשמה של המטרה. במילים אחרות: "היחס שלך לעצמך, קובע את רמת ההצלחה שלך, יותר מהמימוניות והאימון שאי פעם קבלת". אותו הדבר בדיוק בנושא שלנו "הצלחת הילד בלימודים".



אם אתה מתאמץ - אתה בעלייה

אומרים, שהדרך להצלחה דומה ל"רכיבה על אופניים" אם אתה לא מפדל ולא מתאמץ - כנראה שאתה בירידה. אך אם אתה מפדל ומתאמץ - תהיה בטוח שאתה בע"ה בעלייה. אדם יכול להרגיש שהוא בדרך להצלחה - הוא מתאמץ, מגיע להישגים, שואף לעוד, מתאמץ שוב ומתקדם ועולה כל הזמן. וזה נכון לעבודה האישית, הזוגית והמשפחתית. מסופר על ראש ישיבת קמניץ שאמר פעם איזה יסוד שעלה לו תוך כדי השיעור-כללי בישיבה, אך מיד חזר בו, התלמידים אמרו לו: "רבינו זה יסוד אמיתי!" הרב ענה להם: "חכמנו לימדו אותנו יענת ומצאת תאמין, לא יענת ומצאת אל תאמין. על היסוד הזה לא יענת, כנראה שאינו אמיתי". לכן הורה יקר, אם אתה מפדל ומתאמץ - תהיה בטוח שאתה בע"ה בעלייה.

בזמנים שונים, עבודה שונה

"הדרך להצלחה" יכולה להיות קלה או קשה, הכל לפי המצב שבו אנו נמצאים ולפי "גישה" שבה אנחנו נוקטים. נפתח בע"ה בדוגמא מהעולם העיסוקי: נניח בתקופת שפע כלכלי ולפני חגים, לא נדרש מבעל עסק להשקיע הרבה בפרסום או בהוזלת מחירים - כי לאנשים יש כסף זמין לקניות והם בלאו הכי קונים. לעומת זאת, בתקופת מיתון והאטה כלכלית, נדרש מבעל עסק מאמצים רבים ופרסום מסיבי כדי להגיע

להגיע ל"איזון הראוי"

הורים יקרים, אני רוצה להניח הנחת יסוד: עלינו לדעת, כי בכדי להגיע להצלחה בחיים, הדבר האידיאלי ביותר הוא - להגיע ל"איזון הראוי" בין המצוי לרצוי. דיחיינו, בין

איטש לרענהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ב אדר ב תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 5:03 תל-אביב: 5:18 חיפה: 5:09 מוצאי שבת: ירושלים: 6:16 תל-אביב: 6:18 חיפה: 6:17 ר"ת: 6:55

פרשת פקודי

והייתם נקיים

על מעשי האדם להיות טהורים ונקיים מכל חשד גם בעיני הבריות!

נלמד מהפסוק: "אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר
פקד על פי משה" (פרק לח-כא)

וכתב בעל הטורים "מלא וי"ו שפקד לכל שש מאות אלף שלא יחשדוהו שלקח
מן הכסף". ואמרו חז"ל: למה עשה חשבון הרי הקב"ה מאמינו שנאמר (במדבר
יב-ז) "בכל ביתי נאמן הוא" ומשה נותן חשבון; אלא מפני ששמע ליצני הדור
שהיו משיחין אחריו שנאמר "ויהי כצאת משה וגו' והביטו אחרי משה". היו
חושדין בו כי נתעשר משום שנתמנה על כספי מלאכת המשכן. כששמע כן אמר,
חייכם, משנגמרה מלאכת המשכן אני נותן לכם חשבון. כיון שנגמרה אמר להם
"אלה פקודי המשכן" (מדרש תנחומא ומד"ר שמות תנא-ו). "מכאן ילמוד כל
אדם" - כותב השל"ה הק' - "להיות נקי מישראל בקל וחומר ממשה רבינו ע"ה.

בעל הישמח משה מבאר את דברי חז"ל [שלומדים ממשה רבינו עד כמה
חובת הזהירות להיות נקי מה' ומישראל] בביאור הבא: נראה כי הזהירות
מלבוא לידי חשד גם בעיני הבריות, ראוי ללמוד דוקא ממשה שהיה עניו
מכל אדם, שכן אם אנו נראה אדם, אף שהוא ת"ח וצדיק, טורח לנקות
עצמו מכל חשד בעיני הבריות. יתכן בהחלט שעושה זאת משום שעדיין
לא הגיע למדרגת הענוה הגבוהה שהיא מדת "ההשתוות" [שהזכיר החובת
הלבוות], ולכן משתדל לנקות עצמו מהחשד, כי אינו רוצה שיגנוהו, ובכך
שמנקה עצמו מהחשד לא יגנוהו אלא ישבחוהו. אך עדיין לא נדע אם עושה
כן מצד עניו "והייתם נקיים" וכו'.

ואולם משה רבינו שהעפיל למדרגה הגבוהה ביותר של הענוה ובוודאי
היתה בו מדת "ההשתוות", ואעפ"כ ביקש לתת חשבון, ממנו וודאי יש
ללמוד שכך צריך להיות היושר האמיתי כדי שלא יתחלל ש"ש ח"ו שהיא
זו הסיבה היחידה שבגינה נתן משה חשבון.

הוא שהדגיש הכתוב "אלה פקודי המשכן... אשר פוקד עפ"י משה" - אותו
משה הידוע במדת הענוה וההשתוות, אעפ"כ נתן חשבון. ממנו יראו וכן יעשו.

לכאורה יש להקשות מדברי רבי יוסי שאמר בגמרא (שבת קיח): "יהא
חלקי ממי שחושדין אותו ואין בו". ומשמע מזה שיש מעלה לאדם שחושדין
בו ואין בו, והרי מהפסוק "והייתם נקיים מה' ומישראל" וממה שמשה רבינו
כה נזהר להסיר מעצמו כל חשד, מוכח, שזה חסרון ולא מעלה, ומדוע יחל
רבי יוסי למצב שיחשדו בו ואין בו?!

ונראה ליישב עפ"י מה שכתב המאירי (בפירושו על הגמרא מו"ק יח): לעולם
יזהר אדם שלא יביא עצמו לידי חשד, ולא יספיק להיותו נקי מפעולות הרע
מהש"ת לבד, אלא שיהיה נקי מה' ומישראל. ומכל מקום יצא מכלל זה כל
שחושדין אותו מחמת קנאה או שנאה, שאם לא כן, לא הנחת בן לאברהם
אבינו. וכבר ידוע על אדון הנביאים שחשדוהו הסכלים מחמת קנאתם.

מעתה, לאור דברי המאירי, מובנת בקשתו של רבי יוסי, שכן באותם
מקרים שאין להתחשב בחשד, ואדרבה, יש לעשות המצוה למרות החשד, הרי
זו זכות גדולה לנחשד, ולזכות כזו ייחל רבי יוסי באומרו "יהא חלקי במי
שחושדין בו ואין בו".

קודם נקיים "מה" ורק אח"כ "מישראל"

שאל אברך ת"ח את החפץ חיים: "הציעו לי משרת
רבנות בעיירה קטנה, הכיצד עלי לנהוג בכל הענינים
של הקהילה?"

השיב לו הח"ח: נאמר בפסוק: "והייתם נקיים
מה' ומישראל", למדנו מכאן שדבר ראשון צריך
הרב להשגיח על קיום התורה והמצוות כדי לצאת
ידי שמים, כציווי התורה "והייתם נקיים", קודם
מ"השם" ורק אח"כ "מישראל" - צריכים לצאת גם
ידי הבריות. לכלכל צרכי הקהילה במקל נועם.
ואולם מי שמהפך הסדר. קודם כל רוצה הוא למצוא
חן בעיני הקהילה ורק אח"כ בעיני ה'. או-אז אינו
מצליח לא בזה ולא בזה. מעשי למלך

"גבאיי צדקה אין פורטים לעצמם..."

אחת מנכדותיו של הגרי"ח זוננפלד זצ"ל הייתה
יתומה מרודה. כאשר התארסה עם בחור ת"ח התייצבה
לפני הסבא הרב זוננפלד והתחננה בפניו: למה יגרע
חלקה מיתומות אחרות אשר הסבא דואג להשיאן וכל
חסרונו עליו? מדוע לא יתן גם לה חלק זעיר מתוך כל
הסכומים הנכבדים? אם לא בתור נכדה, שיתן לה בתור
בת ישראל יתומה עניה?!

דבריה המיסו את לבו וינחמה במילות פיוס וכך אמר
לה: "אל נא נכדתי תפצירי בי למלאות מבוקשך. האם
ינעם לך שבגללך אשנה ממנהגי מיום עומדי על דעתי
שלא להנות מקופה של צדקה ולא להנות את ילדי
מקופה שאני ממונה עליה, שהרי כך למדונו רבותינו:
גבאיי צדקה, כשהם פורטים, פורטים לאחרים ולא
לעצמם [מפני החשד]. ולכן, דוקא משום שאת נכדתי,
לא אוכל להפריש עבורך מאומה מהסכומים הנשלחים
על שמי ועל נאמנותי. אני מוכן לתת לך למכור את
הכר והכסת שלי ולתת לך את תמורתה. כי יודע אני את
עוניך. אך לא מהקופה שאני ממונה עליה... ומבטיח לך,
שתזכי לבנים ת"ח חלף כל עונך ומרודך, אושרך יהיה
נצחי, וכל בנות העשירים יקנאו בך".

מן הראוי לציין כי הבטחתו של רבי יוסף חיים
אכן נתקיימה במלואה, ואותה "יתומה מרודה ועלובה"
זכתה לבנים ת"ח מופלגים, וגדולי תורה יצאו מבית זה,
הלא הם צאצאי הצדיק רבי צבי קופשיץ זצ"ל וצאצאי
הצדיק רבי שמואל שינקר זצ"ל. חכמת חיים

זכות גדולה להיות שותף בהחזקת ותמיכת לומדי תורה!

נלמד מהפסוק: "בקע לגולגולת מחצית השקל... לצקת את אדני הקודש" (פרק לח-כו, כז)

וכתב החפץ חיים (עה"ת): ציוה הקב"ה לעשות מן הנדבות הללו האדנים, שעליהם יעמוד גוף המשכן, והוא כדי שיהיה לכל ישראל חלק בזה. וכן הדין עם הלומדים את התורה והמחזיקים אותה, כזה כן זה, מסייעים לקיום העולם ושניהם שותפים בזה.

מן הראוי להביא לעת כזו את דבריו המאלפים של הגר"קניבסקי-הסטייפלער זצ"ל במעלתם הנשגבה של תומכי ומחזיקי לומדי התורה וכך כתב (בקריינא דאיגרתא - מ"ב):

"כי לא כימים הראשונים הימים האלה בדורינו הלאה, דור יתום והרוס בעוה"ר. כי בעוה"ר היהדות בוער ונדרס מכל צד רח"ל, והפריקת עול הוא נורא כל כך כמו הגויים רח"ל, ומתברכים בלבבם כי בשרירות לבם ילכו".

"וההצלה היחידה שיש עדיין בידינו לכבות את שריפת התורה היא הישיבות והכוללים, שתלמיד שנתן מבחר שנות נעוריו ללימוד התורה, נחקק היהדות בלבבו להמשך שרשרת היהדות לו ולבניו. ובוודאי בזמננו אין לך דבר גדול וקדוש יותר מהחזקת הישיבות והכוללים. והתומך בהם נקרא אוהבו וידידו של הקב"ה וזכותו רב ועצום מאוד שאין לשער". עכ"ל.

כבר בדור שלפנינו, כתב הגאון **רבי אלחנן וסרמן** זצ"ל דברים נוקבים על המצב הקשה בו נמצאים לומדי התורה, והם אקטואליים גם לזמננו וכך כתב (בקובץ הערות):

במצב הפרנסה ידוע, כי פרנסת ישראל בגלות, הוא דרך צינורות מקולקלין, דהיינו שההשפעה יורדת לאומות העולם, וממותריהן מתפרנסין ישראל, כן הדבר ממש בהחזקת התורה...

וביותר אנו רואים זאת בימינו - כותב רבי אלחנן - "אשר הם עקבתא דמשיחא, כי רובא דרובא, מהכסף הנאסף מאחינו בני ישראל, נופל ביד רשעי ישראל, והמעט מהמעט, נשאר להחזקת התורה, וכן בעלילות, כמו שהאומות מחפשי תמיד עלילות על כלל ישראל (הכה ביהודים והצל...), כן רשעי עמנו, מחפשים תמיד עלילות על כלל לומדי התורה (הכה בחרדים והצל...)". ואם יקרה לאחד מבני התורה להכשל בדבר שאינו הגון, לא יבזו אותו לבדו, כי אם יצא הקצף על כלל הלומדים... "עכ"ל.

יסוד גדול אומרים חז"ל (במדרש קהלת פר' יא) על הפסוק "שלח לחמך על פני המים כי ברוב המים תמצאנו" - אם ביקשת לעשות צדקה, עשה אותה עם עמלי תורה, שאין מים האמור כאן אלא דברי תורה שנאמר "הוי כל צמא לכו למים".

ותמה הגר"צ פ פרנק זצ"ל: הלא צדקה חייב לתת לכל עניי ישראל ולא דוקא לעמלי תורה? זאת ועוד: כיצד מתבאר המשך הפסוק "כי ברוב המים תמצאנו"?

וביאר הרב פרנק עפ"י דברי חז"ל (סוטה כא.) שמצוה מגינה ומצילה רק בזמן שעוסק בה, וכשלא עוסק בה, מגינה ולא מצילה, ואילו תורה שלמד מגינה ומצילה גם בשעה שאינו עוסק בה. לפי"ז כשעושה מצות צדקה עם עניים, לאחר שנסתיימה המצוה, שוב אינה מצילה, אבל כשעושה צדקה עם עמלי התורה שנחשב כאילו לומד בעצמו, נמצא שמצילה תמיד, הוא שכתב "כי ברוב המים תמצאנה".

בדומה לזה, ניתן לתרץ עפ"י אמרתו של הגר"ח מוולוז'ין זצ"ל כי התומך בלומדי התורה, זוכה בעולם האמת גם הוא לידעת התורה שלמד הנתמך. עפ"י יעצו חז"ל עצה טובה: "אם בקשת לעשות צדקה, עשה אותה עם עמלי התורה" שכן אז "ברוב המים תמצאנו" לעתיד לבא תמצא את ידיעת התורה שבה תמכת.

לאור זאת נוכל להמליץ בדרך צחות: נאמר על זבולן "לחוף ימים ישכון" ו"זבולן" כידוע, מסמל את התמיכה ב"יששכר" ושותף בזכויות הלימוד שלו. וזה שרומז הפסוק "ברוב המים תמצאנו" היינו ברוב "חופי המים" (לשון "ים" ולא "יום") ששוכן בהם זבולן, ימצא פרי השקעתו בתורתו של יששכר.

"אני אחוס על כבודי"!

הגה"צ רבי יוסף עדס זצ"ל (מראשי ישיבת פורת יוסף) היה מתרים כל בוקר מעות בכותל המערבי, תוך השפלת כבודו, כדי לסייע לאברכים עניים, ליתומים ולאלמנות, חתנים וכלות. ואכן הצליח לסייע להם בממדים גדולים.

פעם שאלוהו: הכיצד רב גדול ונכבד כמוהו משפיל עצמו לאסוף כסף בכותל, הלא אין זה ראוי לכבודו? והשיב: יש אברכים שהולכים עם נעלים קרועות ואני אחוס על כבודי!!

חכם מנחם מנשה

"שהזכות תתגלגל על ידי"...

קודם נסיעתו של הרב מפוניבז' - הגרי"ש כהנמן זצ"ל לערוך מגבית לטובת החזקת הישיבה (בעיירה פוניבז'), נכנס לקבל את ברכתו של החפץ חיים. אמר לו הח"ח את הדברים הבאים:

"יש החושבים שכדי להצליח במגבית, צריכים להיות או איש חרוץ מאוד, או "בטלן" גדול בעניני העולם עד שהבריות מרחמים עליו, אבל האמת שהכל תלוי בהקב"ה, מידו הכל. ורק עליך להתפלל ולבקש. "יהי רצון מלפניך ה' אלוקי שהזכות של אחינו בני ישראל להיות מחזיקי תורה, תתגלגל על ידי, ואהיה השליח הטוב..."

הרב מפוניבז'

ברכת ה' - כמתנת ידו...

חיבה יתירה נודעה מכ"ק האדמו"ר מגור (בעל הלב שמחה) להעניק מכספו ביד נדיבה למען החזקת תורה ולומדיה. הוא פעל רבות כדי להתרים למען קיום הישיבות הקדושות וכוללי האברכים.

היה האדמו"ר מאלף בינה את נדיבי העם, כי הנותנים תרומות למטרה זו הם בעצם נוטלים ולא נותנים. הרווח כולו שלהם. וכך פירש את הפסוק "איש כמתנת ידו כברכת ה' אלוקיך אשר נתן לך": כפי ה"מתנת ידו" כך היא "ברכת ה' אלוקך" לך.

ליבם של ישראל

לתת ממש בפיו של היששכר...

רק לאחר פטירתו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל נודע, כי ביקש מחתנו, ראש ישיבת גאון יעקב, שרוצה את הזכות לתמוך בתלמידי הישיבה ע"י שיתרום את כל הלחם, החלות והעוגות שאוכלים, מכספו. (וכלשון רש"י "נותן בפיו של יששכר"). [והבחור האחראי לעשר אמר בנוסח ההפרשה כי מזכה את הלחם, לאיש הבלתי נודע שהלחם שייך לו, ובעל הלחם נותן לו רשות לעשר...].

חכימא דיהודאי

מחזיק ותומך בכלל הישיבות והכוללים...

באופן מפליא, סייע הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל לא רק לישיבתו מיר אלא להחזקת כלל הישיבות! ראשי ישיבות וכוללים שנקלעו למצבים כלכליים קשים תינו בפניו את מצוקתם, ורבי נתן צבי, אף שלא הכירם, השיג עבורם תרומות בסכומים גדולים.

לפעמים היה שולח ראשי ישיבות לאותם נדיבים שהחזיקו את ישיבתו שלו! הוא ביקש שיאמרו לגבירים שיתקשרו אליו והוא ימליץ שיתנו לישיבתם...

היו ישיבות שכששמעו על מצבם הקשה, אף שלא התבקש לסייע, קרא לראשי הישיבה וטיכס להם עצה איך לחלץ אותם ממצבם. לא אחת סייע לישיבה ומימן את החזקתה במשך תקופה, עד שראשיה העמידוה על רגליה.

אחד מראשי הישיבות סיפר שרבי נתן צבי קרא לאחד מתומכי הישיבה שסר למשמעתו, שביקר באותם ימים בארץ, וביקש ממנו שיעזור לישיבה פלונית, הוא הוסיף לבקש שלא ישוב חזרה לחו"ל עד שיעזור לאותה ישיבה.

ומעשה באחד מראשי הישיבות הגדולים שפגש את רבי נתן צבי וסיפר לו על מצבה הכלכלי הקשה של ישיבתו. רבי נתן צבי הגיב בפשטות: "בשבוע הבא אני נוסע לאנגליה, ובעז"ה אשתדל לפעול גם עבור ישיבתך..."

בכל נפשך

ראוי לאדם לברך את רעהו, ובמיוחד אחרי שהשלים מלאכה חשובה!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה... ויברך אותם משה" (פרק לט-מג)

וכתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים ס' תתרכא-ב): כשאדם גומר מלאכה גדולה, צריכה ברכה. שהרי לאחר שברא הקב"ה את עולמו ברכו שר העולם שנאמר "ישמח ה' במעשיו". וכן כשכלו מלאכת המשכן ברך אותם משה. וכן עשה דוד ושלמה, וכן חזקיהו. וכן הוא אומר "מי האיש אשר נטע כרם ולא חללו", שלא ברכו... ואם תאמר: למה נאמר ויברך אותם משה שתשרה שכינה במשכן והלא כבר הבטיחו הקב"ה "ושכנתי בתוכם"? אלא שהיה ירא שמה יגרום החטא. אמרו חז"ל בגמרא (מגילה טו.): "לעולם אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך שהרי שני גדולי הדור ברכום שני הדיוטות ונתקיימה בהן אלו הן דוד ודניאל". וביאר הנצי"ב זצ"ל (בספרו מרומי שדה) כי "ברכת הדיוט" היינו ברכות של גוי, אבל ישראל שמברך אינה נקראת ברכת הדיוט. ומלמדים אותנו חז"ל שאין לזלזל אף בברכתו של גוי לפי שגם ברכתו מתקיימת. ועל אחת כמה וכמה שברכת ישראל מתקיימת. וכ"ש ברכתו של צדיק.

בזוהר הק' מובא שכאשר רוצה אדם לברך את חברו או את בנו צריך לברך בתחילה להקב"ה, ואם לא מברך תחילה להקב"ה לא יתקיימו ברכותיו. וכתב הפלא יועץ: וכן היה מנהג הרב מוה"ר חזק זצ"ל דכשבא אליו אדם אחד לברכו, משים ידו על ראשו ואומר יתברך שמו של הקב"ה, ואח"כ מברך לאיש ההוא.

על הפסוק (במגילת רות ג-י) "ויאמר ברוכה את לה' בתי", אומרים חז"ל במדרש: רבי יוחנן אמר, לעולם אל ימנע אדם עצמו מליכך אצל זקן לברכו, בועז היה בן שמונים שנה ולא נפקד, כיון שהתפללה עליו אותה צדקת מיד נפקד שנאמר "ותאמר נעמי ברוך הוא לה". ריש לקיש אמר: רות בת ארבעים שנה היתה ולא נפקדה, כיון שנישאת למחלוך וכיון שהתפלל עליה אותו צדיק נפקדה, שנאמר "ויאמר ברוכה את לה' בתי", ורבנן אומרים שניהם לא נפקדו אלא מברכותיהן של צדיקים וכו'.

אל החפץ חיים הגיעו אב, ובנו כבן עשר, כשהאב מבקש ברכה. החפץ חיים הביט בהם. נטל חומש. פתח אותו בפרשת כי תבא ואמר לאב: "אינני מבין מדוע הגעת אלי לבקש ברכה עבור בנך. אם אתה שולח את בנך לישיבה אינך זקוק כלל לברכה שלי שהרי כבר בירכו אותו ששים ריבוא בני ישראל אשר עמדו על הר גריזים לברך את בני ישראל. והלויים, השכינה וארון הקודש עמדו שם בסמוך והסכימו עם כל הברכות כמו שכתוב בפסוק "ברוך אשר יקים" וכו'.

"אבל אם אתה שולח את הבן שלך לבית ספר בו לומדים לימודי חול, וכמעט ולא מתעלים שם בתורה ויראת שמים וקיום מצוות, אז איני יכול כלל להעניק לו ברכה, כיון שעל זה ישנה תוכחה ולא ברכה, ואינני יכול לסתור את התוכחה של התורה.

היהודי נדהם היאך ידע הח"ח שבאמת מתכוון לשלוח את בנו לרכוש ידע במקצועות של חול לא חינוך תורני. הוא הבטיח כי עתה ישלח את בנו לישיבה ללמוד תורה.

כה ברכתו של הצדיק...

סיפר הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל: פעם עמדתי בתחנה בבני ברק בדרכי לביה"ח לסייע לנערה גלמודה שהייתה חולה בנפשה. בעודי ממתין לאוטובוס, ניגש אלי יהודי בעל הדרת פנים ובר אוריין, ושאלני אם מכיר אני את הגר"י קניבסקי-הסטייפלער.

כשהשבת בחיוב שפך האיש את לבו: "הנכדה לקתה בדלקת קרום המוח והיא שוכבת כעת בבית הולים באנטוורפן במצב של סכנת נפשות. אני חוזר כעת מביתו של הסטייפלער. ביקשתי ממנו שיברך את הילדה לרפואה שלימה. אמרתי שבזכות האמונת חכמים שיש לי אני בטוח שברכתו תתקיים. אך הוא התעלם ולא רצה לברך, אולי תוכל לבוא עמי אל הסטייפלער ולהשתדל עבורי..."

השבת לו כי אני בדרך לסייע לנערה אומללה, "אולי שלחו אותך אלי משמים כדי לעזור לאותה בת ישראל להחלץ ממצוקתה הקשה. אם תתלווה אלי, תשוחח עמה ותעודד רוחה, אוכל לומר לסטייפלער כי מחמת הטובה הזו שעשית לי, אני בא לבקש עבור נכדתך".

האיש נענה לבקשתי ובא עמי לביה"ח. במשך שתיים תמימות עודד וחזק את לב הנערה. ואכן התברר שהוא הוציא אותה מהמשבר [היא המשיכה לעלות על דרך המלך ואפילו זכתה להקים בית נאמן בישראל].

לאחר הביקור בביה"ח קיימתי הבטחתי ונכנסתי עם האיש לסטייפלער וביקשתי עבורו. גם האיש חזר לבקש ברכה עבור נכדתו תוך שהוא מזכיר שוב שיש לו אמונת חכמים ובזכות זו בטוח שהברכה תתקיים.

שמע הסטייפלע דברי והגיב: "הוא רוצה לעשות ממני אדמו"ר, אני לא אדמו"ר. הילדה תבריא בעזר ה', אבל אני לא אדמו"ר!" האיש ניסה להתווכח, אבל אני מיהרתי למשוך אותו בשרוולו לעבר הדלת ואמרתי לו: "בוא, בוא! לא שמעת מה הסטייפלער אמר? כבר קיבלת הבטחה! אם יצא מפיו של הסטייפלער שהילדה תבריא, כבר זכית בישועה!"

וכעבור שעה בלבד: קיבל האיש טלפון מאנטוורפן שבישר לו כי לנכדתו היה נס רפואי והיא יצאה בס"ד ממות לחיים! **עפי"י "אריה שאג"**

מדוע ברכות הצדיק מתקיימות?

בתו של הגר"ש אלישיב זצ"ל, הרבנית בת שבע קניבסקי ע"ה התארחת בבית אביה וסיפרה לו על המופתים הגדולים והישועות מחוץ לגדר הטבע שרואים בברכותיו של חמיה הגר"י קניבסקי-הסטייפלער זצ"ל. היא שאלה את אביה: אבא, מה תאמר על מעשים נפלאים אלו?

השיב לה הרב אלישיב: כתוב בתהילים "פי צדיק יהגה חכמה ולשונו תדבר משפט תורת אלוהים בלבו לא תמעד אשוריו". אם פיו של הצדיק הוגה רק דברי חכמה ולשונו מדברת רק משפט ובלבו יש רק את תורת אלוהים, אז את רוצה שתמעד אשוריו? זה הרי לא יכול להיות! ולכן כל ברכותיו וכל היוצא מפיו מתקיימים!

הלמות עמלים

ברכת כהן לזרע של קיימא...

הרב אברהם שמעון ליפשיץ ז"ל שימש כגבאי בבית הכנסת של בתי נייטין בירושלים והיה חשוך בנינים כעשרים שנה אחרי חתונתו. ביקש האיש **מרבי אברהם ישראל גליס** ז"ל שיכתוב להפץ חיים בקשה לברך אותו שיפקד בזרע של קיימא. ואכן הבקשה נכתבה בצירוף סכום כסף ל"פדיון נפש".

לאחר מספר שבועות התקבלה תשובתו של החפץ חיים בה נכתב: "קיבלתי מכתבו. איני רגיל בברכות ואיני רואה עצמי ראוי וזכאי לברך. כסף איני מקבל ורציתי להחזירו. אך הואיל וממכתבו ניכר שהכותב תלמיד חכם, וחששתי לעלבון ת"ח, לכן מסרתי את הכסף לישיבה ורצופה בזאת קבלה. עם כל זה לא אמנע ממנו ברכותי, ברכת כהן שהקנו לי מן השמים, שיפקד בזרע של קיימא".

ואכן במלאת שנה נפקדה האשה בבן, ולאחר מכן הוסיפה ללדת. כולם הקימו בתים בישראל...

חוברת "בית אבא"

"יש לבקש מימנה ברכה..."

פעם הגיעה אשה חרשת מודוכאת ביסורים למעונו של **רבינו הגרא"מ שך** זצ"ל, והחוותה בידה כי רצונה לכתוב פתק ולמוסרו להרב שך. הגישו בקשתה והורה שיתנו לה דף ועט. כתבה האשה שרצונה להתברך ביראת שמים!"

קרא הרב שך את הכתוב והביע השתאותו: "היא מבקשת ממני ברכה! אשה כזו, המדוכאת ביסורים ואף על פי כן כל מעיינה להתעלות ביראת שמים, הרי אשה כזו יש לבקש מפיה ברכה!"

קנין תורה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

כמה עולה כוס-שוקו?

הוא הודה בכל המילים שהצליח לארגן בפה, ונצר את המקרה עמוק בליבו.

* * *

22 שנה קדימה:

החולה שענתה לשם 'נועה מרקוביץ' התקבלה לטיפול במרכז הרפואי הגדול. אביה 'אייב לוינסטיין', כלומר 'אברהם לוינסטיין', מלווה את הבת שלו - אשה בת 40 שלקתה במחלה הנוראה.

תיכף יראה אותה ראש המחלקה, רופא מוכשר בתחומו, מיוחד מאין כמוהו. קוראים לו ד"ר ג'ייקוב (...)

ברגע הראשון היה מדובר מבחינתו בעוד תיק-רפואי, אך עד מהרה הוא מחבר את השמות 'נועה' ואת שם הנעורים של החולה 'לוינסטיין', ומבין שכנראה זו אותה ילדה שמזגה לו את השוקו החם באותו לילה סגרירי. כמה שאלות והוא יודע: זהו זה!

החל מרגע זה הוא נחוש לעשות הכל, אבל הכל, כדי להשיב טובה תחת טובה. הוא מפיה ברופאים ובצוות תקווה להתאמץ יותר. הוא משיג תרופות יקרות שאינן ממומנות על ידי בית-החולים, הוא דואג לטיפולים הטובים ביותר.

למרות הכל מצב החולה לא משתפר. את התשלומים הוא דוחה שוב ושוב, עד להתבהרות המצב.

ד"ר ג'ייקוב לא מרים ידיים. הוא מאתר רופאים בעלי שם עולמי, ודואג שהם ייכנסו לעובי הטיפול. יותר משנה חולפת, ומסתבר שהמאמצים נושאים פרי: החולה הולכת ומבריאה!

* * *

ויהי-היום והחולה כבר בריאה. עומדת להשתחרר מבית-החולים לבעלה, לילדיה ולהוריה שממתינים בעיניים כלות ליום הזה.

לפני השחרור מוגשת החשבונית. דף ארוך עם פירוט טיפולים וסכומים שהרבה מעל ומעבר ליכולות הכלכליות של המשפחה.

בשורה של הסך-הכל מופיע משהו מודגש:

לתשלום 00.00 (שולם במלאו על ידי כוס שוקו חם)

('אמונה שלמה' בשם 'עשה פלא')

ל"תפוח- הגדול", העיר ניו-יורק, יש "חצר אחורית" בדמות פרברים בהם חיים עניים לא מעטים. בעבר התגוררו שם גם הרבה יהודים.

ג'ייקוב היה בן-בכור למשפחה ענייה שלא הצליחה לספק אפילו את צרכיה הבסיסיים. וכך מצא את עצמו הנער הצעיר מתדפק על דלתות בתי-יהודים ומבקש נדבות. זה נותן דולר זה נותן שנים וזה מספר סנטים. פרוטה לפרוטה מצטרפת, ובכל-ערב היה חוזר הביתה עם סכום לא-מבוטל שסייע לכלכלת הבית - ובעצם ל"החייאת" אחיו ואחיותיו הקטנים.

חלומו היה: להיות-רופא! תפקיד שלצד המעמד הנכבד שלו גם מגלם בתוכו נתינה, עזרה-לזולת והצלת חיים.

הוריו היו שותפים לחלומו. בכל ערב היה אביו מכניס מספר מטבעות לקופת-חסכון, על מנת שבבוא העת יהיה במה להתחיל לממן עבורו את לימודי הרפואה.

אבל החלום העתידי לא הצליח להמתיק את ההווה המר. החורף בניו-יורק קשה מנשוא, וג'ייקוב נאלץ להמשיך ולכתת את רגליו בכפור ובשלג על מנת לקבץ נדבות. בגדיו היו מרופטים ולא מחממים, רעד תמידי שלט בו ולא פעם הפכו שפתיו לכחלחלות. גם הרעב היה בא לפעמים להתארח אצלו...

* * *

"לוינסטיין פמילי" הכריז השלט על דלת הבית. "משפחת לוינסטיין". ג'ייקוב הקיש בעדינות על הדלת וילדה פתחה אותו.

"צדקה" אמר ג'ייקוב כששיניו נוקשות מקור. פשפה הילדה בכיס אך לא מצאה שם מטבע. "נועה, מי שם?" שאל האב שקרא בעיתון מול האח-הבוער בטרקלין הבית. כאשר שמע במה מדובר התפרץ בזעם בלתי-עצור: "כל היום דופקים בדלת ודורשים צדקה. אין יותר. נמאס לי. אני לא מוכן לתת פרוטה!"

הילדה הרגישה מבוכה גדולה נוכח ההתפרצות של אבא שלה. גם ג'ייקוב הרגיש נורא ואיום... הילדה לא הייתה מסוגלת לסגור עליו את הדלת, ופשוט ביקשה ממנו שייכנס למטבח שם הכינה לו כוס שוקו חם. האבא שקע בעיתון ושתק.

ג'ייקוב הרגיש כבתוך חלום. בית חמים ונעים. כוס-שוקו כזה טעים! הוא לא זוכר מתי בפעם האחרונה זכה לפרס שכזה... אבל זה לא רק השוקו, זו התחושה שאתה שווה משהו. שמישהו מתייחס אליך. שלמישהו חשוב שיהיה לך טוב!

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

נתבקשנו לפרסם לתועלת הרבים: אודות התה האורגני שמפורסם כמחזק את המערכת החיסונית ועוד מעלות - רבים כבר הזמינו ועדיין יש שלא גילו את הסוד שלו ובפרט קוראים מבוגרים המעוניינים לעזור בהפצה של התה הנ"ל יתקשרו 054-5252463 (פרסום זהו הוא המלצה בלבד, ואין המערכת אחראית על התה ועל שתייתו)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פקודי

"כל זהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקודש" (לח, כד)
כל עצם בריאתו של הזהב בעולם, הוא רק כדי שישתמשו בו לדברים מועילים שבקדושה.
"כל זהב העשוי" הוא רק "למלאכה בכל מלאכת הקודש"...

(תפארת יהונתן)

"ומן התכלת והארגמן ותולעת השני עשו בגדי שרד" (לט, א)

איתא בגמרא בזבחים (דף פח:): שלכל אחד מבגדי הכהונה היתה סגולה מיוחדת לכפרה: כתונת מכפרת על שפיכות דמים. מכנסיים - על גילוי עריות. מצנפת - על גסי הרוח. אבנט - על הרהור הלב. חושן - על קלקול הדין. אפוד - על עבודה זרה. מעיל - על לשון הרע, רציץ - על עזות פנים. בכל הדורות ניתנו חשיבות מיוחדת לבגדיהם של כוהני ישראל - אלו הצדיקים וגדולי

התורה שספגו תורה ויראת שמים. עד שהיו כאלה שבעתות וזמנים שונים היו משיגים את אותם מלבושים בממון רב ולובשים אותם עליהם בכדי להסתפג בקדושתם וסגולתם...

מעשה שהיה בעיר קראקא - בה כיהן הגאון רבי שמעון סופר זיע"א, בעל שו"ת 'התעוררות תשובה' (נכדו של מרן ה'חתם סופר' זיע"א) כרבה של העיר. אחד מילדי קראקא חלה באסכרה, ולפתע הוא החל להשתנק באישון ליל.

בני משפחתו עמדו אובדי עצות והתבוננו בחרדה בילד הנחנק, כשהם פוברים את ידיהם וזועקים לעזרה.

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (לח, כא)
בעיר אחת, גר עשיר גדול בעל נכסים רבים, ולו בת יחידה כלילת המעלות. חיפש העשיר חתן לבתו ומצא בחור מופלג בתורה וביראת שמים, אלא שהיה הבחור עני בן עניים. הביט העשיר על מעלותיו של הבחור, ונוכח כי אין כמותו בכל העיר, על כן החליט כי אותו יקח לחתן. כעבור ימים אחדים, נערכו התנאים ברוב פאר והדר. בעיצומה של השמחה, פנה אביו של החתן אל אבי הכלה ושאל: מנהג מקובל בעת כתיבת התנאים להתחייב על סכום כסף כבטחון לקיום התנאים. האם גם אתה מוכן להתחייב כן?

ודאי - השיב העשיר - אני מתחייב לתת סך של עשרים זהובים כעירבון לקיום התנאים. מדוע אין העשיר מבקש גם הוא דמי בטחון ממחותנו העני? שאל אחד הקרובים את רעהו. שוטה שכמותך! - השיב האיש - האם העני יצא מדעתו עד כדי כך שיבטל שידוך עם עשיר כזה? האם צריך עירבון לכך?... לימים ביטל העני את השידוך!...

כן הוא גם הנמשל -

אמר המגיד מדובנא - המשכן הוא כעירבון שנתן הקדוש ברוך הוא לבני ישראל על קיום הבטחתו לבנות להם את בית המקדש השלישי לעתיד לבוא, אבל מאת בני ישראל לא ביקש מאומה כעירבון, שהרי לא יעלה על הדעת שהם אלה שיפרו התקשרות כזו עם מלכו של עולם!

אולם, למרבה הבושה, דוקא בני ישראל הם אלה שהפרו את הקשר כאשר הם חוטאים כלפי הבורא יתברך.

וזה - סיים המגיד - מה שכתוב בנחמיה (א, ז): "חבול חבלנו לך", בני ישראל לקחו משכון מאת הקדוש ברוך הוא, אולם נתהפך הדבר, "ולא שמרנו את המצות ואת החוקים ואת המשפטים אשר צוית את משה עבדך"!

"נהג חדש לפניה!"
"בְּכֹל יוֹם יִהְיוּ בְּעֵינֶיךָ חֲדָשִׁים" (רש"י דְּבָרִים כו, טז)
"וְזָכַרְתָּ אֶת כָּל הַדְרָךְ אֲשֶׁר הִלַּכְתָּ... בְּמַדְבָּר לְמַעַן עֲנִתְךָ לְנִסְתֶּךָ" (דְּבָרִים ח, ב)
יש שתי אפשרויות לנהג ברכב בצורה תקינה - ובלי להתנגש במכשולים: אפשר להוריד את כל העצים העומדים בדרך, לשטח את הבנינים, לנתץ את התמרורים ואת עמודי האזהרה, ואפלו להזיז את האנשים למקום אחר.
בכך, נפתחות בפנינו אפשרויות נסיעה בטוחה - עם לב שקט!
- אבל כלם מבינים שאדם שירצה לנהג רק במקומות כאלה - לא יוכל לעולם ללמד נהיגה!
הדרך היחידה שבה נתן ללמד נהיגה באמת, היא דוקא בנסיעה בין כבישים ומדרכות, עם ילדים הקופצים לכביש ותמרורי אזהרה, דוקא בכבישים המפתלים - שם רוכשים את המימנויות האמתיות בנסיעה!
.....

לעי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פקודי

בכך מעמדו מתנשא ומתרומם בעיני המון העם. לא כך נהג משה רבינו, על אף שהקדוש ברוך הוא הפקיד אותו כממונה על מלאכת הקמת המשכן, לא נטל כבוד וגדולה לעצמו ולא החשיב את המשרה החשובה כשררה אלא ביצע את המוטל עליו רק משום שכך ציוה אותו ה'. לכן - סיים רבי אליהו - התורה מעידה עליו בפרשה זו לא פחות משמונה עשרה פעמים שעשה כן "כאשר צוה ה' את משה"!

"כאשר צוה ה' את משה" (לט, ה)

רבי אלחנן וסרמן היה אומר: צא וראה מה בין ראשונים לאחרונים, בימינו כשאדם מדבר על עצמו, אין איש מעלה על דעתו שאין לו שום פנייה אישית, ואילו בדורות ראשונים, כשאדם דיבר על עצמו, לא העלה איש על דעתו, שמדבר הוא לטובת עצמו.

לכן דיבר משה בגוף שלישי - "כאשר צוה ה' את משה", כאילו לא בו הדברים אמורים, אלא במשה אחר הפועל בשליחות הקב"ה. (משולחן גבוה)

"ככל אשר צוה ה' את משה" (לט, לב)

כשהספיד מרן החפץ חיים את חתנו רבי צבי הירש לוינסון הביא את הפסוק הזה ושאל לכאורה ראוי היה להיכתב כאשר צוה ה' אותו, שכן בו דיבר הכתוב, אלא אצל משה רבינו לא היה קיים "אני", וממילא לא היה קיים גם "הוא", אלא שמצוי איזה יהודי בשם משה, שעשה כל מה שצוה ה' את משה זה...

"את ארון העדות" (לט, לה)

רבי מרדכי הכהן היה אומר: "ארון העדות" - הארון עצמו הוא העדות. ארון הספרים של אדם מעיד על מהותו ועל טיבו. רצונך לתהות על קנקנו של אדם, לך אצל ארון הספרים שלו. איש איש ואישיותו בארנו, ובלבד שיהיה תלמודו בידו - שיהיו הספרים משומשים ממגע ידיים.

אבי הילד, שלא היה מסוגל לשאת את המחזה הנורא, מיהר להימלט מן הבית... הרחובות היו חשוכים וריקים לגמרי, אולם מבית המרא דאתרא רבי שמעון סופר זצ"ל, בקע עדיין אור, ולכן החליט האב לעלות ולהעתיק בעדו. כאשר שמע הרב את הדברים היוצאים מפי האב, הוא הסיר את צעיפו, והורה להניח על צוואר הילד. הוא התנה עם האב שני תנאים: האחד - להשיב את הצעיף מיד עם שחר, והשני - לשמור את הענין בסוד מוחלט! האב הנרגש מיהר להתחייב על כך, והוא מיהר לביתו ועטף את צוואר הילד בצעיפו של הרב, וראה זה פלא: בו במקום החל הילד לנשום לרווחה, והסכנה חלפה. עם שחר החזיר האב את הצעיף, ובדמעות הודה לרב על הצלת ילדו. אמר לו הרב: "אני לא עשיתי מאומה, אבל צעיף זה ספוג

בזיעה של עמל תורה, וזכות עמל התורה עמדה לילדך"... וכאשר התעניין האב אודות פשרם של שני התנאים, הסביר הרב: "את הצעיף ביקשתי, משום שפשוט אין לי אחר, ובנוסף לכך ביקשתי שיישאר הדבר בסוד, משום שכל שעות היום טורדים את מנוחתי בענייני העיר, ובכדי שאספיק גם ללמוד עליי לקצר בשעות השינה שלי, אך אם ידעו אנשי העיר שאף בשעות אלו אני ער, הם יטרידו אותי גם בשעות הלילה ולא אוכל ללמוד, ומהיכן יהיה לך צעיף לסגולה?..."

"כאשר צוה ה' את משה" (לט, א)

אמר הצדיק רבי אליהו מישקובסקי, בפרשה זו אנו מוצאים פעמים רבות שהכתוב חוזר ומציין שמשה רבינו עשה כן "כאשר צוה ה' את משה", לשם מה הכתוב חוזר על כך?

אלא - אמר רבי אליהו - כאשר אדם מקבל מאת המלך משרה כממונה על עסקי הציבור, ומכוח תפקידו הוא מחלק הוראות ופקודות לאנשיו, יש בכך משום כבוד גדול עבורו.

..... אַתָּה יָכוֹל לְהַסְתוֹבֵב זְמַן רַב בְּלֵב רְגוּעַ וְשָׁקֵט, בְּלֵי סְעֵרוֹת נַפְשׁ, אֲלָא רַק לְשִׁמְעַע וּוְאֲרָטִים יָפִים, דְּבָרֵי תוֹרָה וּמְשָׁלִים נְאִים, וְלִהְנוֹת מְזִיו הַשְּׂכִינָה... אֲבָל עַד שְׁלֵא תִכְנַס אֶל שִׁטַּח הָעֲבוּדָה, עַד שְׁלֵא יְבוֹאוּ הַנְּסִיוֹנוֹת - אִין בְּרִגְיָעוֹת הַזֹּז שׁוֹם תוֹעֵלֶת! כִּי מָה הַחֲכָמָה הַגְּדוּלָה לְהַשְׂאֵר רְגוּעַ וּלְחַזֵּק לְכֻלָּם כְּאֲשֶׁר אִין מְרַגְזִים אוֹתָךְ?! הַשִּׁטַּח הָאֲמִתִּי לְלִמְיָדָה - הוּא דוֹקָא בֵּין הַרְרֵי הַנְּסִיוֹנוֹת, בֵּין הַנְּפִילוֹת לְתַקּוּמוֹת, בֵּין הַנְּסִיוֹנוֹת, הַכְּשִׁלוֹנוֹת, הַמְּעַבְרִים וְהַטְּלָלוֹת.

(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פקודי

"ויברך אותם משה" (לט, מג)

מספרים על יהודי בר אוריין שניגש פעם להגרש"ז אויערבך זצ"ל, ושאלה בפיו: "איני מצליח להיזכר אם ברכתך המזון לאחר שסיימתי לאכול את ארוחת הערב - האם עלי לחזור לביתי כדי לברך או שאיני מחוייב בכך?"

הביט בו רבי שלמה זלמן במבט מחוייך ופסק: "אינך צריך לברך ברכת המזון, יכול אתה לשוב לתלמודך ולהסיר דאגה מלבך". היהודי לא בזבו רגע אחד נוסף, וכעבור שניות אחדות כבר היה שקוע בלימודו, צולל בים התלמוד ודולה ממנו פנינים לתפארת. אולם

כמה מהסובבים לא הצליחו להסתיר את תמיהתם: "הלא הלכה מפורשת היא, שמי שמסתפק אם בירך ברכת המזון, יחזור ויברך, כי ברכת המזון היא מדאורייתא, ומדוע אם כן פסק הרב שאותו יהודי אינו חייב לברך?" השיב להם רבי שלמה זלמן במתק לשונו: "ההלכה במקומה עומדת, אבל היא אינה קשורה למקרה שלנו - הנה האדם הזה

ששאל אותי, הלא מכיר אני היטב את הלך רוחו, וברי לי שאם היה אוכל ארוחת ערב הוא היה מברך - וברור לי גם, שכשהוא מברך, הוא משקיע את כל כוונתו ומחשבתו בברכה, ואם כך לא יתכן ששכח לברך ברכת המזון - אלא מאי? הכיצד אירע שהוא מגיע אלי, ומספר שהוא לא זוכר אם בירך או לא? התשובה היא שמרוב שקיעותו בלימוד התורה, הוא בוודאי שכח לאכול את ארוחת הערב, ולכן הוא אינו זוכר שבירך ברכת המזון..."

(נועם שיח)

אמרו חז"ל (שבת לב, ב): "איזה הן מעשה ידיו של אדם? הווי אומר: בניו ובנותיו". משה ברכם: "שתשרה שכינה במעשה ידיכם" - גדלו וחנכו את בניכם ובנותיכם לתורה ולמצוות, ותשרה עליכם שכינה, גדולה מהשכינה שהייתה במשכן, שאמרו חז"ל (מגילה טז, ב): "גדול תלמוד תורה, יותר מבניין בית המקדש".

"ויברך אותם משה" (לט, מג)

במהלך סעודת מצוה ניגש אל רבי רפאל ברוך טולידאנו זצ"ל יהודי ירא שמים וביקש את ברכתו לנושא מסויים.

השיב לו רבי רפאל ברוך בשאלה: "כמה אתה מוכן לשלם לצדקה על מנת לקבל את הברכה המבוקשת?"

התפלא היהודי: "צריך לשלם בכדי לקבל ברכה?!"

השיב לו רבי רפאל ברוך: "אם אינך מוכן לשלם, הרי שאתה מעיד כי אינך מאמין בברכה."

הגע בדעתך - ברכה שאתה עצמך אינך מאמין בה, כיצד תתקיים? אולם אם תסכים 'לשלם' עבור

הברכה, הרי שבכך אתה גומל חסד וכבר הנך זוכה בברכה.

בנוסף, אתה מעיד על אמונתך בברכה, וזכות האמונה עצמה תעמוד לך שתתקיים הברכה בעזרת ה'.

לימים סיפר אותו יהודי כי הרגיש באופן מוחשי כיצד תרומתו והתשלום שכביכול שילם עבור הברכה, העניקו לו התעלות רוחנית נפלאה.

(קדוש וברוך)

"ויברך אתם משה"

(לט, מג)

בוואלוזין גר יהודי בשם רבי יצחק, שהיה גביר, וגם פרנס

נְנִיחַ וְאַתָּה מְשַׁחַק בְּמִשְׁחַק קְלָפִים...
פְּתָאוּם אַתָּה נִתְקַע עִם כְּמָה סוּגֵי קְלָפִים שְׁבַעֲצָם אֵי אֶפְשָׁר לְעִשׂוֹת אִתָּם כְּלוּם, עַד שֶׁתְּצַלִּיחַ לְסִים סְדָרָה שְׁלָמָה.
עוֹבְרִים עֲלֶיךָ תוֹר, וְעוֹד תוֹר, וְעוֹד תוֹר, בְּנִתִים חֲבָרֶיךָ צוֹבְרִים נְקֻדוֹת, בּוֹנִים בְּנִינִים, מְשַׁלְּמִים סְדָרוֹת שְׁלָמוֹת, וְאֵלוֹ אַתָּה...
מְבִיט בְּעֵינָיו כְּלוֹת, וְנִשְׁאֵר תְּקוּעַ.
עַד שְׁסוּף סוּף מְגִיעַ הַקְּלָף הַמוֹשִׁיעַ, שְׁבַעֲזָרְתוֹ וּבְעִזְרַת הַקְּלָפִים שְׁצַבְרָתָּ בְּמִהְלֶךְ הַתּוֹרוֹת שְׁלֹכְאוֹרָה לֹא הִתְקַדַּמְתָּ, אַתָּה מִתְקַדֵּם מִסְפָּר שְׁלִבִים וְצוֹבֵר הַרְבֵּה נְקֻדוֹת בְּבֵת אַחַת.
לְכְאוֹרָה הַקְּלָפִים שֶׁחֲזַקְתָּ בָהֶם עַד עַכְשָׁו לֹא הָיוּ שְׁוִים מְאוּמָה!
הָאֵמֶת הִיא, שֶׁהֵם לֹא הָיוּ שְׁוִים אֶפְסֵי, הָרִי בְלַעֲדֵיהֶם לֹא הָיִיתָ יְכוֹל עַכְשָׁו לְהִתְקַדֵּם, אִם לֹא הָיִיתָ צוֹבֵר אוֹתָם, הָיִיתָ צָרִיךְ לְהִתְחִיל כְּעַת בְּמִלְאֶכֶת הַצְּבִירָה, וְלִשֵׁם הַשְּׁלֵמַת הַמְהֻלְכִים הָיִיתָ צָרִיךְ לְהַשִּׁיג גַּם אוֹתָם, עַכְשָׁו שִׁישׁ לָךְ אוֹתָם כְּבָר, בְּרַגַע אַחַד אַתָּה יְכוֹל לְהִתְקַדֵּם.
.....

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר **משה אליעזר**
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

"ויברך אותם משה"

(לט, מג)

"אמר להם: יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם" (רש"י).

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פקודי

בן אחד, אני מברכך יזכה להקהיל קהילות ברבים וילמד את צעירי ישראל את הש"ס, ואילו הבן השני לא יצטרך לש"ס, כי יזכה לדעת את התורה כולה בעל פה. נתקיימה ברכת הצדיק, בנה האחד היה הגה"ק רבי חיים מוולוז'ין זיע"א שנמנה על תלמידי ה'שאגת אריה' כעדותו בהקדמה לנפש החיים, הקים את אם הישיבות היא ישיבת וולוז'ין. ובנה השני הלא הוא הגה"ק רבי זלמל"ה זיע"א, שהתעלה מעל כל בני דורו כמעט, בידיעת התורה כולה בעל פה.

"כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה" בו" (מ, לח)

פסוק זה - אמר הגאון רבי יהודה צדקה ראש ישיבת פורת יוסף - מלמד אותנו בדרך רמז על שתי הנהגות שיש לרב תלמיד חכם לנהוג: ענן ואש. הענן מכסה את השמים ומסתיר אותם מעיני כל, כך גם הרב צריך להיות עניו ולהסתיר את דרכיו מבני אדם. לעומת זאת - המשך רבי יהודה - האש גלויה לעין כל

והיא מאירה את אפילת הלילה ומכלה ושורפת את הכל. כך גם לעיתים חובה על הרב לנהוג בתקיפות ובחזוקה כאש בוערת.

מתי יש לנהוג כך ומתי אחרת?

כאשר הציבור הולך בדרך התורה והמצוות, על הרב לנהוג כ"ענן" בענווה יתירה ובהסתרה, ואילו כאשר האנשים אינם הולכים בדרך התורה, על הרב להוכיח אותם ולהילחם מלחמת חורמה בפורצי גדר ודרך.

דבר זה - סיים רבי יהודה - מרומז בפסוק: "כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו" כאשר "ה' על המשכן" אזי יש לנהוג בדרך של "ענן" ואילו אם חלילה יש מצב ש"תהיה לילה בו" שכן הלילה מרמז על חושך ואפלה מן המצוות אזי יש לנהוג בדרך של "אש"!

הקהילה. לצורך מסחרו הרבה לנדוד בקהילות ישראל, בשובו ממסעות אלו נהג לזכות את זוגתו בתשורה נאה. יום אחד לפני שיצא לדרך, ביקשה ממנו אשתו הצנועה וחכמת הלב, שבמקום התשורות שהוא נוהג להביא מן הדרך, היא מעדיפה שיקנה לביתו ש"ס שלם. ש"ס שלם באותם ימים היה דבר נדיר ויקר המציאות.

שמע רבי יצחק בקול אשתו, ובאחד ממסעותיו הצליח לקנות ש"ס שלם, אמנם לא כולם מאותו דפוס ולא כולם באותו גודל, גם הכריכות היו שונות, אולם היה זה ש"ס שלם. כדי לא להחזיק טובה לעצמם, החליטו רבי יצחק וזוגתו שישאילו את כרכי הש"ס לכל מי שחשקה נפשו בלימוד התורה. עד מהרה התפרסם הדבר בעירם, וכל בן תורה שרצה ללמוד, היה

ניגש לביתם ומבקש כרך מן הש"ס בהשאלה, וכשסיים ללמוד, שב במהירות לבית הגביר, ומקבל תמורתו כרך אחר מאלו שהיו מצויים אותה שעה בבית הגביר. הואיל ורבי יצחק לצורך מסחרו נאלץ היה להסתובב מחוץ לבית, מינה את זוגתו החכמה שהיא תהיה מנהלת הספריה, בידה ניתנו מפתחות האוצר

והיא היתה ממונה על הרישום של נוטלי הספרים.

לימים הגיע לעיר הגה"ק בעל ה'שאגת אריה' זיע"א, הוא התבודד באחד מבתי המדרש בעיר ושקד בהתמדה על לימודו, מדי פעם נכנס לבית הגביר רבי יצחק כדי לקבל אחד מכרכי הש"ס, והיה משיב את הכרך שהיה ברשותו, אשת רבי יצחק חשה שלפניה עומד אדם גדול מגדולי ישראל ממש, על כן הרהיבה עוז בנפשה ואמרה באחת הפעמים שהזדמן לביתה, אל לו לכבוד תורתו להטריח את עצמו לבוא לביתנו כל פעם שברצונו להחליף מסכת במסכת, ביטול תורה הוא, אשלח אני אחד ממשרתי בכל בוקר למקום לימודו, והוא יביא למר את הגמרות הנחוצות לו לצורך לימודו.

סידור זה נמשך במשך תקופה ארוכה. כשנאלץ לעזוב את העיר ניגש אליה ובירכה, אני מברך אותך שיוולדו לך שני בנים אשר יאירו את עיני ישראל, כיון שאפשרת לי ללמוד מן הש"ס שברשותך.

..... לפעמים אנחנו תקועים בירידה תלוּלה מאד, בכאב שסוגר עלינו עם כל הכח, ואנחנו מרגישים תקועים ללא יכלת לזוז או להתקדם, אז נכון שעכשו לא מתקדמים, אבל הירידה הזאת היא קלף להתקדמות, הקלף הזה עוד יצטרף לעוד כמה קלפים שנצבר בעתיד, ויחד נתקדם למדרגה שלא היינו יכולים לבוא לשם ללא הירידה. הירידה היא הקלף להתקדמות העתידית. גם כשאָתה בירידה, תדע שאָתה לא אָפס, אָלָא אָתה מְחִזֵּק בְּמִשְׁהוֹ שְׂבֻזְכוֹתוֹ עוֹד תִּצְבֵּר נִקְדוּת. לולא הַכֶּרֶת שְׁלָמוֹת הַפְּגָם שֶׁל הָאָדָם, הוּא לֹא יוּכַל לַגְלוּת מִתּוֹכוֹ אֶת הָאֵין עוֹד מִלְבָּדוֹ.

(אָנְעֵדָאָנְךָ - סְפִינְקָא)

{ אז נדברו }

פרשת פקודי תשפ"ב | לסדר: "חוק חזק ונתחזק" | גליון מספר: 549

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"י)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס
(ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

עם כל הכבוד למלחמת עולם שיכולה לפרוץ כל רגע... יש עוד משהו...

אמנם יש כעת מלחמה משמעותית בין רוסיה לאוקראינה... ואי אפשר לדעת מה ילד יום ולאן זה יתפתח... אבל עדיין... עם כל הכבוד יש נושא עוד יותר קריטי ונחוץ... רבותי: מתחילים סדר נשים!! מתחילים מסכת יבמות!!! אתה יודע מה? אני אגיד לך משהו בנימה אישית... כשהתחלנו סדר מועד **התחילה הקורונה!!!** מי יודע... אולי כשנתחיל סדר נשים תתחיל מלחמת גוג ומגוג...

האם אני יודע? לא יודע... אני לא נביא ולא בן נביא... והאמת היא שזה לא נוגע אלי...

דבר אחד כן נוגע אלי!!! אני יודע שכשהתחלתי ללמוד מסכת שבת והגיעה הקורונה... הקורונה שיבשה לי את מסכת שבת... ושיבשה להרבה מאיתנו את כל סדר מועד (עכ"פ את ההתחלה...)

ובינינו... אני לא צריך לספר לך... המסכות והאלכוהול והאיכונים נמצאים כבר ממזמן בבוידים... ואילו מסכת שבת ממשיכה לחייך אלינו מהארון ספרים... כך שמי שאז לא התבלבל והמשיך ללמוד מסכת שבת... יכול כעת לקרוץ למסכת שבת ולסדר מועד ולהגיד: **דעתן עלך...** האלכוהול ניסה להסיט את תשומת הלב שלי ממך... אבל אני לא נתתי לו!! **דעתן עלך...** אז הנה... האלכוהול והמטושים נמצאים בארון... ומסכת שבת וסדר מועד נמצאים אצלי בראש... **דעתן--עלון!!!**

על אותו משקל כעת!!! אין לי מושג מה הולך להיות במלחמת רוסיה ואוקראינה... גם אין לי מושג מה יהיה הסוף עם הממשלה המשוגעת הזו... דבר אחד אני יודע: מתחילים עכשיו סדר נשים!!!! וקח בחשבון שהיצר הרע מספיק יצירתי... אם בתחילת סדר מועד הוא הגיע עם אלכוהול וסגר לנו בתי כנסיות והרחיק אותנו שתי מטר אחד מהשני... עכשיו הוא כבר לא יגיע עם אותן בדיחות... הוא יגיע עם אלכוהול מסוג אחר... והלוואי והוא יגיע עם מלחמת גוג ומגוג (קצת מסובך להגיד את הלוואי הזה אבל זה נושא בפ"ע) אבל מה זה קשור אלי... מבחינתי גם גוג ומגוג וגם אלכוהול... כל זמן שזה לא נוגע אלי... אז שניהם כעת רוצים להפריע לי לעשות דבר טוב שה' רוצה שאני אעשה... אז זהו שאני מתחיל סדר נשים... והפעם אני נחוש!! הפעם אני ער להסחות דעת... אני לא אתן לא למטוש ולא למטוס להסיח דעתי מהמטרה שהצבתי לעצמי!!!!

מותר לנו ללמוד טיפ טיפה מפותין (ואולי גם מליברמן)!!! קצת נחישות לא תזיק לנו בדור חסר קשב וריכוז שכזה... גם אם פוטין יתופף בקולות מלחמה ויגידו שזה נורא ואיום... וזה גוג ומגוג... מה זה נוגע אלי... אני לומד כעת מסכת יבמות!!! גם אם תתפתח פה חלילה איזה סחרחורת ופאניקה כמו בתחילת הקורונה (אל תשאל אותי למה... תן קצת אימון ביצר הרע שהוא מספיק מקורי לשגע את המערכת מזוית שאף אחד לא חשב עליה...) לא מעניין אותי כלום... אני כעת במסכת יבמות!!! ואני כעת כמו פוטין!!! בום בום בום!!! נכנסים לקייב עם כל העוצמה...

מסכת יבמות היתה לפני הממשלה ותהיה אחריה... סדר נשים היה לפני פוטין ויהיה אחרי הקורונה... אני כעת לא חוזר על טעויות!! מה שבטוח... בעוד שנה וחצי מסכת יבמות לא תהיה בבוידים... היא תמשיך או לחכות לי בארון ספרים או לקרוץ לי דעתן עלך... יתכן שפוטין יהיה בבוידים... לפיד ובנט ודאי כבר יהיו בבוידים... המשועממים לעומת זאת אף פעם לא יהיו בבוידים כי הם תמיד יהיו בדרך לעוד לקוח מרוצה... ומה שבטוח... אני אחייך לסדר נשים שזכיתי ללמוד אותה ולא להתפתות לכל מיני אלכוהולים ומסכות ובידודים שרצו להסיח את דעתי... (אגב: המסר הזה נכון ועדיין לא רק לדף היומי... אלא גם לסדר א' ב' ושיבשה... אני קצת יותר סומך עליך בחבור הנכון שתדע להבין דבר מתוך דבר ודון מינה ואוקי באתרא...)

עכשיו סתם ככה: צריך לדעת: שיבמות זו מסכת שכל כולה **המתקת הדינים!!!** מסיבה פשוטה:

למי שלא יודע, מסכת יבמות זה אוסף מרוכז של כל הטרגדיות והצרות בידח ולא סתם אלא צרות בצרורות... שתבין: נקודת הפתיחה של יבמות מתחילה מטרגדיה כפולה שמורכבת מבעל שמת ועוד בלי בנים!!! גם אלמנה צעירה... ועוד בלי בנים... ומה אתה חושב... **זו רק ההתחלה!!!** ס"ס האח כבר רצה ליבם ופתאום גם הוא מת... ואז האח השלישי הגיע, אבל הוא כבר לא יכול לייבם... כי אחותה נשואה אליו... ואז אחותה מתה... וככה זה נראה פחות או יותר... בקיצור: כל שתי משניות בימות זו תאונת שרשרת של טרגדיות... ותכל'ס!!! אנחנו יושבים בביהמ"ד מול כל הטרגדיות האלו **ונשמח!!!** בדברי תלמוד תורתך... הדברים **מאירים ושמחים** כנתינתם בסיני...

אין לך המתקת הדינים יותר גדולה ממסכת יבמות!!! לקחת את כל הצרות שבעולם ולהפוך אותם לאילנא דחיי שמביא רפאות לעולם... ככל שהטרגדיות של מסכת יבמות יותר מזעזעות ככה זה יותר ויותר מתקנז לתורת ה' שרפאות תהי לשרך ולכל בשרו מרפא...

(ישבתי פעם בבית שלי ולמדתי יבמות והסברתי בהתלהבות אין שהיא התאלמנה בפעם השלישית ואחרי הכל הרביעי היה צריך לגרש אותה... אשתי במקרה שמעה אותי... היא לא יכלה להתאפק... היא נכנסה ושאלה: רגע... מה היה בסוף? בסוף הסיפור נגמר טוב?? התאחדה המשפחה? אמרתי לה: לא!! איפה... אני מציע לך להפסיק להקשיב... כי המשנה הבאה זה סיפור עוד יותר מזעזע... במשנה הבאה זה לא רק טרגדיות... גם אם יש שם איזה פרצוף לא סימפטי שנכנס לתמונה... מסוג החשודים שלא היינו רוצים לפגוש אותם ברחוב כשאנחנו לבד... בקיצור: יבמות זה לאסוף את כל הצרות והאנשים הלא נקיים... ולעשות מהם תורת ה' תמימה משיבת נפש פקודי ה' ישרים משמחי לב... איזה המתקת הדינים!!!)

ובפרט החלק הראשון של מסכת יבמות שנקרא בלשון חז"ל: **צרת הבת!!!**

רבתי: כל מי שיש לו צרות עם הבת... אם זה שידוכים... אם זה ילדים... אם זה כסף שאין לו לתת לבת... כעת זה הכתובת!!! אנחנו עכשיו יוצאים מהבית עם כל הצרות וגונזים אותם בתוך סוגיה דצרת הבת... את כל הצרות אנחנו מנקזים למתיקות ועריבות טוב התורה...

יש קונה עולמו בשעה אחת... ומה עם שעתיים?? גם אפשר??

התחושה בימים אלו די מזכירה לי את תחילת הקורונה... אי שם בהתחלה ממש... באזור ו' ז' ח' באדר... עדיין גישתי בזהירות מה... מה הסיפור של הקורונה הזו?? האם זה עוד איזה מוצר שמגיע מסין או... או שזה באמת משהו רציני ואז לאט לאט התהדקו החגורות ופתאום מכריזים שאסור להתקהל יותר מ-500 אנשים... ועדיין אני מגשש ובודק חצי מתלוצץ חצי מבוהל... מה... זה משהו רציני או שזה משהו שטייך לשם?? והנה!! לא חלף שבוע ימים והכריזו שאסור לעשות חתונות יותר מעשרה אנשים... וזהו... קלטתי שזה רציני...

אותו דבר עכשיו: יש מלחמה מאוד מאוד משמעותית בין רוסיה לקייב... כמה זה רציני?? לא יודע... האם בעוד שבוע ימים אנחנו נמצא את עצמנו במלחמת עולם??

אז לא יודע!! ואף אחד לא יודע לצפות מראש מה הולך להיות פה בעוד שבוע ימים...
אנחנו רק יכולים לדבר על מה שבטוח נכון!!! מה שבין כך ובין כך תמיד יהיה נכון...

אז ככה: יום שבטוח נכון זה מה שאנחנו אומרים מידי שנה בקינות: "איומתי בכל שנה אומרת היא השנה הזאת..." סו"ס עם ישראל כבר שנים למשיח והם כל הזמן עם יד על הדפוק... וממילא מטבע הדברים כשהשטח מתחיל טיפ טיפה להתלקח... מיד 'איומתי' אומרת אולי 'היא השנה הזאת', אולי זה עכשיו... **זו תגובה מאוד טבעית של יהודי!!!** לך תדע... אולי עכשיו זה גוג ומגוג... לי באופן אישי יש ריאקציה מכל אלו שעסוקים כל היום להוכיח באותות ומופתים שהמשיח הולך להגיע השבוע הקרוב בצירוף גימטראיות והוכחות חותכות שאין אפשרות אחרת... זה חייב לקרא בשבועיים הקרובים... מה אעשה... אותי באופן אישי השיח הזה רק מרחיק מציפיה למשיח... כי בשלב מסוים זה נהפך להיות "מזוייף מתוכנן", (אם כי"כ הארכת להוכיח שהוא חייב להגיע בתשפ"א וזה לא קרה... זה רק סיבה שלא להתחיל אפילו להאמין שזה כן יקרה בתשפ"ב... זה כמו הרעיון של האגרות הראשונות והאחרונות של אחשוורוש... בגלל שהוא לא דיבר לעניין באגרות ראשונות, אף אחד כבר לא לקח ברצינות את האגרות השניות) **אז מה בכל זאת כן?? סו"ס אנחנו הרי כן צריכים לחכות למשיח**

בכל יום ויום שיבא??

אז הגדר הוא כזה: האם המשיח מגיע היום?? לא בטוח!!! מה שכן בטוח שהוא **יכול** להגיע כל יום!! הבנת את ההבדל?? יש הבדל בין מגיע היום לבין **יכול**!! יכול להגיע כל יום... (אם הוא מגיע היום... אז כבר אלפיים שנה אנחנו כל יום חיים באשליה שהוא מגיע היום ולכן יש לי ריאקציה מהאשליה הזו... אז זהו שלא!!! זה לא שהוא מגיע היום!! אלא הוא יכול להגיע כל יום) ומכאן ואילך אחרי שהוא יכול להגיע כל יום... כאן מתחיל הנטייה הטבעית של יהודי שהוא תמיד עם יד על הדפוק וכשמהו מתחיל להתערער בעולם באופן טבעי הוא מתעורר... רגע... אולי זה קורה עכשיו... **וזה הגיוני!!! זה נורמלי לחשוב ככה!!!** סו"ס מה שבטוח שבלאו הכי המשיח יגיע יום אחד... ומה שעוד יותר בטוח שאנחנו צריכים להיות מוכנים... וצריך לקחת בחשבון שכשהמשיח יגיע יסתיים הציאנס... ולא נחמד לאנשים לשמוע את זה!!! כבר הוזכר בגיליון זה שמי שכעת מעכב את ביאת המשיח זה לא פחות ולא יותר אברהם אבינו!! וירד העיט על הפגרים... העיט זה דוד המלך... דוד כבר רוצה לרדת לגאול את הפגרים המתים... את הדור ששוכב בעלפון חושים כפגר ומחכה לישועת ה'... ומשיח כבר משתוקק לסגור דלתות ולצאת לדרך... ומי לא נותן לו? אברהם אבינו!!! ולמה? כי אברהם אבינו יודע שיש עוד כמה יהודים שעדיין לא הספיקו להגיע לתחנה... ואברהם רוצה לתת להם עוד ציאנס... שיקפצו על הרכבת רגע לפני שהיא סוגרת דלתות!!! כן... צריך לדעת שכשהמשיח יגיע, מבחינה מסוימת הדלתות יסגרו!!! ולכן זה לא צחוק... לחכות למשיח זה לא רק לעמוד בתחנה... אלא צריך להיות ערוך לזה ולכן!!! לכן יהודים במשך כל השנים חיכו לו... כי... כי היה להם שעורי בית לעשות והם עשו אותם כי הם לקחו בחשבון שאוטוטו הוא כאן... ויום אחד הוא יופיע וכשהוא יגיע, **הוא יגיע לתמיד!!!** וכבר אי אפשר יהיה להחליף לא את הפלאפון ולא את הבגדים... וזה ודאי נכון!! בין אם אנחנו לקראת מלחמת גוג ומגוג ובין לא.

זה שמשיח צריך להגיע יום אחד זה בטוח... זה שביום שמשיח יגיע אנחנו נפסיד ציאנס זה בטוח!!! זה שיש לנו שיעורי בית ורשימה של נושאים מוזנחים שהגיע הזמן לתפוס את עצמנו לידיים זה בטוח!! אחרי שכל זה בטוח... אחרי שבין כך ובין כך אנחנו צריכים להתחזק... ואחרי שבין כך ובין כך המשיח צריך להגיע יום אחד וזה יכול לקרות כל יום... **אז למה לא להתחזק עכשיו??** סו"ס יש איזשהו התעוררות כללית שאולי הולך לקרות פה משהו... (סו"ס אנחנו נמצאים בשנת השמיטה שעליה נאמר "בשביעית מלחמות..." סו"ס יש פה מלחמה משמעותית שיש אינדיקציה שהיא עלולה להתפתח לממדים של גוג ומגוג... יש בימים האלו קטגוריה בתלמידי חכמים לכל הדעות... בית הוועד יהיה לזנות לכל הדעות... פני הדור כפני הכלב לכל השיטות)... אז יש רגלים לדבר!! יש מקום הגיוני שמה שמישח קרוב מתמיד... רק מה?? אני חושש שאולי אני אתחזק ואתחזק והמשיח בסוף לא יגיע... אז מה?? סו"ס לא טעינו... עשינו מה שאנחנו בלאו הכי צריכים לעשות... אז אדרבה... זכינו להתחזק!!! זכינו לעשות משהו שבלאו הכי צריך לקרות

עכשיו מה שעוד בטוח!!! בטוח שיש הרבה מאוד יהודים שנמצאים כעת בצרה ובצוקה וצריך להתפלל עליהם שה' יציל אותם... וכאן ממש בעדינות אני רוצה לעורר נושא רגיש... בינינו... עמוק בתוך הלב אנחנו קצת שמחים שיש מלחמה... (אתה לא צריך להנהן בראש) למה?? כי יש עקשען... (מה שנקרא בלעז "אלה מכות...") זה כמו שאני אוהב שירד גשם כשאני מתחפר בפוך... אז זהו שאסור לשכוח שיש הרבה מאוד יהודים שסובלים כעת סבל רב!!! אל תשכח... זה לא א"י... אנחנו פה נסיכים... אם יש חשש קל למחסור בביצים אנחנו כבר בפאניקה... שם אנשים לא מפונקים... אין להם מים ולא חשמל והם זרוקים בכפור של מתחת האפס... ותסמוך על פוטין שאצלו הפגזות זה לא כמו הציוקולדות שזרקות עלינו מעזה עם ירוט של כיפת ברזל... שם זה "בעין טובה..." זה לא צחוק!!! צריך להתפלל עליהם ולחפש הרפתקאות אחרות... (והרמאות העצמית הזו שאנחנו שמחים שמגיע גוג ומגוג זה לא כ"כ במקום... משום מה אף אחד מתושבי אשדוד לא חשש על זה כשנזרקו לו טילים על הראש...)

מה שעוד בטוח... שבשנתיים האחרונות אנחנו ערים להפתעות!!! בדרך כלל העולם שלנו די משעמם... ופתאום יש הפתעות... הקורונה היא הפתעה אחת גדולה שהספקנו להתרגל אליה... המלחמה הזו היא גם הפתעה לכל הדעות... וברגע שמתחילים להתרגל להפתעות... צריך לקחת בחשבון שה' יכול להפתיע אותנו בכל רגע!!! אז בכל עת יהיו בגדיך לבנים... לרוץ מהר מהר להשמיד מסמכים מפלילים... להחליף פלאפון... להביע נכונות להתחזק... לקבל החלטות טובות... ויש קונה עולמו בשעה אחת... ומה יקרה אם זה יהיה שעתיים?? אז יש קונה עולמו בשעתיים... מתמטי: שעתיים זה לא פחות משעה!!!

ניתן לקנות את הקונטרס

והיה כאסר ירים משה ידו-

וגבר ישראל

בענייני ימי הפורים והמסתעף, מלוקט מתוך

מאמרים שנכתבו בגיליון זה,

בפלא': 0548446691 - 0527117271

ניתן להשיג במוקדי המכירה:

אופקים: שפירא: 0534112035

אחיסמך- שרגל: 0527171721

אלעד- 03-9073067

אשדוד- 0504120311

בית משש: נהר הירדן 9 רמה ב', מש' צוויבל.

רחובות: 0548423047

תפרת: 0556705003

בני ברק: קבוץ גלויות 9- 0556728458

חזון איש 34 (פינת דסלר, דרייפוס) 0527117271

ירושלים: מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית וגן: רח' הרב פרנק 29 קומה ב'.

רמות ד"ר רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"ג 29 0527682281

הר נוף- 0533148861

קרית ספר: 052-7174781

חפץ חיים 14 089742750

פיצוחי בראשית- ברנפלד: 0527137444

גרין פארק- 0527644795

צפון: חיפה: שטיבלאך נדבורנא/ תפארת ישראל.

רכסים: הורדים 4' קריצלר לתאם 0548415410

ברמאל- 0527136165 משפחת שטיימן.

עפולה- 0527686876

מה בחוברת??

- א. מפני מה ישראל שבאותו הדור נעשו, מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע... מה הבעיה?? בסה"כ נהנו... מה הבעיה ליהנות... הרב... אבל אני נהנה מזה...
- ב. שאלה במתמטיקה: מה המכנה המשותף בין שמונים ומאת יום של משתה אחשוורוש לבין זמן חורף מעובר??
- ג. מאמר מיוחד למי שמרטיב את הכרית בלילה ולא מצליח להירדם... תן ניחוש: מי עוד לא נרדם באותו לילה??
- ד. בשביל מה צריך לתת משלוח מנות?? מה רע בצ'ק מוכוב או זיכוי ברשת מזון מפורסמת? בשביל מה צריך להתקשקש עם עוגות וצלופנים??
- ה. למה משה רבינו לא יוצא למלחמה מול עמלק?? למה ידיו כבדות והוא צריך תמיכה... ומה יתן תעצומות נפש להגיע ל-"וגבר ישראל" בו בזמן שרואים משה רבינו בעצמו כ"כ צריך תמיכה וידיו כבדות??
- ו. אני מקנא באחשוורוש, חור כרפס ותכלת, אחוז בחבלי בוץ וארגמן... גם אני רוצה...

החוברת תשלח למנויים במייל בע"ה.

מה (ה)תקחי 'מוסר' שניתן להוציא מהמלחמה???

בימים אלו ניטשת מלחמה רוויית דמים בין רוסיה לאוקראינה... ונכון לימים האחרונים מתרחשת שם הפתעה שאף אחד לא חלם עליה!!

כולם יודעים שרוסיה הרבה הרבה יותר חזקה מאוקראינה... רוסיה היא מעצמה צבאית... יש להם נשק מתקדם... ואילו אוקראינה זו מדינה נחשלת ופרמיטיבית... (פרטים נוספים אצל חסידי ברסלב שנוסעים לשם מידי שנה) לכולם היה ברור שברגע שרוסיה נכנסה לאוקראינה... אפשר כבר להתחיל להספיד אותה... זה עניין של שעות... ותכל'ס... ממש לא!!! ולא רק שלא אלא זה נקרא שאוקראינה מצליחה להילחם ולהדוף ולבלום ולהרוג חללים רבים... מה הפשט בזה?? אין זה יכול להיות???

אז רגע רגע... לפני שאני ממשיך... אני פה לא עיתון עת, והמאמר הזה הוא כתבה מדינית צבאית... אבל!!! כשמדובר במלחמה אמיתית בין אומות העולם כאן יש מאמר חז"ל... אם ראית מלכויות מתגרות זו בזו אינו אלא בשביל ישראל... וכשה' מביא פורענות על הגוים זה בשביל לעורר אותנו, זה פסוק מפורש בצפניה: "הכרתי גוים נשמו פינותם... אמרתי אך תראי אותי תקחי מוסר", בקיצור: צריך לקחת **מוסר השכל** מהמלחמה שמתקיימת עכשיו שם... כלומר: לשם שינוי!!! בניגוד למה שיש כאלו שלא מתעניינים בפוליטיקה... לא רוצים לקרא עיתון... זה לא קשור אלי... כאן זה שונה!!! כשנערכת מלחמה משמעותית אי שם באיי היס... ה' רוצה שניקח את זה לתשומת לבנו!!! שנעשה עם זה משהו... ויש דגש שנוציא מזה מוסר!!! מוסר זה לא רק לחזור בתשובה... מוסר זה להוציא מעצם מה שקורה שם מוסר השכל אליו... ברור?? עכשיו נחזור שוב לפרשנות: אין אתה מסביר שמדינה פרמיטיבית ללא צבא מסודר מסוגלת לעת עתה להיאבק בצורה ממש מפתיעה מול צבא הכי מיומן???

וההסבר הוא מאוד מאוד פשוט: ברגע שרוסיה נכנסה לאוקראינה... ראש ממשלת אוקראינה הבין מיד שהצבא שלו לא שווה כלום!!! מה הוא עשה?? הוא קרא לאזרחים... בואו... כל מי שרוצה להילחם על החירות שלנו שיבא... אני אלמד אתכם איך מכינים בקבוקי תבערה... אתן לכם את החומרי גלם וקדימה... תצאו לקרב... ברגע ש-45 מיליון אזרחים חמומי מוח יוצאים כל אחד לקרב על החיים ועל המוות בלי תיאום ובצורה לא מאורגנת... אין לך מה לעשות נגדם!!! הם חזקים יותר מפצצה גרעינית... מי כמונו יודעים... אנחנו פה בארץ ישראל יש לנו ניסיון מר מול עזה... יכול להיות לך צבא הכי מפותח עם הנשק הכי מודרני, ברגע שיש לך עסק עם מיליון תושבי עזה משועממים... שכל איזה ילד בן שמונה יכול לעשות לך טרור עפיפונים ובלונים... וכל ישיבוחר בן 14 יכול לקחת חמור ולהעמיס עליו כמה טילים ולשגר... אין לך אין להילחם נגדם!!!

כמדומני שזה המוסר הגדול שאנחנו צריכים להוציא מהמלחמה הזו!!!

רוסיה היא מעצמה גרעינית עם צבא הכי מיומן ועם נשק הכי מתקדם... הכח שיש היום ליצר הרע והניסיונות שעומדות בפתח לכל אחד ואחד מאיתנו זה הצבא הכי מיומן והנשק הכי מתקדם... אין לנו שום סיכוי להילחם נגד הניסיונות שיש היום!!! כשבחור מדבר איתי ומספר לי את הניסיונות שיש לו... אני מרים ידיים... אני מסתכל על הנתונים שיש לנו מול הניסיונות שיש היום... כמו צבא אוקראינה מול צבא רוסיה...

בינינו... תחשוב על זה... מדובר בבחור צעיר... (בינינו... גם מבוגרים... אבל בשביל שלא נסמיק... נפיל את זה על הצעירים) יש לו משיכה לכל מיני פיתויים... ויש לו את זה בהישג יד... אבל ממממה בהישג יד... בלחיצת כפתור אחת הוא כבר שם... ומילא לא היה לו מושגים... אבל כבר יש לו מושגים וקשה לו... ומאוד קשה לו!!! מה... מה אני יכול להגיד לו?? תן לי רעיון איזה כלים אני יכול לתת לו... מה... אני אגיד לו שיכנס לסדר א' וישב וילמד?? אני אייים עליו שאני אמסור למשגיח?? מה אני אגיד לו??

מילא היה מדובר כאן בבחור שיושב ולומד ויש לו טעם בלימוד... והוא בפנים... יש לו!!! יש לו צבא משלו... יש לו עולם פנימי משלו... אבל מה יעשה הצעיר המצוי בדורנו... שבסה"כ רוצה לשלוט בעצמו... נלחם על העצמאות שלו מול הפלישה שהיצר הרע מנסה לחדור אליו... ואין!! באו בנים עד משבר וכח אין ללידה... יש לך בשבילי כלים לתת לו???

אז פעם לא היתה בעיה!!! כשאני הייתי בחור המשגיח לא היה מרשה לנסוע ל... לא היה מרשה להחזיק טייפ!! המשגיח היה תופס בחור עם גיטרה... אבל היום אין גישה!!! היום זה כמו אוקראינה... שגם אם כל העולם רוצים לתמוך בה... בסופו של דבר כולם עומדים מהצד... נותנים לה במקרה הטוב רוח גבית... נותנים לה נשק... אבל לעת עתה אף צבא זר לא נכנס לשטח אוקראינה... האוקראינים נשארו לבד לבד מופקדים לגורלם!!! ואין!!! אין להם צבא... אין להם מיומנות... אין להם כלום...

מה הם עשו?? הבינו שאין הדבר תלוי אלא ב... וכל אחד מהאזרחים יצא עם נשק מתוך אחריות אישית והתחיל לירות לכל הכיוונים!!!

ברגע שהאזרח מפנים שהכל תלוי בו!!! הוא מקבל כח ויוצא למלחמת חייו ויש סיכוי גדול שהוא ינצח גם מול מעצמה גרעינית...

על אותו משקל: אמרתי אך תראי אותך, תקחי מוסר...

יהודי יקר: אין למערכת החרדית שום דרך אין לעזור לך מול הניסיונות של דורנו!!! הגיע הזמן שנפנים את זה... אוקראינה הפנימה את זה... אוקראינה קראה את המפה והבינה שהיא בתור מדינה... בתור צבא מסודר לא יכולה להילחם נגד רוסיה... ולכן!!! אזרחים קומו!! קומו על שתי

רגליכם האחריות... ותצאו לקרב על החיים... אני אלמד אתכם איך מייצרים בקבוקי תבערה... אני אסביר לכם איך נלחמים ותצאו לקרב...

על אותו משקל: בחור יקר... אין לי דרך אין לעזור לך... באת אלי מתוך נקודת הנחה שאפשר לעזור לך... צר לי... אני מרים ידיים... אין למערכת היום דרך אין לעזור ולשמור על בחור שמתמודד מול ניסיונות דורנו...

מה שכן נכון!!! קשה לעכל את זה!!! אבל זו האמת!!!

לא נותר לי אלא לומר לך בחור יקר... צא!!! צא הלחם בעמלק... צא לבד... לך בכוחך זה... צא לקרב על החיים שלך... הגיע הזמן שתפנים ותקלוט שאף אחד לא יכול לעזור לך... אין לך על מי ליפול... זה תלוי בך ורק בך!!! היינו מאוד שמחים לעזור לך... היינו מאוד שמחים לבנות צבא מקביל לסטרא אחרא... צבא מול צבא... שאם ליצה"ר יש היום כל מיני פיתויים שמספקים לך מקסימום הנאה במינימום מאמץ... אז גם אנחנו ננסה לספק לך את זה בצורה מותרת... אז זהו שלא!!! פעם היה לנו... פעם היצר הרע סיפק עיתונים חילוניים... אז פתחנו עיתון חרדי... פעם היצר הרע מכר מסטיקים "בזוקה" לא כשרים... אז דאגנו שיהיו מסטיקים כן כשרים... אבל היום זה כבר לא מסטיקים ולא עיתונים... היום היצר הרע מגיע עם צבא רוס... עם מעצמה גרעינית... ואין!!! אין למערכת כלים לבנות צבא מקביל אליו... חבל על המאמץ... בא נלמד ממדינת אוקראינה שהיא ריאלית והיא מודה בחולשה שלה... וזה סוד ההצלחה שלה לעת עתה...

אני רוצה לחדד את הדברים:

אותו צעיר שהתקשר אלי... הוא פנה אלי בנימה מוכרת של בחורים... בנימה של תלונה על המערכת... למה בישיבה לא עוזרים לבחור לצאת מהמצב שלו? **מכיר את התלונות מהסוג הזה...??** כן... מה שהיה הוא שיהיה... אנחנו כל היום התלוננו על הנהלת הישיבה שלא עושה כלום... וכעת הגיע התור שלכם להתלונן ולהאשים את המערכת... למה הרבנים לא עושים ככה? ולמה לא מאפשרים פלאפון עם אסאמאס כשר וכו' וכו'... הטענות המוכרות!!! לא משנה מה הטענות... המכנה המשותף בין כולם שאתה מגיע כמו אוקראיני ומתלונן למה הצבא שלנו לא מספיק נלחם נגד רוסיה... אז זהו שראש ממשלת אוקראינה הסביר לאזרחים... שאין טעם להתלונן!!! תשלימו עם העובדה שהצבא שלנו לא יכול נגד רוסיה... אז במקום להתלונן ולהאשים את הצבא שלנו שלא עושה כלום... קום קום קום... עמוד עמוד עמוד... קח את החוק לידיים ותתחיל להילחם!!! אין הדבר תלוי אלא בך!!!

שיהיה לך ברור... בדרך כלל לא עושים כאלו דברים... בחיים לא נותנים לאזרחים אקדח בידיים... זה לא תקין ובמצב מתוקן זה לא אמור לקרות... (מסתמא יהיה לזה גם מחיר בעתיד... אוקראיני שלמד כמה קל להכין בקבוק תבערה לבד... מחור הוא זורק את זה על השכן שלו) אבל כשיש לך עסק עם אויב כ"כ גדול ואין לך כלים

אתה מוצא את עצמך ללא חברה תומכת ואין לך לחץ חברתי שישמור עליך ובדיוק אז מגיע עמלק ומתחיל לזנוב... ואין לך צבא נגדו!!! (זה לא מה שהיה פעם שאם אני חרדי והצבעתי ג' ואני לובש שחור לבן וממילא אני לא יכול ללכת לקולנוע ולא להיות מנוי על ידיעות אחרונות... זה היה נכון עד לפני חמש עשרה שנים... כשאני הייתי בחור... נגמר הסיפור הזה) כיום ההתמודדות היא לבד לבד!!! איפה שאף אחד לא רואה... איש יחידי היה בשושן הבירה... ונאלץ להתמודד עם כל הגגג'רא של אחשוורוש... ומאיפה יהודה מקבל כוחות?? מזה שהוא יחידי!!! הוא יודע שאין לי על מי ליפול... אני חייב לקחת אחריות על עצמי... ואז הוא מצידו עושה הכל... ונלחם עם כל הכח הדל שיש לו...

ואז כשה' שהוא אחד ויחיד רואה יהודי יחידי שנלחם נגדו לבד לבד!!! כאן יש מה שנקרא חדר יחוד!!! ברגע שאתה נאמן אלי לבד לבד איפה שאף אחד לא רואה... אז אני בורא עולם האחד ויחיד מגיע להתייחד איתך... **ולזה אנחנו מחכים!!!** אנחנו כעת מחכים למשיח בן דוד... לא למשיח בן יוסף... משיח בן יוסף זו הנהגת הכלל... זה היה במשך כל השנים... במשך כל הדורות המערכת שמרה עלינו... הממסד... הישיבה... הקהילה העוטפת... מערכת האכיפה של הנהגה או הלחץ החברתי... ועדיין זה קיים ועדיין צריך את זה... אבל כיום זה כבר לא מספיק!!! כיום ה' מזמין לכל אחד ואחד מאיתנו מפגשים בלעדיים עם נאמנות אליו יתברך... ה' מפגיש אותנו בכל מיני ניסיונות שאני פה לבד לבד ואז עמלק מגיע ומשכנע אותי שאני לא שווה... והוא כמה שאני מרגיש ככה... ומאידך והנה ה' ניצב עליו... ה' האחד ויחיד ניצב עלי היחיד ואומר לי... אתה רוצה להיכנס איתי לחדר יחוד?? אתה רוצה להיות נאמן אלי כאן לבד לבד... זה מה שמפריד בינינו לבין סוף התיקון!!! חדר יחוד!!!

היום ה' מזמין כל אחד ואחד מאיתנו לחדר יחוד... איפה?? איפה החדר יחוד הזה?? כל אחד מאיתנו בניסיונות היחידים שלו!!! שאני לבד לבד, ואף אחד פה לא לידי... אז יש אחד שאצלו זה מתבטא בניסיונות מאוד קשים בקדושה איפה שאף אחד לא רואה... או מול מכשיר שאף אחד לא יודע לאן הוא מגיע איתו... אבל באותה מידה זה מתבטא גם בתוך בית המדרש ובתוך המערכת... בימינו שיש כמויות של חרדים... וכמויות של בחורי ישיבות... וכולם פרומערס וכולם עוייבים ולכולם מעמידים משפחות של יראים ושלימים... ואיפה אני פה בכל הסיפור?? האם יש לי עבודת ה' משלי או שאני בורג ממערכת ענקית ואני עוד אחד?? האם גם ה' מחפש שאני אעמוד בהספק החברתי של עבודת ה' או שיש לו משהו אישי איתי?? הנה לך מלחמת עמלק במיטבה!!! יש לנו הרבה הרבה עבודה... עבודת היחיד!!! עבודה של איש יחידי... עבודה שהיא זו שמביאה את משיח בן דוד שגיע למי?? יגיע לכל יחיד ויחיד מאיתנו!! יגלה כמה כל יחיד ויחיד חשוב ויקר בעיני ה'... ואז יהיה השם שלם כשימחה זרעו של עמלק.

שבשמים וזהו... וימאן להתנחם!!! גם אם יקומו כל בניו וכל בנותיו לנחמו... רבש"ע: אל תצטער עלי... יש לך עוד הרבה יהודים הרבה יותר טובים ממני... אז אני נאבדתי לך ברשת... אז לי אין קשר איתך... אז אני לא מתפלל ולא קרוב אליך... בסיידר... בבני ברק וירושלים יש לך טונות של חרדים חוץ ממני... אבל לא!!! עמלק מבין שלא... עמלק יודע מה זה כח של יהודי אחד... וממילא זה ההבדל בין עמלק לפרעה... כשפרעה רוצה להילחם בה'... הוא מתגאה ומכריז מי ה' אשר אשמע בקולו... מכריז מלחמה על ה'... זה התאבדות!!! ה' איש מלחמה... יום אחד ה' מטביע את פרעה בים ובעבור זאת העמדתך בעבור הראותך את כוחי... אבל עמלק לא משוגע... עמלק לא מכריז מלחמה נגד ה'... עמלק מכריז מלחמה על יהודי אחד... הוא מגיע ברגע של נחשלות ו... ומזנוב... זה הכל!!! הוא תופס את היהודי ברגעים החלשים והנחשלים... ומתחיל לשכנע אותך... והוא הווי... איזה עבודה טובה הוא עושה... הוא מסביר לי כמה אני לא שווה וכמה ה' שונא אותך ועוזב אותך... מה אתה חושב... שאתה באמת חשוב לה'... עוזב... בא נתגלש ברשת... כיף חיים...

וכאן לא יעזור צבא!!! צבא לא יכול להילחם מול עמלק!!! כי הוא לא עורך מלחמה של צבא מול צבא... כל יחיד ויחיד צריך לקחת על עצמו אחריות ויצא!!! ויצא לקרב על החיים שלו... צא הילחם בעמלק... פה המערכת לא יכולה לעזור לך... כי עמלק לא נלחם נגד המערכת... הוא נלחם נגדך!! הוא רוצה נטו אותך... פה אתה צריך לקחת קרדיט על עצמך ולצאת לקרב יחידי!!! פה אתה צריך להזכיר ולזכור: אני יקר לה'!! אני חשוב לה'... לשנן את זה אינספור פעמים ולדעת שאם אני נאבד לה'... ה' ישב ויבכה ואף אחד לא יוכל להינחם את אבא שבשמים

רגע... אבל תכל'ס... איך אני יכול להילחם לבד לבד מול כל הניסיונות??

אווה... אז כאן יש כלל: אחרי שאתה תקח אחריות על עצמך!!! אחרי שאתה תפסיק ליפול על המערכת... ותפסיק לחפש אשמים... ותבין שהכל תלוי בך ותתחיל להילחם מתוך אחריות אישית על הרוחניות שלך!!! **פה אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו...** כאן ה' מגיע ועוזר... ואז ה' נותן לך נשק בלתי קונבנציונלי... וכל התמונה משתנית...

אבל קודם כל תביע נכונות ואחריות לצאת לקרב יחידי!!!

זה בדיוק הסיפור של יהודה!!! כולנו יודעים שיהודה היה גיבור נוראי... היה לו קול אדיר שיכול להחריב את כל מצרים... מה הסיפור?? מה פשר הגבורה של יהודה? אז בקצרה: יהודה מייצג את **עבודת היחיד!** יהודה עובד לבד!! בניגוד ליוסף שמייצג את הנהגת הכלל... יהודה הוא מלך מצד עצמו... מלך על מקלו... "איש יהודי היה בשושן הבירה" אומר המדרש: אל תקרי יהודי אלא **יחיד!** כל כוחו של מרדכי נבע מזה שהוא היה יחידי!!! לא היתה לו ברירה... הוא ודניאל היו גרים בעילם (שזכתה ללמוד ולא ללמד) והעבודת ה' שלהם היתה לבד!!! **יחיד!** אז עבודת ה' נוסח דורו של משיח בן דוד משבט **יהודה**... כח היחיד!!! אופי הניסיונות בדור שלנו זה שאין לך תמיכה מאף אחד...

לעמוד נגדו... אז לא נותר לנו אלא להפיל את האחריות על האזרחים... **חברה... קומו תלחמו על החיים שלכם...**

וברגע שהאזרחים מפנימים את זה... אף צבא מסודר לא יכול לעמוד מול אזרח בודד (כפול 45 מיליון) שנאבק על החיים שלו!!!

בחור יקר: תפסיק ליפול על המערכת... תפסיק לחשוב שמישהו יעזור לך... צר לי לבשר לך: אף אחד לא יושיע אותך!!! אין טעם להתלונן למה הרבנים לא עושים... ולמה בישיבה לא מטפלים ולמה המשגיח לא ניגש לבחורים... עזוב את הטענה הזו!!! אתה יכול להיות צודק עד מחר... אתה צודק... אבל אין מי שיצדיק אותך... אנחנו מרימים ידיים!!! דגל לבן!! אין לנו צבא להילחם מול היצר הרע שמגיע אליך עם כל גונדא דיליה... **אשר על כן קומו!!!** קום כעס ובעצבים וצא הילחם בעמלק...

קח קרדיט על עצמך... תבין שזה תלוי רק בך!!! הכשלון רשום על שמך... וממילא גם הנצחון הגדול ירשם נטו על שמך...

מה שאני אומר עכשיו זה אמנם קשור למלחמת רוסיה אוקראינה... אבל זה עוד יותר קשור לעבודה הכללית של ימי הפורים... בחודש אדר יש לנו עסק מול עמלק!! זה מתחיל בפרשת זכור וממשיך בפורים שכל עניינו מחיית עמלק... וכבר הזכר כמה וכמה פעמים בגיליון זה... שיש ארבע מלכויות שנלחמו נגד עם ישראל... ויש עמלק!!! עמלק הוא דבר בפני עצמו... כל הארבע מלכויות הם אויב מסוג אחד!!! ועמלק הוא אויב מסוג אחר לגמרי... מה שונה בעמלק משאר המלכויות??

אחד מההבדלים הוא: שארבע מלכויות זה צבא מול צבא!!! נבוכדנאצר מלך בבל נלחם נגד צדקיהו מלך יהודה! יש פה מצור... יש פה חיל נבוכדנאצר שנלחם מול חיל צדקיהו... יש פה מאבק איתנים שמשתרע במשך שלוש שנים... עד שהצבא של בבל ניצח...

אבל מלחמת עמלק זה סיפור אחר לגמרי!!! עמלק לא מחפש לנצח את עם ישראל... הוא לא מגיע עם צבא ולא מתיימר לנצח את הצבא של עם ישראל... הוא בסה"כ "ויזנוב בך כל הנחשלים אחריו..." הוא עובד עם פינצטה... לעמלק מספיק יהודי אחד!!! הוא אפילו לא מחפש לנצח את כל עם ישראל... אצלו גם יהודי אחד בלבד זה הישג... למה??

כי עמלק הוא בעל השגה!!! יש נקודות עדינות בעבודת ה' שעמלק מבין אותם הרבה יותר מהיהודי... (וזה הסיבה ששאלו רצה להשאיר את אנג בחיים...) מה עמלק מבין?? עמלק יודע עד כמה ה' אוהב כל יהודי... כמה אתה הבן יחיד של ה' וכמה אני בן יחיד של ה'... והוא מזהה שבשביל לצער את אבא שבשמים הוא לא צריך לקחת לו יותר מבן ערובה אחד... (על עמלק נאמר: וילחם בישראל וישב ממנו שבי- שפחה אחת!!! מספיק שפחה אחת יהודיה שלא תגיד לאבא שבשמים בוקר טוב...) ולכן עמלק אף פעם לא נלחם צבא מול צבא... הוא מגיע ומזנוב!!! מחטיא יהודי אחד... ועוד יהודי אחד... וזה מספיק לו... הוא יודע שמספיק בחור ישיבה אחד שנאבד לאבא

טעימה קלה מ"צרת הבת"... שנפגש רק בשמחות- של דף היומי...

מזל טוב!!! איזה בשורה טובה... כל העיירה כמקרה... שמעתם מי התארס?? פייביש!!! פייביש המתמיד של העיירה התארס!!! איזה יופי... אבל חכה... עדיין לא אמרתי לך עם מי... נו... עם מי הוא התארס?? עם מלכה... מלכה?? מלכה מכיתה א'?? הבת של יענקלה אחי?? אני לא מאמין... אתה רוצה להגיד לי שהוא התארס עם האחינית שלו. הרי יענקלה הוא האח הקטן של פייביש... כן כן... לא יאומן... האמא/סבתא היתה השדכנית... איזה צחוק עשה לי אלוקים... כל השומע יצחק לי...

בקיזור: פייביש הוא מושג בעיירה!!! מדובר בבן עליה שעמל בתורה ותכל'ס... כבר כמה שנים לא מצא שידוך.. וכולם כבר נדו לו בראשם... תכל'ס... יענקלה אחי הקטן עקף אותו והתחתן כבר לפני שמונה שנים... לבנתיים נולדה לו בת- קראו לה מלכה ועוד כמה ילדים ותכל'ס פייביש האח הגדול עדיין מחכה לשידוך... והנה!!! היום שמעון בא בבית האירוסין עם בת אחי- מלכה... מתברר שכל הסיבה שהוא התעכב כי הכלה שלו עדיין לא נולדה... (ואדרבה... בזכות שהיא לא הקפידה על אחי שעקף אותו... מתברר שדווקא משם הגיע השידוך שלו...) ענבי הגפן בענבי הגפן... באותו ערב התקיים מעמד הקידושין!!! מלכה עמדה בצד צנועה וחסודה... פייביש ניגש לאחיו יענקלה ונתן לו מתנה ואמר לו: הרי בתך מקודשת לי בזה!!! כן... זה קידושי קטנה... אביה מקבל קידושין בשבילה... מאותו רגע מלכה נהייתה אשת איש מדאורייתא... אשת חברי!!!

מלכה המשיכה ללכת כל בוקר לבית יעקב עם כיסוי ראש... פייביש הגיע לאסיפת הורים ושמע דברים טובים על מלכה אשתו... מלכה הצדקנית מתעוררת מידי חצות לילה לבקע עצים ולחמם כוזא דמיא לבעלה הגדול לרוחץ פניו ידיו ורגליו לכבוד קונו לפני שהוא יוצא לבית המדרש לעסוק בתורה...

יום אחד מלכה חזרה הבייתה... פייביש... אני רוצה לבקש מסך בקשה... יש לי חברה טובה- רבקה הכהנת... אתה כבר מכיר אותה... אנחנו תמיד נותנים לה ספק חלה ותרומה... היא אמנם מגיעה ממשפחת כהנים מיוחסת אבל היא משפחה מסכנה ולהורים אין כ"כ אפשרות לגדל את הילדים... והיא סיפרה לי היום בדמעות שאבא שלה אמר לו להיות ואין לו כבר אפשרות... הוא שוקל למכור אותה לאמה העבריה לר' קלמן הגביר... רבקה בכתה לפני ואמרה לי שהיא לא רוצה... כי... כי ר' קלמן הוא סתם עשיר כזה ואני לא רוצה שהוא יעיד אותי לבנו... אני רוצה בעל שיעסוק בתורה... (ורבקה אמרה לי: לא איכפת לי... אם אבא שלי ימכור אותי לר' קלמן... אני לא אתנהג יפה... עד שימאס לו והוא יכתוב לי גט שחרור... ואז אני אהיה לגמרי יתומה בחיי האב... ואז לא יהיה לאבא שלי אפשרות יותר לחתן אותי... ואני אתגלגל ברחובות... מה איכפת לי) המשיכה מלכה ואמרה לבעלה פייביש: אולי... אולי אתה מסכים להתחתן איתה? אולי אני אציע לה שבעלי רוצה להתחתן איתה?? פייביש חיך לעצמו!!! ילדה בת שש נהייתה שדכנית... תקשיבי מלכה... אני צריך עוד לחשוב על זה... אבל אני פה לא הסיפור!!! את בעיקר צריכה לחשוב על זה פעמיים!!! כי ברגע שאני מתחתן גם עם רבקה... קחי בחשבון שמכאן ואילך את כבר לא האשה היחידה שלי... יש לי כבר עוד אחת!! ולך בעיקר יהיה קשה!!! בדרך כלל כשבעל נושא עוד אשה זה נקרא **צרה**!! כל אחת **צרה** בחברתה!! (אמנם לאבא שלך לא קוראים לבן והוא לא הייתה איתי "ואם תקח נשים על בנות" אבל עדיין-) כשיש שתי נשים לבעל אחד אז הם **צרות** זו לזו... יש להם **צרות עין** אחת בשניה... האם את בטוחה שאת רוצה להכניס "צרות לביתך"??

מלכה התרגשה... כן... בטח... אני רוצה את רבקה בתור **צרתני**!!! בפרט שאם זה לא יקרה... היא עלולה לחילה להגיע לרחוב... למחרת מלכה ורבקה נשארו בכיתה בהפסקה ומלכה הציעה לרבקה... היית רוצה להתחתן עם בעלי?? רבקה קפצה!!! הלוואי... מה... נראה לך שהוא יסכים?? בקיצור: עוד באותו ערב התקיימו שיחות שידוכים בין פייביש לאביה של רבקה... תוך שבוע היה מעמד הקידושין... רבקה עמדה ולצידה השושבינה מלכה... פייביש מסר לאביה כסף קידושין... ומאותו יום גם רבקה נהייתה אשת איש... שתי החברות לספסל נהיו שתיהן אשת איש של פייביש... הבית היה תמיד מלא אורה ושמחה... ילדים אמנם לא נולדו כי מדובר בקטנות... ולאחר חמש שנים בשטע"מ התקיימו מסיבות בת מצוה של שניהם בהפרש של חודש וחצי!!!

ואז!!! לפתע... עניים קודרים החלו להופיע על שמי הבית העליון והשמח...

שמעון הבעל הנפלא חלה במחלה קשה... שתי נשותיו הצעירות סעדו אותו במיטת חליו... ואז יום אחד הוא פנה אליהם וביקש: הני נאספ לעמי... תחזיקו מעמד... אל תדאגו... אבא שלי שאמור לירש אותי ידאג לכל צרכיכם... כל זמן שלא תרצו להינשא תוכלו תמיד להמשיך להתגורר בביתי ולהיות ניזונות מנכסי (שזה אחת מתנאי הכתובה) ובעז"ה ש בבא הזמן, תנשאו בשנית ומצאן מנוחה אשה בית אישה ואז אבא שלי יתן לכם את החיוב כתובה... ואל תדאגו, ה' דיין אלמנות ולא יעזוב אתכן... ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך... מלכה ורבקה צעדו בבכי תמרומים אחר מיטתו של הבעל הגדול והמרום שהם זכו לשמש אותו... כשישבו שבעה, בעזרת גברים אבא של מלכה ישב על אחיו!!! ובעזרת נשים ישבה בתו מלכה על בעלה יחד עם צרתה רבקה... כל החברות לכיתה באו לנחם... כן... גם מיירי ושושי שנתאלמו לאחרונה מבעליהן שהלך למדינת הים ובאו שני עדים והעידו שמת... מיירי כבר הספיקה להתייבם לאח הגדול ושושי הותרה לשוק והיא ב"ה כבר מאורסת... גם שפרה הגיעה לנחם... אצלה זה סיפור יותר כאוב... בעלה גם לא חזר מעורכי המלחמה וכעת הגיע עד אחד להעיד שמת בעלה, ועדיין מסופקים האם כדאי לה להינשא או לחכות לשני עדים... (כי עד אחד זה ה' ירחם... אם הבעל חזר תצא מזה ומזה ואל תשאל... היא מפסידה מכל הכיוונים) מלכה ורבקה ישבו והקשיבו לדברי הנחמה והחיזוק... אבל מלכה כל הזמן הרגישה שרבקה מנוסת מידי... משהו מפריע לה והיא לא משתפת... מלכה ניסתה לדובב אותה... מה יש?? בהתחלה רבקה התחמקה... לא... לא נעים לי להגיד... ומלכה לחצה עליה... ולפתע רבקה התחילה לבכות... תביני... כעת שפייביש נפטר בלי בנים... כעת אנחנו צריכות יבום או חליצה... ומי היבם?? אבא שלך!!! הוא הרי אח של בעלך... ואני לא רוצה להתייבם אליו... למה?? ככה... לא מתחשק לי... הבעיה היא שאין לי ברירה... אם הוא לא ייבם אותי... אז אני אצטרך לחלוץ... ולחלוצה יש דין של גרושה!! והיא נפסלת לכהונה... אני מהיום לא יכולה לאכול תרומה... לא מספיק שאני אלמנה... אני גם חלוצה שאף כהן לא יכול להתחתן איתי... **מלכה התחילה לצחוק**... אוי... שתהיי בריאה... זה מה שמעיק עליך?? מה... את לא יודעת שאצלנו זה סיפור אחר? אצלנו אין לא יבום ולא חליצה... אנחנו לא כמו מיירי ושושי... למה?? לא הבינה רבקה... אל תשכחי ש-מי פה היבם?? **אבא שלי**!! אבא שלי הוא האח שצריך ליבם!!! ואותי הוא הרי לא יכול לייבם... נכון? כי אני הבת שלו!! (ומצות יבום לא דוחה לאו חמור של בתו שיש בו כרת) והיות ואני נפטרת מיבום כי אני בתו!!! אז יש לימוד מיוחד בתורה שגם **צרת** בתו נפטרת!!!! גם את נפטרת מיבום... הכל בסיידר... אבא שלי כבר חושב על שידוך בשבילך... שידוך של כהן... אנחנו נמתין שלושה חודשים ובעז"ה תינשאי בשנית לכהן... ואני אמשיך לתת לך חלה ותרומה... קורא יקר: עד כה הבנת?? הבנת למה רבקה לא צריכה יבום וחליצה?? אם הבנת את זה!! זה!! זה!! זה!! הנושא של פרק ראשון דיבמות... לזה קוראים **צרת** ערווה!! **צרת** הבת!! כ"כ מסובך?? לא... לא בהכרח...

המקלדת של האורים ותומים...

יש לי מקלדת שמשרתת אותי בנאמנות זה זמן ועידן... התרגלתי אליה... רק איתה אני מסתדר... היא יודעת בדיוק כמה סימני קריאה אני רוצה לכתוב... והכל היה טוב... עד שיום אחד נדפק לי האות נ'!!! אני לוחץ ו... ולא נלחץ... מהיום אין נ'!!! התעצבנתי... מה... אתה רוצה להגיד לי שאני צריך עכשיו לקנות מקלדת שלימה חדשה רק בגלל איזה נ'!!! אחת שלא רוצה להילחץ...?? כעסתי על אותה נ'... לא רוצה... לא צריך... נסתדר בלעדיך...

נו. תנסה לדמיין את השורה הזאת נכתבת בלי המקש נ'!!! לא היתה ברירה!!! עוד באותו יום מצאתי את עצמי קונה מקלדת חדשה... בגלל מ"י?? בגלל נ'!!! אחת ויחידה שלא מתפקדת!!! כן... הנ' הזאת... שהיא נראית לנו אות אחת... האמת היא ש... שזה לא אות אחת... כי כשחכר לי את האות נ'!!! במקלדת זה תוקע אותי בכל חצי משפט... נכון שהאותיות הן שונות... נכון שהן עשירים ושתיים אותיות... אבל עדיין: הם הולכים ביחד!!! ואם תשמיט אות אחת... אתה לא תוכל להשלים אפילו משפט אחד נורמלי...

--- **אבני החושן!!!** על חושן המשפט היו שתיים עשרה משבצות! שנים עשר שבטים!! שנים עשר עולמות שונות... מגורים שונים... קהילות שונות... הבדלי מנטליות של שמים וארץ... אני שייך לשבט שמעון... אני נמצא כל כולי בתוך הבורה והמשבצת ששמה שמעון... **אז תסביר לי:** מה אכפת לי מהמשבצת ששמה יוסף? באיזה צומת אנחנו נפגשים?? איפה אני פוגש את שבט גד בחיים??

התשובה היא: לחושן יש תפקיד נוסף!!!

החושן הוא המקלדת של האורים ותומים! כשהכהן רוצה לשאול שאלה את אבינו שבשמים... הוא צריך את המקלדת!!! והמקלדת מורכבת מכל האבנים... אם האבן של בנימין חסרה... אז אין לך נ'!!! ואם האבן של גד חסרה אין לך ג'... גם אם אתה מתבצר בתוך המשבצת של עבודת ה' שלך... אתה חייב להכיר בדרך השניה!! אתה חייב אותה!! בלעדיה אין לך אורים ותומים... בלעדיה אין מידע אלוקים... אין שכינה שורה על יעקב אבינו

למה בית המקדש חרב?? בגלל שנאת חנם!!!

מה הקשר בין בית המקדש -- אחדות ואהבת ישראל???

כי בשביל שמציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים... בשביל זה צריך שכל המשבצות כולם יתאחדו בלבן של אהרן... ירושלים הבנייה בעיר שחבורה לה יחידו... כן!! שכל אחד יתבצר במשבצת שלו אבל יכיר במשבצות האחרות... אם אנחנו משתוקקים יום אחד לעמוד בשערי בית המקדש... בשביל זה יש תנאי מעכב ושמנו: "כל ישראל נכנסים בשער אחד"!!! מקום שבו כל הלבבות מתאחדות!!! כולם מכירים שכולנו בני איש אחד נחנו... עכשיו אתה מבין: למה אהרן צריך להיות טהור לב בשביל שחושן המשפט יהיה על לבו?

?! לא!!! אנחנו לא מוכרחים להבין את השני!!! בשביל זה יש שנים עשר משבצות שונות... וכל אחד החובה בתוך המשבצת שלה ולא יוצאת החוצה... אבל לכה"פ אנחנו מתאחדים סביב חושן אחד וסביב עבודה אחת ולכה"פ מבינים שאנחנו צריכים אחד את השני למרות שאנחנו שונים... אדרבה, תן בלבנו שנראה מעלת חברינו ולא חסרונם, אגב: **במאמר המוסגר: תשמע לי**... לפעמים בשביל לראות מעלת חברי ולא חסרונו... בשביל זה צריך דווקא לשמור מרחק!!! לא בריא בכל מחיר לחבק ולהתערבב עם כל יהודי... לפעמים יש בינינו פערים מנטליים והשקפתיים שהכי בריא ונכון שכל אחד ישאר במשבצת שלו ומשם נראה מעלת חברינו מרחוק!!! סו"ס לכל שבט יש נחלה משלו... דרך משלו... אבל לזכור שבסופו של דבר כולנו בני איש אחד נחנו... ולכולנו משאלת לב אחת: לעשות רצונך בלבב שלם!!!

מסכת יבמות!!! מתחילים!!!

(המשך) אני משום מה הכתרתני את עצמי למרגיע הבינלאומי בנושא של דף היומי... ובפרט כשמדובר ביבמות!!! אני אמור כעת לבא ולהרגיע שהמסכת היא לא כ"כ קשה... וכבר התחלתי להרגיע בשיבוש עיני (למי שקרא)... ובועז"ש אנשה את זה גם עכשיו... (מה שנקב נכון... ס"ס החלק הבאמת קשה של יבמות הוא בס"כ 23 דפים... כך שאם אנו עכשיו מדברים על החלק הראשון של המסכת שזה 52 דפים... רק חצי מזה קשה!!!)

אבל!!! כידוע: הנאום שנרשם לדורות בתור הנאום שזכה בציון מספר אחד בעולם זה הנאום של צ'צ'יל במלחמת עולם השניה שהעם היה מאוד במתח וחוסר אונים וציפו שצ'צ'יל ירגיע אותם... ואז הוא הפתיע והכריז: רבותי... "לא אוכל להציע לכם אלא **דם עמל דמעות ודעו!!!**"

אז זהו: שבוחדש וחצי הקרובים מתחילים מסכת יבמות וזה הולך להיות קשה!!! ואז מה... אז מה וקשה? אז מה זה הולך להיות קשה... מה... אתה עשוי מסוכר? **תסכל לי על החריפות**: אנחנו לא מדברים פה על טפילי כימותרפיה **קשים** רח"ל... אנחנו לא מדברים פה על חילופי משפטים **קשים** שלום בית או סכסוך מר... אנחנו לא מדברים על צרות ויסורים **וקשיים**... אנחנו בסה"כ מדברים פה על הייליגע מסכת יבמות!!! אז היא מסכת קצת **קשה**? אז מה... זה לא כואב... קצת קשה... אז יהיה לנו עכשיו חודש וחצי שנזכה להזיע קצת בעמל התורה... נשקיע טיפה יותר... ובזכות הקושי הזה אנחנו נמנע הרבה קשיים וצרות אחרות... ס"ס אל תשכח... שהעמל בתורה הוא **המרה** של יסורים בעולם הזה... **אני בעד!!! לגמרי בעד!!!** תסכול קצת ביבמות... לא מרחם עליך בכלל... תחשוב שאתה חוזר הבייתה כולך מזיע ועצבני ממסכת יבמות... אורייתא קא מרתחא ליה... אוה... איזה צרות הבת הזו עשתה לנו שהתחנתה עם הדוד שלה... והנה אתה מגיע הבייתה ושם מחכה לך שם בשורות טובות עם הבת... על השידוך שמתקדם או שאר נושאים פנים משפחתיים שהיו עלולים להיות מאוד מעצבנים ומדכאים שב"ה הסתדרו כי הנותן דברי תורה על לבו מעבירין ממנו עול מלכות ועול יסורין ועול דרך ארץ... אז בזה שהחלטת לקחת על עצמך עול תורה של צרת הבת... וזה במקום צרת הבת הביולוגית שלך... תאמין לי... אני מברך אותך שתמיד אלו יהיו הצרות שלך!!! תענה אמן... על זה נאמר: **תזכה למצוות!!!** שהכאב ראש שלך יהיה תמיד עם היבמה הזו שיש לה חמש יבמין שכל אחד רחפן יותר מהשני... זה עשה מאמר וזה נתן גט וזו סוגיה מסובכת... אז מה... העיקר שבסופו של דבר תחזור הבייתה תדע שאתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום... נו... אז אתה עוד רוצה שאני ארחם עליך?? שארגיע אותך שיבמות לא קשה?

שיהיה קשה!!!! **שזה!!! זה** יהיה קשה!!! על זה נאמר: אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי... אם כבר נגזר עליך צרות... שהצרות שלך יהיו בצרת ערוה ובצרת הבת... תסכול קצת!! תשמח ותעלזו בסבל מתוק שכזה... אם ראית הרבה ממשמשין ובאין ריח לחדרי תורה והם בורחים ממך... לאיפה הם בורחים? הם בורחים לצרות הבת וליבמות... תתענג על זה, ---

כמנהגי בקודש... בכל תחילת מסכת אני נוהג בס"ד לתת סקירה כללית מה כתוב במסכת... אז ככה: בגדול זה נקרא שמסכת יבמות מתחלקת לשלושה חלקים: החלק הראשון זה החמישים דפים הראשונים (שזה גם במקרה החמשה פרקים הראשונים) שהנושא הוא בעיקר יבום!!!

ואני כבר אומר לך שזה הנושא שלנו עכשיו... על הזירה הזו אנחנו הולכים להסתער בעז"ה ש' בחודש וחצי הקרובים... אבל לפני שנתחיל לפתוח מפות ולגשת לזירה הנוכחית... אני רק רוצה לסיים בקצרה את הסיקרה הכללית מלמעלה של המסכת... ובכן: החלק השני של יבמות מתחיל בפרק ששי, בדף ג: עד פרק עשירי דף פה: כל החלק הזה בכלל לא קשור (כמעט) לנושא של יבמות... זה ש"ס קטן של סדר נשים... איסורי ביאה, ואיסורי כהונה, והאסורים לבא בקהל... זה גם קל וגם מעניין ומגוון... ואת זה אנחנו נתחיל ללמוד רק בתחילת חודש אייר...

והחלק השלישי של המסכת שהוא יותר מר מאשר קשה... הוא עוסק בעיקר בעגונה שבעלה הלך למדינת הים... באיזה אופנים מותר לה להינשא, ויש שם גם פרק אחד משעשע על קידושי קטנה... (איך נראים חיי נישואין על ידה שכל רגע עושה ברוגז) ויש שם פרק מיוחד על סדר חליצה

כעת נחזור לקייב!!! נחזור לחזית הנוכחית והעיקרית שעומדת לפנינו כעת... אנחנו כעת בתחילת המסכת!!! אנחנו כעת מתמקדים בחלק הראשון של המסכת מדף ב' ועד תחילת פרק ששי שזה דף ג:

קדימה... קופצים למסכת יבמות ומתחילים עם כל המרץ...

אז ככה: היום יום רביעי ו' באדר ב'... התחלנו מסכת יבמות...

אז דבר ראשון: תרגע... דווקא בתחילת המסכת יש דפים מאוד קלים ומעניינים... אבל שני הדפים הראשונים הם כן קשים!!! זה לא כ"כ קשה כמו שזה יסודי ומרוכז... ס"ס בדף הראשון זה המשנה!!!! שהגמ' עוד הולכת להסביר אותה לאורך כל הפרק... עד סוף הפרק אתה תבין את זה מצוין... כך שגם אם כעת לא הבנת לגמרי זה נורמלי... העיקר להבין את הרעיון בגדול... הנושא הוא על צרת ערוה!!! (אם תקרא את המדור הלכה בקרוב ממש למעשה והבנת מה כתוב שם... זהו... אתה כבר בפנים... אם יש משהו מסובך במסכת יבמות זה הסיפור הזה)

ואז מגיע דף ג: וכאן מגיעה הפתעה!!!! כאן יש סוגיה מרתקת ומגוונת מכל התורה כולה שלא קשורה בכלל ליבמות... סוגיה של "עשה דוחה לא תעשה..." בדרך כלל בקעמפים של הישיבות לומדים את הסוגיה הזו...

מדובר בארבעה דפים שהגמ' מפגישה אותנו עם רשימה של מצוות... דפים מתוקים... מעניינים... מרתקים... ואיתם אנחנו מגיעים לפורים!!!

תאמין לי... אין לך הכנה נפלאה לקבלת התורה ברצון כמו להגיע עם סוגיה כזו עסיסית ב"עשה דוחה לא תעשה" עם ציצית, וכלאים, והקפת הראש והזקן, וכיבוד הורים, ומורא אב ואם, ומורא מקדש, והבערה בשבת, להגיע עם זה לפורים זה ממש ליהודים היתה אורה זו תורה.

אבל בינינו... כמה שהדפים האלו מעניינים ונחמדים... זה עדיין לא מתקרב לגישמאק של מסכת יבמות... אבל זה אם תחליט כעת לשים גז ולהחליט להסתער וללכת על זה... קדימה? יוצאים לדרך???

אז אם אמרתי שיש 23 דפים קשים ביבמות... אז הנה!!! כעת יש לנו חמשה דפים וחצי שהם חלק מ-23 דפים האלו!!! רק חמש וחצי...

דא עקא שבדיק את הדפים האלו אנחנו פוגשים בדיוק בימי הפורים... אז אל תתן ליצר הרע של פורים להרוס לך את זה... אדרבה... תגייס את הקיימו וקבלו של פורים להחליט להשקיע בזה בכל מחיר!!!!

וכאן אני רוצה רגע לעצור ולהסביר: כבר הזכרתי שבווע עבר... מסכת יבמות זה כמו מתמטיקה!!! יש פה עקרון מסוים שאם קלטת את הרעיון אתה בפנים... אתה כבר לבד יכול לחשבן את

המהלכים... ולכן מומלץ בחום לקחת שתיים שלוש דפים (מתוך הדפים הקשים) ואותם ללמוד טוב עד הסוף!!! כדי לקלוט את העקרונות... כלומר: עדיף ללמוד שתיים שלוש דפים ולהתעכב עליהם עד הסוף... מאשר ללמוד את הכל בערך...

אני יכול לומר לך בנימה אישית: איפה אני נכנסתי לשונוג של יבמות?? ברש"י המפחיד של דף ט'... תראה... יש שם רש"י עענך... ואני מודיע לך מראש: אפשר לדלג עליו... הוא לא כ"כ הכרחי בהבנת הגמ'... אבל אני קבלתי קריזה... ליל שבת אחד החלטתי שאני לומד אותו עד שאני מבין!!! מצידי לשבת פה כל הלילה... ישבתי שעה וחצי שעתיים ולמדתי את הרש"י הזה... זהו... מאותו רש"י קלטתי את הסיפור של יבמות... אז לי במקרה זה קרה ברש"י הזה... ואצלך זה יכול לקרות בחמשה דפים האלו... אם תלמד טוב טוב את הדפים האלו... זהו... אתה בפנים...

הגענו ליום ראשון שאחרי פורים - י"ז באדר... צפירת הרגעה!!! כעת מתחילה סוגיה ממש קלה... סוגיה מרתקת אודות המחלוקת של ב"ה וב"ה... ואין היתה נראית מערכת היחסים והנאמנות בין ב"ה וב"ה...

לא סתם הסוגיה הזו דווקא ביבמות... כי דווקא ביבמות נפער תהום הלכתי משמעותי ביותר בין ב"ה לב"ה... שלפי ב"ה מותר... ולפי ב"ה זה ממזר!!! כלומר: יש אנשים בבית שמאי שלפי ב"ה הם ממזרים!!! זה כבר פער אמיתי שמפריד משפחות... **ובכל זאת!!!** הם ידעו לכבד ולהסתדר אחד עם השני... והכי הכי נאמנות הדדית אחד ביחס לשני... לך אסור להתחתן איתי כי לשיטתך אני ממזר... לא רוצה לחשוב מה היה קורה בדורנו אם היו כאלו מחלוקות... סליחה שגלשתי...

וכך אנחנו מסיימים ברוגע את פרק ראשון של מסכת יבמות... התאריך כעת יום חמישי פרשת פרה, מתחילים פרק שני - כיצד,

במקרה ביום הזה אמנם מחליפים לשעון קיץ ויש לנו שעה אחת פחות בלילה אבל זה לא מעניין אותנו!!! כי כעת אנחנו נכנסים לסוגיה של שלושה דפים יחסית די קשים!!! אבל אני רוצה להפתיע אותך... זו סוגיה של רשב"י... לרשב"י יש שיטה מסוימת בנושא של אשת אחיו שלא היה בעולמו!!! ואני כבר החלטתי לעצמי שאם ב"ג בעומר הזה המשטרה לא תתן לי לנסוע למירון... זה יעלה להם ביוקר... אני אגיע עם שלושה דפים אלו ל"ג בעומר!!! רצינית לקחת לי את האורות של מירון ב"ג בעומר?? לא רק שלא תצליח... אני אכנס למערה של רשב"י ואני לא אצא משם עד שלא הבנתי את הסוגיה של אשת אחיו שלא היה בעולמו לר"ש... תאמין לי!!! רק תגיד את זה... כל השוטרים של מירון יתחוו לך את הדלת... קח מה שאתה רוצה... קח אורות... מדורות... בר יוחאי... את כל המניעות נסלק ממך... רק אל תביא לי את הפגז הזה!!!

אז בבקשה... סוגיה דאשת אחיו שלא היה בעולמו לר"ש... תראה את זה הכונה ל"ג בעומר... (יש עוד כמה סוגיות כבדות עם ר"ש... בהמשך...)

הגיע יום ראשון שאחרי פרשת פרה... כעת מתחילים סוגיה גם לא כ"כ קשה וגם קצת פחות בתוך יבמות... הנושא של איסורי לאוין, ושניות לעריות, מדובר בסוגיות ממוצעות... צריך טיפה להתרכז... אבל לא צריך להכריז על מצב חירום... בסוף השבוע אנחנו נפגוש פרצופים לא כ"כ סימפטיים שהם חשודים על כל מיני דברים... אני מברך אותך שתמיד תפגוש אותם רק פה בגמ'... (ופה יש אותם בשפע) ותחזור הבייתה ותמצא ש"אין פרץ ואין יוצאת ואין צווחה..." כולם ידאים ושלימים...

וכעת הגיע ראש חודש ניסן!!! יום שנתעטר בעשרה עטרות!!! ובהשגחה פרטית מיוחדת בדיוק ביום הזה מתחילים פרק ארבעה אחין... שלענ"ד זה הפרק הקשה ביותר ביבמות... וטוב שזה ככה... אתה יודע למה???

כי השבועיים שלפני פסח הם תמיד השבועיים הקשים ביותר בדף היומי... יש חוסר שגרה... הכנות לפסח... ובזאת הכי זה יומא דמפגרי בה רבנן... אז מי שהחליט לקחת את יבמות כפרוייקט ולהשקיע את הנששמה!!! אז תדע לך שחלק מהעיסוקת חבילה של ההשקעה... זה גם לעשות את זה בלוח הזמנים הסהרורי של ערב פסח... (נו... זה מצטרף לאתגר...) ומי שלא כ"כ נכנס לשונוג... אז יופי... טוב שהדפים הקשים נפלו בדיוק בערב פסח... כך שתהיה רגוע... עד אחרי הפסח אפשר לצאת מהמקלטים!!! סיימנו את החלק הקשה של יבמות... אבל עדיין!! אנחנו לא שם... אנחנו כן רוצים כעת להשקיע... אז פרק ארבעה אחין זה הפרק היותר מורכב... אבל שוב אחזור ואדגיש: כגודל מורכבותו ככה יותר קל לקלוט את העקרונות שלו!! זה הפרק היחיד שאתה יכול לבחון אותי עליו... לא כי אני זוכר מה כתוב... אלא כי קלטתי את העקרונות... אני מחשבן לבד את המהלכים... ואז מגיע פרק החולץ ליבמתו שזה פרק פחות קשה ומתוק מדבש ונופת צופים... פשוט מתוק!!! מתנה לפסח!!!

וכאן אני חושב לעצור... כי עד פסח הכנת תעלה א"ה עוד מטר... ועוד כמה דברים טובים יקרו עד אז... ואז נפגש שוב... כעת זה רחוק מידי...

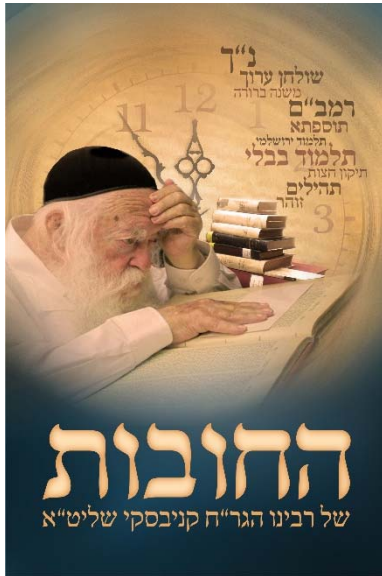
רק טיפ קטן לפני שמתחילים יבמות: בייחס ליבמות בפרט יש הרבה שרטוטי עזר וטבלאות... אבא של... בן של... אח של... וכאן חשוב לדעת שבנקודה הזו המוחות די שונים אחד מהשני!!! יש כאלו שהשרטוטים האלו דווקא מאוד עוזרים להם... מצוין... בשבילים זה נועד... ויש כאלו שדווקא השרטוטים רק יותר מבבלים... ובהתחלה זה מאוד שבר אותי... באופן טבעי מיד רצתי להיעזר בשרטוטים ויצאתי רק יותר מבולבל... ואז חשבתי לעצמי: אני עד כדי כך מטומטם שאפילו עם גלגלי עזר אני לא מצליח לנסוע?? אז זה!!! שדווקא ברגע שניסיתי להבין לבד... הבנתי מצוין!!! וכן"ל לגבי ספרי הביאורים וההסברים על הגמ'... יש כאלו שביאורים נרחבים של שוטנשטיין ומתיבתא עוזרים להם להבין יותר טוב ולהיות בעניינים... לעומת זאת יש כאלו שהקושי שלהם להבין הוא מסוג של בלגן בראש... ואדרבה... ככל שתעמס עליהם יותר הסברים ורקעים והקדמות זה רק יותר יסרביל אותם... כן... קח בחשבון שיש כאלו שאת שוטנשטיין הם לא יבינו ואת רש"י כן יבינו!!! אין פה מקום לק"ל... אם את שוטנשטיין לא הבנתי אז איך אני אבין רש"י?? קח זאת לתשומת לבך...

גיליון מס' 464 פרשת פקודי
תשפ"ב שנה עשירית

לקבלת הגליון בפקס יש לחייג
מדי שבוע למס': 073-3518015

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א



החובות

כשמו כן הוא

סדר לימוד חובותיו היומיים

של רבינו שליט"א

סדר יומו הגדול בלימוד העיון וכתובת ספריו והשבת תשובותיו ועול הציבור שנושא על שכמו למען הרבות אהבת וחשקת התורה, (מלווה בעשרות תמונות צבעוניות). לאחר שאזל מן השוק יצא לאור השבוע מהדורה נוספת של היצירה הנפלאה של נכד רבינו:

הגאון רבי גדליה הוניסברג שליט"א ניתן להזמין דרך המערכת במס' 053-3145900 משלוחים חינם ברחבי הארץ, (בכפוף למוקדי הפצה) מחיר הספר : 35 ₪ הזדרזו להזמין, כמתנה וכהשקעה להחדרת ולאהבת התורה הקדושה.

מעניני הפרשה

אבני החושן מזכירים זכות או חובה

אבני זָפְרוֹן לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל (ל"ט ז')

'זָפְרוֹן' כתיב מלא, ובפרשת תצוה כתיב 'זָפְרוֹן' חסר, וצריך טעם. והנה כל מקום שכתוב 'זָפְרוֹן' חסר ו' הוא לטובה, ואילו כשכתוב מלא ו' מצינו גם לרעה, כגון גבי סוטה (במדבר ה' ט"ו מִנְחַת זָפְרוֹן מִזְפָּרֶת עוֹן).

על פי זה ניתן להבין, כי בפרשת תצוה שהיה עוד קודם מעשה העגל שהיו ישראל צדיקים גמורים, אבני החושן הם רק מזכרת זכות לכן כתיב חסר, שזה לטובה. אבל כאן שאחר מעשה העגל, כתיב מלא, כי אם נתחייבו מזכיר גם חובה.

(שבענו מטובך)

ענינים פרטיים שונים בשמירת שבת

בת שכוססת ציפורניה בפה, ורגילה כל כך עד שגם בשבת עושה כן לרוב רגילותה, מה העצה? תתחייב שכל כסיסה בשבת תתן לצדקה 50 שקל ואז כבר תימנע מזה.

אמרת, שמעתי שבחור בא לפני החזו"א וכסס את ציפורניו בפיו, והיה יום חול, אמר לו החזו"א אתה מחלל שבת, והביע תמיהה, הרי היום יום חול, אמר לו – אם אתה עושה כך אי אפשר שלא תעשה כן גם בשבת, ולכן גם בחול תפסיק מהנוהג הזה. ת: זה מעשה נכון.

תלמיד חכם שאל ביום שב"ק: הערב אלו"ה אני נוסע לחו"ל, שמעתי בשם ר' יוסף שטיגל שבשבת רצה להיפרד מהחזו"א לפני נסיעה בלילה במוצש"ק לירושלים, אמר לו החזו"א בשבת לא נפרדים (שבת גיזעגטמען זאך ניט). ואני שואל מכל מקום האם ברכה על הצלחה לנסיעה למצווה אפשר בשבת, ושיחול על זה ברכת השבת? זה בכלל דברי חול.

ביום שבת, רבנו דיבר אתי בעניין הצעת שידוך, וסיפר, כי הוי עובדא שדיבר עם החזון איש על שידוך בשבת ואמר לו החזון איש: וכי מדברים על כך בשבת?! וענה רבנו לחזו"א הרי מפורש שמותר וצווה החזו"א להביא את המ"ב, ועיין, ואחרי שעיין אמר: נדבר במוצאי שבת, ולא הבנתי. עד שמצאתי כי ב'שער הציון' כותב שאם אפשר אחרי שבת אין לדבר בשבת, אבל עתה לעניינינו כיון שבמוצאי שבת אני יוצא [לצפת] לכן דיברתי אתך על ענין השידוך כעת בשבת.

אמרת. היה פעם משלחת בבית מרן הקהילות יעקב מאברכים שהיות ובב"ב יש ב' צפירות בע"ש והיו מכשולים בעקבות שהתאחרו בהדלקת נרות, הם בקשו שתצא קריאה מקה"י שאנ"ש ידליקו בצפירה א' אמר להם: זו הצעה יפה אבל אני רוצה שתהיה משלחת מנשי האברכים ולא מאברכים. ושוב הלכו למרן אבי עזרי זצ"ל ובקשוהו כהנ"ל. ואמר: זו הצעה יפה אבל אני רוצה שיהיו משלחות מנשי אברכים ולא מאברכים, ע"כ. דעת תורה היא אחת.

סיפר רבנו, החזון איש לא רצה שיידעו כי הוא מחמיר ביר"ט שני, [אפשר כי סבר שאחרים אינם צריכים להחמיר] ופעם אחת היה ברית אצל משפחת ז'ק בקוממיות, והחזו"א ביקש מצורטקוב שיביא לו מפה, ומדד אם יש "ב מילין, ומדד בקו אווירי ובסוף נמצא שהיה "ב מיל ונסע כי רוב פוסקים סבירא להו שזה דרבנן.

א"כ למה הי' צריך מפה, אם נסע אף שיש "ב מילין, כנראה חזר בו, ומתחילה חשב להחמיר כהנך דס"ל שזה מהת', וחזר בו.

(כל משאלותיך)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת

על גדולי הדורות

חדשי! עובדות חדשות ונדירות!

מדור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לשבועות הבאים בעזה"י

פרשת צו - שר התורה הגאון רבי יוסף ראזין זצ"ל 'הרוג'ז' ובער (י"א אדר).

פרשת שמיני - מרן הגרי"ח זוננפלד זי"ע, ירושלים (י"ד י"ט אדר ב')

גלין פסח - מוגדל - אודות הגה"צ רבי אריה לוי זצ"ל ומשפחתו (י"ד ט' ניסן)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

גאון הגדול רבי דוד פוברסקי זצ"ל ר"י פונביז' (א)

דוגמא לשידוך הגון

הגאון רבי יוסף ישראלזון זצ"ל למד בישיבת פונביז' בשנותיה הראשונות אצל רבי דוד, וכאשר הגיע לעת שידוכים הציעו לו מספר הצעות שידוך, ביניהם את בתו של מרן הגרי"ש אלישיב, הוא בא להיוועץ ברבו במי לבחור, רבי דוד השיב לו: יש לי בשבילך תשובה מהחזון איש...

התפלא רבי יוסף, הלא החזון איש כבר איננו (היה זה בשנת תשי"ד)?

השיב לו רבי דוד, פעם שוחחתי עם החזון איש בנושא שידוכים ואמר לי 'בן תורה צריך לחפש בית כמו זה של הרב אלישיב'... והנה כאן מציעים לך לא 'כמו' אלא 'בת הרב אלישיב ממש'... אז יש לי תשובה בשבילך...

ומפי השמועה, שהחזון איש אמר כן כאשר דובר על השידוך של רבינו שליט"א עם להבחל"ח הרבנית ע"ה (מעשה איש ח"ג, עמוד רל"ז, 'השקדן' ח"ב עמוד 30).



רבינו משוחח בדברי תורה עם מרן הגרי"ח ב"ר דוד פוברסקי, בשמחה משפחתית

מצות סנדקאות או מצות צדקה?

במהלך שנותיו הרבות של רבינו עמו"ש ששימש כסנדק באלפי בריתות, היה לא אחת קורה שאבי הבן בא להזמין אותו לשמש סנדק לבנו הנולד לו, ובד בבד גם ביקש ממנו צדקה כי הוא מחוסר יכולת, במקרים כאלו היה רבינו מתחייך ומספר:

שמעתי, שפעם בא אחד להזמין את רבי דוד פוברסקי שישמש סנדק בברית לבנו, והוא הסכים. ומנהגו היה שביום הברית או סמוך לכך, היה מגיע אבי הבן להזכיר לו על הברית, כי פעמים שהברית נדחית וכדו'. והנה אותו 'אבי הבן' הגיע סמוך לברית ותינה את צרתו שיש לו מצוקה כלכלית ואין לו לחם לאכול, הוציא רבי דוד כסף מכיסו ונתן לו צדקה.

האיש קיבל את הכסף ו... הלך ולא הזכיר כלום מענין מקום הברית, או אז הבין רבי דוד כי אותו אחד חיפש דרך להתרים אותו בצדקה מעולה, אך לא נולד לו שום בן... והיה רבינו שליט"א מסיים: ה' זימן לו מצות צדקה אך לא מצות סנדקאות... (רשימות תלמידו רי"צ ריינהולד).



רבי דוד בחופת תלמידו רבי יוסף צבי ריינהולד שליט"א, נראה משמאל

(המשך המאמר בשבוע הבא אי"ה)

מבוכת הגבאי

כאשר בישיבת פונביז' ביקשו להביא דוגמא, שאפילו לתפקיד של גבאי הממונה לקרוא לעולים לתורה, נדרשת חכמה כדי להסתדר במצבים חריגים, היו רגילים לספר את העובדא הבאה:

בשבת עליה לתורה של חתנו הגדול של רבינו, הגאון רבי שרגא שטינמן שליט"א, הגיעו לתפילת שחרית בישיבה פונביז' אביו מרן הגרי"ח זצוק"ל, ומהצד השני הגיעו אבי הכלה רבינו שליט"א ואביו מרן בעל הקהילות יעקב זי"ע, ובאותה שבת (פרשת וישלח י"ד כסלו תשל"א) חל גם היא"צ להגר"ד זצ"ל על אמו מרת פייגא לאה הי"ד, והגבאי האחראי על חלוקת העליות היה נבוך כיצד תהיה חלוקת העליות, ומי יקבל המפטיר... בסוף כיבדו את החתן בעלית מפטיר, מרן הסטייפלר זי"ע התכבד בעלית 'שלישי' השאר קיבלו עליות רגילות. (ומסתבר שהוראה זו היתה מרבי דוד ז"ל עצמו).

מלאך ה' צבקות

העיד בן רבינו, הרבי יצחק שאול שליט"א: אותי ואת אחי ר' שלמה שלח אבא שליט"א ללמוד בישיבת פונביז', אבא הכיר היטב את רבני הישיבה וגם את ר' דוד זכר עוד מהתקופה שרבי דוד היה מוכר ומגיע אצל מרן החזון איש זי"ע אך לא היה לו קשר רציף איתו.

והוסיף: כבחורים בישיבה, היה רבי דוד נראה לנו כאיש פלאי, הוא היה מתמיד עצום שהיה יושב על מקומו במשך שעות רצופות, ולמד לבד בלי חברותא בשקיעות עצומה, פלא היה לראותו, שחוץ מהלימוד שבסדרי הישיבה התמיד בסדרים נוספים, כלל לא מצוי לראות ראש ישיבה שיושב רוב שעות היום בישיבה ולומד כבחור צעיר ממש. וזאת מלבד דמותו כאיש של יראת שמים ובעל מוסר מופלג שעוד למד אצל רבינו ירוחם ממיר זי"ע.



רבי דוד פוברסקי זצ"ל נושא דברים בהיכל ישיבת פונביז'

משוחחים בלימוד

בתקופה מסוימת היה הולך מרן הסטייפלר זצ"ל עם בנו רבינו שליט"א מידי בוקר לצורך הליכה, בדרכם עברו גם ברחוב הרב וסרמן, סמוך למקום מגוריו של רבי דוד, ולעיתים קרובות היו פוגשים אותו, כאשר היה שב מהישיבה לכיון ביתו, והסטייפלר היה משוחח עמו בדברי תורה (רשימות הר"צ ריינהולד).

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

📍 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדדים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

📞 נדדים פלוס 03-7630585 שלוחה-1586

📞 קהילות 073-2757000 שלוחה-4310